maltepe üniversitesi
istanbul
www.maltepe.edu.tr

8.ULUSLARARASI İSLAM TIP TARİHİ VE ETİĞİ KONGRESİ
THE 8 th INTERNATIONAL CONGRESS OF ISLAMIC MEDICAL HISTORY AND ETHICS

14-16 Kasım 2019 - 14-16 November 2019
İSTANBUL-TÜRKİYE

Program ve Özetler-Programme and Abstracts

Maltepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
Maltepe University, Medical Faculty, Department of Medical History and Ethics
Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği
Society for Medical Ethics, Law and History
Uluslararası İslam Tıp Tarihi Derneği,
International Society for the History of Islamic Medicine (ISHIM)

Kongre Eş-Başkanları - Congress Co-Presidents

Prof.Dr.Ayşegül Demirhan Erdemir (Maltepe Üniv, Tıp Fak, Tıp Tarihi ve Etik ABD)
Doç. Dr. Gülbüz Sezgin (Maltepe Üniv, Tıp Fak, İç Hastalıkları ABD)
Prof. Dr. Öztan Usmanbaş (İstanbul Tıp Fak, Tıp Tarihi ve Etik ABD)

Yer/Place: İstanbul Maltepe Üniversitesi,
Marmara Eğitim Köyü, Marma Hotel İstanbul Asia
İSTANBUL-TÜRKİYE

PROGRAM VE ÖZETLER
PROGRAMME AND ABSTRACTS

EDİTÖRLER VE YAYINA HAZIRLAYANLAR

Prof. Dr. Ayşegül DEMİRHAN ERDEMİR
Doç. Dr. Gülbüz SEZGİN
Prof. Dr. Öztan USMANBAŞ

İÇİNDEKİLER-CONTENTS

PROGRAM / PROGRAMME 18

KONGRE ÖZETLERİ / ABSTRACTS 38

POSTER ÖZETLER / POSTER ABSTRACTS 178

DİZİN 191

Değerli Meslektaşlarımız

8.Uluslararası İslam Tıp Tarihi ve Etiği Kongresi 14-16 Kasım 2019 da İstanbul'da yapılacaktır. İslam tıbbının tarihi gelişimi ve dünya tıbbına katkısı; İslam tıbbı ile Batı tıbbının etkileşimi; İslam toplumlarında tıp eğitiminin, sağlık kurumlarının ve tıp cemiyetlerinin gelişimi; ; İslam tıbbında hastalıkların tanımlanması ve tedavi şekilleri; İslam tıp etiği; İslam ülkelerinde sağlık alanında hizmet ve eser veren tarihi şahsiyetlerin tanınması ve tanıtılması; Türk dünyasının İslam tıbbındaki yeri; İslam tıp tarihiyle ilgili el yazması ve matbu nadir eserlerin ve arşiv belgelerinin araştırılarak sunulması; dünya kütüphanelerindeki el yazması ve eski baskı tıp kitaplarının toplu katalogunun hazırlanması için çalışılması ve tıp tarihiyle ilgili tarihi yapıların korunması gibi konularda bilgi ve fikir alış verişinde bulunulacaktır.

3 gün sürecek olan kongrede **İslam Tıp Tarihi, Türk –İslam Tıp Tarihi ve Tıp Etiği** üzerinde çeşitli konuları incelemek ve tartışmak, bu kongrenin başlıca amacıdır.Kongre dili Türkçe-İngilizce olup değerli bildiriler sunacak olan meslektaşlarımızın bu konuları derinliğine inceleyecek olan araştırmalarını tartışarak yararlı sonuçlar elde edileceğini umuyoruz.

Ünlü Türk şehri İstanbul'da 3 gün sizlerle birlikte olmaktan kıvanç duyacağımızı bildirir, saygılar sunarız.

Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir
Kongre Eş-Başkanı
Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği Başkanı
Maltepe Üniv,Tıp Fak,Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Başkanı

Doç. Dr. Gülbüz Sezgin
Kongre Eş-Başkanı
Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği Başkan Yardımcısı
Maltepe Üniv,Tıp Fak, İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Öztan Usmanbaş
Kongre Eş-Başkanı
Tıp Etiği, Tıp Hukuku ve Tıp Tarihi Derneği Yönetim Kurulu Üyesi
İstanbul Tıp Fak. Tıp Tarihi ve Etik ABD Eski Başkanı

Valuable Colleagues

8 th International Congress of the International Society for the History of Islamic Medicine will be held in Istanbul during 14-16 November 2019 in Istanbul. Istanbul is a historical city of Turkey .

The objective of the congress is the exchange of information and ideas on subjects including the historical development of Islamic medicine and its contribution to world medicine; interaction between Islamic and Western medicine; the development of medical education and the development of health institutions and medical associations in Islamic societies; the diagnosis and treatment of diseases in Islamic medicine; Islamic medical ethics; knowledge of historic figures who have contributed to practice and literature in the field of health in the Islamic countries; the place of the Turkic world in Islamic medicine; research and presentation of manuscripts, rare printed works and archive documents relevant to the history of Islamic medicine; preparing a union catalogue of manuscripts and early printed medical books in the world libraries; and the conservation of historic buildings that have played a part in the history of medicine.

Congress languages are English and Turkish. The main goal of the congress is to study and discuss **Islamic Medical History, Turkish Islamic Medical History and Medical Ethics** considering several topics. We hope to get the desired results discussing the papers and studies of our colleagues analyzing these topics in depth.

We will be proud of being with you three days in the congress in Istanbul, a famous Turkish city.

With best regards.

Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir
Congress Co-President
Maltepe University, Medical School,
Department of Medical History and Ethics

Doç. Dr. Gülbüz Sezgin
Congress Co-President
Maltepe University, Medical School,
Department of Internal Medicine

Prof. Dr. Öztan Usmanbaş
Congress Co-President
Istanbul University, Medical School,
Past-President of Department of Medical History and Ethics

ONURSAL BAŞKANLAR
HONORARY PRESIDENTS

Prof. Dr. Şahin KARASAR *(Rector of Maltepe University)*
Prof. Dr. Selim NALBANT *(Maltepe University, Dean of Faculty of Medicine)*
Hajar A. Hajar al BİNALİ *(Honorary President of ISHIM)*
Prof. Dr. Nil SARI *(Biruni University, Medical School, Department of History of Medicine and Ethics)*
Prof. Dr. Esin KAHYA *(Ankara University, Department of History of Sciences)*

KONGRE BAŞKANLARI
CONGRESS PRESIDENTS

Prof. Dr. Ayşegül DEMİRHAN ERDEMİR
Doç. Dr. Gülbüz SEZGİN
Prof. Dr. Öztan USMANBAŞ

KONGRE GENEL SEKRETERİ
CONGRESS GENERAL SECRETARY

Dr. Öğ. Üyesi Yasemin KOÇER TULGAR

ULUSLARARASI BİLİM KURULU
INTERNATIONAL SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Ahmet ACIDUMAN (Türkiye)

Dr. Öğ. Üyesi Murat AKSU (Türkiye)

Prof. Dr. Abdul Rahman ALAWADHİ (Kuwait)

Dr. Khalid ALİ (Sultanate of Oman)

Prof. Tafseer ALİ (India)

Prof. Shams ARDEKANİ (Iran)

Prof. Dr. Ayten ALTINTAŞ (Türkiye)

Prof. Dr. Mohammed ALRUKBAN (Saudi Arabia)

Prof. Anis Ahmad ANSARİ (India)

Prof. Dr. Berna ARDA (Türkiye)

Doç. Dr. Elif ATICI (Türkiye)

Prof. Dr. Salim AYDÜZ (Türkiye)

Prof. Dr. İbrahim BAŞAĞAOĞLU (Türkiye)

Prof. Dr. Nüket ÖRNEK BÜKEN (Türkiye)

Prof. Dr. Dana BARAN (Romania)

Prof. Dr. Gönül CANTAY (Türkiye)

Prof. Dr. Nesrin ÇOBANOĞLU (Türkiye)

Prof. Dr. Hanzade DOĞAN (Türkiye)

Prof. Dr. Ayşegül DEMİRHAN ERDEMİR (Türkiye)

Doç. Dr. Nilüfer DEMİRSOY (Türkiye)

Dr. Öğ. Üyesi Sezer ERER (Türkiye)

Prof. Dr. Nermin ERSOY (Türkiye)

Doç. Dr. Hakan ERTİN (Türkiye)

Prof. Farzaneh GHAFFARİ (Iran)

Prof. Dr. Sharif kaf al-GHAZAL (İngiltere)

Prof. Dr. Bilal GÖKKIR (Türkiye)

Dr.Öğ. Üyesi Mukadder GÜN (Türkiye)

Dr. Öğ. Üyesi Mahmut GÜRGAN (Türkiye)

Prof. Mohamad HAMOUDEH (Qatar)

Prof. Dr. İlhan İLKILIÇ (Türkiye)

Dr. Öğ. Üyesi Zeki İZGÖER (Türkiye)

Prof. Dr. Abdul Nasser KAADAN (Syria)

Prof. Dr. Mustafa KAÇAR (Türkiye)

Doç. Dr. Funda KADIOĞLU (Türkiye)

Prof. Dr. Selim KADIOĞLU (Türkiye)

Prof. Dr. Esin KAHYA (Türkiye)

Prof. Omar KASULE (Brunei)

Prof. Dr. Mahmut KAYA (Türkiye)

Doç. Dr. Nurdan KIRIMLIOĞLU (Türkiye)

Prof. Nabil KURASHİ (Saudi Arabia)

Dr. Öğ. Üyesi Ümit Emrah KURT (Türkiye)

Doç. Dr. Elif VATANOĞLU LUTZ (Türkiye)

Dr. Eugene MAHMOUD (USA)

Prof. Mahmoud MASRİ (Syria)

Dr. Entela MUÇO (Albania)

Prof. Dr. Mehdi MUHAQAK (Iran)

Prof. Dr. Husain NAGAMIA(USA)

Prof. Dr. Faisal Abdullatif al-NASİR (Bahreyn)

Doç. Dr. Berrin OKKA (Türkiye)

Doç. Dr. Oya ÖGENLER (Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet OKKA (Türkiye)

Prof. Dr. Gülbin ÖZÇELİKAY (Türkiye)

Dr. Mustafa Abdul RAHMAN (France)

Dr. Ana Maria ROSSO (Argentina)

Prof. Hakim S. Zillur RAHMAN (India)

Prof. Dr. Nil SARI (Türkiye)

Doç. Dr. Gülbüz SEZGİN (Türkiye)

Prof. Dr. Mostafa SHEHATA (Egypt)

Prof. Dr. Ramaz SHENGELİA (Georgia)

Dr. Ibrahim SYED (USA)

Prof. Dr. Sevgi ŞAR (Türkiye)

Prof. Dr. Serap ŞAHİNOĞLU (Türkiye)

Prof. Dr. Ömür ŞAYLIGİL (Türkiye)

Dr. Öğ. Üyesi Hale TOSUN (Türkiye)

Prof. Dr. Öztan USMANBAŞ (Türkiye)

Prof. Dr. İlter UZEL (Türkiye)

Prof. Dr. Çağatay ÜSTÜN (Türkiye)

Dr. Öğ. Üyesi Doğan ÜVEY (Türkiye)

Prof. Dr. İsmail YAKIT (Türkiye)

Prof. Dr. Giorgio ZANCHIN (Italy)

KONGRE KONULARI
CONGRESS TOPICS

İslam Tıp Tarihi-Islamic History of Medicine

1- Ortaçağ İslam Tıbbı ile Ondan Önceki ve Sonraki Uygarlıkların Tıbbının Karşılaştırılması

2- İslam Dünyasında Ünlü Hekimler

3- İslam Tıbbında Hastalıklar ve Tedaviler

4- İslam Tıbbında İlaçla Tedavi

5- İslam Tıbbında Sakatlara / Engellilere Yaklaşım (Tutumlar)

6- İslam Tıbbında Sağlık Kurumları

7- Batıdaki Tıp Bilimlerine Müslüman Hekimlerin Katkıları

8- İslam Tıbbında Müzelerin ve Müzeciliğin Yeri ve Önemi

9- İslam Tıbbının Yazılı Kaynaklarının Korunması, Sınıflanması ve Bilgisayar Ortamına Aktarılması

10-İslam Tıp Etiği

1- Comparative study of Islamic medicine with the previous and subsequent civilizations.

2- Famous Physicians in the Islamic World

3- Diseases and therapies in Islamic medicine.

4- Drug therapy.

5- Approaching disabilities in Islamic medicine .

6- Health Institutions.

7- Contributions by Muslim physicians to the Western medical sciences.

8- The Significance of Museum and Museum Work in Islamic Medicine

9- Sources and methods of collection of Islamic medical literature and their preservation, classification and digitization.

10- Islamic Medical Ethics

Tıp Etiği-Medical Ethics

Boşuna Tedavi: Futility-Useless Treatment

Dializ ve Benzeri Yaşama Destek Tedavileri: Dialysis and Life Maintenance Units and Therapies

Ölme Evresindeki Hastaya Yaklaşım: Approach to the Dying Patient

Organ ve Doku Nakli: Organ and Tissue Transplantation

Günümüzde Ötanazi Tartışmaları: Current Discussion Topics of Euthanasia

Acil Tıp: Emergency Medicine

Klinik Etik Konuları: Clinical Ethics Topics

Diğer Konular: Varia

ÖNEMLİ TARİHLER – IMPORTANT DATES

Son Özet Gönderme Tarihi / Deadline for Abstracts : 30 Temmuz 2019 / July 30, 2019

Bildirinin Kabul Tarihi / Acceptance of Oral or Poster Papers : 10 Ağustos 2019 / August 10, 2019

Kongre Aidatı En Son Ödeme Tarihi/Deadline Registration Fee : 25 Ağustos 2019 / August 25, 2019

ÖZET HAZIRLAMA KURALLARI

1) Her katılımcının en fazla bir sözlü ve bir poster bildirisi olabilecektir.

2) Özetler 250 ve Türkçe ve İngilizce olmalıdır. Ayrıca Türkçe başlık, İngilizce başlık, yazar adı (adları), adres ve e-mail bilgileri bulunmalıdır. Özetler, 12 punto Times New Roman karakterinde, 1 satır aralıklı olarak hazırlanmalıdır.

3) Bildiri metinleri kongreden sonraki bir tarihte toplanacaktır.

4) Poster ölçüleri 70 cm genişlik X 90 cm uzunlukta olacaktır.

5) Posterler kongre boyunca asılı kalacaktır.

INSTRUCTIONS FOR ORAL AND POSTER ABSTRACTS

1) Every participant can give only one oral and one poster paper.

2) Abstracts should have 250-300 words. Abstracts should have English title, author's name (names), address and e-mail. All the abstracts should be typewritten under the Microsoft Word for Windows system in Times New Roman font and 12 type size.

3) Full text of the papers will be submitted on a date after the Congress.

4) Poster format: 70 cm (width) X 90 cm (length).

5) Posters will be displayed through out the congress.

Özetlerin aşağıdaki adrese gönderilmesi gerekir.

(The abstracts should be sent to the following e-mail address):

İletişim/Contact

Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir

e-mail: ayseguldemirhanerdemir@gmail.com

GSM: 0-532-4529437

GENEL BİLGİLER

Kongre Tarihi ve Yeri

Kongre 14-16 Kasım 2019 tarihleri arasında İstanbul'da Maltepe Üniversitesi, Marmara Eğitim Köyü, Marma Hotel İstanbul Asia' da yapılacaktır.

Adres: Marma Hotel İstanbul Asia, Büyük Bakkal Köy Mah. Marmara Eğitim Köyü, Maltepe Üniversitesi Yerleşkesi, 34857 Maltepe, İstanbul.

Tel: (0216) 626 12 00

Kongre Dili

Türkçe ve İngilizcedir.

Katılım Belgesi

Kongreye kayıt yaptıran katılımcılara kongre boyunca kayıt masasından verilecektir.

Slayt ve Teknik Olanaklar

Kongre süresince sunumlarda ekipman olarak barkovizyon, slayt makinesi, tepegöz ve video kullanım olanağı sağlanacaktır. Slaytlar sıra numarası verilerek, disketler sunum yapacak kişinin adı/soyadı yazılı olarak, en az iki oturum öncesinden görevlilere teslim edilmelidir.

Kongre Web Adresi: https://sites.google.com/view/teth/ana-sayfa

GENERAL INFORMATION

Congress' Venue and Date

Congress will be held at Marma Hotel İstanbul Asia in Istanbul during 14-16 November, 2019.

Address: Marma Hotel İstanbul Asia, Büyük Bakkal Köy Mah. Marmara Eğitim Köyü, Maltepe University Campus, 34857 Maltepe, İstanbul.

Phone: +90 (216) 626 12 00

Official Languages

The official languages will be Turkish and English.

Official Certificate of Attendance

Official certificate of attendance will be given to the congress' delegates during congress.

Guide for Presentation

During the congress projection, slide, overhead projector and video will be used. Slides should be numbered and presentations should be given to the officer before session.

Congress Web Site: https://sites.google.com/view/teth/ana-sayfa

KAYIT ÜCRETLERİ

	25 Ağustos 2019' e kadar	25 Ağustos 2019 Sonrası	Günlük Kayıt
Katılımcılar	350 TL	400 TL	250 TL
Araştırma Görevlileri	175 TL	250 TL	100 TL
Refakatçiler	125 TL	250 TL	100 TL

REGISTRATION FEES

	Before August 25, 2019	After August 25, 2019	Daily Registration
Congress Members	200 EURO	300 EURO	150 EURO
Accompanying Persons	150 EURO	175 EURO	150 EURO

KAYIT ÜCRETİNE DAHİL OLANLAR / REGISTRATION FEE INCLUDES

- Tüm Kongre Toplantıları / Attendance to Free Lectures and Scientific Meetings
- Açılış Kokteyli / Opening Cocktail
- Kongre Kiti, Kongre Çantası ve Dokümanlar / Congress Bag and Documents

NOT: Gala Yemeği kayıt ücretine dahil değildir.

NOTE: Gala Dinner isn't included in Registration Fee.

KAYIT ÜCRETLERİ / REGISTRATION FEES

TL Hesabı

Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Derneği

Türkiye İş Bankası

İstanbul / Kadıköy Şubesi

IBAN: TR51 0006 4000 0011 1871 4290 15

Euro Account

Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Derneği

Türkiye İş Bankası

İstanbul/Kadıköy Şubesi

IBAN: TR23 0006 4000 0021 1870 0700 59

Swift Code: ISBKTRISXXX

KONAKLAMA BİLGİLERİ/ACCOMMODATION

MARMA HOTEL İSTANBUL ASİA

Adres : Büyükbakkalköy Mahallesi, Marmara Eğitim Köyü, 34857 Maltepe/İstanbul, Türkiye

Tel : +90 216 626 12 00

e-mail : reservation@marmahotel.com

CEVAHİR HOTEL-İSTANBUL ASIA

Adres : Yalı Mahallesi, 34844 Maltepe/İstanbul, Türkiye

Tel : +90 (216) 500 00 00

e-mail : info@cevahirhotelasia.com.tr

RHİSS HOTEL MALTEPE

Adres : Zümrütevler Mahallesi, Atatürk Cad. No:32, 34846 Maltepe/İstanbul, Türkiye

Tel : +90 (507) 311 38 65

e-mail : info@rhisshotelmaltepe.com

ELITE HOTEL DRAGOS

Adres : Yalı Mahallesi, Piri Reis Cd. No:3, 34844 Maltepe/İstanbul, Türkiye

Tel : +90 (216) 441 61 60

e-mail :reservation.dragos@elitehotels.com.tr

PENDİK DİVAN OTEL

Adres : Çamçeşme Mahallesi, Tevfik İleri Cd No: 209, 34899 Pendik/İstanbul, Türkiye

Tel : +90 (216) 625 00 00

e-mail : info.divanasia@divan.com.tr

sales.divanasia@divan.com.tr

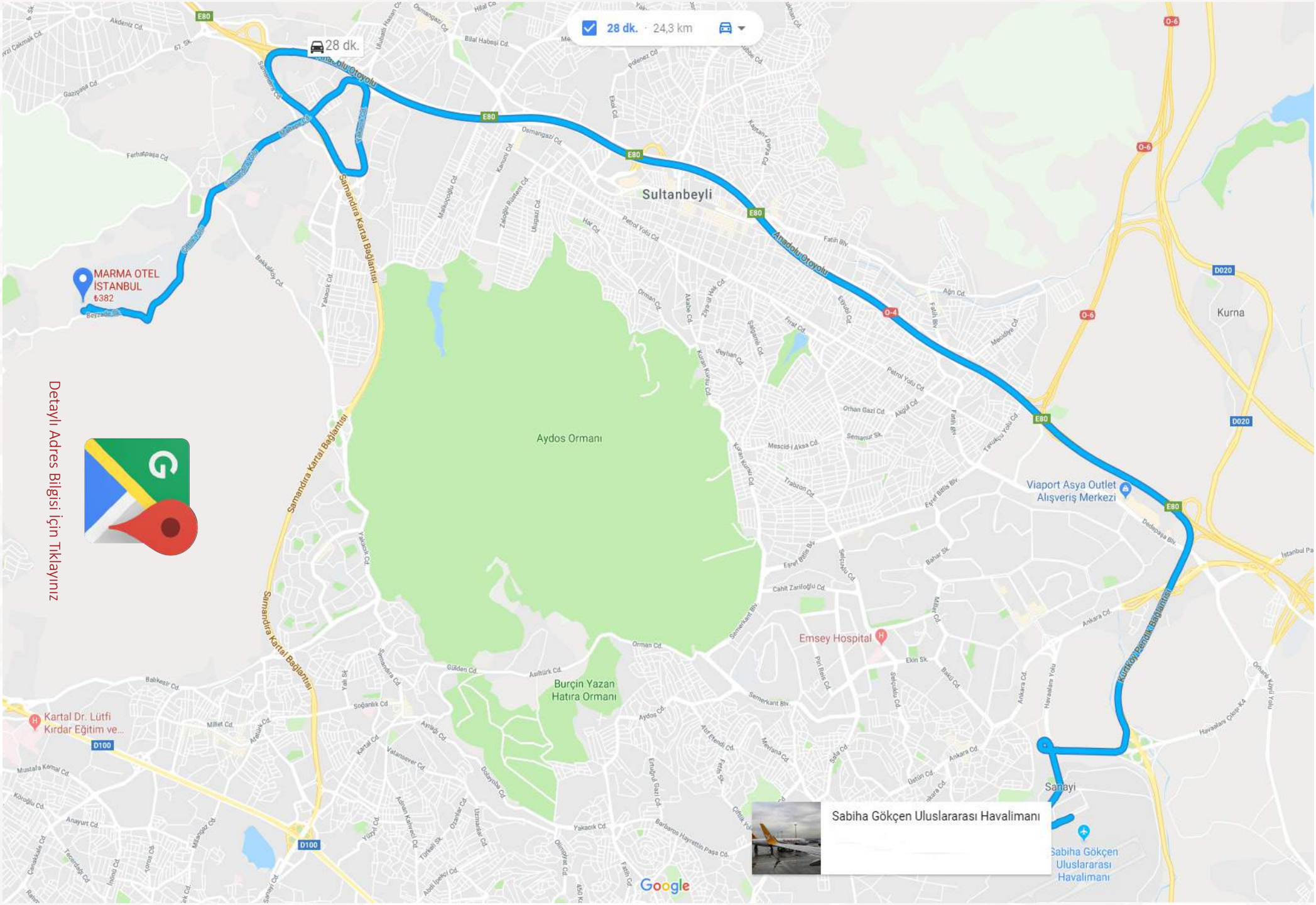

Detaylı Adres Bilgisi İçin Tıklayınız

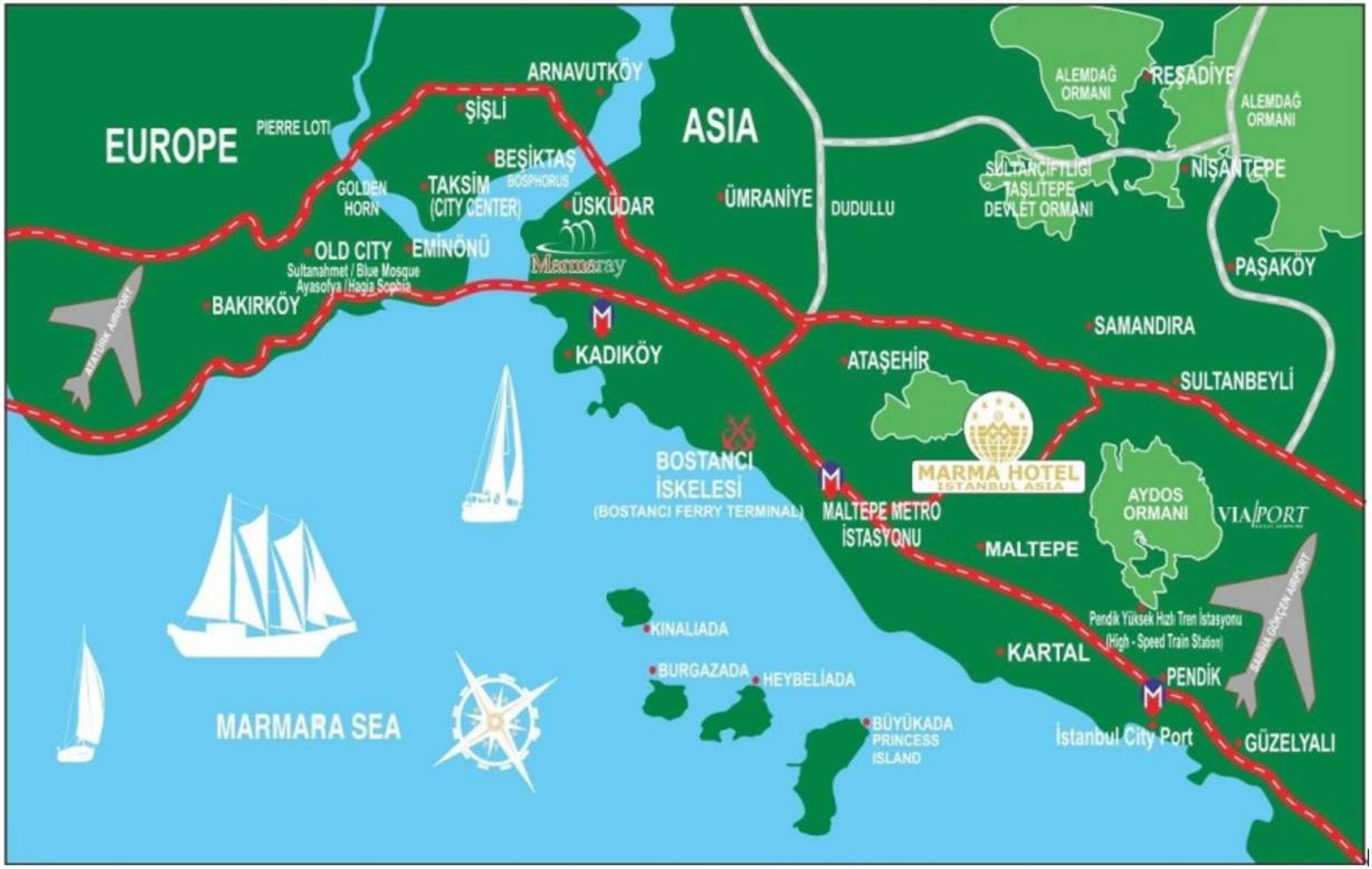
EUROPE
ASIA
PIERRE LOTI
ARNAVUTKÖY
ŞİŞLİ
BEŞİKTAŞ
BOSPHORUS
GOLDEN HORN
TAKSİM (CITY CENTER)
ÜSKÜDAR
ÜMRANİYE
DUDULLU
ALEMDAĞ ORMANI
REŞADİYE
ALEMDAĞ ORMANI
SULTANÇİFTLİĞİ TAŞLITEPE DEVLET ORMANI
NİŞANTEPE
PAŞAKÖY
OLD CITY
Sultanahmet / Blue Mosque
Ayasofya / Hagia Sophia
EMİNÖNÜ
Marmaray
BAKIRKÖY
ATATÜRK AIRPORT
KADIKÖY
SAMANDIRA
ATAŞEHİR
SULTANBEYLİ
BOSTANCI İSKELESİ
(BOSTANCI FERRY TERMINAL)
MARMA HOTEL
ISTANBUL ASIA
AYDOS ORMANI
VIAPORT
MALTEPE METRO İSTASYONU
MALTEPE
Pendik Yüksek Hızlı Tren İstasyonu
(High - Speed Train Station)
SABİHA GÖKÇEN AIRPORT
KINALIADA
KARTAL
BURGAZADA
HEYBELİADA
PENDİK
BÜYÜKADA
PRINCESS
ISLAND
İstanbul City Port
GÜZELYALI
MARMARA SEA

PROGRAM / PROGRAMME

14 Kasım 2019 Perşembe-November 14, 2019 Thursday

09.00-11.00 Kayıt-Registration

11.00-12.00 Açılış Töreni-Opening Ceremony

Marma Hotel İstanbul Asia Marmara Salonu
Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Hall
Saygı Duruşu-Stand in Silence
Açılış Konuşmaları-Opening Speechs

12.00-12.30 Özel Konuşma-Special Speaking

Marma Hotel İstanbul Asia Marmara Salonu
Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Nüket Örnek BÜKEN

Mekteb-İ Tıbbiye Müzelerinden İÜ-CTF Tıp Tarihi Müzesi'ne
From the Medical Museums of Mekteb-İ Tıbbiye to the Medical History Museum of Cerrahpaşa Medical School
Nil SARI, Burcu ÖZDEMİR

13.00-14.00 Öğle Yemeği-Lunch

14.00-15.30 Yuvarlak Masa Toplantısı-Round Table Meeting
Marma Hotel İstanbul Asia Marmara Salonu-Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Ali ÇAĞLAR ÖĞÜTMAN

Klinik Araştırmalarda Aydınlatılmış Onam
Clinical Research and Informed Consent
Üyeler
Belma AKŞİT, Serap ŞAHİNOĞLU, Nüket Örnek BÜKEN, Nermin ERSOY, Gülbüz SEZGİN, Asiye Selcen ATAÇ, Elif ATICI, Sezer ERER, Kağan GÜRPINAR

15.30-16.00 Kahve Arası-Coffee Break

16.00-16.30 Özel Konuşma-Special Speaking
Marma Hotel İstanbul Asia Marmara Salonu
Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Ahmet ACIDUMAN

"21.yüzyılda Biyoetik Ne Vaad Ediyor? İlkeler ve Engeller''
What do Bioethics Promise us in the 21st century? Principles and Obstacles
Berna ARDA

16.30-17.00 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Salonu
Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Gülbüz SEZGİN

Tıp Fakültelerinde Empati Eğitimine Genel Bir Bakış, Geliştirmek İçin Neler Yapılabilir?
An Overview of Empathy Education in Medical Schools, What Can be Done to Improve?
Esra SAĞLAM

17.00-17.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Salonu
Marma Hotel İstanbul Asia-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Faisal Abdullatif Alnaser

Al-Zahrawi (Albucasis) - The Pioneer of Modern Surgery
Sharif Kaf AL-GHAZAL

19.00-20.30 **Açılış Kokteyli-Opening Cocktail**

15 Kasım 2019 Cuma -November 15, 2019 Friday

09.00-09.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Ömür ŞAYLIGİL

Tarihte Adlandırma Sorunu
Naming Issue in History
Serap ŞAHİNOĞLU KUŞ

09.30-10.00 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Serap ŞAHİNOĞLU

Tıp Tarihçisi Olmayan Yazarlara ait Türkçe Tıp Tarihi Kitapları
Books of History of Medicine in Turkish Written by Authors Who are not Medical Historian
Selim KADIOĞLU

10.00-10.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Bilal GÖKKIR

İslam Dünyasında Tıp Çalışmalarında Etkin Olan Hekimlerden Galen'in Etkisinin Değerlendirilmesi
Evaluation of Galenic Medicine and Influence on Medical Science in Islam
Esin KAHYA

10.30-11.00 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Levent ÖZTÜRK

Diş Tababeti Talebelerinden Sıhhiye Vekili Dr. Refik Saydam'a Açık Mektup
An Open Letter to the Minister of Health Dr. Refik Saydam Written by Dental Students
Funda Gülay KADIOĞLU

11.00-11.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Sharif Kaf AL-GHAZAL

Doctors' Characteristics as Described by the Ancestor Physicians
Faisal Abdullatif Alnaser

11.30-12.00 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Nil SARI

From Bioethics of Chronobiology to Chronobioethics
Dana BARAN

12.00-12.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Elif ATICI

XIX.yy.Kurumlaşma Sürecinde Sağlık Yapılaşmasında Değişim
The Changes in the Health Facilıties in the Nineteenth-Century Institutionalization Period
Gönül GÜREŞSEVER CANTAY

12.30-13.00 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Funda GÜLAY KADIOĞLU

Cinsiyet Değişiminin Etik Yönü
Ethical Aspect of Transgender
Nermin ERSOY

13.00-14.00 **Öğle Yemeği-Lunch**

14.00-14.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Berna ARDA

Kadın Sünneti
Female Circumcision
Nüket Örnek BÜKEN

14.30-15.00 **Kahve Arası-Coffee Break**

15.00-15.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Gülbin ÖZÇELİKAY

Tıp Tarihi ve Tıp Etiği Açısından Besim Ömer Akalın ve Dönemi Üzerine
On Besim Ömer Akalın and His Period in Terms of History of Medicine and Medical Ethics
Bilal GÖKKIR, Elif SAĞDIÇ

15.30-16.00 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Ayla SAN

Türkiye'de Kardiyovasküler Cerrahi ve Kardiyovasküler Sağlık Politikalarının Oluşturulmasına Öncülük Etmiş Bir Hekim: Dr. Kemal Bayazıt
A Physician Who Pioneered Cardiovascular Surgery and Cardiovascular Health Policies in Turkey: Dr. Kemal Bayazıt
Ömür ŞAYLIGİL, Deniz Süha KÜÇÜKAKSU

16.00-16.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Dana BARAN

Melancholy in Ibn Sina Thought
Carlos VİESCA

16.30-17.00 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Nermin ERSOY

Râzî'nin **(Ö. 313/925) El-**Hâvî Adlı Eserinde Kuduz Böceğinin (zerârîh / cantharis Tıbbî Kullanımı
Medical Use of the Cantharis (spanish fly) in the Rhaze's (D. 313/925) al-Hāvī
Levent ÖZTÜRK

17.00-17.30 **Özel Konuşma-Special Speaking**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanı-Chairperson
Berrin OKKA

Özel Sağlık Kuruluşlarındaki Ücretsiz Acil Servis Hizmetlerine Erişim
Access to Free Emergency Services in Private Health Organizations
Bahadır APAYDIN

20.00-22.00 **Kapanış Yemeği –Closing Dinner**

16 Kasım 2019 Cumartesi-November 16, 2019 Saturday

09.30-10.30 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Presentations of Other Countries-1 (Diğer Ülkelere ait Bildiriler-1)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Marek STYCH, Ercan AVCI

Screening of Ethnolic Tıbbe Nabvee, Unani and Traditional Herbs Extracts for Antineoplastic Activity on Cancer Cell Lines
M K RAHMAN, Mohammaed ALSHARHAN, Jyoti KODE, Shaidha RAHMANI

An Islamic Approch to Bioethical Issues: Al-Ghazali's *Maslaha*
Ercan AVCI

A Psychiatric Manuscript from the 9-10th Century (3rd-4th Islamic)
Mamoun MOBAYED

"*Treatise on Gout*"- "Maquala fi al Naqras" by Al Razi: A 10th Century Tutorial Medical Book Revisited
Styliani GERONIKOLOU

Main Features of Ibn Sina as a Physician with Special Reference to Psychotherapy
Abdul ALI

A Comprehensive Review of a Rare Istanbul Manuscript (Yeni Jami # 924)
M. Zafer WAFAİ

A Medical Experiment and a Child: Selected Aspects of International Law
Marek STYCH

10.30-11.30 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Presentations of Other Countries-2 (Diğer Ülkelere ait Bildiriler-2)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Anna ODRZYWOLSKA, Alan S. WEBER

Usage of the Medicinal Heritage of Avicenna by the Author of Polish Herbarium Marcin Siennik (1568)
Anna ODRZYWOLSKA

Kitāb al-'Umdah al-Kuḥlīyah fī al-Amrāḍ al-Baṣarīyah (Ophthalmic Drops as an Example)
Abdulkader KHASHAN

From the History of Medical Science and Medicine in Khorezm (11th -12th centuries)
Ziyaeva DONO KHAMIDOVNA

Avicenna in Chinese Scholarly Publications over the Past 70 Years
Yiwei YAN

The Use of Natural Herbs in Folk Medicine in Turkistan
Shirinova NARGIZA FAKHRIDDINBEK QIZI

The History Healing with Natural Resources in Turkistan in the late 19th and Early - 20th Centuries
Rakhimdjanova Nigora KUDRATILLAEVNA

The Analysis of Study on Central Asian Medical History by Foreign Researchers
Kholov Vohid YUSUPOVICH

The Role of Archives in Studying Medical History
Darmonova MASHHURA ADILJANOVNA

11.30-12.30 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Presentations of other Countries-3 (Diğer Ülkelere ait Bildiriler-3)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Darmonova MASHHURA ADILJANOVNA, Rakhimdjanova Nigora KUDRATILLAEVNA

Place of Maghreb Muslim Schools of Medicine in the Transmission of Medical Knowledge to the West
Boukabache LEILA

Blood Circulation: A Long Way from Ibn Nafis in Cairo, to Harvey in London while Passing by Padua
BENSALEM H, BOUDINE L, BOUKABACHE L.

Muslim Scholars Contributions in Dentistry during the Medieval Period & the Islamic Golden Ages.
Salma ALMAHDI

A Study of Originality and Innovation in on Smallpox and Measles (al-Jadari wa'l-Hasba)
Alan S. WEBER

Abulcasis Apportations to Plastic Surgery
Maríablanca Ramos de VIESCA

13.00-14.00 **Öğle Yemeği-Lunch**

14.30-15.00 **Kahve Arası-Coffee Break**

15.30-16.30 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Diğer Konular(1)-Varia(1)-Tıp Etiği-Medical Ethics
Oturum Başkanları-Chairpersons
Mukadder ERBİLGİN, Rahime AYDIN ER

'Besinler İlacınız, İlacınız Besinler Olsun'
'Let Food be Thy Medicine and Medicine be Thy Food'
Neşe KAYA

Yatan Hastaların Beslenme Durumlarının Nutrisyonel Risk Skoru (Nrs-2002) ve Subjektif Global Değerlendirme (Sgd) ile Değerlendirilmesi
Evaluation Nutritional Status of Inpatients Using Nutritional Risk Screening (Nrs-2002) and Subjective Global Assesment (Sga)
Neşe KAYA,Hazal AYDIN

Oral Kavite ve İlişkili Yapılara ait Eponimler
The Eponyms of Oral Cavity and Associated Structures
Funda Gülay KADIOĞLU, İlhan BAHŞİ

Türkiye'de Ebelik Lisans Düzeyinde Etik Eğitimin Değerlendirilmesi
The Evaluation of Ethics Education in Midwifery Undergraduate Programs in Turkey
Suzi ÖZDEMİR, Rahime AYDIN ER

Futuristik Tıp ve Etik Beklentiler
Futuristic Medicine and Ethical Expectations
Hanzade DOĞAN

Tıp Etiği ve Hukuk Arasında Kalmışlık
Being Stuck Between Medical Ethics and Law
Kağan GÜRPINAR

Türkiye'de Hekimlik ve Hemşirelik Eğitiminde "Etik Eğitimi" Konulu Yayınların Analizi
Analysis of Publications on "Ethics Education" in Medicine and Nursing Education in Turkey
Şenay GÜL, Serap Şahinoğlu KUŞ

Yapay Zeka ve Tıp Etiği
Artificial Intelligence and Medical Ethics
Güler KAYABAŞLI, Elif ATICI

İlaç Hataları ve Etik Algı
Medication Errors and Ethical Perception
Zeynep Güneş ÖZÜNAL

Demokrat Parti Dönemi Sağlık Politikaları ve Sosyal Devlet Anlayışındaki Yeri
Democrate Party Health Policies and Place in Social State Understanding
Selma GÖKTÜRK ÇETİNKAYA, Berrin TUNÇAY

16.30-17.30 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Diğer Konular-Varia(2)-Tıp Tarihi -Medical History
Oturum Başkanları-Chairpersons
Doğan ÜVEY, Kağan GÜRPINAR

Tıbbın Tarihini Çizmek: Robert Thom'un Yaşamı ve Eserleri
Drawing the History of Medicine: Life and Works of Robert Thom
Gülay HALİDİ, Süleyman DİLEK, Selim KADIOĞLU

Fitoterapi: Geçmişten Geleceğe
Phytotheraphy: From the Past to the Future
Mustafa AVDAN, Hüseyin Sancar BOZKURT

Henrietta Lacks
Henrietta Lacks
Emine ÖZTÜRK, Serap ŞAHİNOĞLU

Ortopedi Tarihi
History of Orthopaedics
Mirza Zafer DAĞTAŞ

Yapay Zekânın Tıpta Kullanım Tarihi
History of Usage Artificial Intelligence in Medicine
Güler KAYABAŞLI

Katarakt Cerrahisi Tarihçesi
The History of Cataract Surgery
Berrin OKKA

Tarihsel Süreç İçerisinde Hemşirelik Meslek Örgütlerinin Hemşirelik Mesleğine Katkıları Contributions of Nursing Professional Organizations to Nursıng Profession in Historical Process
Şafak DÜLGER, Sezer ERER KAFA

17.30-18.00 **Poster Bildiriler-Poster Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
Marmara Salonu-Marmara Hall
Oturum Başkanları-Chairpersons
Sevgi ŞAR, Zeynep CİHAN

Bibliometric Study Revealing the Place of Islamic Phytotherapy Among Traditional Medicines in the World
Youcef Islem MESSARAH, Amel BOUMENDJEL

Use of an Experimental Asthma Model (With Smokeless Tobacco Consumption) to Highlight the Histopathological Effects of *Nigella Sativa*, Which is Said in Prophetic Writings to Cure All Ills
Amel BOUMENDJEL, Taha KHALDI, Mohamed ABDELLAOUI, Mahieddine BOUMENDJEL, Faiza TAIBI, Mahfoud MESSARAH

İslam Medeniyeti'nde Medikal Tedaviye Etki Eden Antik Dönem Çalışmalarından Örnekler
Examples of Ancient Studies Influencing Medical Treatment in Islamic Civilization
Sevgi ŞAR, Esin KÂHYA

İbni Sina'nın Gözünden İdrar Tahlilinde Rengin Önemi
The Importance of Color in Urine Analysis from the Eye of Ibni Sina
Meltem İREM, Zeynep CİHAN

Anatomy in the Arab-Muslim World in the Middle Ages
BOUDINE L, BENSALEM H, BOUKABACHE L.

Mezoterapi Uygulamalarında Eczacının Rolü
The Role of Pharmacist's in Mesotherapy Applications
Yağmur KILIÇDAĞI, Gülbin ÖZÇELİKAY

Ondördüncü Yüzyıl Öncesi İslam Coğrafyacılarının ve Seyyahlarının Eserlerine Göre Orta Asya Türklerinde Sağlık ve Hastalık
Health and Disease Issues in Central Asian Turkıc People According to the Works of Muslim Geographers and Travellers before the 14th Century
H. Volkan ACAR

Tıp Etiği Konusunda Özerklik ve Fayda Arasındaki Çatışma ile İlişkin Olgu Sunumu
A Case Report on the Conflict between Autonomy and Benefit in Medical Ethics
Nilüfer EKŞİ DURAN

Ağır Disabiliteli Nörolojik Hastalıklarda Tıbbi Sosyal ve Etik Sorunlara Yaklaşım
Miruna ATEŞ, Nilgün ÇINAR, Şevki ŞAHİN, Sibel KARŞIDAĞ

18.00-18.30 **Marma Hotel İstanbul Asia**
Marmara Salonu-Marmara Hall

Kapanış Oturumu-Closing Session

15 Kasım 2019 Cuma-November 15, 2019 Friday

09.00-10.00

Sözlü Bildiriler-Oral Presentations

Marma Hotel İstanbul Asia
İstanbul Salonu-İstanbul Hall
Türk Tıp Tarihi(1)-Turkish History of Medicine(1)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Nurşen TURANYURTSEVER, Ahmet Zeki İZGÖER

II. Abdülhamid Döneminde Açılan Telkihhaneler (Aşı Evleri) ve Aşı Üretimi
Vaccine Production and Vaccine Institutions (*Telkihhane*) Founded During Sultan Abdülhamid II.'s Period
Nil SARI, A. Zeki İZGÖER, Ahmet ERYÜKSEL

Geçmişten Günümüze Sinop'ta Zeytin ve Zeytinyağı Kültürü
Olive and Olive Oil Culture in Sinop Throughout History
İbrahim BAŞAĞAOĞLU, Betül BAKIR

Osmanlı'da Savaş, Amputasyon ve Türk Askerinin Dini Tavrı
War, Amputation and Religious Attitudes of Turkish Soldiers in the Ottoman Empire
Oya Dağlar MACAR

Hilâl-i Ahmer Mecmualarında Önemli Bir Umumî Hıfzıssıhha Konusu Olarak Vefeyât-ı Etfâl
Child Deaths as an Important Public Health Issue in Hilal-i Ahmer Magazines
İbrahim TOPÇU, Ahmet Zeki İZGÖER

XIX'uncu Yüzyıl Sonu ve XX'nci Yüzyıl Başı İstanbul'da Askerlere Verilen Evde Hekim Hizmeti
Home Care Services Given to the Soldiers in Istanbul in Late Nineteenth Century and Early Twentieth Century
Mesut GÜVENBAŞ

Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye Dergisi Nedir / Ne Değildir?
What is and is not the Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye Journal?
Cem HAKAN BAŞARAN

Bursa'nın Şifalı Kaplıcaları ve Bursa Müzelerinde Sergilenmeleri
Bursa's Healing Springs and Exhibitions in Bursa Museums
Fikret ALKAN

Bursa Darüşşifası Üzerine Bazı Düşünceler
Some Thoughts on the Bursa Yıldırım Darüşşifası
Sarper YILMAZ, Mukadder GÜN

Askeri Psikiyatrlar ve Osmanlı Cihan Harbi'nde Firarın Tıbbileştirilmesi
Military Psychiatry at Work: Medicalization of Desertion in the Ottoman First World War
Yücel YANIKDAĞ

10.00-11.00 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
İstanbul Salonu-İstanbul Hall
Türk Tıp Tarihi(2)-Turkish History of Medicine(2)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Ali GÜRSOY, Hakan PEKER

Osmanlı'da Homeopatiye Karşı Ses Yükseltiş
Mustafa HAYIRLIDAĞ, Nüket ÖRNEK BÜKEN

Türk Tıbbına Hizmet Eden İlk Türk Kadınları
Pioneer Turkish Women Who Served Turkish Medicine
Ayla SAN

Türk Tıbbının Doğuşu (Mekteb-İ Tıbbiye)
Birth of the Turkish Medicine (Mekteb-i Tibbiye)
Ayla SAN

Osmanlı Tıbbında Hasta Mahremiyeti
Patient Privacy in Ottoman Medicine
Gülcan EYÜBOĞLU, Zehra Göçmen BAYKARA

Aşkın Öyküsü: Zeynep Kamil Hastanesi
Story Of Love : Zeynep Kamil Hospital
Ali GÜRSOY

Tıbbiyeden Şehadete
From Medical Faculty to Martyrdom
Hakan PEKER

Arnavutluk Merkez Arşivi'nin Belgelerinde Osmanlı Tıbbı
Ottoman Medicine in the Documents of the Albanian Central Archive
Entela MUÇO

Tıbba Dair Yazma Eserler "Azerbaycan Tıp Tarihçileri"nin Tercümesinde
Manuscripts on Medicine in Translation by "Azerbaijani Medical Historians"
Şelale Ana HÜMMETLİ

11.00-12.00 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
İstanbul Salonu-İstanbul Hall
Türk Tıp Tarihi(3)-Turkish History of Medicine(3)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Mustafa Erinç SİTAR, Oya DAĞLAR MACAR

Millî Mücâdele Döneminde Tıbbî Süreli Yayınlardan: İstanbul Hekim Gazetesi (1922-1923) ve Dizini
One of the Medical Periodicals during the War of Independence: İstanbul Hekim Gazetesi (1922-1923) and Its Index
Eyüp DEMİR, Nilüfer DEMİRSOY

Dr. Behçet Uz ve "Verem Nasıl Başlar?, Kurtuluş Yolları Nelerdir" Eseri Üzerine
About Dr. Behçet Uz and His Work "How Does Tuberculosis Begin? What Are the Ways of Recovery?"
Hülya ÖZTÜRK

Deneysel Metodolojinin Erken Müjdecilerinden Biri: Şerefeddin Sabuncuoğlu ve Onbeşinci Yüzyıldaki Hayvan Deneyi
One of the early Harbingers of Experimental Method: Ṣābūnci-Oghli Sheref El-Dīn and His Animal Experiment in XV. Century
Önder İLGİLİ, Berna ARDA, Ahmet ACIDUMAN

Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne Ana ve Çocuk Sağlığı
Maternal and Child Health of the Republic of Turkey from the Ottoman
Oya ÖGENLER, Selda OKUYAZ, Mehtap ERGENOĞLU, İlter UZEL

Kremasyonun Tarihçesi ve Türkiye'de Kremasyon
History of Cremation and Cremation in Turkey
Sevim COŞKUN, Nüket ÖRNEK BÜKEN

Kızılay'ın Türkiye'de İkinci Dünya Savaşı Döneminde Askeri Sağlık Hizmetlerine Yönelik Faaliyetleri
Red Crescent Activities for Military Health Services during the Second World War in Turkey
Gülhan SEYHUN

12.00-13-30 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
İstanbul Salonu-İstanbul Hall
İslam Dünyasında Ünlü Hekimler-Famous Physicians in the Islamic World
Oturum Başkanları-Chairpersons
Selçuk ŞİMŞEK, Hasan Basri ULUSOY

Türk Hekimi Şerafettin Sabuncuoğlu (1385-1470) 'nun Lomber Traksiyona Katkıları
Contributions of Turkish Physician Şerafettin Sabuncuoğlu (1385-1470) on Lumbar Traction
Hasan Hüseyin SARI, Hidayet SARI

İbn-i Sina'nın Kanun Fi't-Tıbb İsimli Eserinde İdrar Muayenesi
Uroscopy in the Canon of Ibn Sina
Elif GÜLTEKİN

İbn Sina "Doğu'nun Sönmeyen Yıldızı"
İbn Sina "Immortal Eastern Star"
Selçuk ŞİMŞEK

İslam Tıbbında Önemli Bir İsim: Huneyn Bin İshak
An Important Name in the Medicine of Islam: Hunayn Ibn Ishaq
Fuat İNCE, Mehmethan LALE

Ali Denî'nin Risâle Fi't-Tıbb Adlı Eseri
Ali Denî's Work Risâle Fi't-Tıbb (Booklet of Medicine)
Berrin GÜNÇE, Nesrin AKINCI ÇÖTOK, Selim KADIOĞLU

Yahûdî Hekim İshak el-İsrâîlî'nin (ö. 345/956) Tıbbî Eserleri ve İslam Tıbbına Katkıları
Jewısh Physician İshak al-İsrâîlî's Medical Works and His Contributions to Islamic Medicine
Firdevs YILDIZ

İbn-i Sina ve Biruni'nin Kitaplarında Elma Şurubunun Kalp Hastalıklarında Kullanımı
Use of Apple Syrup for Heart Diseases in the Books of Avicenna and Al-Biruni
Hasan Basri ULUSOY

Ebu Bekr Muḥammed b. Zekeriyyā Er-Rāzī'ye Göre Mālīẖūliyā (Melankoli)
Mālīkhūlıyā (Melancholia) according to Abū Bakr Muḥammad b. Zakarıyya al-Rāzī (Rhazes)
Abdullah YILDIZ, Ahmet ACIDUMAN

S̱ābit b. Ḳurra'nın Kitābu'ẕ-Ẕaẖīre fī ʿİlmi'ṭ-Ṭıbb Adlı Eserinde Yaşlıların Tedbiri Üzerine
On Regimen of Elders in Kitāb al-Dhakhīra fī ʿIlm al-Ṭibb by Thābit b. Qurra
Gözde ACIDUMAN, Ahmet ACIDUMAN

Keykavus'a ait Kabusname'nin Türkçe Çevirilerinde Tıbbi Konular
Medical Issues in Turkish Translations of Qabus-Nama by Kaykavus
H. Volkan ACAR

Endülüs Tıbbı'nın Anadolu'daki Kabulü: İbnu'l Baytar Tercümeleri Örneği
Anatolian Reception of Andalusian Medicine: Anatolian Reception of Andalusian
Medicine: The Case of Ibn al Baytar Translations
Mustafa YAVUZ

13.30-14.30 **Öğle Yemeği –Lunch**

14.30-15.00 **Kahve Arası-Coffee Break**

15.00-16.30 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
İstanbul Salonu-İstanbul Hall
İslam Tıbbında Hastalıklar ve Tedaviler-Diseases and Therapies in Islamic Medicine
Oturum Başkanları-Chairpersons
Ahmet KOLBAŞI, Nurdan KIRIMLIOĞLU

Marifetname'de Kullanılan Mizaç Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme
An Evaluation on the Concept of the Temperament Used in the Marifetname
Ahmet KOLBAŞI

Tıp İlminde Müzikle Tedavinin Tarihi Temelleri ve İcraları
The Historical Foundations and Performances of Musical Treatment in Medical Science
Arif GÜZEL

Klasik İslam Tıbbında Bir Tedavi Yöntemi Olarak Hamam
Hammam as a Treatment Method in Classical Islamic Medicine
Ahmet N. ÖZDAL

Hz. Peygamber Döneminde Vücuttan Kan Alma Yöntemleri
Bloodletting Methods During the Prophet Muhammad's Period
Büşra YILDIRIM

Belâzür'ün (Semecarpus Anacardium lınn) Râzî ve İbn Sînâ'ya Göre Tıbbî Tedavilerde Kullanımı
The Use of Baladhur (Semecarpus Anacardıum lınn) in Medical Treatment according to Rhazes and Avicenna
Halil İbrahim YILMAZ

Orta Çağ'da İslam Dünyasında Obeziteye Bir Bakış: IX. ve X. Yüzyıllar
A View on Obesity in the Islamic World in The Middle Age: IX. and X. Centuries
Ayşe KURTOĞLU, Abdullah YILDIZ, Ahmet ACIDUMAN

Rāzī'nin *Practica Puerorum* Adlı Eseri Zehrāvī'nin *Kitābu't-Tasrīf* indeki Çocuk Hastalıkları Bölümünün Kaynağı Olabilir mi? ya da Zehrāvī'nin *Kitabu't-Taṣrīf* indeki Çocuk Hastalıkları Hakkındaki Bölümün Arapça Metni Rāzī'nin *Practica Puerorum* Adlı Eserinin Kayıp Arapça Metni Hakkında Fikir Verir Mi?
May *Practica Puerorum* of Rhazes be the Source of the Account of Albucasis on Pediatric Diseases in his *Kitāb Al-Tasrīf?* Or May the Arabic Text of Albucasis on Pediatric Diseases in his *Kitāb Al-Taṣrīf* Provide Information About the Lost Arabic Text of *Practica Puerorum* of Rhazes*?*
Ahmet ACIDUMAN, Çağatay AŞKİT

Hz. Îsa (As)'nın Tedavi Ettiği "Abras" Hastalığının Mahiyeti Üzerine
Kur'an, Âl-i İmrân 3/49 Ayeti ve Yorumları Çerçevesinde Bir İnceleme
On the Nature of Abras Disease Treated by Prophet Isa
A Study in the Context of Quran. Al-I Imran 3/49 and Its Commentaries
Bilal GÖKKIR, Büşra ÖZDEMİR

16 Kasım 2019 Cumartesi-November 16, 2019 Saturday

10.00-11.00

Sözlü Bildiriler-Oral Presentations

Marma Hotel İstanbul Asia
İstanbul Salonu-İstanbul Hall
Klinik Etik Konuları(1) Clinical Ethics Topics(1)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Ömer Kays ÜNAL, Öztan USMANBAŞ

Biyokimya Laboratuvarında Analiz Sonrası Evre ve Etik Konular
Post-Analysis Phase in Biochemistry Laboratory and Ethical Issues
Belkız ÖNGEN İPEK, Mustafa ERİNÇ SİTAR

Ruh Sağlığı Çalışanları Tarafından Sosyal Medya Kullanımı İçin Etik İlkeler
Ethical Principles for the Use of Social Media by Mental Health Professionals
Buğra ÇETİN

Hastane Formüler Yönetiminde Hekim ve Eczacı Sorumluluğu
Responsibility of Physician and Pharmacist in Hospital Formulary Management
Muammer ÇALIKUŞU, Gülbin ÖZÇELİKAY

Havayolu Seyahatleri Sırasında Hekimlerin Karşılaştıkları Sorunlara Tıp Etiği Açısından Bir Değerlendirme
An Evaluation in Terms of Medical Ethics for the Problems of Physicians During Airway Travel
Serap YILMAZ, Elif ATICI

Ortopedi ve Etik
Ethical Issues in Orthopedics
Ömer Kays ÜNAL

Radyasyon Onkolojisinde Yapay Zekâ Kullanımda Karşılaşılan Klinik Etik Konular
Clinical Ethics Issues Encountered Regarding Artificial Intelligence Use in Radiation Oncology
Eda YIRMIBEŞOĞLU ERKAL, Aslıhan AKPINAR, Haldun Şükrü ERKAL

Kocaeli'nde Doğumhane Ebelerinin Ahlaki Duyarlılıkları
Moral Sensitivities of Midwifery Midwives in Kocaeli
Nermin ERSOY, Belgin BABADAĞLI, PERVİN ŞAHİNER, Rahime Aydın ER

11.00-12.00 **Sözlü Bildiriler-Oral Presentations**

Marma Hotel İstanbul Asia
İstanbul Salonu-İstanbul Hall
Klinik Etik Konuları(2)Clinical Ethics Topics(21)
Oturum Başkanları-Chairpersons
Nilüfer DEMİRSOY-Aslıhan AKPINAR

Tüp Bebek Uygulamalarında Çiftlerin Aydınlatılmış Onamının Değerlendirilmesi
The Evaluation of Informed Consent of Couples in In Vitro Fertilization Applications
Pervin ŞAHİNER, Mine ŞEHİRALTI

Hastaların Kendi Sağlık Durumlarını Yönetme Becerisi: Hasta Aktifliği
Competency of Patients in Managing Their Own Health Condition: Patient Activation
Nurdan KIRIMLIOĞLU

Çok Düşük Gebelik Haftasındaki Yeni Doğanların Canlandırma ve Tedavi Kararlarının Etik Açıdan Değerlendirilmesi
Ethical Evaluation of the Resuscitation and Treatment Decisions for Neonates at very low Gestational Week
Gülten ÇEVİK NASIRLIER, Aslıhan AKPINAR

Hastanın Tedaviyi Redddetme Durumu, Etkileyen Faktörler ve Hemşirelik Yaklaşımı
Nursing Approach and Affecting Factors in the Case Patient' Refusing of Treatment
Hale TOSUN, Türkinaz AŞTI, Edanur GÜN

Araştırma Etiği Danışmanlığı: Uluslararası Uygulamalar Çerçevesinde Türkiye için bir Değerlendirme
Research Ethics Consultation: An Evaluation for Turkey in the Framework of International Applications
Yasemin KOÇER TULGAR, Aslıhan AKPINAR

Kanser Hastası Çocukların İyi Hekim ve İyi Hemşire Tanımlarının Etik Değerlendirilmesi
Ethical Evaluation of Good Physician and Good Nurse Definitions of Children with Cancer
Elif AŞIKLI, Rahime AYDIN ER

Palyatif Bakımda Etik ve Son Dönem Kanser Hastalarında "Doğruluk ve Dürüstlüğün" Yeri
Ethics in Palliative Care and the Place of Truthfulness and Honesty in end-stage Cancer Patients
Aşkın K. KAPLAN

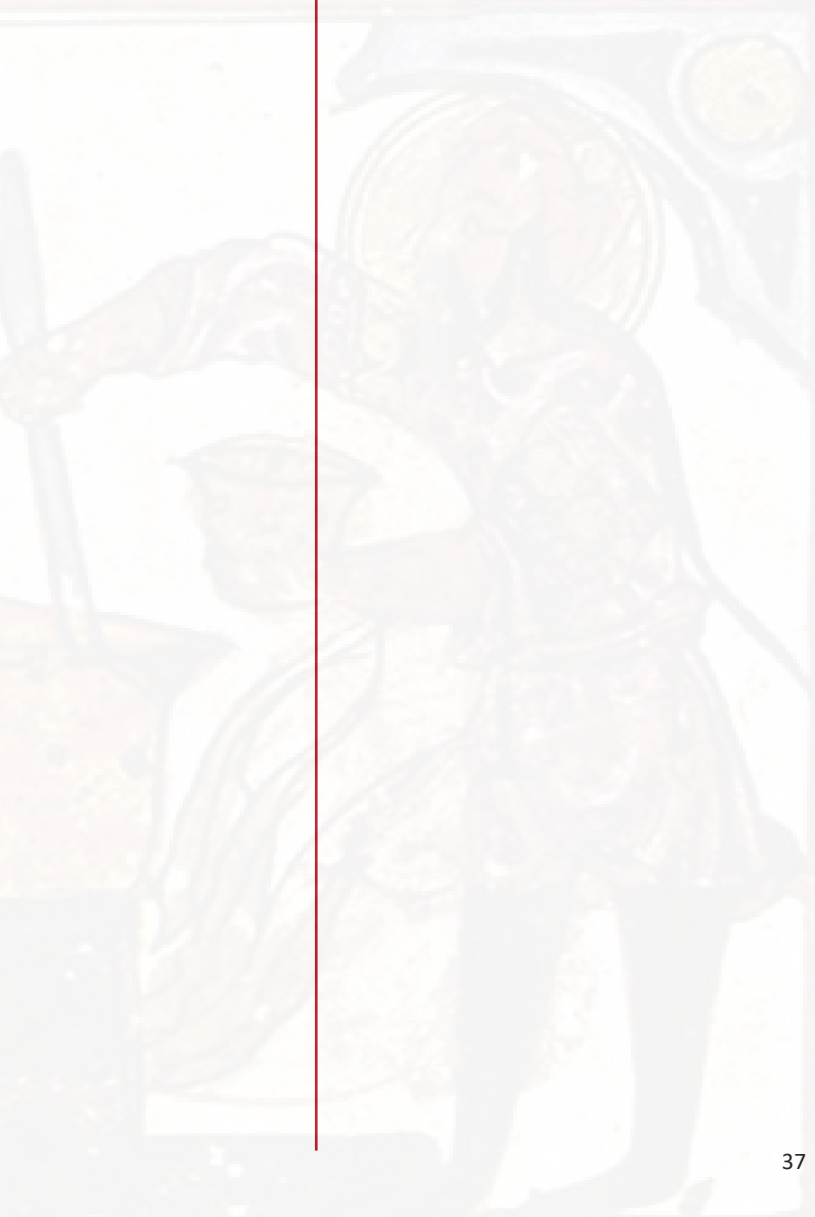

KONGRE ÖZETLERİ / ABSTRACTS

Keykavus'a Ait Kabusname'nin Türkçe Çevirilerinde Tıbbi Konular
Medical Issues in Turkish Translations of Qabus-Nama by Kaykavus

H. Volkan ACAR

Doktora Öğrencisi, Hacettepe Ün. Sağlık Bil. Ens., Tıp Tarihi ve Etiği Anabilim Dalı, Tıp Etiği ve Tarihi Programı, Ankara

Doç. Dr., Sağlık Bil. Ün. Ankara Eğit. ve Araş. Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, Ankara

e-mail: hvacar@yahoo.com

Özet

İran'ın Taberistan bölgesinde 10. ve 11. yüzyıllarda hüküm sürmüş Ziyariler hanedanının hükümdarları arasında yer alan Keykavus b. İskender'in yazdığı Kabusname, siyasetname/nasihatname türünde bir edebi eserdir. Keykavus'un oğlu Gilan Şah'a öğütler vermek için yazdığı eserde sosyal hayatla ilgili bilgilere ve öğütlere de yer verilmiştir. Bu kapsamda Kabusname'de tıbbi konuların da işlendiği görülmektedir.

Dünyadaki bir çok dile çevirisi yapılmış olan eser, farklı zamanlarda ve farklı coğrafyalarda Türkçeye de çevrilmiştir. Kabusname'nin Türkçe çevirilerinin 14.-18. yüzyıllar arasına ait olduğu bilinmektedir.

Bu bildiride, günümüz Türkçesine kazandırılmış bu metinlerin incelenmesi ve çeviri metinler arasındaki benzerlikler ya da farklılıkların ortaya konması amaçlanmıştır.

Summary

Qabus-nama which is a kind of "mirror for princes" was written by Kaykavus b. İskandar who was among the kings of the Ziyarid dynasty in Iran's Taberistan province in the 10th and 11th centuries. Information and advices related with social life is also included in the work which is written by Kaykavus to give advices to his son Gilan Shah. In this context, medical issues are also told in Qabus-nama.

The work which was translated to many languages all around the world was also translated to Turkish language several times in various geographical areas between the 14th and 18th centuries.

In this presentation, it was aimed to evaluate these translations and to reveal the similarities and discrepancies between the translated texts.

Rāzī'nin *Practica Puerorum* Adlı Eseri Zehrāvī'nin *Kitābu't-Taṣrīf* indeki Çocuk Hastalıkları Bölümünün Kaynağı Olabilir mi? Ya da Zehrāvī'nin *Kitabu't-Taṣrīf* indeki Çocuk Hastalıkları Hakkındaki Bölümün Arapça Metni Rāzī'nin *Practica Puerorum* Adlı Eserinin Kayıp Arapça Metni Hakkında Fikir Verir Mi?

May *Practica Puerorum* of Rhazes be the Source of the Account of Albucasis on Pediatric Diseases in his *Kitāb Al-Taṣrīf?* or May the Arabic Text of Albucasis on Pediatric Diseases in his *Kitāb Al-Taṣrīf* Provide Information About the Lost Arabic Text of *Practica Puerorum* of Rhazes*?*

Ahmet ACIDUMAN,[1] Çağatay AŞKİT[2]

[1]Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp tarihi ve Etik Anabilim Dalı,

[2]Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Latin Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.

e-mail: ahmetaciduman@yahoo.com, cagatayaskit@yahoo.com

Özet

Amaç: Bu çalışma Orta Çağ'da İslam dünyasının bilim ve tıbbının altın çağı olarak adlandırılan döneminin en ünlü hekimlerinden Ebū Bekr Muḥammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin çocuk hastalıkları üzerine yazdığı kitapçığın Zehrāvī'nin yazdıklarına kaynaklık edip etmediğini hem de Zehrāvī'nin eserinde yer alan Arapça metnin Rāzī'nin kayıp olan Arapça metni hakkında bir fikir verip vermeyeceğini belirlemek için gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada esas olarak Ebu Bekr Muḥammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin *Practica Puerorum* adlı eseri ile Ebū'l-Ḳāsım Ḫalef b. ʿAbbās ez-Zehrāvī'nin *Kitabu't-Taṣrīf li-men ʿaceze ʿani't-telīf* adlı eseri incelenmiştir. Rāzī'nin çocuk hastalıkları üzerine yazdıkları Latinceden ve İngilizceden, Zehrāvī'nin yazdıkları ise Arapçadan ve Latinceden Türkçeye çevrilmiş ve bulgular bölümünde sunulmuştur. Bu eserlerde yer alan bilgiler birbirleriyle karşılaştırılmış ve bu bilgilerin birbirleriyle etkileşimleri ve tarihsel süreçteki yerleri tıp tarihi literatürü ışığında tartışılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Ebū'l-Ḳāsım Ḫalef b. ʿAbbās ez-Zehrāvī'nin *Kitābu't-Taṣrīf li-men ʿaceze ʿani't-telīf* adlı eserinde çocuk hastalıkları üzerine yazdıkları Ebu Bekr Muḥammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin *Practica Puerorum* adlı eserinde yer alan bilgilerle çok benzer olup, Zehrāvī'nin Rāzī'nin yazdıklarından birebir alıntılar yaparak ve kimi bölümlerde ise bazı eklemeler yaparak metnini oluşturmuş olabileceği fark edilmektedir. Dolayısıyla Zehrāvī'nin çocuk hastalıkları hakkındaki Arapça metninin Rāzī'nin kayıp olan Arapça metninin nasıl olabileceği hakkında değerli bilgiler sunabileceği ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Anahtar kelimeler: Râzî, Zehrâvî, *Practica Puerorum, Kitâbu't-Tasrîf,* Çocuk hastalıkları, Tıp tarihi

Summary

Object: This study was carried out to determine whether the account of Rhazes, one of the most notable physician of the era, called as the Golden Age of Islamic science and medicine in the middle ages, on pediatric diseases were the source of the writings of Albucasis and also whether the Arabic text of Albucasis may give an idea about the lost Arabic text of Rhazes.

Materials and Methods: In this study, *Practica puerorum* of Rhazes and *Kitāb al-Taṣrīf li-man ʿajaza ʿan al-talīf* of Albucasis were examined. The writings of Rhazes on pediatric diseases were translated into Turkish from Latin and English, while those of Albucasis were translated into Turkish from Arabic and Latin. Then they are represented in the findings section. The information contained in these works were compared each other. Their intertextuality and place in the historical process are discussed in the light of literature of medical history.

Results and Conclusion: The account of Albucasis on pediatric diseases in his *Kitāb al-Taṣrīf li-man ʿajaza ʿan al-talīf* is very similar to that of Rhazes in his *Practica Puerorum*. It is also noticed that Albucasis may have formed his text by making exact quotations from those of Rhazes and in some sections by adding brief information to them. Consequently, the Arabic text of Albucasis on this subject may provide valuable information about what Rhazes's lost Arabic text might look like.

Keywords: Rhazes, Albucasis, *Practica Puerorum, Kitāb al-Taṣrīf,* Pediatric diseases, History of medicine

Sābit b. ?urra'nın *Kitābu'?-?a?īre fī ?İlmi'?-?ıbb* Adlı Eserinde Yaşlıların Tedbiri Üzerine

On Regimen of Elders in *Kitāb al-Dhakhīra fī ?Ilm al-?ibb* by Thābit b. Qurra

Gözde ACIDUMAN,[1] AHMET ACIDUMAN[2]

[1]Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı,

[2]Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.

e-mail: acidumangozde@gmail.com; ahmetaciduman@yahoo.com

Özet

Amaç: Bu çalışmada İslam bilimi ve tıbbının çeviri döneminin ünlü çevirmenlerinden ve bilim insanlarından Sābit b. ?urra'nın *Kitābu'?-?a?īre fī ?İlmi'?-?ıbb* adlı eserinde bulunan yaşlıların tedbiriyle ilgili bölümünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: *Kitābu'?-?a?īre fī ?İlmi'?-?ıbb*'ın Dr. G. Sobhy tarafından hazırlanan ve 1928 yılında Kahire'de Ma?ba?atu'l-Āmīriyye'de basılmış olan bir nüshası esas alınarak İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Şehit Ali Paşa Koleksiyonu, no. 2028'de bulunan yazma bir nüshası ile karşılaştırılmış; ilgili bölüm Arapçadan Türkçeye çevrilerek çalışmanın bulgular bölümünde sunulmuş ve bu bilgiler tıp tarihi literatürü ışığında tartışılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Otuz bir bölümden oluşan *Kitābu'?-?a?īre fī ?İlmi'?-?ıbb*'ın ilk bölümü sağlığın korunması üzerine olup, "yaşlıların tedbiri" alt başlığını taşıyan kısım bölümün sonunda yer almaktadır. İslam bilimi ve tıbbının çeviri döneminde telif edilmiş olan *Kitābu'?-?a?īre fī ?İlmi'?-?ıbb*'da yaşlıların tedbiri hakkında verilen bilgilerin ana kaynağının Galenus'un yazdıkları olduğu Sābit b. ?urra'nın verdiği bilgilerden anlaşılmakta ve bu bilgilerin humoral paradigmanın ilkeleri ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sābit b. ?urra, *Kitābu'?-?a?īre fī ?İlmi'?-?ıbb*, Yaşlıların tedbiri, Geriatri, Tıp tarihi

Summary

Object: To examine the chapter related to regimen of elders in *Kitāb al-Dhakhīra fī ?Ilm al-?ibb* by Thābit b. Qurra (836-901) who is a renowned translator and scientist of the translation period of Islamic science and medicine is the aim of this study.

Materials and Methods: A copy of *Kitāb al-Dhakhīra fī ?Ilm al-?ibb* edited by G. Sobhy and printed in Ma?ba?atu'l-Āmīriyye is examined and compared to the manuscript in Şehit Ali Paşa Collection, nr. 2028 in İstanbul Süleymaniye Manuscript Library. The chapter regarding regimen of elders is translated from Arabic into Turkish, and presented in the results section, and then discussed with the information on this subject in the light of literature for the history of medicine.

Results and Conclusion: Information on the "regimen of elders" is the last subheading of the first chapter, which is on the protection of health. As Thābit b. Qurra mentioned, the main source of information regarding regimen of elders in *Kitāb al-Dhakhīra fī ?Ilm al-?ibb* seems to be writings of Galen and this information is coherent with the principles of humoral theory.

Keywords: Thābit b. Qurra, *Kitāb al-Dhakhīra fī ?Ilm al-?ibb*, Regimen of elders, Geriatrics, History of medicine

Main Features of Ibn Sina as a Physician with Special Reference to Psychotherapy

Abdul ALI

Prof.Dr.UGC Emeritus Fellow

Dept. of Islamic Studies

A.M.U., Aligarh

e-mail: abdulali0123@gmail.com

Summary

Ibn Sina was endowed with a unique retentive memory and a good power of observation. He flourished as a distinguished philosopher and physician. He soon became so famous a practitioner and teacher of medicine that both students and patients flocked to him from different parts of the world for guidance and treatment. It is unanimously held by historians that with him Islamic medicine reached its zenith. His observations on different illnesses, particularly, gastrointestinal, diabetic, heart and psychosomatic diseases have been found to be quite relevant event today.

Ibn Sina stressed the intimate connection of mind and body in his teaching and treatment. He discussed a number of nervous and psychological diseases in his *al-Qanun fi-al-Tibb*. Since he was fully aware of psychological factors of diseases, his prescriptions for physical ailments where usually accompanied by his exhortations for moral reformation and spiritual regeneration of the patients. He clearly pointed out that the physical health of man is closely related with his inherent and acquired physiological disposition and emotions. He is credited with having cured several difficult psychiatric cases on the basis of his deep knowledge of human psychology.

Ibn Sina was also a prolific author. Of the 99 books ascribed to him, 16 books are on medicine. His *Canon* has had the greatest impact on the development of medicine in both East and West. Of the significant contributions made by him in it was that he distinguished between mediastinitis and pleurisy, speculated the role of bacteria in the outbreak of epidemic diseases as well as in the spread of diseases by water and soil, and gave a scientific description of the causes of paralysis, diseases of the liver, psychosomatic and several skin diseases, sexual disorders and nervous ailments, etc.

And idea of the great influence which Ibn Sina exerted on the development of modern medicine may be had from the fact that his *Canon* constituted the basis of lectures on medicine in European universities till the 17th century. It is noteworthy that his medical works continue to be used as basic references by practitioners of Islamic medicines across the world even today.

The present paper aims at making an analytical study of the contributions of Ibn Sina as a physician and psychotherapist.

Bursa'nın Şifalı Kaplıcaları ve Bursa Müzelerinde Sergilenmeleri
Bursa's Healing Springs and Exhibitions in Bursa Museums

Fikret ALKAN

Uzm. Sanat Tarihçi, Bursa Büyükşehir Belediyesi Müzeler Şube Müdürlüğü, Merinos AKKM Osmangazi-BURSA

e-mail: fikretalkan@hotmail.com

Özet

Evliya Çelebi'nin sudan ibaret olarak gördüğü Bursa şehri, kaynağı Uludağ'a dayanan içme suları kadar şifalı termal suları ile de ün kazanmıştır. Bu nedenle, şehirde çeşmeler kadar hamam yapılarının da çokluğu göze çarpmaktadır.

Bursa'da şifalı sularının kullanımına ilişkin ilk bilgiler Roma Dönemi'ne rastlamaktadır. Romalıların gündelik yaşamlarına kadar taşıdıkları hamam kültürü içinde yer bulan Bursa termal suları, Anadolu coğrafyasına hükmeden Bizanslılar ve Osmanlılar tarafından yapılan kaplıca hamamlarında da kullanılmaya devam etmiştir. Bizans İmparatoru Justinianus'un Bursa'da hamam inşa ettirdiği, Osmanlı sultanlarınınsa hamamları külliyelerinin parçası olarak yaptırdıkları bilinmektedir. Kurulan vakıflarla kaplıca sularından halkın da yararlanması sağlanmıştır. Ayrıca hamam kültürünün Bursa geleneklerinde de var olması, suyun kullanımının günlük yaşamın içinde ne kadar yer ettiğinin göstergesidir.

Özellikle bugünkü Çekirge Semti'nde varlığını sürdüren kaplıcalar, tarihteki fonksiyonlarını kaybetmeden, başta eklem ağrıları, iç hastalıkları, bel rahatsızlıkları, kemik bozuklukları, romatizma ve cilt yaralarının iyileştirilmesinde rağbet görmektedir.

Köklü bir tarihi geçmişin içinde zengin bir kültür birikimine sahip kentin müzelerinde, kaplıca-şifalı sular ve hamam yapılarının sunumları, müzelerde ayrılmış bölümler şeklindedir. Bursa Sağlık Tarihi Müzesi başta olmak üzere, Bursa Kent Müzesi, Bursa Yaşam Kültürü Müzesi ve Bursa Vakıf Kültürü Müzelerinde söz konusu şifa kaynağı kaplıca kültürünün sergilemeleri yer almaktadır.

Bu çalışmada, Bursa'nın kaplıca sularına ait özellikler, tedavilerinde kullanıldığı hastalıklar, şehir içindeki yeri ve önemi ile geçmişten beri oluşan kaplıca kültürünün müzelerdeki yansıması konu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bursa, kaplıca, hamam, müze, sergileme

Summary

The city of Bursa, which Evliya Çelebi sees as water, has gained fame with its healing thermal waters as well as the drinking water originating from Uludağ. Therefore, the number of bath structures attract attention in the city.

The first information about the use of healing waters in Bursa with the Roman Period. Bursa thermal waters, which take place in the bath culture carried by Romans until their daily lives, it continued to be used in the spa baths built by the Byzantines and Ottomans, who ruled the Anatolian geography. The Byzantine Emperor Justinian built a bath in Bursa, also it is known that Ottoman sultans built baths as part of their complexes. Foundations have enabled the public to benefit from the spa waters. In addition, the existence of Turkish bath culture in Bursa traditions specify of how much water is used in daily life.

Especially the spa baths that exist in Çekirge district today, without losing its functions in history, primarly it is demanded of joint pain, internal diseases, waist disorders, bone disorders, rheumatism and skin wounds.

In the museums of the city, which has a rich cultural savings within a long history, the presentation of the spa-healing waters and bath structures are in the form of sections separated in museums. Bursa Health History Museum, Bursa City Museum, Bursa Life Culture Museum and Bursa Foundation Culture Museums have exhibitions of the healing source spa culture.

In this study, the features of the spa waters of Bursa, diseases used in treatment, spa culture that has been formed since the past place and importance in the city reflection in museums.

Keywords: Bursa, spa bath, Turkish bath, museum, exhibition

Muslim Scholars Contributions in Dentistry during the Medieval Period & the Islamic Golden Ages

Salma ALMAHDI

Dr.Ajman University of Science & Technology

Salma_almahdi@hotmail.com

UAE, SHARJAH

e-mail: salma_almahdi@hotmail.com

Summary

During the Islamic golden ages that extended from 8th to the 13th century ,during which Muslims has established the most powerful & expanded empire during the reign of Umayyad & then Abbaside caliphates, the Muslim world was experiencing ,a scientific ,economic & cultural flourishing , & the Islamic medicine was the most advanced in the world integrating concepts of ancient Greek, Roman & Persian medicine as well as ancient Indian tradition of Ayurverda ,while making numerous advances & innovation along with knowledge of classical medicine ,which was later adopted in the medieval medicine of western Europe & continued until the renaissance .

Islamic physicians & scholars developed a large & complex medical literature exploring, translating, analyzing & synthesizing the theory and practice of classical antiquity medicine & adding their own observation, trail & skills, as they got influenced by the major tradition of Hippocrates, Galen, Dioscorides, Plato & Aristotle.

All the great works & medical books of the medieval scholars were written in Arabic the lingua franca of that period by Arabs, non Arabs & non Muslims Scholars from Persian ,Jews, Indians & Europeans such as Rhazes,Avicenna,Haly Abbas,Ibn Al-Jazzar,Abulcasis & many others.

The false idea about the tooth worm was not seen in their writings on oral & dental diseases, but it was mentioned in the scripts of Sumerian ,Roman & medieval Europe documents.

The medieval Islamic physicians were aware of the importance of treating the oral cavity & the dental or periodontal originated pain, as they defined ,diagnosed & treated most of the oral cavity diseases .

& with regard to oral hygiene the Muslims innovated the first cleansing tooth brush in history ,(the Miswak), that is used by all Muslims to clean their teeth at every prayer, following prophet Mohammed as it was instructed in the Hadith.

All dental & surgical procedures was operated in the first hospitals in the world,(Bimaristan) & the most dental treatments practiced during the medieval period by the physicians in the hospital was:

1-hebal & oil gargles

2-fumigation

3-cautery

4-pastilles

5-extraction of the teeth

6-cutting the dental nerve

7-scarification of blood from the gums

8-stabilizing the teeth with wires

9-filling the decayed teeth with herbs & seeds

Usage of the Medicinal Heritage of Avicenna by the Author of Polish Herbarium Marcin Siennik (1568).

Anna ODRZYWOLSKA

PhD Habilitated, Associate Professor

Jan Dlugosz University in Częstochowa, Poland / Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska

Faculty of Philology and History / Wydział Filologiczno-Historyczny

Institute of History / Instytut Historii

Department of Modern History / Zakład Historii Nowożytnej

e-mail: a.odrzywolska@wp.pl

Summary

Achievements of the Arab medicine, including Avicenna, were present in Western Europe not only in the Middle Ages, but also in modern times (16th-18th centuries). In the 16th century in Poland, several herbariums were printed, in which the authors described the properties of medicines obtained from plants, animals and minerals. The author of the herbarium "Herbarz…" Marcin Siennik was not a medic himself. He was involved in the production and sale of paper. In his herbarium published in Cracow in 1568, he used the results of research of his Polish forerunners and the achievements of ancient and medieval authors. He also referred to Avicenna (Abu Ali ibn Sina). The goal of my research is to determine what kind of information he took from this Persian scientist. The analysis of Siennik's herbarium shows that he used Avicenna's knowledge when studying the following subjects: the theory of four temperaments, stages of cold, heat, humidity and dryness of individual herbs, as well as some animals; treatment methods of internal and external diseases, usage of bubbles, spices, essential oils, vinegar in the treatment; methods of breastfeeding. Scope of the information contained in the Siennik's herbarium not only proves the author's erudition, but also indicates constant presence and use of Avicenna's medical knowledge in the European medicine of the 16th century.

Özel Sağlık Kuruluşlarındaki Ücretsiz Acil Servis Hizmetlerine Erişim
Access to Free Emergency Services in Private Health Organizations

Bahadır APAYDIN

Dr.Öğretim Üyesi Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

İdare Hukuku ve İdari Yargılama Hukuku Anabilim Dalı

e-mail: bahadirapaydin@maltepe.edu.tr

Özet

Sağlık toplumun her kesimini ilgilendiren, yalnız hastalık ve malüliyetin yokluğu olmayıp bedenen, ruhen ve sosyal bakımdan tam bir iyilik halidir. Devlet, sağlık alanını bu sebeple ulusal ölçekte temel bir kamu hizmeti olarak nitelendirmiştir. TC Anayasası'nın 2. maddesi gereği devletin temel niteliklerinden birinin soysal devlet anlayışı olması idarenin, sağlık hizmetinin kuruluş ve işleyişinde etkin bir rol almasını gerektirmektedir. Sağlık kamu hizmetleri; insan sağlığına zarar veren çeşitli faktörlerin yok edilmesi ve toplumun bu faktörlerin tesirinden korunması, hastaların tedavi edilmesi, bedeni ve ruhi kabiliyet ve melekeleri azalmış olanların işe alıştırılması için yapılan tıbbi faaliyetler bütünü olarak tanımlanabilir[1]. Bu nedenle idarenin, pozitif haklar kategorisinde yer alan sağlık hakkının gereği olan hizmetler bakımından olumlu müdahalesi kaçınılmazdır. Devlet bu yükümlülüğü sadece kendi eliyle değil özel hukuk kişilerini de katarak yerine getirmektedir. Bu nedenle özel sektörün sağlık faaliyetlerini yakından takip ederek kanunlar, düzenleyici işlemler, ruhsatlandırmalar ile sağlık hizmeti alanında kolluk denetimi yapmaktadır.

Ulusal ve uluslararası mevzuat ile korunan sağlık hakkına erişimin temel ayaklarından biri de acil durumlarda verilen "*Acil Sağlık Hizmetleri*"dir. Anayasa, Kanun, ilgili personel kanunları, Sağlık Bakanlığınca yürürlüğe konulan Acil Sağlık Hizmetleri Yönetmeliği, Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre özel veya kamu ayrımı yapılmaksızın tüm sağlık kuruluşlarının acil durumlarda hastaya gereken tıbbi müdahaleleri yapmalarının zorunlu olduğu düzenlenmiştir. Bu itibarla, üniversite hastaneleri dahil olmak üzere kamu ve özel tüm sağlık kurum ve kuruluşlarının, acil vakaların kabulü, gerektiğinde başka bir sağlık kurumuna nakli ve tedavi masraflarının karşılanması hususlarındaki kurallara titizlikle uyulması kurala bağlanmıştır. Bu kurallar arasında; acil sağlık hizmeti vermekle yükümlü bulunan sağlık kuruluşlarının, acil vakaları hastanın sağlık güvencesi olup olmadığına veya ödeme gücü bulunup bulunmadığına bakmaksızın kabul edeceği, gerekli tıbbi müdahaleyi kayıtsız-şartsız ve gecikmeksizin yapacağı ve acil olarak sağlık kuruluşuna müracaat eden hastaların acil tıbbi müdahale ve tedavileri yapılırken hiçbir surette tedavi masraflarının nasıl karşılanacağının sorgulanmayacağı hususları vardır. Ayrıca sunulan hizmet bedelinin tahsili ile ilgili işlemlerin acil müdahale sağlandıktan sonra yapılacağı ve acil vakalarda acil sağlık hizmetinden yararlananlardan sosyal güvencesi bulunan kişilerin hizmet bedelinin ilgili sosyal güvenlik kurumundan tahsil edileceği, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 73. maddesinin yedinci fıkrası gereğince hastadan ayrıca ücret farkı talep edilmeyeceği belirtilmiştir.

Yukarıda sayılan mevzuat hükümleri çerçevesinde belirli güvencelere kavuşturulduğu kanaati hasıl olsa da Acil Sağlık Hizmetleri konusunda uygulamada ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Diğer yandan kamunun son yıllarda sağlık harcamalarının finansmanında gösterdiği giderek artan "*gönülsüzlük*" acil sağlık hizmetlerine ilişkin mevzuatta değişiklik yapılarak bir takım güvencelerin zayıflamasına ve ücretsiz faydalanma hakkının daralmasına sebebiyet vermiştir. Çalışmamızda ulusal/uluslararası mevzuatın sağladığı güvenceler ve yüksek mahkeme kararları ışığında, acil sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaya dair güncel sorunlar ele alınacaktır.

Summary

Health is not only the absence of illness and invalidity, but also a complete physical, mental and social well-being that concerns all segments of society. For this reason, the state has defined the field of health as a basic public service on a national scale. According to Article 2 of the Turkish Constitution, one of the basic characteristics of the state is the understanding of the social state, which requires the administration to take an active role in the establishment and operation of the health service. Health public services; It can be defined as the whole of the medical activities carried out for the elimination of various factors damaging human health and protection of the society from the influence of these factors, treatment of patients, and the adjustment of those who have reduced physical and mental abilities. For this reason, it is inevitable that the administration will intervene in terms of the services required by the right to health in the positive rights category. The state fulfills this obligation not only by its own hands but also by adding private law persons. Therefore, it closely monitors the health activities of the private sector and performs law enforcement, regulatory procedures, licensing and law enforcement supervision in the field of health care.

One of the main pillars of access to the right to health, protected by national and international legislation, is Emergency Health Services provided in emergencies..According to the Constitution, the Law, the relevant personnel laws, the Ministry of Health, the Regulation on Emergency Health Services, the Social Security Institution Health Implementation notification and other relevant legislation provisions, it is mandatory that all health institutions should make the necessary medical interventions to the patient in case of emergency. In this respect, the rules of admission of emergency cases, transfer to another health institution and payment of treatment expenses of all public and private health institutions and organizations, including university hospitals, are strictly followed. Among these rules; emergency medical care and treatment of the patients, who are obliged to provide emergency health services, will accept the emergency cases regardless of whether the patient has health insurance or whether they have the ability to pay; there is no question of how the treatment costs will be covered. In addition, the procedures related to the collection of the service fee will be carried out after the emergency intervention is provided and in case of emergency, the service fee of the people who have social security from the beneficiaries of emergency health service will be collected from the relevant social security institution, according to the seventh paragraph of Article 73 of the Social Insurance and General Health Insurance Law. It is stated that no fee difference will be requested.

Although it is assumed that certain guarantees have been obtained within the framework of the provisions of the above-mentioned legislation, serious problems have been experienced in the implementation of Emergency Health Services. On the other hand, the reluctance of the public sector in the financing of health expenditures in recent years has led to a change in the legislation on emergency health services, which has weakened certain guarantees and narrowed the right to free access. In the light of the assurance provided by national / international legislation and high court decisions, the current problems of free access to emergency health services will be discussed in our study.

21.Yüzyılda Biyoetik Bize Ne Vaadediyor? İlkeler ve Engeller
What do Bioethics Promise us in the 21st Century? Principles and Obstacles

Berna ARDA

Prof.Dr.Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Tıp Tarihi ve Etik AD

WAML YK Üyesi

Ankara University Faculty of Medicine

History of Medicine and Ethics Department

Treasurer of WAML

e-mail: Berna.Arda@medicine.ankara.edu.tr

Özet

Biyoetik günümüzde hekimlerin meslek uygulamalarında bilmeleri gereken en önemli kavramlar arasındadır. İnsan tutumu ve davranışını temel değerlerle uyumlu hale getirmek çabası olarak, bu alan binlerce yıldır "iyi olan nedir?", "kötü olan nedir?" "mutlak iyi ve mutlak kötü var mıdır?" gibi ana soruları cevaplamaya adanmış, sorgulayıcı ve eleştirel bir alan olarak kabul edilebilir. Doğum ve ölüm gibi evrensel olguların sadece tıbbi boyutta algılanamayacağı açıktır. Ayrıca, sağlık olgusunun bilimsel pek çok belirleyicinin yanısıra barınma ve yiyecek gibi, katkısı son derece aşikar olan başka gereklilikleri de bulunmaktadır. 21. yüzyılda küresel biyoetik sorunları tanımak; ağırlıklı olarak yoksulluk ve nüfusla ilgili sorunların getirdiği engellere odaklanan sunumun temel amaçlarını teşkil edecektir. Prof. Berna Arda(MD, Med.Spec., PhD)

Summary

Bioethics, today, is one of the crucial concepts that physicians need to know in daily lives while practicing medicine. As an effort to justificate the human attitude and behaviour to being compatible with the basic values, this field can be regarded as an inquisitive and critical one, which is dedicated to answer the main questions such as "what is good?", "what is bad?" and "is there absolute good and bad?" Evidently, some concepts like birth and death cannot really be considered as solely medical ones. Furthermore, health has also its strict requirements of housing and food, which together has an unignorable effect among other scientific determinants. To recognize and hinge on the essential global bioethical issues in the 21st century; which mainly based on the problems relevant to poverty and population, will consititute the fundamental main aims of the presentation.

Kanser Hastası Çocukların İyi Hekim ve İyi Hemşire Tanımlarının Etik Değerlendirilmesi

Ethical Evaluation of Good Physician and Good Nurse Definitions of Children with Cancer

Elif AŞIKLI [1], Rahime AYDIN ER [2]

[1] Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Kocaeli

e-mail: elif_caliskan@icloud.com

[2] Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Kocaeli,

e-mail: raay@kocaeli.edu.tr

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı kanser tanısı nedeniyle hastanede yatarak tedavi gören çocukların iyi hekim ve iyi hemşireye ilişkin görüşlerinin etik açıdan değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışma Mayıs-Kasım 2017 tarihleri arasında Kocaeli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Çocuk Onkolojisi ve Çocuk Hematolojisi servislerinde kanser tanısı nedeniyle yatan çocuklarla niteliksel gömülü teori yöntemi kullanılarak yürütüldü. Araştırmaya 7- 12 yaş arasında olan, en az 1 haftadır hastanede yatarak tedavi gören ve iletişim kurulabilen çocuklar dâhil edildi. Araştırma verilerin toplanmasında Çocuk Bilgi ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları kullanıldı. Çocukla yapılan görüşme sırasında "Çiz ve Yaz" tekniği kullanılarak çocuktan iyi hekim ve iyi hemşireyi anlatan resim yapmaları da istendi. Veriler açık, eksen ve seçici kodlama aşamaları ile değerlendirilerek analiz edildi.

Bulgular: Çalışmamıza katılan 18 çocuğun %61,1'i erkek, %38,9'u kadındı. Yaşları 7 ile 12 arasında değişen çocukların yaş ortalamaları 9,7±1,8 yıldı. Hastalık süresi 15 gün ile 42 ay arasında değişen çocukların hastalık süresi ortalaması 6,0±9,3 aydı. %55,5'i lösemi tanısı nedeniyle hastanede yatan çocukların hastanede yatış süresi ortalaması 3,1±2,5 aydı. **Çocuklar iyi hekim ve iyi hemşireyi sıklıkla iletişimle ilişkili güler yüzlü, iyi davranan, kızmayan, bağırmayan, kendisini anlayan; erdemlerle ilişkili hoşgörülü, dürüst, nazik, saygılı ve güvenilir; mesleki yeterlikle ilişkili bilgili, dikkatli ve hızlı; güvenlikle ilişkili maske takan ve temiz olan; kişisel ve fiziksel özelliklerle ilişkili çocukları seven, vatansever ve bakımlı tanımlarıyla ifade etti.**

Sonuç: Kanser tanılı çocukların iyi hekim ve iyi hemşire tanımlarının tıp ve hemşirelik profesyonellik projelerinde yer alan ölçütler ve çekirdek eğitim programlarında yer alan yeterliklerle benzerlik gösterdiği, hekim ve hemşirelerin etik yükümlülüklerini vurguladığı sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Sözcükler: Tıp etiği, kanser, erdemler, iyi hekim, iyi hemşire

Summary

Objective: The aim of this study is to ethical evaluate the opinions of the hospitalized children about good physicians and good nurses.

Methods: The study was conducted between May-November 2017 in Kocaeli University Hospital Pediatric Oncology and Hematology clinics with qualitative grounded theory method. Children between the ages of 7 and 12, who had been hospitalized for at least 1 week, received medical treatment and care and were able to communicate. Child Information and Semi-Structured Interview Forms were used to collect the data. During the interview with the child, the child was asked to paint a picture about good physician and good nurse. The data were evaluated with open, axis and selective coding stages and analyzed.

Results: Of the 18 children, 61.1% were male and 38.9% were female, and the average age was 9.7±1.8 years. The mean disease duration of the children ranged from 15 days to 42 months and was 6.0 ± 9.3 months. The average hospitalization period of 55.5% of the children hospitalized for leukemia was 3.1±2.5 months. Children are not only good physicians and good nurses who are related to communication, they behave well, do not get angry, shout, understand themselves; tolerant, honest, kind, respectful and trustworthy;

knowledgeable, careful and fast in relation to professional competence; wearing a safety-related mask and being clean; personal and physical characteristics associated with children who love, patriotic and well-defined definitions.

Conclusions: It was concluded that the definitions of good physician and good nurse of children with cancer were similar to the criteria included in the medical and nursing professionalism projects and competencies in the core education programs and emphasized the ethical obligations of physicians and nurses.

Keywords: Medical ethics, cancer, virtues, good physician, good nurse

An Islamic Approch to Bioethical Issues: Al-Ghazali's *Maslaha*

Ercan AVCI

Center for Healthcare Ethics, Duquesne University

e-mail: avciercan@yahoo.com, eavci@duq.edu

Summary

Medical and technological developments urge religions to reinterpret their fundamental values, rules, and principles to respond to new circumstances resulting from breakthroughs in medicine and science. In this view, the Islamic world needs to focus on medical and technological advancements to clarify its positions on new bioethical issues. However, the diversity in the Muslim denominations, the traditional aspect of the Sunni theology, and the lack of a religious authority for determining ethical standpoints complicate the emergence of a set of bioethical norms. Therefore, the presentation proposes al-Ghazali's *maslaha* as a model determining a general framework regarding the stance of the Sunni tradition on bioethical issues.

Maslaha means benefit or interest, but al-Ghazali uses this concept as ensuring the aim of the *Shari'a*. According to al-Ghazali, the objective of the *Shari'a* is to protect individuals' religion, life, reason, lineage, and property, and any activity or action preserving these five values is considered *maslaha*. Al-Ghazali emphasizes some points for the implementation of the *muslaha*: firstly, necessity, certainty, and public interest are preconditions of the *maslaha*; secondly, in the relationship between the society and individuals, public interest overrides individuals' interest; thirdly, in the connection between life and property, the protection of life nullifies the protection of property; fourthly, in individual cases, harm is justifiable if it generates benefit; finally, in the event of any conflict among the preservation of the five values, the less harmful one must be chosen.

Fitoterapi: Geçmişten Geleceğe
Phytotheraphy:From the Past to the Future

[1]Mustafa AVDAN, [2]Hüseyin Sancar BOZKURT

[1] Investigator of Fitotheraphy

[2] Asst. Prof. Dr.Maltepe University Medical Faculty ,Internal Medicine,Clinic of Gastroenterology

Correspondence mail: sancarb79@gmail.com

Özet

Fitoterapi, hastalıkları tedavi etmek veya sağlığı güçlendirici ürünler olarak doğal bitkileri kullanan bitkisel bazlı bir tedavi yöntemidir. Çok eski çağlardan günümüze kadar aktif olarak kullanılmıştır ve kullanılmaktadır. Ancak özellikleri iyi bilinmeden hazırlanan/kullanılan bazı bitkisel ürünler, allerjik reaksiyonlara veya diğer ilaçlar / takviye ürünler ile çapraz reaksiyona girerek istenmeyen olaylara yol açabilirler. Bitkilerin özelliklerinin iyi bir şekilde anlaşılması, hastalıklara doğru yaklaşım açısından çok önemlidir. Bitkiler üzerindeki geçmiş gözlemler ve deneyler gelecekteki yaklaşımlara ışık tutmaktadırlar.Bu bitkilerden bazılarıda sindirim sistemi için prebiyotik özellikler taşımaktadırlar.Biz bu çalışmada önemli bazı bitkileri (Peganum harmala/Üzerlik, Urtica dioica /ısırgan otu, Glycyrrhiza glabra/Meyan kökü-Bifidobakteri arttırıcı) analiz etmeye çalışarak geleceğe ışık tutmayı hedefledik.

Anahtar Kelimeler: Fitoterapi,bitkisel tıp,prebiyotik

Summary

Phytotheraphy is herbal based medicine that uses natural plants either to treat disease or as health promoting agents.Multiple herbal products are often combined that might have potentially increasing of allergic adverse reactions or cross-reaction with other drugs/supplements. A good understanding of the characteristics of plants is becoming very important in terms of approach to diseases. Past observations and experiments on plants shed light on the future approaches. Some of these plants also might have prebiotic features in digestive systems.Prebiotic effects of these plants might be developed for specific conditions.We aimed to shed light on the future by trying to analyze some of these plants(Peganum harmala, Glycyrrhiza glabra, Urtica dioica which have also *Bifidobacterium* increasing effect) in this working.

Keywords: Phytotheraphy, plant prebiotic effect, *Bifidobacterium*.

From Bioethics of Chronobiology to Chronobioethics

Dana BARAN

Prof.Dr."Grigore T. Popa" University of Medicine, Iasi – Romania

e-mail:dbaran491@gmail.com

Summary

Chronobioethics is a term and concept forged by Franz Halberg (1919-2013), one of the founding fathers of chronobiology. After having investigated biological rhythms and chronomes under their different aspects in living beings –plants, animals and humans–, Halberg extended his interest towards more comprehensive and quite paradoxical approaches, encompassing chronoastrobiology and chronobioethics. He thus attempted to connect reliably cyclic behavioural patterns of animate entities and populations to cosmic periodicities. Besides he defined an integrative, yet nebulous domain: chronobioethics. Commonly, bioethics represents the science of ethics applied to biology and medicine and is equally useful and relevant to the field of chronobiology and its derived domain, chronomedicine. Chronobiological research and chronomedical practice undoubtedly have to observe bioethical principles from "bench to bedside". However, unlike mere bioethics, Halberg`s chronobioethics intends to correlate biological cycles in health and disease to astral and social rhythms. This would also include environment and climate changes, evolution of health and disease, as well as wars, crime and terrorism, respectively. The periodical occurrence of good and bad episodes or behaviours could supposedly be documented in individuals, societies and the surrounding world. According to Halberg, natural geophysical infradian rhythms, near-weeks, half-years, the solar wind's near- and far-transyears, near decadal, near didecadal, near quindecadal and even longer near multidecadal cycles, have evolved in living matter into an interfering system of dynamic coperiodisms. Photic and non-photic –gravitational and magnetic– cyclic influences would underlie these quasireciprocal rhythms. Consequently, since potentially predictable, chronoepidemiological events could be controlled and mishappenings prevented. Chronobiology would be able to identify such long distance connections or even mental conditioning between rhythmic phenomena in and around individuals, mapping universal cycles and chronorisks, trying to optimize ethics, i.e. the overall social ethos rhythm. Moreover, cronobioethics, a globalizing perspective, aims at understanding life, its origin and intermodulating biosphere, noosphere, and "chronosphere".

Keywords: *chronobiology, chronobioethics, bioethics*

Geçmişten Günümüze Sinop'ta Zeytin ve Zeytinyağı Kültürü

Olive and Olive Oil Culture in Sinop Throughout History

İbrahim BAŞAĞAOĞLU*, Betül BAKIR**

***Prof. Dr. Tıp Tarihi ve Etik**

İstanbul Üniv. Cerrahpaşa Tıp Fak.

Tıp Tarihi ve Etik A.B.D. E.Öğretim Üyesi

e-mail: ibasagaoglu@mynet.com

****Doç. Dr. Mimarlık Tarihi, Restorasyon**

Yıldız Tek.Üniv. Meslek Y.O., E.Öğretim Üyesi

e.mail: betulbakir35@gmail.com

Özet

Sinop, uygarlıklar beşiği Anadolu'nun en kuzeyinde yer alan ve Karadeniz'in tek doğal liman kentidir.

M.Ö. 8. Yüzyılda Miletli koloni grubunun buraya yerleşerek "Sinope" adını vermeleri, zeytin üretimini ve ticaretini desteklemektedir. Yazılı ve arkeolojik kaynaklarına göre zeytin 5000-6000 yıldır kullanılmaktadır. Zeytinin ve ağacının taşlaşmış fosillerine dayanarak arkeologlar Akdeniz'de M.Ö. 37 000'lere kadar varlığını tarihlendirmektedir. Bu bağlamda dönemin petrolü vasfındaki zeytin ve zeytinyağının, koloni ticaretlerinde başlıca ihracat ürünleri arasında olması antik dönemlerde Sinop ve çevresini zeytin üretimine teşvik etmiştir.

Kaynaklarda Sinop limanı, Yunan kolonileri ve Roma döneminde zeytin yetiştirilen bölgelerin en doğusundaki sınırı ve ihracat merkezi olarak nitelendirilmekteydi. Strabon, Kızılırmak Deltası'nın doğusundan Kastamonu ve Sinop çevresini içeren bölgeden bahsederken "zeytin ağaçları ile kaplı ülke" demekteydi.

Karadeniz'de mikro klima özelliğe sahip Sinop ve civarında 50 000- 150 000 arasında zeytin ağacının var olduğu istatistiklerde yer alsa da günümüzde bu sayının arazilerin büyük oranda yapılaşmaya terk edilmesiyle azaldığı tahmin edilmektedir.

Ülkemizdeki zeytin türleri bugünün zeytin ağacının gerçek kökenleri sayılan "olea europaea" olarak adlandırılmış, Avrupa kökenli yağ oranı yüksek zeytinden türemiştir. Sinop, Samsun ve Kastamonu civarında yöreye has yemeklik zeytin üretimine ağırlık verilmiş, ancak bunun %2 gibi çok küçük bir oranında zeytinyağı üretimi, evlerde kısıtlı imkânlarla küçük teknelerde çıkarılarak ihtiyacı karşılamıştır.

Günümüzde özellikle Sinop şehrinde zeytin ağaçları yok olmuş, Gerze, Ayancık, Boyabat gibi ilçelerde ve kırsal kesimde düşük popülasyonda zeytin ağaçları ile varlığını sürdürmektedir.

Çalışmamızda Sinop'ta zeytin ve zeytinyağı kültürü tarihsel boyutu ile ele alınarak, son yıllarda yöre halkının bu konudaki görüş ve uygulamalarından örnekler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sinop, Zeytinyağı Kültürü, Antik Dönem, Zeytinyağının Halk Tıbbında Kullanımı

Summary

Situated in a cradle of civilization in the northernmost Anatolia, Sinop is the only natural seaport of the Black Sea. Because of this feature, it is referred as a coastal town since the Antiquities.

In the 8th century BC a Milesian colony settled in Sinop and named it "Sinope", supporting the olive production and trade. According to written and archeological sources olive has been used for the last 5000-6000 years. However archeologists dates the existence of olive in Mediterranean to 37000 BC, based on the fossils of olive and olive trees. Being analogous to todays petroleum, olive and olive oil were among the most important export goods in the colony trade, which incentivized the olive growth and olive oil production in Sinop and its surroundings in the Antiquities.

In the sources the Sinop port was described as an export center and the eastern border of the region in which olive was grown during the period of Greek colonies and Roman Empire. Strabon used the term "land

covered with olive trees" when he was describing the region to the east of the Kızılırmak Delta, including Kastamonu and Sinop.

It is estimated that there are approximately between 50000 - 150000 olive trees in the microclimate of Sinop, however the numbers are supposedly decreasing due to the increasing amounts of land around the region set aside for construction today.

The olive species in Turkey are descended from "olea europaea", an olive species with European origin and high fat content which are considered as the true ancestor of todays olive tree. Around Sinop, Samsun and Kastamonu local edible olive growth is prevalent, however the olive oil need is also satisfied. 2% of olives are used for olive oil production, which is done in households with limited means.

Today especially in the city of Sinop olive trees are destroyed; a low population of trees on the other hand exists in districts like Gerze, Ayancık, Boyabat and in the countryside.

Keywords: Sinop, Olive oil culture, Antiquity, Use of olive oil in folk medicine

Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye Dergisi Nedir / Ne Değildir?
What is and is not the Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye Journal?

Cem HAKAN BAŞARAN

Araş. Gör. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

e-mail:cemhakanbasaran@gmail.com

Özet

Türk Tıp Tarihinin en önemli figürlerinden biri olan dergi, 1872 yılının Şubat ayında yayınlanmaya başlamış ve Gülhane Tıp Dergisi/Gulhane Medical Journal ismiyle halen yayınlanmaya devam etmektedir. Derginin eski harfli koleksiyonu (1871-1928) bu güne kadar bir araya getirilememiş ve bunun neticesinde, hakkında yapılan yayınlarda birtakım hatalar olagelmiştir.

2018 yılında Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından "(Türk Tıp Tarihinin En Uzun Süreli Bilimsel Yayını) Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye'den Gülhane Tıp Dergisi'ne (1872-1928)" adıyla bir kitap yayınlanmış, büyük eksikler ve hatalarla dolu özensiz bir çalışma okuyucuların istifadesine sunulmuştur. Bu çalışmada derginin özellikle ilk dönemi hakkında [1872-1922] bazı karanlık noktalar aydınlatılmaya çalışılacak bunun yanında bazı sorulara yanıt aranacaktır. Bu sorulardan bazıları şunlardır; Derginin hangi kütüphanelerde koleksiyonu bulunabilir? Derginin koleksiyonunu bir araya getirmek mümkün müdür?

Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye, Osmanlı askeri tıp, eczacılık ve baytarlık tarihi açısından en önemli kaynaklardan biridir. Derginin koleksiyonu tamamlanmalı ve araştırmacıların istifadesine sunulmalıdır. Bu çalışmanın temel amacı, dergiyle ilgili güvenilir bilgiler sunmaktır.

Summary

Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye among the most important figures in the history of Turkish Medicine has been published from February 1872 to date, with its current title Gulhane Medical Journal. The Journal's collection in Ottoman Alphabet (1871-1928) has not been put together until today and as a result there have been some false information in the publications about it.

In 2018, "(Türk Tıp Tarihinin En Uzun Süreli Bilimsel Yayını) Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye'den Gülhane Tıp Dergisi'ne (1872-1928)" was composed with imprecise information, shortcomings and errors, and published by the University of Health Sciences. In this work, it is aimed to shed a light to some unknowns, especially about the first period of the Journal [1872-1922], and thereby provide some solid answers. Some of these questions are: In which libraries can the collection be found? Is it possible to put together the Journal's collection?

Ceride-i Tibbiye-i Askeriye is one of the most important sources in the history of Ottoman military medicine, pharmaceutics, and veterinary medicine. The Journal's collection should be brought together and presented to researchers with reliable information, which is the main motivation behind this work.

Blood Circulation: A Long Way from Ibn Nafis in Cairo, to Harvey in London while Passing by Padua.

BENSALEM H, BOUDINE L, , BOUKABACHE L.

Laboratory of Anatomy, Faculty of Medicine of Blida, Algeria.

email: hindbensalem@yahoo.fr

Summary

Blood circulation description as we teach it today has come a long and arduous road from antiquity to the present day. In fact, it is to Galen, the founding father of medicine, that the merit of the first descriptions in the second century AD is worthy of note. Much later, several doctors from the Padua Department of Anatomy(Italy) were interested in the description of blood circulation and published their works over a period extending from 1553 AD to 1628 AD with Alpago, Vesalius, Servetus, Colombus ... Their work was a precursor for William Harvey who first describe the great circulation in London in 1628 AD and the credit of this big discovery was given to him.

Ibn Nafis had already described this same circulation with great precision in 1242 ,in his book Commentary on the Anatomy of the Cannon of Avicenna, but he was only involved in this scientific epic after the discovery by the Egyptian doctor Al -Tattawi of his manuscript in Berlin in 1924.

Many questions come to mind, especially when we know that Andrea and Paolo Alpago stayed in Damascus in 1487 AD and met Chamseddine Ibn Al Makki Al Dimashqui who helped them translate the Anatomy Commentary of the Canon and also when we learn that the analysis of Ibn Nafis texts revealed strange similarities even word by word with Servetus texts.

Our aim is to take stock of the various publications that have shed light on the so-called «Ibn Nafis gate» which, by putting Ibn Nafis' discoveries aside, has lost 300 precious years to the evolution of Medicine.

1. M Akmal, M Zulkifle, AH Ansari. Ibn nafis : A forgotten genius in the discovery of pulmonary blood circulation. Heart Views 11(1): 26–30, 2010
2. SC Ashtiyani , M Shamsi.The Discoverer of Pulmonary Blood Circulation: Ibn Nafis or William Harvey. Middle-East Journal of Scientific Research 18 (5): 562-568, 2013
3. D CHERIF. D'Ibn Nafis à William Harvey L'histoire d'une découverte. Memoire pour le diplôme de master class 2017 en histoire de la médecine. Universite de Paris descartes faculte de médecine Paris Descartes.
4. Meyerhof M. Ibn Al-Nafis and his theory of the lesser circulation. Isis 1935;23: 100-20.
5. Ayman O. Soubani, MD; Faroque A. Khan, MB. The discovery of the pulmonary circulation. A.S.M. 1995;15:185-186
6. Islamic Medicine online; by Dr.Sharif Kaf Al-Ghazal .
7. Amor Chadli.Commentaire de l'anatomie du Canon d'Avicenne.Edition Simpact, Tunis,2006.
8. A Mieli. La science arabe et son rôle dans l'évolution scientifique mondiale.Edition Leyden ,1938 .

Kadın Sünneti
Female Circumcision

Nüket Örnek BÜKEN
Prof.Dr.HÜTF Tıp Tarihi ve Etiği AD Başkanı
HÜ Biyoetik Merkezi Müdürü
e-mail: nuketbuken@hotmail.com
buken@hacettepe.edu.tr

Özet

Sosyal aktivistler ve feministler arasında, kadın sünneti (FGM- Female Genital Mutilation-, kadının genital yaralanması) ile mücadele önemli bir politika hedefidir. Bazen kadın sünneti veya kadın genital kesimi olarak adlandırılan FGM, kadınların ve kız çocuklarının klitorisini cinsel arzularını azaltmak ve cinsel onurunu evlilik öncesi korumak için kesmektir. Kadın sünneti ve kadın genital kesimi olarak tanımlanan iki kavram konusunda, hafif bir karışıklık da vardır. Aslında, iki terim birbirinin yerine kullanılabildiği halde, farklı iki çağrışım taşıdıkları da aşikârdır. Çoğunlukla Müslüman ülkelerde yaygın olduğu söylenen uygulamanın muazzam bir maliyeti vardır: birçok kız kan kaybı veya enfeksiyon nedeniyle ölür. Çoğu travmatize olmuştur. Hayatta kalanlar evlilik ve gebelik süresince olumsuz sağlık etkileri yaşayabilirler. Irak Kürdistanı'ndan yeni bilgiler, sorunun Ortadoğu'da da yaygın olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu sunumda önce konu ile ilgili ilgili kavramlar/terminoloji verilecek ve uygulanan farklı yöntemlerin/ tiplendirilmesi değerlendirilecektir. Daha sonra bu işlemin gerekçesi, tarihçesi ve dinler açısından önemi, Batı'da klitoridektomi, bu uygulamanın kadın cinselliği ve kadın düşmanlığı ile ilişkisi ve İstanbul Sözleşmesi'nde kadın sünneti incelenecektir.

Summary

Between social activists and feminists, the fight against female circumcision (Female Genital Mutilation) is an important policy objective. FGM, sometimes referred to as female circumcision or female genital cutting, is to cut down the clitoris of girls and women to reduce their sexual desires and to protect their sexual dignity before marriage. There is also a slight confusion over the two concepts that are defined as female genital mutilation and female circumcision. In fact, although two terms can be used interchangeably, it is also obvious that they carry two different connotations. The practice that is said to be common in Muslim countries is a huge cost: many girls die from blood loss or infection. Most have become traumatized. Survivors may experience adverse health effects during marriage and pregnancy. New information from Iraqi Kurdistan reveals that the problem is also widespread in the Middle East.

This presentation will be preceded by relevant concepts / terminology and will be assessed for the different methods / types applied. Later on, the reason for this process will be the importance in terms of history and religions, the clitoridectomy in the West, the relationship with this woman's sexuality and misogyny, and the female circumcision will be examined under the Istanbul Convention.

Hastane Formüler Yönetiminde Hekim ve Eczacı Sorumluluğu
Responsibility of Physician and Pharmacist in Hospital Formulary Management

Muammer ÇALIKUŞU*, Gülbin ÖZÇELİKAY*

mcalikusu@ankara.edu.tr , Gulbin.Ozcelikay@ankara.edu.tr

***Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye**

Özet

Formüler; belirli bir klinik için ilaçların seçimini, reçetelendirilmesini, uygulanmasını ve izlenmesini yönlendiren, ayrıca zaman zaman yaptırım uygulatan uzman bir grup tarafından yürütülen değerlendirme sisteminin ürünüdür. Formüler, uzman grubun bakış açılarına, uygulandığı ortama ve eczanenin kliniklerle olan ilişkilerine dayanmaktadır. Özenle hazırlanmış bir formülerin klinisyene tıbbi problemlerin çözümü için en güvenli ve en etkili spesifik ajanları seçmede rehberlik ettiği düşünülmesine rağmen, yapılan bazı çalışmalara göre, klinisyenlerin formüler hakkındaki önyargılarının bu potansiyelin tam olarak gerçekleşmesini engellediği öne sürülmektedir. Bir hastanenin formülerinin oluşturulması ve sürekli değerlendirilmesi; hasta bakımının kolaylaştırılması, tedavi amaçlarına ulaşılması, masrafların azaltılması ve hasta güvenliğinin arttırılması amacıyla yapılmaktadır. İki tip hastane formüleri bulunmaktadır: Açık ve kapalı formüler. Açık formüler sisteminin klinisyenlerin reçete yazma yeteneklerine sınır koymadığı düşünülmektedir. Hekim bir ilaca ait herhangi bir jenerik, dozaj formu vb. seçebilmekte ve eczacı talep edilen ilacı tedarik edip, stoklayabilmektedir. Kapalı formüler sisteminde ise klinisyenlerin hastalarına yazabilecekleri önceden belirlenmiş ve aynı terapötik sınıftaki sadece bir veya iki ilaç listeye alınmaktadır. Bazı hastaneler, belirli ilaçların belirli hekimlere veya uygulama uzmanlıklarına göre reçete yazma becerilerini daha da kısıtlamayı tercih etmektedir. Bununla birlikte, kapalı bir sistemde bile, klinisyenler formülerde bulunmayan ilaçları talep edebilirler. Bu talepler, mevcut formülerdeki ilaçlarla ulaşılamayan terapötik hedeflere ulaşmak için gereken ilaçlarda ayrıca değerlendirilmelidir. Hastanelerde formüler hazırlanması ile görevlendirilmiş komiteler; doktorlar, eczacılar, hemşireler, hastane yöneticileri, kalite güvence personeli ve diğer yardımcı sağlık personelinden oluşan iyi dengelenmiş, multidisipliner bir ekiptir. Komite üyeleri, formüler yönetim sorumluluğunu taşıyan kilit paydaşlardır. Bu komiteler, sadece maliyet ile sınırlı olmayan, hastane genelinde hasta bakımı kararlarında hayati bir rol oynamaktadır. Komitenin hedefi, uygun maliyetli tedaviyi geliştirirken ilaçların rasyonel, uygun ve güvenli kullanımını teşvik etmektir. Eczacı bu komitenin önemli bir üyesidir. Yapılan çalışmalarda, hastanelerin %90' ında hastane formüler komiteleri olduğu, ancak %63' ünün formülerinin olmadığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmada, hastane formüleri ile ilgili farklı uygulamalar hekim ve eczacı sorumluluğu açısından karşılaştırılarak hasta yararlılığı ve ülke ekonomisi için önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hastane Formüleri, Eczacılık, Hekim, Formüler Kurulları

Summary

Formulary is the product of an evaluation system carried out by a group of experts who direct the selection, prescription, administration and monitoring of medicines for a given clinic and also sanctions from time to time. The formulary is based on the perspectives of the expert group, the environment in which it is applied, and the relationship of the pharmacy with the clinics. Although a diligent formulary is thought to guide the clinician in choosing the safest and most effective specific agents for solving medical problems, some studies suggest that clinicians' prejudices about formulary prevent this potential from being fully realized. Formulation and continuous evaluation of a hospital formulary is made with the aim of facilitating patient care, achieving treatment goals, reducing costs and increasing patient safety. There are two types of hospital formularies: open and closed formulary. It is considered that the open formulary system does not limit the prescribing ability of clinicians. The physician may use any generic, dosage form, etc. of a drug and the pharmacist can supply and stock the requested medication. In the closed formular system, only one or two drugs of the same therapeutic class are listed, which clinicians can prescribe to their patients. Some hospitals prefer to

further restrict prescribing skills of certain medications to specific physicians or practice expertise. However, even in a closed system, clinicians can request drugs that are not in the formulary. These demands should be considered separately for the medicines required to achieve therapeutic goals that cannot be achieved with the drugs of the present formulary. The committees charged with formulary preparation in hospitals are a well-balanced, multidisciplinary team of doctors, pharmacists, nurses, hospital managers, quality assurance personnel and other ancillary health personnel. Committee members are key stakeholders with formulary management responsibility. These committees play a vital role in hospital-wide patient care decisions, not just cost. The objective of the committee is to promote rational, appropriate and safe use of drugs while improving cost-effective treatment. The pharmacist is an important member of this committee. Studies have found that 90% of hospitals have hospital formulary committees, but 63% do not have formularies.

In this study, different applications related to hospital formularies will be compared in terms of physician and pharmacist responsibility and recommendations will be made for patient benefit and national economy.

Keywords: Hospital Formularies, Pharmacy, Physician, Formulary Committees.

XIX.yy.Kurumlaşma Sürecinde Sağlık Yapılaşmasında Değişim
The Changes in the Health Facilities in the Nineteenth-Century Institutionalization Period

Gönül GÜREŞSEVER CANTAY

Prof.Dr. İstanbul Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen-Ede-Fak.Sanat Tarihi Bölümü

Emekli Öğretim Üyesi

e-mail:g.cantay@hotmail.com

Özet

Anadolu'da Selçuklu yapılaşması sürecinde medrese plan yorumu içinde çözülen tıp öğretim-eğitim-hastaya hizmet şeklinde gelişen sağlık sorunları, Osmanlı Döneminde cami merkezli külliye bütünlüğü içinde yaklaşık medrese plan yorumu ile inşa edilen yapılarla çözülmüştür.

XVII.Yüzyıl başlarından başlayan Osmanlı Devleti'ndeki değişim hareketi, XIX.Yüzyıl başlarından itibaren Osmanlı Devleti bünyesinde kurumlaşma hareketini başlatmış ve sağlık yapıları da temelde değişime uğramıştır. Tıp biliminin batıda başlayan buluşlar sayesinde ihtisaslaşma alanlarının artması, her ne kadar Osmanlı Dönemi tıbbında cerrahi, göz, akıl hastalıkları gibi, bir ihtisaslaşma mevcut ise de. Tıp öğretim-eğitiminin okullaşması, savaşlar ve toprak kayıpları gibi olumsuzlukların sonuçlarının yaşanmaya başlanması, özellikle ateşli silahlarla yaralanmalar, salgın hastalıklar ve karşı olarak aşı buluşları, üstelik 1839 Tanzimat Fermanı ilânından sonra sağlıkla ilgili yeni terimlerin kullanılmaya başlaması (darüşşifa, şifahane yerine hastahane gibi), Avrupa'ya öğrenime gönderilen hekim ve cerrahlarla da büyük bir değişimi başlatmış, bu durum sağlık yapılaşmasının planlama -yapılaşmasına yansımıştır.

Summary

In the period of Seljuk Empire in Anatolia, the problems of medicine education-healthcare services were solved in an interpretation of madrasah plan; and in Ottoman era those problems were solved in the buildings constructed with a madrasah plan in the context of mosque centered complexes.

Reformist movement in the Ottoman Empire starting from the early seventeenth century launched the Empire's institutionalization movement as early as nineteenth century and health facilities saw profound changes. The increase in the specialization fields due to inventions in the medicine science –albeit the medicine in the Ottoman Era had already specialized in the fields of surgery, ophthalmology, mental illnesses-, institutionalization of medicine education, emerging consequences of wars and territorial losses, particularly injuries by firearms, epidemic diseases, in parallel the invention of vaccines, moreover the use of new terms about health after the 1864 Tanzimat Declaration [hastahane (hospital), instead of darüşşifa, şifahane), the doctors and surgeons sent to Europe for education, led to a great change and this situation had a reflection on health facilities' planning-constructing.

Ruh Sağlığı Çalışanları Tarafından Sosyal Medya Kullanımı İçin Etik İlkeler
Ethical Principles for the Use of Social Media by Mental Health Professionals

Buğra ÇETİN

Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Psikiyatri Kliniği

e-mail: bugra.cetin@maltepe.edu.tr

Özet

Günümüzde akıllı telefonların da yaygınlaşması ile beraber internet ve sosyal medya kullanımı hızla artmıştır. Bilgiye erişimin bu kadar kolay ve hızlı hale gelmesinin avantajları olduğu kadar, mahremiyet ve profesyonel sınırları korumak açısından yarattığı güçlükler de vardır. Dijital teknolojilerin psikiyatri açısından, klinik sınırları yönetebilme, kişisel gizlilik ve mahremiyeti sürdürebilme, dijital iletişime ilişkin olarak gerçekçi beklentiler oluşturabilme ve profesyonel idealleri muhafaza edebilme gibi temel etik zorluklar yaratacağını öne sürülmektedir. Sosyal medya, özellikle de arkadaş olma süreci ile gerekli klinik sınırları sürdürmede belirgin zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Arkadaşlık davetinin kabulü, hastanın, hasta-hekim ilişkisinden çok, arkadaş olduklarına dair sonuç çıkarmasına yol açabilir. Davetin kabul edilmemesi ise reddedilme, hekimin kendisini sevmediği şeklinde yaşantılanabilir. Bir hasta ve hekimin sosyal medyada arkadaş olması hasta-hekim ilişkisinin sınırlarını riske atacak beklentilere yol açabilir.

Sosyal medyada profesyonel sınırları korumak adına şu önerilerde bulunulmuştur; sosyal medyayı kullanan psikiyatrist ve diğer ruh sağlığı profesyonelleri olası tüm kişisel gizlilik ayarlarını aktive etmelidir, sosyal medya veya bloglarda hasta bilgisi ve diğer mahrem bilgiler, meslektaşlar veya hasta grupları ile ilgili aşağılayıcı yorumlar, kişinin yer aldığı dava, klinik vaka veya idari eylemler ile ilgili yorumlar, meslek kurallarına aykırı algılanabilecek fotoğraflar yer almamalıdır, hastalarla 'Facebook arkadaşı' olmaktan veya internette diğer ikili ilişkilere girmekten kaçınılmalıdır. Eğer sosyal medya kullanılacaksa kişisel ve profesyonel kullanım için farklı hesaplar kullanmak da bir yöntem olabilir.

Summary

Nowadays, with the spread of smartphones, the use of the internet and social media has increased rapidly. Accessing information so easy and fast causes challenges to protect privacy and professional boundaries, in addition to its many advantages. It is suggested that digital technologies will create basic ethical challenges for psychiatry such as managing clinical boundaries, maintaining privacy and confidentiality, establishing realistic expectations of digital communication and maintaining professional ideals. Social media poses particular difficulties in maintaining the necessary clinical boundaries, especially through the process of being friends. Accepting the invitation to friendship may lead the patient to conclude that they are friends rather than the patient-physician relationship. The patient may feel rejected and disliked by the physician in case of the decline of the invitation. The fact that a patient and physician are friends on social media can lead to expectations that would put the limits of the patient-physician relationship at risk.

In order to protect professional boundaries in social media, the following recommendations were made; psychiatrists and other mental health professionals using social media should activate all possible privacy settings, the following items should not be included in blogs or social media; patient information and other confidential material, disparaging comments about colleagues or patient groups, comments on lawsuits, clinical cases, or administrative actions in which one is involved, photos that may be perceived as contrary to professional rules. Mental health professionals should avoid becoming 'Facebook friends' or entering into other dual relationships on the Internet with patients. If social media is to be used, it may also be possible to use different accounts for personal and professional use.

Demokrat Parti Dönemi Sağlık Politikaları ve Sosyal Devlet Anlayışındaki Yeri
Democrate Party Health Policies and Place in Social State Understanding

Selma GÖKTÜRK ÇETİNKAYA[1*], Berrin TUNÇAY[2]**

[*] **Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, selma.cetinkaya@bilecik.edu.tr**

[**] **Öğr. Görevlisi, Kocaeli Üniversitesi, berkortun@hotmail.com**

Özet

1923'te Cumhuriyet rejiminin kabulüyle taçlanan halk iradesinin egemenliği, sosyal devlet anlayışına dair politikaları beraberinde getirmiş, bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti'nin ellili yıllarında da halk sağlığı, devletin temel görevleri içinde en önemli yerde tutulmuştur. Demokrat Parti (DP) dönemi sağlık politikaları incelendiğinde kuruluş felsefesi olan sosyal devlet anlayışı çizgisi her koşulda bir devlet politikası olarak hükümet programlarında yer almıştır. Sosyal ve demokratik bir devlet olgusunun gereğini parti programına alan DP'nin sağlık politikalarına yaklaşımı, "Birinci On Yıllık Sağlık Planı" doğrultusunda gelişmiştir. DP döneminde sağlık hizmetlerine ayrılan bütçenin artırılması, planın uygulanabilirliğini sağlamış, artan nüfus göz önüne alınarak hastane ve yatak sayılarının arttırılması hedefleri ulaşılabilir kılmıştır.

1949 Parti programını, "Halkçılık" prensibi doğrultusunda hazırlayan DP, Milli Sağlık Planı'yla sosyal devlet politikalarının kaçınılmaz sağlık hizmetlerini sürdürülebilir kılmayı amaçlamıştır. Bu amaçla "Sağlık Bankası, Sağlık Sandıkları, Sosyal Sigortalar" gibi kurumlar kurulmuştur. Milli Sağlık Planında öngörülen ilk hareket, bütün ülkede birbirleriyle koordineli sağlık örgütlenmesi sağlamak, il ve ilçelerde hastanelerle tedavi merkezleri açmak, koruyucu sağlık hizmetlerini ön plana almak olmuştur. Ayrıca sağlık personelinin yetiştirilmesi için mevcut tıp fakültelerine, Ege Üniversitesinde açılan tıp fakültesi eklenmiş, sağlık memurları okulu ıslah edilmiş, devlet hastaneleri bünyesinde Hemşire, Ebe-Laborant okulları açılmış, mevcutları geliştirilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren tehdit oluşturan salgın hastalıklarla mücadele, uluslararası sağlık örgütlerine dahil olunarak sağlanmış, aşı uygulamasına önem verilmiştir.

Sağlık konusunu önceki dönemlerdeki gibi siyaset üstü tutan DP, sağlığın en temel insan hakkı olduğunu, herkesin ulaşabileceği eşit hizmet sunmanın devletlerin kaçınılmaz görevi olduğunu kabul ederek Atatürk'ün sosyal devlet ve halk egemenliği anlayışına bağlı kalabilmiştir. Bu görüşü kanıtlamak adına hazırlanan çalışma, resmi kaynaklar doğrultusunda hazırlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Sağlık Politikaları, Sosyal Devlet, Halkçılık.

Summary

The sovereignty of the popular will, which was crowned with the adoption of the republican regime in 1923, brought along policies regarding the understanding of the social state. This aspect of public health in the years fifties of the Republic of Turkey, was held at the most important places in the state's basic tasks. When the health policies of the Democratic Party (DP) period were examined, the line of social state understanding, which is the founding philosophy, has been included in the government programs as a state policy under all circumstances. DP's approach to health policies, which included the necessity of a social and democratic state, developed in line with the "Birinci On Yıllık Sağlık Planı". Increasing the budget allocated to health services during the DP period ensured the feasibility of the plan and increasing the number of hospitals and beds by taking into consideration the increasing population made the targets achievable.

DP, which preparing the 1949 Party program in line with the "Populism", aimed to make the inevitable health services of social state policies sustainable through the National Health Plan. For this purpose, institutions such as Health Banks, Health Funds and Social Insurance have been established. The first act envisaged in the National Health Plan was to provide coordinated health organization in the whole country, to open treatment centers with hospitals in provinces and districts and to take preventive health services

1 [*] Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, selma.cetinkaya@bilecik.edu.tr

2 [**] Öğr. Görevlisi, Kocaeli Üniversitesi, berkortun@hotmail.com

to the forefront. In addition, in order to train health personnel, the existing medical faculties were added to the medical faculty opened in Ege University, the school of health officers was rehabilitated, nurses and midwife-laboratory worker schools were opened and their existing facilities were developed. Since the early years of the Republic, the fight against epidemics that pose a threat has been ensured by being included in international health organizations and vaccination has been given importance.

The DP, which prioritizes health as above, has accepted that health is the most basic human right and that it is the inevitable duty of the states to provide equal services accessible to all. Thus, he was able to adhere to Atatürk's understanding of social state and public sovereignty. The study prepared to prove this opinion will be prepared according to official sources.

Key Words: Democratic Party, Health Policies, Social State, Populism.

Kremasyonun Tarihçesi ve Türkiye'de Kremasyon
History of Cremation and Cremation in Turkey

1)Sevim COŞKUN, 2)Nüket ÖRNEK BÜKEN

1)Araş.Gör.Dr.Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı

2) Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı

e-mail: sevimcoskun@hacettepe.edu.tr

nuketbuken@hotmail.com

Özet:

"Kremasyon", ölüleri yakarak gömme işlemidir; Latince'de "yakmak" anlamına gelen "cremare" kökünden türetilmiştir. "Krematoryum" adı verilen kremasyon fırınlarında yakılma işlemi yapılmaktadır. Kremasyon işleminde, cesedin yumuşak dokuları tamamen, kemikleri ise belirli ölçülerde boyut ve biçimlerini kaybedinceye kadar yakılmakta, bu işlemden sonra geriye kalan kemik parçacıkları ve küller "urne" adı verilen bir kabın içerisine konmaktadır. Kremasyonun genel tarihine baktığımızda, ilk kremasyonun Prehistorik dönemde yapıldığı düşünülmektedir.

Anadolu ve çevresinde yapılan araştırmalarda tespit edilen kremasyon mezarlar içerisinde bulunan yanmış iskelet kalıntıları, Anadolu'da kremasyon geleneğinin Neolitik Döneme kadar uzandığını göstermiştir. Günümüzde, Türkiye'de cenazeler için kremasyon işleminin yapılacağı bir krematoryum (yakmalık) bulunmamasına rağmen 1930 tarihli ve 1593 sayılı, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nda, 224. ve 225. Maddelerde, cesetlerin yakılmasına izin verilmiştir. Bahsedilen 224. maddede, ölülerin yakılması için gereken fırınları yaptırma yetkisi belediyelere verilmiştir; fakat ülkemizde hiçbir belediye bu fırınlardan yaptırmamıştır. Yani cesedinin yakılmasını isteyen kişi için, hukuki değil fiili bir imkânsızlık hali vardır.

Verilen bilgilerden yola çıkılarak bu çalışmada, kremasyonun genel tarihi ile Türkiye'deki tarihsel süreci ele alınmıştır. Ayrıca Türk Hukuku ve İnsan Hakları açısından da konu değerlendirilmiştir. Buna göre, günümüzde Türkiye'nin farklı yerlerinden farklı grupların (Ateistler, Hristiyanlar hatta Müslümanların) öldükten sonra yakılmaya yönelik taleplerinin bir karşılığı yoktur. Bunun için bir krematoryum, gerekli teçhizat ve müsaade yoktur, belediyelerin de buna yönelik bir çalışmaları yoktur. Umumi Hıfzıssıhha Kanunu temel olmak üzere, yasalar açısından ülkemizde krematoryum yapılmasına engel yoktur. İnsan hakları gereği olarak da her bir kişinin öldükten sonra cesedinin yakılmasını isteme hakkı vardır. Anayasada da din ve vicdan özgürlüğü öngörülmektedir. Bu nedenle ülkemizde, öldükten sonra yakılmak isteyen vatandaşlarımızın talepleri değerlendirilmeli ve bu konudaki sorumluluklar devlet tarafından yerine getirilmelidir.

Summary

"Cremation" is the process of burying the dead, and it is derived from the Latin root word "cremare" which means to burn. Incineration is done in a cremation oven where is called a "crematorium". In the cremation process, the soft tissues of the corpse are completely burned and the bones are burned to a certain extent until they lose their size and shape, then the remaining bone particles and ashes are placed into a container called "urn". In the general history of cremation, it is thought that the first cremation took place in prehistorical times. The burnt skeleton remains are found in cremation tombs during the researches in and around Anatolia showed that the cremation tradition in Anatolia date backs to the Neolithic Period. Although there is no crematorium for cremation burials in Turkey at the present time, the Law on Public Hygiene no. 1593 (1930), Articles 224 and 225 allows the incineration of corpses. According to Article 224, the municipalities in Turkey have the authority to build crematoriums, but none of them built any crematoriums. In other words, there is not a legal impossibility but a factual impossibility for the people whom want to be cremated.

In this study, the general history of cremation and its historical process in Turkey is discussed. In addition, it is evaluated in terms of Turkish Law and Human Rights. Accordingly, there is no supply for demands of the people whom want to be cremated after death from different groups (Atheists, Christians and even Muslims)

in different parts of Turkey at the present time. There is no crematorium, equipment and permission for this, and even the municipalities in Turkey do not have any work for this. However, there is no obstacle for building a crematorium in Turkey in terms of laws, in particular the law on Public Hygiene. In the frame of human rights, each person has the right to request to be cremated after his/her death. Moreover, according to the Constitution of the Republic of Turkey everyone has the right to freedom of conscience and religion. Therefore, the demands of citizens for being cremated after death should be evaluated in Turkey.

Ortopedi Tarihi
History of Orthopaedics

Mirza Zafer DAĞTAŞ

Dr.Öğ .Üyesi.Maltepe Üniversitesi Tıp Fak ,Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı

e-mail: zaferdagtas@hotmail.com

Özet

İnsanoğlu antik çağdan beri insanömrünü uzatmaya çalışmıştır.Biliyoruz ki ne zaman yavaşlasak ve duraklasak ,hayat daha erken sonlanır.Eski çağlarda Mısırda bazı mumyalarda ilk alçılı sargılara rastlanlanmıştır. MÖ. 2830 yıllara ait koltuk deyneği günümüzde yapılan kazılarda ortaya çıkmıştır.Hayat harekettir,hareket hayattır kavramı ortopedik desteğin ne kadar önemli olduğunu tarihsel süreçte bizlere göstermektedir.

Tıbbın babası olarak tanımlanan Hipokrat omuz çıkığından,çarpık ayağın düzeltilmesine kadar birçok ortopedik probleme çözüm olmuştur.Kırıklar ile de ilgilenen Hipokrat kırık redüksiyon manevraları tanımlayıp,bugünkü ortezlere benzer kaval kemiği için splintler yapmıştır.Her nekadar eski Yunan hakimiyetinde ortopedik tıbbi gelişmeler ön planda tarihsel süreçte gözüksede Arap yarımadasında 10 yy.da alçı ve alçılama kırıklarda çok sık kullanıldı.Razi (865-925),Zehravi(930-925) ve İbni-Sina(980-1037) İslam coğrafyasının değerli hekimleri olup genel tababet ile ünlenmişlerdir.İbni Sina'nın özellikle kırık ve çıkık tedavilerinde yol gösterici anotomi atlasları vardı..Nicholas Ardry ilk ortopedi kitabını deformite düzeltme ve çocukları deformiteden koruma alanında yazdı.Sir William Arbuthnot Lane de kırıklarda ilik internal tespit materyalini kullanan bilim insanı olarak tarihe geçti.Röntgen ışınların mucidi,fizik profösörü Willliam Rontgen in bulduğu x ışınları ile kemik yapının görüntülenmesi ,ortopedi alanında inaılmaz gelişmelere sahne oldu.1. dünya savaşı ortopedi tarihi açısından oldukça değerli idi.1. dünya savaşında öğrenilenler 2.dünya savaşında kullanıldı.

Sonuç olarak, ortopedi anabilim dalı insan sağlığı için çalışmaktadır,teknolojide ortopedik tekniklerin gelişmesini sağlamaktadır.Ortopedik çalışmalar ve teknolojik gelişmeler beraber hayat kalitesini artırmaya yönelik yoğun çaba içindedirler.

Summary

Human being until the acient times tried to extend the lifetime. We knew that when we slowed or stopped ,the life ended earlier. In ancient Egypt we saw some casting materials in mummies for broken limps. There is also evidence of the use of crutches, with the earliest known record of the use of a crutch coming from a carving made in 2830 BC. Motion is life and life is motion. According to this doctrine orthopaedics aid is needed for motion and for life.

Hippocrates who is known as the father of medicine described dislocation of the shoulder together with the various methods used in reduction and correction of club foot. Hippocrates had a thorough understanding of fractures. He knew of the principles of traction and counter-traction. He developed special splints for fractures of the tibia, similar to external fixation. During this Graeco-Roman period, there were also attempts to provide artificial prostheses. It is said that both linen and catgut sutures were used for the procedures. Various drills, saws and chisels were also developed during this period. Although the Arab practices were regarded as an extension of those of the Greeks, the use of plaster-of Paris in the l0th century was significant. With the addition of water to a powder of anhydrous calcium sulphate a hard crystalline material was produced.Razi(865-925),Zehravi(930-1013) and İBNİ-SİNA were the most populer doctors of the islamic world in their times. İBNİ-SİNA was especially interested in human anotomy and wrote a anotomy book which helped fracture treatment. İBNİ-SİNA Nicholas Andry gave the term orthopaedics He published a famous book called Orthopaedia: or the art of correcting and preventing deformities in children. SIR William Arbuthnot Lane is known for his attempts at improving alignment of fractures by using internal fixation . He started off using silver wire , then he used steel screw s and this was followed by the use of plates and screws.Rontgen was a professor of physics at wurzburg, his discovery of X-rays (rontgen rays) and their use has provided an enormous contribution to orthopaedics. World War I It must be noted that war has played an important part in orthopaedic history. The knowledge learnt in fighting World War I helped in treating the casualties of World War II.

Finally, orthopaedics studies worked for human health and technogical investigations also worked to improve orthopedics technics.Orthopaedics studies and technological inventions together improved quality of health.

The Role of Archives in Studying Medical History

Darmonova MASHHURA ADILJANOVNA

National University of Uzbekistan

e-mail: forstudents11@mail.ru

Summary

Archives are the source of learning many aspects of history. Contemporary archival researches show that they were also important for medical purposes since health reports of rulers and their family members were recorded and kept.

Due to internal wars and conflicts, most archival records were ruined and lost which consequently led to have some gaps in history. From the second half of the XXI century, there were officially formed public archives in which data started to be collected. Since then, there have been gathered huge amounts of documents relating to different issues in the archives in which medical data has significant value.

Later on, there was formed special medical archive of Uzbekistan SSR which later turned into medical archive of Uzbekistan. This archive helps explore statistics on medical conditions, the percentage of death rate due to some diseases, the construction of medical institutions and equipping them, the statistics of illnesses, the spread of epidemiologic diseases, methods of curing them and other issues.

The territory of Uzbekistan has been under Islamic culture and values since the VIII century. Thus, Islam has had colossal influence on medical life in the area and rituals of people. The study of archival documents shows to what extent Islam's influence was when the area was under strong pressure of atheistic regime and during independence when people perceive the freedom of faiths again. All the abovementioned issues will be clearly stated and analyzed in oral presentation.

Darmonova Mashhura Adiljanovna

Born in Andijan in 1984. Graduated from National University of Uzbekistan in the specialty of archival work and archival studies.

She has been working at the institute of history since 2015 as a Junior Research Fellow.

She has been actively involved in the preparation of 2 monographs. She has published over 20 articles in scientific journals and conference proceedings.

She has actively participated in fundamental and practical prjects.

Millî Mücâdele Döneminde Tıbbî Süreli Yayınlardan: İstanbul Hekim Gazetesi (1922-1923) ve Dizini

One of the Medical Periodicals during the War of Independence: İstanbul Hekim Gazetesi (1922-1923) and Its Index

Eyüp DEMİR* Nilüfer DEMİRSOY**

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı.**

eypdemir@yahoo.com

****Doç.Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı.**

nilufer_p2@hotmail.com

Özet

Bilimin yayılması ve ilerlemesindeki en etkin unsurlardan biri sağlık bilimleri alanındaki süreli yayınlardır. Süreli yayınların en temel ve önemli özelliği güncel olan bilgiye ilişkin yazıları içermesidir. Türkiye'de yayınlanan ilk Türkçe tıp dergisi olan Vakayi-i Tıbbiye'nin 1849'da yayınlanmasından 1928 Harf inkılâbına kadar geçen sürede birçok tıp dergisi yayınlanmıştır.

Hekim Gazetesi sağlık konulu süreli yayınlar arasında yer almaktadır. 01 Kânunisani 1338 ile 1 Teşrinisani 1339 (01 Ocak 1922-01 Kasım 1923) tarihleri arasında ilk 20 sayısına ulaşılabilinen ve düzenli olarak 9. sayısına kadar yayınlanmış, dokuzuncu sayıdan itibaren bir aylık periyotları aşan sürede 1923 tarihine kadar yayınlanmıştır.

Hekim Gazetesinin sahib-i imtiyazı ve ser-muharrirliğini, Bimarhane nisâ kısmı ser-tabîbi ve Paris tabâbeti akliye cemiyeti serîrîyesi azasından Ali Muhlis Bey, müdürlüğünü ise Sıhhiye müdüriyet-i umûmiyyesi emrâz-ı zühreviye etıbbâsından ve mülga Alman hastahanesi heyeti sıhhiyyesinden İsmail Ferid Bey yürütmüştür.

Çalışmamızda, Hekim Gazetesi ile **çevrimiçi arşiv ve kataloglarda taranmış,** ilk 20 sayı İBB Atatürk Kitaplığı'ndan temin edilmiştir. İlk 20 sayının **çevirimyazı** dizini hazırlanmıştır.

Hekim gazetesi Milli Mücâdele döneminin ağır şartları altında yayın hayatına devam edebilmiş, dilinin sadeliği ve içeriğinde tıbbın yanı sıra spor, güzellik, bakım, koruyucu sağlık önlemleri, sağlıklı beslenme ve güncel durum gibi konular barındırmaktadır. Hekim gazetesi 1922-1923 döneminin tıp ve sağlık durumunu göstermesi bakımından da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Tıbbî Süreli Yayınlar, Hekim Gazetesi

Summary

One of the most effective factors in dissemination and advancement of science is periodicals in the field of health sciences. The most basic and significant feature of periodicals is that they contain articles about up-to-date information. Many medical journals were published between the year 1849 when the first medical journal in Turkish, Vakayi-i Tıbbiye, was published in Turkey and the year 1928 when the alphabet reform was made.

Hekim Gazetesi is one of the periodicals about health. The first 20 issues can be reached between the dates 01 Kânunisani 1338 and 1 Teşrinisani 1339 (in Julian Calendar) (01 January 1922-01 November 1923). It was regularly published up to the 9th issue and following the ninth issue, it was published until 1923 in periods exceeding one month.

Mr. Ali Muhlis, chief physician in women's part of Bimarhane (Old Turkish Hospital) and member of Paris Society of Clinical Mental Health was the concessionaire and editor-in-chief of Hekim Gazetesi. The director of the newspaper was Mr. İsmail Ferid, one of the doctors of venereal diseases in General Directorate of Medicine and member of the medical committee of former German Hospital.

In the study, the first 20 issues of Hekim Gazetesi that were scanned in the online archives and catalogs were obtained from the Istanbul Metropolitan Municipality Atatürk Library. The transcript indexes of the first 20 issues were prepared.

Hekim Gazetesi was able to continue its broadcasting life under the severe conditions of the War of Independence, its language was simple and it covered topics such as sports, beauty, care, preventive health measures, healthy nutrition and the current conditions. Hekim Gazetesi is also important as it shows the medical and health conditions of 1922-1923 period.

Key Words: Medical Periodicals, Hekim Gazetesi

Futuristik Tıp ve Etik Beklentiler
Futuristic Medicine and Ethical Expectations

Hanzade DOĞAN

Prof.Dr.Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi

e-mail: hhanzadedogan@gmail.com

Özet

Tıbbın hızla gelişmekte olduğu 21. Yüzyılda sağlığın korunabilmesi ve iyileşme süreçleri için farklı kavramlarla düşünüyoruz. İnsan ve sağlık kavramları yeniden şekilleniyor. Kişiselleştirilmiş tıp, yapay zeka gibi yeni kavramlar tanı ve tedavi süreçlerinin yeniden tanımlanmasını gerektirecek gibi duruyor. Ayrıca süreçlerin yeniden tanımlanması etik açıdan yeni tartışmaları da gündeme getirecek gibi duruyor.

Futuristik tıp anlayışı içinde ve yeni beklentiler doğrultusunda tıp eğitiminin de yeniden şekillenmesi beklentilerimiz arasında yer alıyor. Örnek olarak; beşeri bilimler, klinik iletişim, bütünsel yaklaşım gibi konuların tıp eğitimindeki yerinin yeniden belirlenmesi de kaçınılmaz gibi duruyor.

21. yüzyılda ömrün uzaması ve yaşlanma ile birlikte hastalıkların sınıflanması da değişiyor. Özellikle kronik hastalıklar ve yeni insan tanımı içinde uzun süreli bakım da tıbbın yeniden şekillendirilmesini gerektiriyor.

Hızla gelişen teknoloji ve sözünü ettiğimiz değişen kavramlar aynı zamanda etkili bakım ve maliyet etkili bakım kavramlarını gündeme getirirken bir taraftan da verilen hizmetleri hem etik açıdan değerlendirmek, hem yeni tartışmaları aydınlatmak, hem de hukuki açıdan hesap verebilmeyi de gündemimize yerleştiriyor. Bu da beraberinde "Defansif Tıp" anlayışını da gündemimize sürüklüyor.

Bu sunumumuzda futuristik tıp kavramı ile birlikte 21. Yüzyılın hekimlik anlayışını ve felsefesini etik beklentiler ile birlikte tartışacağız.

Anahtar Kelimeler: Futuristik, Tıp etiği, yapay zeka, kişiselleştirilmiş tıp

Summary

In the 21st century, when medicine is developing rapidly, we think with different concepts for health protection and healing processes. Human and health concepts are being reshaped. New concepts such as personalized medicine and artificial intelligence seem to require a redefinition of diagnostic and therapeutic processes. Furthermore, the redefinition of the processes seems to bring new ethical debates to the agenda.

Futuristic medical understanding and in line with new expectations of medical education is also expected to reshape. For example; human sciences, clinical communication, holistic approach to the re-determination of the place in medical education seems to be inevitable.

With the prolongation of life and aging in the 21st century, the classification of diseases is also changing. Especially chronic diseases and long-term care within the definition of new people also require the reshaping of medicine.

Rapidly developing technology and changing concepts we are talking about also bring effective maintenance and cost effective maintenance concepts to the agenda while also evaluating the services provided ethically, enlightening new discussions and accountability in legal terms. This brings the concept of "Defensive Medicine to our agenda.

In this presentation, we will discuss the concept and philosophy of the 21st century with futuristic medicine concept and ethical expectations.

Key Words: Futuristic, Medicine ethics, artificial intelligence, personalized medicine

Tarihsel Süreç İçerisinde Hemşirelik Meslek Örgütlerinin Hemşirelik Mesleğine Katkıları

Contributions of Nursing Professional Organizations to Nursing Profession in Historical Process

Şafak DÜLGER[1], Sezer ERER KAFA[2]

[1]BUÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Bursa sfkyildiz@hotmail.com

[2] Dr. Öğr. Üyesi ,BUÜ Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Bursa

sezer@uludag.edu.tr

Özet

Önceleri sadece savaş dönemi yaralı asker bakımı ile başlayan hemşirelik mesleği zaman ilerledikçe belli bir eğitim düzeyi beklenen, bilgi ve beceriye dayalı sağlık hizmeti sunan, kuralları belirlenmiş profesyonel bir meslek grubu haline dönüşmüştür. Hemşirelik mesleğinin tam bir meslek olma ve profesyonelleşme süreci uzun yıllar gerektirmiş, bu iş için birleşen birçok gönüllü hemşirenin destek ve özverileri ile mesleki örgütler kurulmuş ve profesyonelleşme sürecinin ilk adımları atılmaya başlanmıştır. Hemşirelik mesleğinde ortak bir kültür ve eylem gerçekleştirmek, profesyonelleşmek için bir araya gelmiş olan bu mesleki örgütler; hemşirelikte standartlar, kurallar, beklentiler ve mesleki etik kuralları oluşturarak mesleğin hak ve sorumluluklarını belirlemişlerdir.

Bu bildiride, ülkemizde hemşirelikte mesleki örgütlenmenin tarihsel gelişimi araştırılarak her bir derneğin hemşirelik mesleğine katkıları dönemsel olarak vurgulanacaktır.

Summary

The nursing profession, which started only with the care of wounded soldiers during the war period, has developed into a professional occupational group whose rules are determined, providing health services based on knowledge and skills, which requires a certain level of education as time progresses. The process of becoming a profession and the professionalization of the nursing profession has required many years, professional organizations have been established with the support and devotion of many volunteer nurses united for this job and the first steps of the professionalization process have been started. These professional organizations, which have come together to realize a common culture and action in the nursing profession and become professionalization, have established standards, rules, expectations and professional ethics rules in nursing and have determined the rights and responsibilities of the profession.

In this paper, the historical development of occupational organization in nursing in our country will be investigated and the contributions of each association to the nursing profession will be emphasized periodically.

Radyasyon Onkolojisinde Yapay Zekâ Kullanımda Karşılaşılan Klinik Etik Konular

Clinical Ethics Issues Encountered Regarding Artificial Intelligence Use in Radiation Oncology

Eda YIRMIBEŞOĞLU ERKAL[1] (eyirmibesoglu@yahoo.com)

Aslıhan AKPINAR[2] (aslyakcay@yahoo.com)

Haldun Şükrü ERKAL[3] (hserkal@yahoo.com)

[1] Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı, Kocaeli

[2] Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Kocaeli

[3] Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı, Sakarya

Özet

Bir bilgisayarın çeşitli insan faaliyetlerini veya davranışlarını zeki insanlara benzer şekilde yerine getirme yeteneği olarak tanımlayabileceğimiz yapay zekâ (YZ) tıbbın her alanında kullanılabilmektedir. Bu bildiride, Radyasyon Onkolojisi'nde (RO) YZ'den kaynaklanan etik konuların dört adımlık karar verme yöntemi çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Tıbbi endikasyonlar, hekimin hastasının tıbbi bakımdan nasıl yararlanacağına ve uğrayabileceği zararların nasıl önlenebileceğine ilişkin klinik yargısını oluşturduğu adımdır. Bu başlıkta, YZ'nin radyoterapi iş-akışında organ segmentasyonu, tedavi planlaması ve kalite güvencesi basamaklarında hekime sağladığı yararlar (değişkenliğin azaltılması ve harcanan zamanın kısaltılması) ve veri setinde kısıtlı şekilde temsil edilen hastalara yönelik eksik bilgi üretilmesi ile hekimin sorumluluklarının sınırlarının belirsizleştirilmesi tartışılmıştır.

Hastanın tercihleri, hekimin klinik yargısı çerçevesinde hastasının isteklerinin açığa çıkarıldığı adımdır. RO'da YZ kullanımıyla kazanılan zamanın hekim-hasta ilişkisine aktarılabilmesi, ilişkinin tarafı olarak YZ'nin hekimin rolüne etkisi ve hastanın klinik yargıya YZ'nin katkısı hakkında neler bilmesi gerektiği konuları bu başlıkta tartışılmıştır.

Yaşam kalitesi, klinik karara varılırken hastalık sürecininin yaşama etkilerinin değerlendirildiği adımdır. Bu başlıkta YZ'nin tedaviye bağlı toksisiteyi radyoterapi dozlarıyla ilişkilendirmedeki rolü ile hastanın bildirdiği toksisitenin hekimin değerlendirmelerinde nasıl karşılık bulduğu konuları tartışılmıştır.

Çevresel faktörler, hekim ve hastanın tedaviye yönelik kararları dışında tedavi kararını etkileyebilecek diğer (kültürel, ekonomik ve yasal) etkenlerin değerlendirildiği adımdır. YZ'deki gelişmelere bağlı olarak RO'da artmakta olan maliyetlerin ve farklı şirketlerin YZ ürünlerinin hekimin hasta seçimine etkileri ile dini ve kültürel tutumların YZ kullanımına etkileri bu başlıkta tartışılmıştır.

Sonuç olarak, YZ'nin yoğun şekilde kullanıldığı bir disiplin olan RO'da, teknolojinin klinik etik kararlara etkisinin tartışılması, hekimlerin kararlarındaki etik boyutu fark etmeleri yanında kurumsal politikaların oluşturulmasına da katkı sunabileceği düşünülmelidir.

Summary

Artificial Intelligence (AI), which can be defined as the ability of a computer to perform various human activities in a way similar to intelligent humans, can be used in every field of medicine. This presentation aims to evaluate ethical issues resulting from the use of AI in Radiation Oncology (RO) in the context of four quadrants method of decision making.

Medical indications is the step where the physician comes up with a clinical judgement on how the patient will benefit from the medical care and how the possible harm to be seen can be avoided. Under this heading, the benefits attained through AI use in organ segmentation, treatment planning and quality assurance steps of radiotherapy workflow (decreased variability and reduced time consumption), incomplete information

on patients having limited representation in the big dataset and uncertainities concerning the extents of physician's responsibilities are discussed.

Patient preferences is the step where the patient's wishes are outspoken in the context of the physician's clinical judgement. Transferring time saved through AI use in RO to patient-physician interaction, influence of AI as the third-party on the physician's role and the extent of information necessary for the patient on the contributions of AI on clinical judgement are discussed under this heading.

Quality of life is the step where the effects of the disease process on daily life are evaluated. Under this heading, the role of AI in correlating treatment toxicity with radiotherapy doses and the reflectance of self-reported toxicity on the physician's evaluation are discussed.

Contextual features is the step where factors other than the patient and the physician (cultural, financial and legal) to alter clinical decisions are evaluated. Increased costs in RO due to advances in AI technologies, effects of choosing between AI products by different vendors on patient selection process and the effects of religious and cultural attitudes on AI use are evaluated.

In conclusion, given the intense AI use in RO discipline, discussions on the effects of technology on clinical ethics issues could both increase awareness by physicians of the ethical dimension in their decision making and serve input to be used in establishing institutional policies.

Cinsiyet Değişiminin Etik Yönü
Ethical Aspect of Transgender

Nermin ERSOY

Prof.Dr.Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi

Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Umuttepe, Kocaeli

e-mail:nersoy kocaeli.edu.tr,

Özet

İnsanın cinsel kimliği genel olarak kadın ya da erkek doğmakla edinilmiş olsa da cinsiyet kimliğinin doğumla kazanılmadığı, kişinin kendine uygun hissettiği cinsiyetin esas olduğu ileri sürülmektedir. Doğumda atanmış olan cinsiyetinden hoşnut olmayan kişiler, kendi biyolojik seks kimliğinden, asıl veya ikincil seks özelliklerinden, sosyal cinsiyet rollerinden büyük sıkıntı çekebilmektedir.

Cinsel kimlik değişiminin sosyal ve tıbbi kabullenmenin güçlüğü, tıbbi kayıtların gizliliği, uygun tıbbi tedavi ve bakımın seçilmesi, tedavi planının doğru ve adil yönetimi ilk akla gelen etik endişelerden bazılarıdır. Karar vericilerin yeterliliği, kişinin en iyi yararının ne olduğu konusunda çekinceler, cerrahi değişimin geriye dönüşsüz olması, kaybedilen bazı fonksiyonların geri kazanılamayacak (kısırlık gibi) olması ile ortaya çıkabilen olası pişmanlıklar da öne çıkan diğer etik konulardır.

Bu bağlamda, cinsiyet hoşnutsuzluğu ya da cinsiyet değişimi ile ilgili tıbbi hizmetlerin etiğe uygun bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacak olan asıl etik ilkeler; *özerklik-kişiye saygı, yararlılık, kötü davranmama ve adalet ilkeleri* ile *cinsiyet değişim* hakları kapsamında ele alınacaktır.

Summary

Although the sexual identity of the human being is generally acquired by being born female or male, it is claimed that the gender identity is not acquired by birth and that the gender that the person feels appropriate for is essential. Those who are not satisfied with the gender assigned to them at birth may suffer from their own biological sex identity, main or secondary sex characteristics, and gender roles.

Difficulties of social and medical acceptance of sexual identity change, confidentiality of medical records, selection of appropriate medical treatment and care, correct and fair management of treatment plan are some of the first ethical concerns that come to mind. Potential regrets that may arise with the competence of decision-makers, reservations about what is the best benefit of the person, irreversible surgical change, and the loss of some functions that cannot be recovered (such as infertility) are other ethical issues.

In this context, the main ethical principles that will contribute to the ethical conduct of medical services related to gender dystrophy or transgender are*; autonomy - respects for the individual, beneficence, non-maleficence and fairness principles* and *transgender rights.*

Kocaeli'nde Doğumhane Ebelerinin Ahlaki Duyarlılıkları
Moral Sensitivities of Midwifery Midwives in Kocaeli

Nermin ERSOY[1], Belgin BABADAĞLI[2], Pervin ŞAHİNER[2], RAHİME AYDIN ER[1]

[1]Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilm Dalı, Kocaeli

[2]Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kocaeli

e-mail: nersoy@kocaeli.edu.tr

ÖZET

Giriş ve Amaç: Etik duyarlılığın gelişmiş olması mesleki uygulamalarda karşılaşılan durumların etik boyutunu tanımaya, etik karar vermeye, kolay incinebilir durumda olan insanları duygusal ve zihinsel olarak anlamaya olanak sağlar. Etik duyarlılık aynı zamanda etik yeterliğin önemli bileşenlerindendir. Ebelik mesleğinin var olma nedeni olan doğumun, kadının özel ve mahrem alanlarına müdahaleyi gerektirmesi, ebelerin ahlaki duyarlılığa sahip olmasını daha önemli kılmaktadır. Bu nedenle çalışmada doğurganlık hızı yüksek olan Kocaeli'ndeki hastanelerin doğumhanesinde çalışan ebelerin ahlaki duyarlılıklarının belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki çalışma Kasım 2018 ile Ocak 2019 tarihleri arasında yürütüldü. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan 'anket formu' ve Türkçe geçerlilik ve güvenirliği Hale Tosun tarafından yapılan (2003), 'Ahlaki Duyarlılık Anketi' ile toplanmıştır. Çalışmaya Kocaeli İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı sekiz hastanenin doğumhanesinde aktif olarak çalışan ebeler (N=80) dâhil edildi. Elde edilen veriler SPSS 20 ile analiz edilmiş, verilerin analizinde sayı ve yüzdelik dağılım, student t testi, Kruskall Wallis, Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya 70 ebe (%87,5) katıldı. %42,9'u 25-34 yaş aralığında ve %28,6'sı 21 yıl ve üzerinde mesleki deneyimi olan ebelerin %55,7'si lisans mezunuydu. Ebelerin %80'i meslek ahlakı eğitimi aldığını, %42,9'u bu eğitimin ebelik eğitimi sırasında verildiğini, %85,7'si çalışma yaşamında ahlaki ikilem yaşamadığını ve %70'i kararlarında dini inancın etkisinin olmadığını belirtti. Ebelerin ahlaki duyarlılık ölçeği puan ortalaması 91,56 olup orta düzeyde olduğu saptandı.

Sonuç: Çalışmada Kocaeli'nde doğumhanede çalışan ebelerin ahlaki duyarlıklarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Ebelikte etik, ahlaki duyarlık, etik yeterlik

Summary

Introduction and Objective: Developing ethical sensitivity allows to recognize the ethical dimension of the situations encountered in professional practice, to make ethical decisions and to understand the vulnerable people emotionally and mentally. Ethical sensitivity is also an important component of ethical competence. The fact that birth, which is the reason for the existence of midwifery profession, requires intervention in the private and intimate areas of women, makes it more important for midwives to have moral sensitivity. Therefore, the aim of this study was to determine the moral sensitivity of midwives working in the delivery room of hospitals in Kocaeli with high fertility rates.

Method: This descriptive study was conducted between November 2018 and January 2019. The data were collected by the 'questionnaire form prepared by the researchers and the Moral Sensitivity Questionnaire conducted by Hale Tosun (2003). Midwives (N = 80) who were actively working in the delivery room of eight hospitals of Kocaeli Provincial Health Directorate were included in the study. The data obtained were analyzed by SPSS 20, and the number and percentage distribution were analyzed by student t test, Kruskall Wallis and Mann-Whitney U test.

Results: 70 midwives (87.5%) participated in the study. 42.9% of the midwives aged 25-34 and 28.6% of the midwives with 21 years or more of professional experience were 55.7% graduate. 80% of midwives received vocational ethics education, 42.9% said that this education was given during midwifery education, 85.7% stated that there was no moral dilemma in working life and 70% said that religious belief had no effect on their decisions. The mean score of the midwives of the midwives was 91.56 and it was found to be moderate.

Conclusion: In this study, it was concluded that the moral sensitivity of midwives working in delivery room in Kocaeli was moderate.

Keywords: Ethics in midwifery, moral sensitivity, ethical competence

Osmanlı Tıbbında Hasta Mahremiyeti
Patient Privacy in Ottoman Medicine

Gülcan EYÜBOĞLU, Zehra Göçmen BAYKARA

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

e-mail:gulcanboke@gmail.com

Özet

Osmanlı Devleti, İslam kültürünü ve fethedilen topraklardaki kültürlerin birikimlerini Türk kültürüyle sentezleyerek Osmanlı medeniyetini oluşturmuştur. Birçok kültürle sentezlenen bu medeniyette hasta mahremiyetine ilişkin uygulamaların toplumun gelenekleri, sosyo-kültürel değerleri ve inançlarından etkilendiği görülmektedir.

Osmanlı medeniyetinde tarihi yapıların taşıdığı özellikler, toplumun mahremiyet algısı ile ilgili bazı ipuçları vermektedir. Osmanlı hastanelerinde bulunan geniş bahçeler ve yüksek duvarlar, hastaların iyileşme evresinde ihtiyaç duydukları mahremiyet ile ilişkilendirilmektedir. Bu dönemde kadınlara özel hastaneler yaptırıldığı veya hastanelerin içinde kadınlara özel bölümler açıldığı, doğumhaneler kurulduğu görülmektedir. Bununla birlikte fiziksel mahremiyeti ihlal ettiği gerekçesiyle bazı tıbbi uygulamalar halk tarafından tepkiyle karşılanmış, Müslüman kadınların yabancı hekimler tarafından muayene edilmesi istenmemiştir.

Osmanlı Tıbbındaki hasta mahremiyetinin toplumun mahremiyet algısı ile ilişkili olduğu söylenebilir. Hekimin hastaların muayenesini başkalarının yanında yapmaması, hasta evine girerken hastadan başka bir şeyle ilgilenmemesi, bakışlarıyla dahi hastanın mahremiyetine saygısızlık yapmaması beklenmiştir. 15. yüzyılın önemli tıp kitaplarından bir tanesi olan Tabib İbn-i Şerif *Yadigâr* isimli eserinde "*…tabip hastanın yanına gelince diyânet ve emânet şartlarına uymalı, insancıl ve şefkatli olmalıdır. Gözünü, kulağını, elini ve dilini bütün yaramazlıklardan korumalıdır.*" şeklinde hekimlere tavsiyelerde bulunmaktadır.

Osmanlı tıbbında bilgisel mahremiyete de önem verildiği görülmektedir. Hekimin gördüklerini ve işittiklerini sır olarak saklaması ve hasta, hastalığını saklamak isterse buna saygı göstermesi gerekliydi. Öyle ki hekim hastanın evinden ayrıldığı zaman bile sırrını anlatmamalıydı. Osmanlı İmparatorluğunun 11. Hekimbaşısı unvanını taşıyan Emir Çelebi tarafından yazılmış *Enmûzecü't-Tıb* adlı eserde yer alan: "*Bazı hastalıklar vardır ki [diğer] insanlara onu söyleyip, birisi [şu] hastalığa tutulmuştur dersen hatırı kırılır. Onun gibileri gizli tutmalıdır…*" ifadesi bilgisel mahremiyete saygıyı gösteren bir örnektir.

Sonuç olarak, Osmanlı Döneminden kalan pek çok eserde Osmanlı Tıbbındaki hasta mahremiyetini anlamaya yönelik izler bulmak mümkündür. Osmanlı Tıbbında fiziksel ve bilgisel mahremiyetin çok önemli olduğu bunun yanı sıra hasta mahremiyetini korumaya yönelik davranışların toplumun geleneklerinden, değerlerinden ve inançlarından etkilendiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı tıbbı, hasta mahremiyeti

Summary

The Ottoman Empire synthesized the Islamic culture and the cultural accumulations in the conquered territories with the Turkish culture and formed the Ottoman civilization. In this civilization, which was synthesized with many cultures, it is seen that practices related to patient privacy were affected by the traditions, socio-cultural values and beliefs of the society.

The characteristics of historical buildings in Ottoman civilization give some clues about the perception of privacy of the society. The large gardens and high walls in the Ottoman hospitals were associated with the privacy that patients needed during the recovery phase. In this period, it is seen that special hospitals were built for women or special departments were opened for women and maternity hospitals were established. However, some medical practices were rejected by the public on the grounds that it violated physical privacy, Muslim women were not asked to be examined by foreign doctors.

It can be said that patient privacy in Ottoman Medicine was related to the perception of privacy of the society. The physician should not had examined patients with others, not been interested in anything other

than the patient when entering the patient's home and not disrespected the patient's privacy even with his gaze. Tabib Ibn-i Sharif, in Yadigar, one of the most important medical books of the 15th century, gives advice to physicians: *"... when the physician comes to the patient, he must comply with the conditions of religiousness and safety, he must be humane and compassionate*."

It is seen that informational privacy was given importance in Ottoman medicine. The physician should not had examined patients with others, should had kept what he saw and heard as a secret, and had respected it if the patient wanted to hide his illness. So much so that the physician should not told the secret even when he left the patient's home. In the writing Enmûzecü't-Tıb, written by Emir Çelebi, the 11th Hekimbaşı of the Ottoman Empire, there is an example about respecting one's informational privacy: "*There are some diseases; If you tell other people that someone go down with this disease, it hurts his feelings. Diseases like that should be kept as a secret*"

As a result, it is possible to find traces for understanding patient privacy in Ottoman medicine in many historical artifacts from the Ottoman period. It is seen that physical and informational privacy was very important in Ottoman Medicine and behaviors to protect patient privacy were affected by the traditions, values and beliefs of the society.

Key words: Ottoman medicine, patient privacy

"*Treatise on Gout*"- "Maquala fi al naqras" by Al Razi: A 10th Century Tutorial Medical Book Revisited

Styliani GERONIKOLOU[1,2]

[1]Biomedical Research Foundation of he Academy of Athens, Athens, Greece

[2]University Research Institute of Maternal and Child Health and Precision Medicine. Athens, Greece

e-mail: sgeronik@bioacademy.gr

Summary

This work is focused on Al Razi or Rhases' work "Maquala fi al naqras /Treatise on gout". Al Razi or Rhases had been one of the most qualified and eminent Persian doctors in the 10th century. His education – mainly Greek Hippocratic – had been greatly evaluated both by his contemporaries and his spiritual descendants Arabs or Europeans. The authentic manuscript is the most ancient found one in Arabic language and was published in four languages by Bibliotheca Alexandrina in 2003. The manuscript is consisted of ten chapters-question type entitled.

This work compares the regimes included, therein, with other known manuscripts on the disease. The material is also presented in descriptive tables and figures, where symptoms, treatment, prevention, medicaments, foods were pined down in reference to their conciseness to humorism, type, previous reference in medical literature/ ancient Greek (Hippocrates, Galen), Hellenistic (i.e. Aetius), Arab (i.e. anonymous syriac manuscript) doctors/ medieval concepts (i.e. Theophanis Confessor, Garrod, Seydenham, Antonio Guainiero da Pavia) etc. Finally, they are compared to the latest publications in the international medical literature.

Al-Zahrawi (Albucasis) - The Pioneer of Modern Surgery

Sharif Kaf AL-GHAZAL , MD

Dr.Consultant Plastic Surgeon Clinical Lead, Bradford Royal Infirmary, Bradford, UK Honorary Senior Lecturer, Medical School, Leeds University, Leeds

Founding member of the International Society for History of Islamic Medicine (ISHIM) President of the British Islamic Medical Association (BIMA)

Member of The Foundation for Science Technology and Civilisation (*FSTC*)

e-mail:skalghazal@hotmail.com

Summary

Abu al-Qasim Khalaf bin Abbas Al-Zahrawi (A.D. 936-1013), known to the West by his Latin name *Albucasis*.

What is known about Al-Zahrawi is contained in his only written work: *At-Tasrif liman 'Ajiza 'an at-Ta'lif* (The Method of Medicine). *At-Tasrif* is a medical encyclopaedia compendium of 30 volumes compiled from medical data that Al-Zahrawi accumulated in a medical career that spanned five decades of teaching and medical practice. He apparently travelled very little but had wide experience in treating accident victims and war casualties.

The last and largest volume of *At-Tasrif*, "On Surgery," was nothing less than the greatest achievement of medieval surgery. It was the first independent surgical treatise ever written in detail . It included many pictures of surgical instruments, most invented by Al-Zahrawi himself, and explanations of their use. Al-Zahrawi was the first medical author to provide illustrations of instruments used in surgery. There are approximately 200 such drawings ranging from a tongue depressor and a tooth extractor to a catheter and an elaborate obstetric device.

The variety of operations covered is amazing. In this treatise Al Zahrawi discussed bloodletting, midwifery and obstetrics , the treatment of wounds , the extraction of arrows and the setting of bones in simple and compound fractures. He also promoted the use of antiseptics in wounds and skin injuries; devised sutures from animal intestines, silk, wool and other substances . He described the exposure and division of the temporal artery to relieve certain types of headaches, diversion of urine into the rectum, reduction mammoplasty for excessively large breasts and the extraction of cataracts. He wrote extensively about injuries to bones and joints, even mentioning fractures of the nasal bones and of the vertebrae , in fact 'Kocher's method' for reducing a dislocated shoulder was described in At-Tasrif long before Kocher was born !

Al-Zahrawi outlined the use of caustics in surgery, fully described tonsillectomy, tracheotomy and craniotomy operations which he had performed on a dead foetus.

His book *At-Tasrif* is also the first work in diagramming surgical instruments, detailing over two hundred of them, many of which Al-Zahrawi devised himself. Many of these instruments, with modifications, are still in use today.

Once At-Tasrif was translated into Latin in the 12th century, Al Zahrawi had a tremendous influence on surgery in the West. The French surgeon Guy de Chauliac in his 'Great Surgery', completed in about 1363, quoted At-Tasrif over 200 times.

With the reawakening of European interest in medical science, *At-Tasrif* quickly became a standard reference and was translated into Latin five times. The arrangement of the work, its clear diction, and its lucid explanations all contributed to its popularity and great success.

Al Zahrawi was described by Pietro Argallata (died 1423) as *"without doubt the chief of all surgeons"*. Jaques Delechamps (1513-1588), another French surgeon, made extensive use of *At-Tasrif* in his elaborate commentary, confirming the great prestige of Al Zahrawi throughout the Middle Ages and up to the Renaissance. Many other western historians wrote about Al Zahrawi and his achievements towards the development of surgery.

Hz. Îsa (As)'nın Tedavi Ettiği "*Abras*" Hastalığının Mahiyeti Üzerine Kur'an, Âl-İ İmrân 3/49 Ayeti ve Yorumları Çerçevesinde Bir İnceleme

On the Nature of *Abras* Disease Treated by Prophet Isa A Study in the Context of Quran. Al-I Imran 3/49 and Its Commentaries

Bilal GÖKKIR[1], Büşra ÖZDEMİR[2]

Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi/Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dekan)

Dr. Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi; Araştırma Görevlisi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

e-mail: bgokkir@istanbul.edu.tr

Özet

Kur'ân-ı Kerîm Hz İsa hakkında doğumu başta olmak üzere hayatında görülen pek çok mucizelerden söz eder. Bu mucizelerin farklı hastalıkları iyileştirmek gibi genellikle tıbbi hususlarda cereyan ettiği görülür. Bunlardan biri olarak Âl-i İmran 3/49. ayette Hz. Îsa (as)'nın mucizevi bir şekilde tedavi ettiği "*abras*" hastalığından söz edilir. Çalışmada üç temel husus ele alınacaktır. Birincisi *abras* hastalığının tefsir kaynaklarında nasıl tanımlandığı üzerinde durulacaktır. İkincisi bugünkü tıp terminolojisinde bu hastalığın ne olduğu meselesi tespit edilmeye çalışılacaktır. Üçüncü olarak bu kelimenin günümüz Türkçe ve İngilizce meallerde nasıl çevrildiği de ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Hz. İsa, *Abras*, Mucize, Hastalık, Tıbbi Tedavi.

Summary

The Qur'an, starting with his miracle birth, speaks about the many miracles that took place in prophet Isa's life. These miracles often occur in medical matters, such as healing many diseases and illnesses. One of the verses is Al-i İmran 3/49 which mentiones that prophet Isa treated "*abras*".Three main problems will be tackled in this paper: One is how the "*abras*" disease is described in muslim traditional and contemporary commentaries. Second is which modern medical terms are used today to describe "*abras*". Third is how the word *abras* is translated in contemporary Turkish and English translation of the Qur'an.

Keywords: Qur'an, Prophet Jesus, *Abras*, Miracle, Disease, Medical treatment.

Tıp Tarihi ve Tıp Etiği Açısından Besim Ömer Akalın ve Dönemi Üzerine
On Besim Ömer Akalın and His Period in Terms of History of Medicine and Medical Ethics

Bilal GÖKKIR[1], Elif SAĞDIÇ[2]

[1]Prof.Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Üniversitesi

[2] Sanat Tarihçisi

e-mail: bgokkir@istanbul.edu.tr

Özet

Besim Ömer Akalın (1861-1940) ömrünü Türk tıbbına adamış önemli bilim insanlarından biridir. II. Abdülhamid Dönemi Mekteb-i Tıbbıye-i Şâhâne askerî öğrencilerindendir. Paris'te öğrenim ve araştırma amacıyla bulunmuştur. Hilal-i Ahmer'in (Kızılay'ın) kurucularındandır. Toplumsal halk sağlığı için çabalayan hekim kimliğinin yanında, sivil toplum yöneticiliği, uluslararası delege ve milletvekilliği gibi görevlerde bulunmuştur. Altmış kadar kitabı ve monografik eserleriyle, yaklaşık dört yüz kadar bilimsel makalesi bulunduğu bilinmektedir. Kadın sağlığı, çocuk sağlığı, doğum, şişmanlık, zayıflık, deniz banyoları, afyon, tütün, kaplıcalar, tıp hijyeni gibi konularda tıbbi çalışmaları vardır. Evlilik, çocuk bakımı, uzun ve sağlıklı yaşam için yapılması gerekenler gibi öğretici yayınları da mevcuttur. Bu çalışmada, Besim Ömer Akalın'ın yayınlanmış olan makalelerinden hareketle tıp tarihi ve etiği açısından dönemsel yaklaşımları ele alınacaktır. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda yaşamış olan Besim Ömer Akalın, her iki dönemde de aydın kişiliğiyle ön plana çıkan aranılan, danışılan özel bir bilim insanıdır. Osmanlı Türkçesi ile yayınlanmış olan makalelerinden ve Cumhuriyet kurulduktan sonra yayınlanmış makalelerinden, röportajlarından konu birliği olanların seçilerek değerlendirilmesi ve dönemsel tahlili bildirinin içeriğini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Besim Ömer Akalın, tıp tarihi, tıp etiği.

Summary

Besim Ömer Akalın (1861-1940) is one of the important scientists who devoted his life to Turkish medicine. He was one of the military students of the School of Medicine during the reign of II. Abdulhamid. He studied and did research on medicine in Paris. He is one of the founders of Hilal-i Ahmer (Red Crescent). In addition to his identity as a physician striving for social public health, he also served as civil society director, international delegate and deputy. It is known that he has about sixty books and about four hundred scientific articles with his monographic works. He studied on medical issues such as women's health, child health, birth, obesity, weakness, sea baths, opium, tobacco, spas, medical hygiene issues. There are also educational publications about marriage, childcare and things to do for long and healthy living. In this paper, Dr. Besim Ömer Akalın's periodical approaches in terms of history of medicine and medical ethics will be discussed. Lived in the late Ottoman period and the establishment of the Republic of Turkey, Dr. Besim Ömer Akalın is a sought-after, consulted private scientist who came to the fore with his intellectual personality in both periods. The periodical analysis of the articles published in Ottoman Turkish and the articles and interviews published after the establishment of the Republic form the content of the declaration.

Key Words: Besim Ömer Akalın, history of medicine, medical ethics.

Türkiye'de Hekimlik ve Hemşirelik Eğitiminde "Etik Eğitimi" Konulu Yayınların Analizi

Analysis of Publications on "Ethics Education" in Medicine and Nursing Education in Turkey

Şenay GÜL[1], Serap Şahinoğlu KUŞ[2]

[1]Dr.Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye; Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı doktora öğrencisi

[2]Prof.Dr.Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

e-mail: svm.cskn.md@gmail.com

Özet

Giriş: Etik eğitiminin amacı etik farkındalık ve yeterlilik geliştirmek, etik sorunların çözümünde bilgi ve beceri geliştirmektir. Kazandırılmaya çalışılan becerinin ölçülmesi, eğitimin etkinliğinin belirlenmesinde önkoşuldur.

Amaç: Bu bildiride amaç hekim ve hemşirelik eğitiminde "etik eğitimi" konulu çalışmaların analizini yapmaktır.

Yöntem: YÖKTEZ (46) ve Google Scholar arama sitelerine "etik eğitimi" (669), "nursing ethics education" (88) ve "medical ethics education" (189) arama kelimeleri girilerek arama yapılmıştır. Arama sonucunda hemşirelikte etik eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalardan 1 derleme ile 14 araştırma çalışması olduğu; hekimlikte etik eğitimi ile ilgili 28 derleme, 24 araştırma çalışması olduğu saptanmıştır. Yapılan araştırma çalışmalarının toplamda sadece 3 tanesinin eğitim etkinliğini artırmaya yönelik müdahale çalışması olduğu, geri kalan çalışmaların büyük çoğunluğunun durum saptama çalışması olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Eğitim yöntemlerinin etkinliğinin belirlenmesi, eğitim programlarının oluşturulmasında son derece önemlidir. Bu nedenle etik eğitiminin etkinliğinin artırılması için farklı eğitim yöntemlerinin kullanıldığı ve sonuçlarının paylaşıldığı çalışmalara gereksinim vardır.

Anahtar kelimeler: etik eğitimi, araştırma, hekim, hemşire

Summary

Introduction: The purpose of ethics education is to create ethical awareness, is to develop qualification, is to develop knowledge and skills in solving ethical problems. The measurement of the skill that is tried to be gained is a prerequisite for determining the effectiveness of education.

Purpose: The aim of this report is to analyze the studies on "ethics education" in medicine and nursing education.

Method: Research was made by entering the words "ethics education" (669), "nursing ethics education" (88) and "medical ethics education" (189) into the reseach websites of YÖKTEZ (46) and Google Scholar search. At the end of the search, it was determined that there were 14 studies and 1 review of the studies on ethics education in nursing, and there were 28 reviews, 24 research studies on ethics education in medicine. It was determined that only 3 of the research studies were intervention studies aimed at increasing the effectiveness of the education, and the majority of the remaining studies were the status determination studies.

Conclusion: Determining the effectiveness of training methods is very important in the formation of training programs. Therefore, in order to increase the effectiveness of ethical education, studies that use different education methods and share the results are needed.

Key words: ethics education, research, physcian, nurse

İbn-i Sina'nın Kanun Fi't-Tıbb İsimli Eserinde İdrar Muayenesi
Uroscopy in the Canon of Ibn Sina

Elif GÜLTEKİN

Dr. Öğr. Üyesi ,Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik ABD

e-mail: elifgultekin@yahoo.com

Özet

Laboratuvar tıbbının gelişmesinden önce hekimlerin başvurdukları en önemli tanı araçlarından biri idrar muayenesi olmuştur. İdrarın karure ismi verilen özel bir şişeye alındıktan sonra çıplak gözle tetkik edilmesini kapsayan idrar muayenesi, hem Doğu medeniyetlerinde hem de Batı medeniyetlerinde yaygın olarak kullanılmıştır. Bu çalışmanın amacı İbn-i Sina'nın idrar muayenesi hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır.

Summary

Bevor the laboratory medicine began, the uroscopy was the primary diagnostic tool for the physicians. Uroscopy, which means the visual inspection of urine in a specially flask called a matula had been used very often both in western and eastern civilizations. This study aimed to explain the opinions of Ibn Sina about the uroscopy.

Tıp Etiği ve Hukuk Arasında Kalmışlık
Being Stuck Between Medical Ethics and Law

Kağan GÜRPINAR

Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

gurpinarkagan@gmail.com

Özet

Bu çalışmadaki amaç kanunlar ile insan hakları ve hasta hakları hakkındaki sözleşmeler, yönetmelikler ve bildiriler arasında uygulamada karşılaşılan tıp etiği ve hukuk bağlamındaki uyuşmazlıkları değerlendirmektir.

Hekim aynı zamanda bir bilirkişidir ve bilirkişilik görevini yapmakla yükümlüdür (5371 sayılı CMK ile 1412 sayılı CMUK'un bilirkişilik ile ilgili maddeleri). Bilirkişilerin tayini hakime veya mahkemeye aittir. Hazırlık soruşturmasında gecikmede sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı da bu yetkiye haizdir. Bilirkişilik görevini yerine getirmeyen hakkında 5271 sayılı CMK'nın 60. maddesine göre işlem yapılır ve üç aydan az olmamak üzere disiplin hapsi cezası verilebilir.

Bir adli olguda bilirkişi olarak hekimlerin görevi olay mahallinden, sanıktan ve mağdurdan maddi delilleri elde etmek, mağdurda meydana gelen travmatik değişimleri saptamak ve elde ettiği bulguları rapor halinde mahkemeye sunmaktır.

Avrupa Konseyi İsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi'nin 5. maddesinde "Sağlık alanında herhangi bir müdahale, ilgili kişinin bu müdahaleye özgürce ve bilgilendirilmiş bir şekilde muvafakat etmesinden sonra yapılabilir" denilmektedir. Yine Sağlık Bakanlığı'nın Hasta Hakları Yönetmeliği'nin 5. maddesinde ise " Tıbbi zorunluluklar ve kanunlarda yazılı haller dışında, rızası olmaksızın, kişinin vücut bütünlüğüne ve diğer kişilik haklarına dokunulamaz, tıbbi ameliyeye tabi tutulamaz" ifadesi yer almaktadır. Öyleyse cinsel saldırıya uğramış bir kişi, rızası olmadan, zorla iç muayeneye tabi tutulmamalıdır. Öte yandan muayene yapılmadığı taktirde olayla ilgili maddi delillerde kayıp oluşabileceğinden, hekim bilirkişilik görevini yerine getirememiş olur. Bu açıdan bakıldığında ise cinsel saldırılar da dahil olmak üzere tüm adli olgular "kanunlarda yazılı haller" kapsamında değerlendirilmeli ve kişinin rızası aranmamalı ancak yapılacak muayene ile ilgili her bir işlem hakkında kişi ayrıntılı olarak bilgilendirilmelidir.

Summary

The purpose of this study is to evaluate the encountered conflicts between legislation and contracts, regulations and declarations on human rights and patient rights in the context of medical ethics and law.

Medical doctor is a legal expert and obliged to fulfill the duty of expertise (according to the law "CMK" no.5271 and "CMUK" no.1412). Experts are assigned by the court or the judge. During preliminary examinations, in cases where a delay could create a drawback, public prosecutors also have this authority. Action is taken for those who do not fulfill their duty of expertise according to the law "CMK" no.5271 article no.60. and disciplinary imprisonment of at least 3 months could be given.

The duty of an expert in a forensic case is to gather the physical evidence from the crime scene, the suspect and the victim, to detect the traumatic changes on victim, and to present these findings to the court as a report.

Article 5 of the Council of Europe Convention on Human Rights and Biomedicine states that "Any intervention in the field of health can be done after the concerned person has been informed and given his/her consent freely for the intervention". Also in the 5th article of The Code for Patient Rights of the Ministry of Health, it says: "Without consent, physical integrity or other personal rights of an individual cannot be violated and the person cannot be subject to any medical procedure with the exception of medical emergencies and circumstances stated by the law." According to that, a sexually assaulted person cannot be forced to be examined without his/her consent. On the other hand, there can be a loss of evidence related to the event if the examination is not performed and the physician will not be able to fulfill his/her duty as an expert. While viewed from this perspective, all forensic cases including sexual assaults should be evaluated according to "circumstances stated by the law" and the consent should not be sought but detailed information should be given to the person about the examination.

Aşkın Öyküsü : Zeynep Kamil Hastanesi
Story of Love : Zeynep Kamil Hospıtal

Ali GÜRSOY

Dr.Öğr.Üyesi Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

e-mail:aligursoy@maltepe.edu.tr

Özet

Zeynep Kamil Hastanesi ismini banileri olan Kavala'lı Mehmet Ali Paşa'nın kızı Zeynep Hanım ve eşi Arapgir'li Sadrazam Yusuf Kamil Paşa'dan almaktadır. Büyük bir aşkla evlenen bu çift, Kamil Paşa'nın sürgüne gönderilip ayrılmaya zorlanmalarından dolayı bir süre ayrı kalmıştır. Lakin, daha sonra Sultan Abdülmecid bu durumu öğrenip emir vererek sürgün hayatına son verdirmiştir.

Zeynep Hanım ve Kamil Paşa tekrar birleşmiş olsalar da çocukları olmamıştır. Bunun üzerine kendilerini hayır işlerine adayarak bir çok yetim çocuk yetiştirmiş ve 1860 yılında İstanbul'un Üsküdar ilçesinde arsa alarak hastane yaptırmaya karar vermişlerdir. Hastaneyi Bernasconi ve Duca adlı iki mimara yaptırmışlardır. Hastanenin yapımı Yusuf Kamil Paşa'nın ölümünden sonra, eşi Zeynep Hanım tarafından tamamlanmıştır.

Hastane girişinin üzerinde bulunan kitabede Kur'an-ı Kerim'de ki 16. sure olan Nahl 4 suresinin 69. ayetinde yer alan ve "onda insanlar için şifa vardır' anlamına gelen ''fihi şifaun li'nnas'' yazmaktadır.

Hastanenin ilk hekimleri, Dr. Zibciyan, Dr. Jeremia ve Dr. Dimitri'dir. Ayrıca saray cerrahı olan Cemil Topuzlu Paşa 1915 yılında yurtdışına gidene kadar sezaryen dahil bir çok cerrahi ameliyatı burada yapmıştır.

Zeynep Kamil Hastanesi, 1933 yılında İstanbul Belediyesi'ne devredilmiştir. Başhekim olarak göreve gelen Dr. Eyüp Sabri Aksoy 17 yıllık görevi süresince hastanenin doğumevi olarak yeniden düzenlenmesini sağlamıştır. 1952 yılında ise başhekim Dr. Fahri Atabey olarak değişmiştir. Yeni bir ameliyathane binası, 150 yataklı kadın hastalıkları ve doğum kliniği ve 200 yataklı çocuk kliniğinin yapımına başlanmıştır. Zeynep Kamil Hastanesinin yönetimi ve işletimi 1982› de yapılan bir anlaşma ile İstanbul Belediyesi tarafından Sağlık Bakanlığı› na devredilmiştir.

Zeynep Hanım ve Kamil Paşa hastane bahçesinde yaptırdıkları türbeye defnedilmişlerdir.

Summary

Zeynep Kamil Hospital takes its name from Lady Zeynep daughter of Mehmet Ali Pasha from Kavala and her housband Grand Vizier Yusuf Kamil Pasha from Arapgir. This couple, who married with a great love, stayed apart for a while because Kamil Pasha was exiled and forced to leave. However, later Ottoman Empire Sultan Abdulmecid learned this situation and gave orders to end his exile.

Although Lady Zeynep and Kamil Pasha were reunited, they did not have children. Upon this, they devoted themselves to charity and raised many orphan children. In 1860, they decided to buy a land and build a hospital in Uskudar district of Istanbul. The architects Bernasconi and Duca had built the hospital. After the death of Kamil Pasha, the construction of the hospital was completed by his wife Lady Zeynep.

The inscription on the entrance to the hospital says 'fihi şifaun li'nnas' which means 'he has healing for people ' (the 69 th verse of Surah Nahl 4, 16th surah in the Holy Quran) .

The first doctors of the hospital were Zibciyan, Jeremia and Dimitri. Cemil Topuzlu Pasha, who was also a palace surgeon, who performed many surgical operations including cesarean section at Zeynep Kamil Hospital until 1915 when he went abroad.

Zeynep Kamil Hospital was transferred to Istanbul Municipality in 1933. Eyüp Sabri Aksoy was appointed as a chief physician and reorganized the hospital as a maternity hospital. In 1952, the new chief physician Fahri Atabey started the construction of a new operating room, a 150 bed gynecology and obstetrics clinic and a 200 bed children's clinic. Zeynep Kamil Hospital was transferred to the Ministry of Health under an agreement signed in 1982.

Lady Zeynep and Kamil Pasha weare buried in the tomb they had built in the hospital garden.

XIX'uncu Yüzyıl Sonu ve XX'nci Yüzyıl Başı İstanbul'da Askerlere Verilen Evde Hekim Hizmeti

Home Care Services Given to the Soldiers in Istanbul in Late Nineteenth Century and Early Twentieth Century

Mesut GÜVENBAŞ [1,2]

1, Tıp Tarihi ve Etik AD, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir, TÜRKİYE

2, Genelkurmay ATASE Daire Başkanlığı, Ankara, TÜRKİYE

e-mail: guvenbas@yahoo.com

Özet

Günümüzde sağlık ve sosyal hizmetler olmak üzere iki temel boyutu bulunan evde bakım hizmetleri disiplinler arası çalışmayı ve uzmanlık dalları arasındaki koordineyi gerektiren çok yönlü bir olgudur. Evde bakımın en önemli aktörü hiç kuşkusuz hekimdir. Hipokrat'tan günümüze bu kapsamlı hizmetin ilk uygulamaları ve en basit hâli hekimin hastanın ayağına giderek hizmet vermesi şeklinde olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yılları da dâhil olmak üzere, hekim ile hastanın yurdun en ücra köşesine kadar buluşturulmak istenilmesi sağlık hizmetlerinde temel hedef ve anlayış olmuştur. Ayrıca Türk tıbbının modernleşmesinde büyük katkıları olan askerî kurum ve uygulamalarının aydınlatılması da tıp tarihi açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu kapsamda İstanbul'da orduda verilen evde hekim hizmeti; Deniz Tarihi Arşivi ve Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Arşivinden tespit edilen belgeler ışığında aydınlatılmaya çalışılacaktır. Çalışmanın temel verisini oluşturan ve bu arşivlerden tespit edilen Osmanlı Türkçesi belgeler yazar tarafından günümüz Türkçesine aktarılmış ve nitel araştırma yöntemi kullanılarak raporların içerik analizi gerçekleştirilmiştir.

Deniz Tarihi Arşivi'nden belirlenen 1886 yılına ait Şûra-yı Bahriye 275/87A yer numaralı ilk belgede evde hekim hizmetini açıklayan genel bir emir dikkati çekmektedir. Fakat yapılan araştırmada 1910 ve 1911 yıllarına kadar bu hizmetin uygulanmasına dair ilgili arşivlerde bir belge tespit edilememiştir. Balkan Harbinin hemen öncesine gelen bu tarihler sonrası, evde hekim uygulamasının savaşlar sebebiyle sekteye uğradığı düşünülmektedir. Çünkü 1911 yılı sonrası askerlere verilen evde hekim hizmetine yönelik ilk emir ve yazışmalar, İstanbul'un işgal yıllarındaki tarihlerde (1918-1920) görülmektedir.

Hasta adreslerinin açık yazılmaması, hekimin ulaşım giderlerinin karşılanamaması gibi sebeplerle aksaklıkların yaşandığı bu hizmetin her yaştan hastaya verildiği görülmektedir. Hekimler özveriyle gerçekleştirdiği hizmet sonrası tuttukları raporlarda, hastalığın teşhisi ve uygun tedavi sürelerinin yansıtılmış olduğu belirlenmiştir.

Hekimlerin salgın hastalıkların yayılmasını önlemek amacıyla bu hizmeti yapmış olabileceği akla gelen değerlendirmeler arasındadır. Savaşın olmadığı İstanbul'da yapıldığı tespit edilen evde hekim hizmeti, Türk tıp tarihinin bu anlamdaki ilk uygulamaları arasındadır.

Summary

Home Care Services, comprised of two major components today, is a multifaceted issue that requires multidisciplinary approach and a close coordination of the various fields of specialization. The most important actor of the Home Care is the physician him/herself. The first and the most basic applications of the services rendered since Hippocrates is the physicians visiting the patient in his/her home.

The will to the meeting of the requirements of patients' requirements even in the most remote corner of the country, including the first years of the founding of the Turkish Republic, had always been major aim and mindset of the health services. Moreover, bringing the invaluable contributions of the military institutions and their applications to light, and tracing of their impacts on the development of the modern Turkish Medicine is extremely crucial.

Within this framework, the Home Care Services given by the military physicians in İstanbul will be expounded through the exploitation of the documents found at the Naval History Archives and at the Turkish General Staff Military History and Strategic Studies Department (ATASE) Archives. The documents written in Ottoman Turkish have been transliterated into modern Turkish and analyzed content wise in terms of qualitative research by the writer himself.

The first document classified under Şûra-*yı Bahriye* [Ministry of the Navy], reference 275/87A, dated 1886, found at the Naval History Archives, is worthy of attention as it embodies the regulations concerning Home Care Services to be given the physicians. However, no documents, pertaining to the application of the regulations thereby mentioned until 1910 and 1911, could have been found during the researches conducted in the relevant archives. It is assumed that, as the years correspond to the outbreak of the Balkan Wars, the Home Care Services came to a standstill owing to the wars engaged. Moreover, the first orders and the correspondences pertaining to the Home Care Services given to soldiers after 1911 date to the occupation of İstanbul (1918-1920).

In the documents it is evident that although some difficulties were encountered owing to the lack of proper addresses and to not meeting of the physicians' transportation expenditures, the services were given to all the patients of various ages. It has also been observed that the reports the devoted physicians kept reveal information on diagnoses and the appropriate treatment procedures applied.

One idea that comes to the fore is that the physicians rendered these services to curb the outbreak of epidemics. Home Care Service provided in İstanbul in peace time is among the first applications of its kind in the Turkish Medical History.

Tıp İlminde Müzikle Tedavinin Tarihi Temelleri ve İcraları
The Historical Foundations and Performances of Musical Treatment in Medical Science

Arif GÜZEL

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

e-mail: Hunalp2@hotmail.com

Özet

Müzikle tedavinin tarihi seyri ve bu seyir içinde antik dönem uygarlıkları, Yunan, Roma filozoflarının ve hekimlerinin müzikle tedavi üzerine yaklaşımları ve icralarından tarihi kesitler.

Bu özet kesitlerin kronolojik takibi nihayetinde İslam dünyasında müzikle tedavi hakkında İslam filozoflarının ve hekimlerinin yaklaşımları, Türk İslam dünyasında müzikle tedavinin uygulandığı Selçuklu ve Osmanlı hastanelerinden(darüşşifa) öne çıkanlar (Amasya bimaranesi, Edirne II. Bayezid darüşşifası) hakkında genel bilgiler XVIII.yy.'da bir Osmanlı hekimi olan Gevrekzade Hafız Hasan Efendinin müzikle tedavi üzerine risalesi ve yaklaşımları.

Bu tarihi bilgiler ışığında müzikle tedavinin tarihsel ve kültürel serüveni ele alınacaktır.

Summary

In this piece of study,

The course of musical treatment in history, focused mainly on ,approaches and historical examples of ancient civilizations, Ancient Greek and Roman philosophers and physicians.

The approaches of Islamic philosophers and physician practices as a result of the above mentioned summarized examples: General info on some of the highlights from Seljuk and Ottoman treatment centers ("darussifa or bimarane") where music therapy (musical treatment) is applied : Amasya Treatment Center (Bimarhane), Edirne Beyazit II Treatment Center (Darussifa). Scripture and medical approaches of Gevrekzade Hafiz Hasan, an Ottoman physician from XVIIIth century on musical treatment.

In the light of these historical informaton, the cultural and historical course of musical treatment will be inspected.

Osmanlı'da Homeopatiye Karşı Ses Yükseltiş

Mustafa HAYIRLIDAĞ[1], Nüket ÖRNEK BÜKEN[2]

Dr. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim

Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

e-mail:m_hayirli@hotmail.com

Özet

Homeopati kavramı XVIII. yüzyılın sonları XIX. yüzyıl başlarında ortaya çıkmıştır. Homeopatinin kurucusu Samuel Hahnemann (1755-1843)'dır. Eski dönem tıp uygarlıklarından da esinlendiği gözlenen bu uygulama XIX. yüzyıl Avrupa'sında kendisine yer edinmeye çalışmıştır. Avrupa'da bilimsel ve teknik gelişmelerin yaşandığı bir dönemde homeopati de kendisine yer bulmaya çalışmıştır. Günümüzde de geleneksel ve tamamlayıcı tıp başlığı altında bu uygulama varlığını sürdürmektedir.

Hahnemann'ın uygulamaları XIX. yüzyılda başta Almanya, İsviçre, İtalya ve Fransa olmak üzere özellikle Avrupa'nın dört bir yanına öğrencileri vasıtasıyla yayılmaya başlar. Ülkemizde Homeopati varlığını çok da göstermemiştir. XIX. yüzyılın ortalarından itibaren gerek Avrupa'da gerekse Amerika'da yaygınlaşarak okullar ve hastaneler açılmasına karşın ülkemizde her hangi bir hastane ya da kurum açılmadığı görülmüştür.

XIX. yüzyıl Osmanlı aydınlarından Dr. Hüseyin Hulki Bey özellikle Avrupa'da yayılım gösteren Homeopati uygulamalarına karşı ses yükseltmiş, yazmış olduğu eserlerinde bu ve benzeri yöntemlerin batıl olduğunu gerçek tıbbın yerini alamayacağını ifade etmiştir. Hüseyin Hulki Bey Homeopati ile ilgili ifadelerini bilimsel olarak temellendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Homeopati, Osmanlı'da Tıp, XIX. yüzyıl

Summary

The concept of homeopathy has emerged at the end of XVIII. century and The beginning of the 19th century. The founder of homeopathy is Samuel Hahnemann (1755-1843). Inspired by the ancient medical civilizations, this practice was observed in the XIX. century Europe. At a time of scientific and technical developments in Europe, homeopathy tried to find a place for itself. Today, this practice continues under the title of traditional and complementary medicine.

Hahnemann's applications XIX. century, especially in Germany, Switzerland, Italy and France, especially throughout Europe began to spread through students. Homeopathy has not shown much in our country. XIX. Although schools and hospitals were opened in the middle of the 19th century in both Europe and America, it was observed that no hospitals or institutions were opened in our country.

XIX. century Ottoman intellectuals Hüseyin Hulki Bey raised voices especially against the Homeopathy practices spreading in Europe, and stated that these and similar methods were superstitious in his works and he could not replace the real medicine. Hüseyin Hulki Bey has scientifically grounded his statements about Homeopathy.

Key Words: Homeopathy, Medicine in the Ottoman, XIX. century

Tıbba Dair Yazma Eserler “Azerbaycan Tıp Tarihçileri”nin Tercümesinde
Manuscripts on Medicine in Translation by “Azerbaijani Medical Historians”

Şelale Ana HÜMMETLİ

Doç. Dr. Azerbaycan Milli Ilimler Akademisi

e-mail: dervish2006@mail.ru

Özet

Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Fuzuli Elyazmalar Enstitüsünün zengin arşivind çeşitli ilim alanına dair kıymetli yazma eserler muhafıza olunmaktadır. Bu yazma eserler arasında yer alan sayısı yaklaşık 400 olan tıpa dair eser de ilmi ve tarihi degerine ile büyük öneme sahiptir. X-XVIII. yüzyıllara dair bu yazma eserlerin 222-si farsca, 71-i arapca, 70-i is türkce yazılmıştır. Tıpa dair bu yazmalar arasında Ali bin Abbas Mecusi Ercaninin “Kamilüs-sanaetit-tıpiye” (X. yüzyıl), Ali bin Hüseyn el-Ensarinin “İhtiyarati-bedi” (1363), Mansur ibn Muhammedin “Kifayeyi-Mansuriye” (1423), Mir Muhammed Muminin “Töhfetül-muminin” (1669), Murtazakulu Şamlunun “Hırka” (XVII sr), Hasan ibn Rza Şirvaninin “Siracüt tıp” (XVII. yüzyıl), Muhammed Yusuf Şirvaninin “Tıpname” (1711), Abulhasan Marağinin “Müalicati-münferide” (1775), Derviş Nidainin “Menafeün-nas” (eserin 1838. yılında yüzü köçürülmüştür) ve b. eserleri de muhafıza olunmaktadır. Tıpa dair yazma eserler uzun yıllardır, Azerbaycan bilim adamları ve araştırmaçılar tarafından tedkik ve tercüme edilmektedir. Bu alanda prof.dr. Farid Alekberlinin başkanı olduğu “Azerbaycan Tıp Tarihçileri Birliyi”nin hizmetleri özellikle büyüktür. Birliyin esas amacı - Azerbaycanda tıp ilminin tarihini araştırmaq için, öncelikle, tıpa dair kadim v orta çag Azerbaycan alimlerinin yazma eserlerinin tercüme edilmsi ve tadkikidir. Son yıllarda Birliyin teşebbüsü ile yazma eserler üzerinde davamlı araştırmalar aparılmış ve “Kifayeyi-Mansuriyy”, “Siracüt-tibb”, “Müalicati-münferide”, “Menafeün-nas” ve b. – sayısı 20-den fazla tıpa dair tarihi eser tercüme edilmiş, müasir alfabede yayınlanarak , okuyucularına sunulmuştur.

Bildirimde “Azerbaycan Tıp Tarihçileri Birliyi” nin teşebbüsü ile tıp tarihçilerinin Elyazmalar Enstitüsü tarafından yayınlanan tıpa dair kitablarından konuşulacak.

Anahtar kelimeler : Tıp Tarihçileri, Yazma eserler, Derviş, Türkce.

Summary

Valuable manuscripts of various fields are protected at the rich archives of Institute of Manuscripts named after Fuzuli of the Azerbaijan National Academy of Sciences. Among the manuscripts, about 400 works of medicine are of particular importance in their scientific and historical value. These manuscripts of the X-XVIII centuries, 222 were written in Persian, 71 in Arabic and 70 in Turkish. “Kamilus-senaetit-tibbiyye” (X century) by Ali bin Abbas Macusi Ercani, “Ihtiyarati-badi” (1363) by Ali Bin Hussein al-Ansari, “Kifayeyi-Mansuriyye” (1423) by Mansur ibn Muhammad, “Tohfatul-mominin” (1669) by Mir Muhammed Momin, “Xirqa” by Murtazaqulu Shamlu (XVII century), “Siracut tibb” by Hasan ibn Rza Shirvani (XVII century), “Tibbname” by Muhammad Yusif Shirvani (1711), “Mualicati-munferide” by Abulhasan Maraginin (1775), “Manafeun-nas” by Dervish Nidai (the work was copied in 1838) and other works of medicine are preserved among these manuscripts.Manuscripts on medicine work have been investigated and translated by Azerbaijani scientists and researchers for many years. The Association of Medical Historians of Azerbaijan, led by Professor Farid Alekberly, is particularly important in this field. The main purpose of the union is to translate and study manuscripts of ancient and medieval Azerbaijani scholars, primarily to study the history of medical science in Azerbaijan. In recent years, at the initiative of the union, a consistent study of the manuscripts has been undertaken and more than 20 historical works on medicine, including “Kifayeyi-Mansuriyya”, “Siracut-tibb”, “Mualicati-munferide”, “Manafeun-nas” and many more, have been published in the modern alphabet and presented to the scientific community.

The report is investigated medical books published at the Institute of Manuscripts on the initiative of the “Azerbaijan Association of Medical Historians”.

Keywords: Medical Historians, manuscripts, Dervish, Turkic.

Deneysel Metodolojinin Erken Müjdecilerinden Biri: Şerefeddin Sabuncuoğlu ve Onbeşinci Yüzyıldaki Hayvan Deneyi
One of the Early Harbingers of Experimental Method: ?ābūnci-Oghli Sheref El-Dīn and His Animal Experiment in XV. Century

Önder İLGILI [1], Berna ARDA[2], Ahmet ACIDUMAN [2]

[1] Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Tıp Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye

[2] Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Tıp Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

e-mail:ilgili@hacettepe.edu.tr,

arda@medicine.ankara.edu.tr,

ahmetaciduman@yahoo.com

Özet

Claude Bernard sağlık bilimlerinde deneysel metodolojinin kurucusu olarak kabul edilmektedir. Bernard Fizik ve Kimya alanında geçerli ilkeleri alarak tıp ile bütünleştirmiştir. Bernard'ın görüşleri döneminin hipotezci-tümdengelimci önermeleri ile uyum göstermektedir. Onun bakış açısına göre bilimsel objektifliğin güvencesi, uygun test uygulamaları üzerinden eleştirel inceleme, sistematik gözlem ve deneydir. Bernard'ın öğretisinde hayvan deneyleri özellikle sağlığa zararlı maddeler hakkındaki araştırmalar bağlamında önemli bir yere sahiptir. Hayvan deneylerinin erken müjdecilerinden biri olan saygın Türk Hekimi Sabuncuoğlu Şerefeddin (1385 –1468'den sonra MS) özenle uyguladığı bir hayvan deneyine öne çıkan eserlerinden *Mücerreb-nāme*'de yer vermiştir. Sabuncuoğlu Osmanlı İmparatorluğu'nda, Amasya'da görev yapmış, ünlü bir hekim ve cerrahtır. Tıp tarihi literatürüne Prof. Ünver tarafından *Mücerreb-nāme* ve görsellerin yer aldığı cerrahi üzerine bir eser olan *Cerrāhiyyet*ü'*l-?āniyye*'nin yazarı olarak tanıtılmış ve kazandırılmıştır. *Mücerreb-nāme* adlı eserde kaydettiği hayvan deneyi bir panzehir ile ilgilidir ve deneyde bir yılan ve horoz kullanmıştır. Tıbbın baskın ampirik yaklaşımın etkisinde olduğu dönemde bu uygulama önemli bir yenilik gibi görünmektedir. Hayvan deneyi ile ilgili bu ön çalışmalar hekim ve cerrah Sabuncuoğlu hakkında tamamlayıcı bilgiler ve döneminin tıp anlayışı ışığında; Sabuncuoğlu'nun eserinde kayda geçirdiği biçimde detaylı olarak sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı Tıbbı, Hayvan Deneyleri, Deneysel Metodoloji, Şerefeddin Sabuncuoğlu, Claude Bernard

Summary

Claude Bernard has been accepted as the founder of experimental method in medical sciences. Bernard incorporated principles of physics and chemistry into medicine. Bernard's view were congruent with hypothetico-deductivist assertions of his age. According to his position the warrant of scientific objectivity was depending on critical scrutiny through suitable test implications, systematic observation and experiment. Animal experimentation has an essential position in Bernard's tenet referring to investigations of deleterious substances. As early harbinger of animal experimentation eminent Turkish Physician ?ābūncı-oghlı Sheref el-dīn (1385- after 1468) has narrated his meticulously applied animal experiment in one of his prominent treatise *Mücerreb-nāme*. ?ābūncı-oghlı is a well-known physician and surgeon practiced in Ottoman Empire in Amasya and introduced to history of medicine literature by Prof. Unver as the writer of *Mücerreb-nāme* and the illustrated surgery book *Cerrā?iyye el-Khāniyye*. His experiment was on an antidote and he used a snake and a rooster. During empirical dominated medicine mediaeval era this novel practice is a significant innovation. These preliminary steps of animal experimentation will be presented in detail as narrated ?ābūncı-oghlı's writing in the light of complementary information about ?ābūncı-oghlı and medical theory of his age.

Keywords: Ottoman Medicine, Animal Experimentation, Experimental Methodology, Sheref el-dīn ?ābūncı-oghlı, Claude Bernard

İslam Tıbbında Önemli Bir İsim: Huneyn Bin İshak
An Important Name in the Medicine of Islam: Hunayn Ibn Ishaq

Fuat İNCE[1],. Mehmethan LALE[2]

[1DR.]Isparta Şehir Hastanesi, Isparta/Türkiye, incefuat@gmail.com

[2] Tıp Fak.Öğc. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Isparta/Türkiye, mehmethan1999@live.nl

Özet

İslam Tıbbında yetişen hekimler İslam kültür ve medeniyetinin en parlak temsilcileri olmuşlardır. Bunlardan birisi de hem yaptığı tercümelerle hem de özgün çalışmalarıyla Huneyn bin İshak'tı. Bu çalışmanın amacı Hristiyan bir aileye mensup olan Huneyn bin İshak'ın İslam Tıbbına katkılarının gösterilmesidir. Babası bir eczacı olan Huneyn bin İshak, dönemin ünlü hekimi İbn Mâseveyh'in öğrencisi olmuştur. Çok genç bir yaşta Beytü'l-Hikme'de tercüman olmuştur. Kitap toplamak üzere Doğu Roma topraklarına giden heyetlerde yer almış, saray hekimliği yapmıştır. Sağlık ve hastalıkta ortak sebepleri; hava, yiyecekler, içecekler, uyku, boşaltım, hareket ve psikolojik davranışlar olarak sıralamıştır. Huneyn, ünlü hekim Galen'in eserlerini Süryanice ve Arapçaya çevirmekle kalmamış, bunlara şerhler de yazmıştır. Eserlerin, kimin için tercüme edildiğini ve tercüme çalışmalarında öğrencilerinin katkısını özellikle belirtmiştir. Öğrencileri; oğlu İshak, yeğeni Hubeyş bin el-A'sem, Yahyâ bin Hârun, Mûsâ bin Hâlid ve İstefan bin Basîl de değerli bilim insanları olmuşlardır. Ayrıca Aşr Makalat fi'l Ayn (Göz Hakkında On Makale) ve Mesail fi'l Ayn (Gözle İlgili Sorunlar) adlı eserlerinde gözün anatomisini izah etmiştir. İslam bilimin yükselişinde Müslüman coğrafyasında yaşayan tüm âlimlerin büyük katkısı olmuştur. Hangi inançtan olursa olsun insanların bilimsel faaliyetlerini yapabilmeleri o dönemin koşulları düşünüldüğünde gerçekten de çok önemlidir. Hekim Huneyn'in çalışmaları ise eski Yunan tıbbının korunmasında, geliştirilmesinde, yeni hekimler yetiştirilmesinde ve Arapça tıp terminolojisinin oluşturulmasında çok önemli bir rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler: Huneyn bin İshak, İslam kültür ve medeniyeti, İslam Tıbbı.

Summary

The physicians groved in the medicine of Islam have become the most brilliant representatives of the culture and civilization of Islam. One of these was also Hunayn ibn Ishaq (Joannitus), both with his translations and original works. The aim of this study is to show the contribution of Hunayn, member of a Christian family, to medicine of Islam. Hunayn, whose father was a pharmacist, became a student of Ibn Meseveyh (Mesue Senior), the famous physician of the time. At a very young age he became a translator in Beyt al-Hikma (The House of Wisdom). He took part in the delegations to Eastern Roman lands to collect books. He served as a palace physician. Hunayn listed the common causes of health and illness as follows; air, food, drinks, sleep, excretion, movement and psychological behavior. He not only translated the works of the famous physician Galenus into Syriac and Arabic, but also put annotations. He specifically mentioned for whom the works were translated and the contribution of his students in these translation studies. The students of him; his son Ishaq, his nephew Hubaysh ibn al-A'sem, Yahya ibn Haroon, Mosa ibn Khalid and Istefan ibn Basil were also valuable scientists. He also explained the anatomy of the eye in his works Ashr Makalat fi'l Ayn (Ten Articles About the Eye) and al-Mesa?il fi'l-?ayn (Problems About the Eye). All the scholars living in the Muslim geography contributed greatly to the rise of Islam science. When the conditions of that period are taken into consideration, it is very important that people can perform their scientific activities no matter which religion they belong to. Physician Hunayn's work played an important role in the preservation and development of ancient Greek medicine, the training of new physicians and the formation of Arabic medical terminology.

Key Words: Hunayn bin Ishaq, culture and civilization of Islam, medicine of Islam

Biyokimya Laboratuvarında Analiz Sonrası Evre ve Etik Konular
Post-analysis Phase in Biochemistry Laboratory and Ethical Issues

Belkız ÖNGEN İPEK[1], Mustafa ERİNÇ SİTAR[1]

[1]Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı

[1]Maltepe University Faculty of Medicine Department of Biochemistry

e-mail: belkiz.ongen@maltepe.edu.tr

Özet

Laboratuvarların işleyişi; analiz öncesi, analiz ve analiz sonrası evre olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır. Her evrede hastaya saygı, hastaya yararlılık, adaletli davranma, hastaya zarar vermeme, yaşama saygı, gizliliğe saygı tüm laboratuvarlarda sağlanması gereken zorunluluklardır. Analiz sonrası evre sonuçların raporlanması, yorumlanması ve sonucun hasta veya ilgili hekime ulaştırılmasını kapsar.

Analiz sonrası evrede yaşanabilecek sorunlar için örnek bir olgu: 35 yaşında evli A hanım gebelik şüphesi ile laboratuvara gelip beta HCG testi yaptırmıştır. Sonucunun yaklaşık iki saat sonra çıkacağı bilgisi verilmiş, sonucunu isterse elektronik ortamdan veya bankodan alabileceği söylenmiştir. Örnek vermesinden 1,5 saat sonra laboratuvarı A hanımın eşinin kardeşi aramış ve A hanımın sonucunu öğrenmek istemiştir. Laboratuvarda çalışan teknisyen sonucu söylemeyeceğini belirtmiş, hastanın kendisinin laboratuvara gelerek veya elektronik ortamdan sonucunu alabileceğini belirtmiştir.

Hasta gizliliğinin korunması için doğru sonucun, doğru kişiye, zamanında teslim edilmesi ve hasta gizliliğine saygı duyulması laboratuvarların dikkat etmesi gereken en önemli hususlardandır.

İkinci Olgu: B bey 55 yaşında bir ay önce tiroid medüller kanser tanısı almıştır. Kendisini izleyen doktoru eski test sonuçlarını istediğinde üç yıl önce Z laboratuvarında kan verdiğini hatırlar ve Z laboratuvarını arar. Eski sonuçlarını almak istediğini söylediğinde Z laboratuvarındaki görevli eski sonuçlara ulaşılamadığını, bir yıl önce tüm verilerin kaybolduğunu iletir.

Laboratuvarlar hasta güvenliği için hasta sonuçlarını elektronik ortamda veya basılı kopyalarda arşivlenmelidirler. Hastalar sonuçlarına yıllar sonra da ulaşabilmeli yine elektronik ortamdan da erişim sağlayabilmelidir.

Summary

The operation of the laboratories is divided into three sections as pre-analysis, analysis and post-analysis. Respect for persons, beneficence, justice, not to harm to the patient, respect for life, respect for confidentiality are the necessities that must be provided in all laboratories. The post-analysis phase includes reporting, interpreting the results and delivering the results to the patient or physician.

A case study for problems that may occur in the post-analysis phase; a 35-year-old married woman named A came to the laboratory on suspicion of pregnancy and had a beta HCG test. She was informed that the test would be resulted two hours later, and she could have the result from the electronic medium or from laboratory desk if she wanted. 1.5 hours after giving the sample, the sister of A's husband called the laboratory and she wanted to know A's result. The technician working in the laboratory stated that he would not give A's result to her and the patient herself could get the result electronically or from the laboratory desk.

In order to protect patient privacy, the right result must be delivered to the right person on time. Respect for patient privacy is one of the most important issues that laboratories should pay attention.

Another case; a 55-year-old man named B, diagnosed as thyroid medullary cancer one month ago. When his follow-up his doctor requested former test results. He remembered that he had given blood in the Z laboratory three years ago and then he called the Z laboratory. When he asked for his former results, the staff in the laboratory reported that the past results could not be reached, because all the data had been lost one year ago.

Laboratories must archive patient results in electronic form or in hard copies for patient safety. Patients should be able to reach their results many years later and be able to access them electronically.

Diş Tababeti Talebelerinden Sıhhiye Vekili Dr. Refik Saydam'a Açık Mektup

An Open Letter to the Minister of Health Dr. Refik Saydam Written by Dental Students

Funda Gülay KADIOĞLU [1, 2]

e-mail: fgkadioglu@cu.edu.tr

[1]Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Adana

[2]Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti AD, Adana

Özet

Müslüman Diş Tabipleri Mezunin ve Talebe Cemiyeti'nin yayın organı olan Türk Diş Tabipleri Mecmuası Türkiye'de diş hekimliği alanında yayımlanan ilk mesleki ve bilimsel dergidir. İlk sayısı 1922 yılında neşredilen mecmua, yayın hayatına 1928 yılına kadar devam etmiş ve sadece son sayısı Türkçe harflerle basılmıştır.

Mecmuada dönemin güncel diş hekimliği konularını ele alan ve diş tabipleri tarafından yazılan yazıların yanı sıra, ayrıca derginin birinci yılının ikinci sayısında yayınlanan ve dönemin talebeleri tarafından Sıhhiye Vekili Dr. Refik Saydam'a yazılan bir açık mektup bulunmaktadır. Eğitim süresi üç yıl olan diş hekimliği okulunun her sınıfını temsil eden bir grup öğrenci tarafından dile getirilen şikayetler ve sorunlar, aradan geçen yaklaşık bir asra rağmen, çarpıcı bir biçimde günümüz diş hekimliği fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerinkilerle benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada söz konusu açık mektup ayrıntılı ve eleştirel bir bakış açısı ile değerlendirilmiştir.

Summary

In Turkey, The Journal of Turkish Dentists is the first professional and scientific publication which was monthly published by Muslim and Turkish Dentists, Graduated and Students' Society. The first issue of the journal was published in 1922 and its publication was terminated in 1928. The last issue was printed in Turkish alphabet.

In the journal, there were some articles written on the actual dental subjects by dentists. Besides that, in the second issue of the first year of the journal there was an open letter to the Minister of Health Dr. Refik Saydam written by the students.

Despite nearly a century, the complaints and problems raised by representative students of the dental school, are strikingly similar to those of today's dental students.

In this study, the open letter was reviewed in detail and evaluated from critical perspective.

Tıp Tarihçisi Olmayan Yazarlara ait Türkçe Tıp Tarihi Kitapları
Books of History of Medicine in Turkish
Written by Authors who are not Medical Historian

Selim KADIOĞLU

Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

e-mail:selimkad@cu.edu.tr

Özet

Tıp tarihini işleyen Türkçe bilimsel ve popüler bilimsel kitap sayısı son yıllarda giderek çoğalmakta, bu genel çerçevede yazarı tıp tarihçisi formasyonuna sahip olmayan tıp tarihi kitapları da dikkat çeken bir artış göstermektedir. Bu sunuş çerçevesinde ilk olarak konusu tıp tarihi olan ancak yazarı tıp tarihçisi olmayan, yakın tarihte yayımlanmış eserler toplu olarak takdim edilip haklarında bilgi aktarımı ve değerlendirme yapılacaktır. İkinci olarak ise tıp tarihi disiplini ile tıp tarihi kitabı üretimi arasındaki ilişki konusu tartışmaya açılacak; yaygınlaşan tıp tarihi okuryazarlığının tıp tarihçilerine sağladığı olanaklar ve yüklediği sorumluluklar üzerinde durulacaktır.

*

Summary

In recent years number of scientific and popular scientific books in Turkish regarding history of medicine rise increasingly. As a part of this situation, number of books written by authors who are not medical historian is remarkable. In the first section of this presentation, these works will be introduced and evaluated. Then in the second section, the relationship between the discipline of history of medicine and production of books of history of medicine will open to discussion. The main point in this context is the position of medical historians against increasing literacy of history of medicine.

Oral Kavite ve İlişkili Yapılara ait Eponimler
The Eponyms of Oral Cavity and Associated Structures

Funda Gülay KADIOĞLU [1, 2], İlhan BAHŞİ[1, 3]

[1]Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Adana

[2]Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti AD, Adana

[3]Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD, Gaziantep

e-mail: fgkadioglu@cu.edu.tr

dr.ilhanbahsi@gmail.com

Özet

Bilimde önemli keşif, buluş ve gözlem yapmış bireyleri onurlandırma aracı olan eponimler tıp alanında bazı hastalıklar, sendromlar, belirtiler, bulgular, anatomik oluşumlar, testler veya aletlere verilen özel isimlerdir. Akademik yazın incelendiğinde, eponimlerin büyük bir çoğunluğunun doğrudan erkek akademisyenler tarafından tanımlandığı, fakat kadın adı içeren eponimlerin genellikle mitolojiden derlendiği görülmektedir.

Günümüz tıbbında her ne kadar eponimlerin yerine evrensel terimlerin kullanılması tercih edilse de bazı eponimler halen yaygın olarak kullanılmaktadır. Tıp eğitiminde eponimlerin kullanılmasına ilişkin görüşler tartışmalıdır. Eponimlerin karşısında olanlar bu konuda herhangi bir netliğin bulunmamasını ve karışıklığa yol açtığını ileri sürerken, eponimi savunanlar bu kullanımın bir kolaylık sağladığını ve tıp tarihinin gelenek ve kültürüne yerleşmiş olduğunu savunmaktadır.

Diş hekimliği tarihinde, bu akademik alanı biçimlendiren sayısız klinisyenin anımsanması kuşkusuz önemlidir ve eponimler buna katkı sağlamaktadır. Bu nedenle çalışmamızda, ağız boşluğu ve onunla ilişkili Stenson foramina, ductus Stenon, Waldeyer halkası, Fordyce hastalığı ve Reiter hastalığı gibi eponimlerin tarihçesinin ayrıntılı olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Summary

Eponyms that serve as a means of honoring individuals who have made important discoveries, inventions and observations in science, are specific names given to the certain diseases, syndromes, symptoms, signs, anatomical formations, tests or instruments in the medical field. A review of the literature reveals that most eponyms were directly described by male colleagues, while eponyms containing women's names were generally taken from the mythology.

In today's medicine, although it is generally preferred the universal terms instead of eponyms, some of them are still widely used. In the literature, the use of eponyms in medical education is a controversial issue. The pro-opinions claim that they lack accuracy and lead to confusion. On the contrary, the opponent defends using of eponyms, as they are often practical, and they embed traditions and culture in medical history.

In history of dentistry, it is important to remember the hard work of numerous clinicians who shaped what we have today, and eponyms contribute this process. Therefore, in this study we aimed to investigate in detail the history behind some of eponymous procedures associated with the cavitas oris such as foramina of Stenson, Stenon duct, Waldeyer's tonsillar ring, Fordyce's and Reiter's diseases.

Ali Denî'nin Risâle Fi't-Tıbb Adlı Eseri
Ali Denî's Work Risâle Fi't-Tıbb (Booklet of Medicine)

Berrin GÜNÇE[1], Nesrin AKINCI ÇÖTOK[2], Selim KADIOĞLU[3]

[1] Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Doktora Öğrencisi; berrin537@gmail.com

[2] Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Öğretim Üyesi, nakinci@sakarya.edu.tr

[3] Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi; selimkad@cu.edu.tr

Özet

Bu bildirinin konusu XVI. yüzyılda kaleme alınmış ve günümüze tek nüshası intikal etmiş olan Türkçe bir tıp yazmasıdır. Tanıtımı ve değerlendirmesi yapılacak olan eserin başlığı "Risâle Fi't-Tıbb", yazarının adı ise Ali Denî'dir. Ali Şerif olarak da anılan yazar hakkında çalışmaya konu olan eserin müellifi olduğu, Şeyhülislam Fenârîzâde Muhyiddin Çelebi tarafından müderrisliğe atandığı ve Manastır, Filibe, Halep medreselerinde çalıştığı dışında bilgi bulunmamaktadır. Bilinen tek Risâle Fi't-Tıbb nüshası halen 1582 kayıt numarasıyla Konya Yazma Eserler Kütüphanesi'nde bulunmakta, 55 varaktan oluşmakta, eksik, yırtık, yıpranmış varakları bulunmaktadır. Altmış bölüm halinde düzenlenmiş olan kitapta ele alınan konular geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Kategorik çeşitlilik gösteren; sağlıkla, hastalıklarla, tıbbi uygulamalarla, ilaçlarla ilgili olanları bulunan bölümlerin bazıları manzum olarak yazılmıştır. El kitabı olarak kullanılması öngörülmüş olan eserde, aktarılan bilgilerin kuramsal bir bütünlük göstermesi arayışına gidilmemiş, hedef okur olan hekime karşılaşabileceği farklı farklı sorunlarla mücadelesinde destek verme amacı güdülmüştür. Osmanlı tıbbının tanınmış hekimleri ve onların çok istinsah edilmiş eserleri hakkındaki etütlerden oluşan görece geniş bir koleksiyon bulunmakta; çalışmamız, bu birikime az tanınan bir yazarın eseri hakkındaki bilgilerle mütevazı bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

*

Summary

The subject of our paper is a historical medical manual titled Risâle Fi't-Tıbb (Booklet of Medicine), written by 16th century Ottoman madrasah professor Ali Denî. Turkish history of medicine literature contains very few records regarding the author and there are only a single surviving manuscript copy of the book. The manuscript consists of 55 leaves and is divided into 60 short sections. It contains basic knowledge regarding different topics that physicians needs in daily practice. Our study consists of information and evaluation concerning Ali Denî's work, was carried out on this single copy that is in the manuscripts library of Konya.

Tıbbın Tarihini Çizmek: Robert Thom'un Yaşamı ve Eserleri
Drawing the History of Medicine: Life and Works of Robert Thom

Gülay HALİDİ[1], Süleyman DİLEK[2], Selim KADIOĞLU[3]

[1] Çukurova Üniversitesi Abdi Sütcü Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İlk ve Acil Yardım Programı Öğretim Görevlisi; Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Doktora Öğrencisi; gulayhal@gmail.com

[2] Diş Hekimi; Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Özel Öğrencisi; suleymandilek@gmail.com

[3] Çukurova Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi; selimkad@cu.edu.tr

Özet

Tıp tarihi eğitiminde görsel materyal kullanmak, içeriğin aktarılması ve anlaşılması bağlamında efektif bir yöntemdir. Bu bağlamda sanat tarihine mal olmuş tıbbi konuları işleyen eserler ve doğrudan tıp tarihinin anlatılmasına destek olma amacıyla hazırlanmış çalışmalar, iki ana kaynak kategorisidir. Birleşik Devletler vatandaşı Robert Thom'un (1915-1979) tıp ve eczacılık tarihi illüstrasyonları söz konusu ikinci kategori bağlamında dikkate değer bir koleksiyon oluşturmaktadır. Sipariş üzerine farklı alanların tarihçelerine dair tablolar resmeden bir illüstratör olan Thom, kırkında eczacılık ve kırk beşinde tıp tarihini işlediği toplam doksan beş parçalık söz konusu koleksiyonu Parke-Davis ilaç firması adına oluşturmuştur. Robert Thom'un yaşamı ve eserleri hakkında bilgilerden ve değerlendirmelerden oluşan bu bildiri, tıp tarihi derslerinde resim-illüstrasyon kullanımı konusunu gündeme getirmeyi, tartışmaya açmayı amaçlamaktadır.

*

Summary

Drawing the History of Medicine: Life and Works of Robert Thom

It is an effective method to use visual materials in the education of history of medicine. There are two main sources for this kind of material; firstly paintings which handle historical medical processes and secondly illustrations prepared to use in the studies of history of medicine. Illustrations of history of medicine and pharmacy made by US citizen artist Robert Thom (1915-1979) are a remarkable collection in the context of second category. Thom, who painted several series of picture regarding history of different fields on demand, had formed this collection for Parke-Davis pharmaceutical company. This paper contains knowledge and evaluation regarding the life and works of Thom and it aims to bring on agenda the issue of to use visual material in the education of history of medicine.

İslam Dünyasında Tıp Çalışmalarında Etkin Olan Hekimlerden Galen›in Etkisinin Değerlendirilmesi
Evaluation of Galenic Medicine and Influence on Medical Science in Islam

Esin KAHYA

Prof.Dr.Ankara Üniv,Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

e-mail: Esin.Kahya@humanity.ankara.edu.tr

Özet

Galen (MS 129-216) İslam Dünyasında önemli etkisi olan hekimlerden olan Galen (MS 129-216) Bergama'da dünyaya gelmiştir. Öncelikli olarak matematik eğitimi gören Galen, babasından felsefe dersleri almıştır. Kendi açıklamalarından anlaşıldığına göre, o Platon'un öğrencisi olan Aspasius'un öğrencisi olmuştur ve henüz on yedi yaşındayken, onunu şöyle yazdığını belirliyoruz: 'kişi tıp eğitimi gördüğü kadar felsefe eğitimi de görmelidir.' Burada insan yapısı ve işleyişini anlayabilmek için sadece tıp bilgisinin kendi başına yetmeyeceğini anlatmak istemektedir. Daha sonra birçok seyahatler yapan Galen , İzmir'deyken, Hippokrates'in öğrencisi olan Pelos'la tanışmış; Gaius'un öğrencisi Albinus'tan ders almıştır. Galen İskenderiye'de anatomi bilgisini geliştirmiş; tıp pratiği yapmıştır. Sırasıyla, ilkin Roma'ya daha sonra da tekrar Bergama'ya gelmiştir. Ancak o, felsefeyle olan ilişkisini hiç kesmemiştir. Son yıllarında ise, daha çok ilgi alanı 'tıp yöntemi' olmuştur. Bu konuda birçok kişiyle temas kurmuştur. O tıpta uygulamanın ne kadar önemli olduğunun şüphesiz ki farkındadır, ancak tıp sadece insan anatomisi ve fizyolojisinin salt bilgisinden ibaret değildir. Onun temellerindeki prensiplerin kavranması gerekir. İşte bu yönleriyle Galen'in İslam Dünyasındaki bazı hekimleri yoğun şekilde etkilediği görülmektedir. Buradaki tebliğde daha çok bu etkileşim üzerinde durulacak ve İslam Dünyasında tıp bilimin gelişmesinde önemli rol oynayan bu hekimlerdeki Galen etkisi tartışılacaktır.

Summary

Classical medical studies in Greek had great influence on medical studies in Islam. One of the medical men who had great influence on Islamic medicine was Galen who lived in Anatolia in the second century. Although he was well-known medical man, but also he was interested in the relationship medicine and philosohy.

Palyatif Bakımda Etik ve Son Dönem Kanser Hastalarında "Doğruluk ve Dürüstlüğün" Yeri

Ethics in Palliative Care and the Place of Truthfulness and Honesty in end-stage Cancer Patients

Aşkın K. KAPLAN

Istanbul - Maltepe Üniversitesi Tıp Fak. – Aile Hekimliği AD, Dr. Öğr. Üyesi.

e-mail: askinkkaplan@gmail.com

Özet

Palyatif bakım; özelikle kanserin son evrelerinde olan hasta ve ailelerinin fayda gördüğü, hayat kalitesini en yüksek düzeyde tutacak bir hizmet olmakla birlikte kanser sıklığının günümüzde artması ve yaşam sürelerinin artmasıyla birlikte daha da önemli hale gelmektedir.

Dünya Sağlık Örgütünün yaptığı tanıma göre ise; yaşamı tehdit eden hastalığa bağlı olarak ortaya çıkan problemlerle karşılaşan hasta ve ailede; ağrının ve diğer sorunların, erken tanı ve kusursuz bir değerlendirme ile fiziksel, psikososyal ve tinsel gereksinimlerin karşılanması yoluyla acı çekmenin önlenmesi ve hafifletilmesine yönelik uygulamaların yer aldığı bir yaklaşımdır.

Bununla birlikte Palyatif tedavide tıp etiği tedavinin karar verme süreçlerinde en önemli noktayı oluşturmaktadır.

Tıp etiğinin temeli dört ayak tarafından desteklenir: Özerklik - hasta tedaviyi seçme veya reddetme hakkına sahiptir, ***Yarar*** - hekim hastanın yararına hareket etmelidir. ***Kötü davranmama*** - ilk önce zarar verme ve ***Adalet*** - sağlık kaynaklarının eşit şekilde dağıtılmasıyla ilgilidir.

Bunlara ek olarak ***Onur*** - hastayı ve hastayı tedavi eden kişilerin haysiyet hakkı ve son olarak da ***Doğruluk ve dürüstlük*** – bilgilendirilmiş onam ve doğruyu söyleme kavramı da palyatif tedavide önemli olan tıp etiğinin altı önemli değerini oluşmaktadır.

Hastalık sürecinde hasta/hasta ailesi ile düzenli bir iletişimde bulunmak hastalığın tüm süreçlerinde olumlu etkiye sahiptir. Son evrelerde ise empatik ve duyarlı olarak kötü haber verildiğinde, bilgi daha kolay tolere edilir. Kişinin umudunu yok etmeden, gerçeğin kabullenişini sağlamak en doğru yöntemdir.

Son dönem kanser hastalarında Etkin bir iletişim hastanın ve hasta ailesinin mevcut durumuna uyumunu, biyopsikososyal gereksinimlerinin karşılanmasını, yaşam kalitesinin artırılmasını ve hastanın "iyi ölüm" şansını artırır. Bu bağlamda palyatif tedavide hasta ve hasta yakınlarına tedavi süreci boyunca "doğruluk ve dürüstlük" etik anlayışı ile doğru ve düzenli bilgi akışının sağlanması hastaların ve yakınlarının bu süreçte yaşam kalitesini en üst düzeye çıkarılmaya çalışılır.

Tedavi ettiğimiz son dönem kanser hastalarında tıbbi etik prensipleri çerçevesinde yaklaşım ile hastanın yaşarken saygınlıkları ve umutlarının olmasını, daha sonra zaman geldiğinde, huzurlu, acısız ve acı çekmemeleri amaçlanmaktadır.

SUMMARY

Palliative care; In particular, is a service that will benefit the patients and their families who are in the last stages of cancer and that will keep the quality of life at the highest level.

According to the definition of World Health Organization; Palliative care is an approach that improves the quality of life of patients and their families facing the problem associated with life-threatening illness, through the prevention and relief of suffering by means of early identification and impeccable assessment and treatment of pain and other problems, physical, psychosocial and spiritual.

However, medical ethics in palliative treatment is the most important point in the decision-making process of treatment.

The foundation of medical ethics is supported by four pillars, namely; ***Autonomy*** - patient has the right to choose or refuse the treatment, ***Beneficence*** - a doctor should act in the best interest of the patient, ***Non-maleficence*** - first, do no harm, ***Justice*** - it concerns the distribution of health resources equitably. Two more aspects which form the cornerstones of medical practice: ***Dignity*** - the patient and the persons treating the patient have the right to dignity, ***Truthfulness and honesty*** - the concept of informed consent and truth telling. All these together constitute the six values of medical ethics.

Regular communication with the patient / patient family during all cancer stages has a positive effect on all the processes of the disease. In the last stages of the disease, when bad news is given as empathetic and sensitive, information is more easily tolerated. Without destroying one's hope, it is the right method to ensure the acceptance of the truth.

Effective communication in end-stage cancer patients Increases adherence to the current state of the patient and the family,meets biopsychosocial needs, improves quality of life, and increases the patient's chances of "good death.

In this context, providing the correct and regular information flow to the patients and their relatives with the "***Truthfulness and honesty***"ethical understanding throughout the treatment process is aimed to maximize the quality of life of patients and their relatives in this process.

It is aimed to ensure that the patient has dignity and hope while living in the end stage cancer patients we treat, within the framework of medical ethical principles, and then, when the time comes, peaceful, painless and not suffering.

Yatan Hastaların Beslenme Durumlarının Nutrisyonel Risk Skoru (Nrs-2002) ve Subjektif Global Değerlendirme (Sgd) ile Değerlendirilmesi Evaluation Nutritional Status of Inpatients Using Nutritional Risk Screening (Nrs-2002) and Subjective Global Assesment (Sga)

[1] Neşe KAYA, [2]Hazal AYDIN

[1] Dr. Öğr. Üyesi Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

[2] Malatya Devlet Hastanesi

e-mail:dyt_nese@hotmail.com

Özet

Hastalıkla ilişkili malnütrisyon, yatan hastalarda altta yatan hastalığa olarak gelişebilen önemli sağlık sorunlarından biridir. Hastaların malnütrisyon açısından doğru zamanda ve uygun yöntemle taranması ve gerekli beslenme müdehalesinin yapılması, malnütrisyona bağlı gelişebilecek sekonder problemlerin önlenmesi, hastanede kalış süresinin kısalması ve prognozda olumlu katkı sağlaması açısından önerilmektedir.

Bu çalışma, yatan hastaların beslenme durumlarının iki farklı tarama aracı kullanılarak Nutrisyonel Risk Skoru (NRS-2002) ve Subjektif Global Değerlendirme (SGD) ile değerlendirilmesi amacıyla yaşları 18-92 olan 134 hasta ile yürütülmüştür. Hastaların demografik özelliklerini ve antropometrik ölçümlerini belirlemek amacı ile anket formu uygulanmış ve hastalar NRS-2002 ve SGD formları kullanılarak taranmıştır. Hastaların %44.1'i erkek, %55.9'u kadın olup yaşları 64.5±16.0/yıl, hastanede kalış süreleri, 13.4±13.9(2-81)/gündür. NRS-2002 yöntemine göre hastaların %22.4'ü malnütrisyonlu iken; SGD'ye göre %35.8'ü malnütrisyonlu olarak tespit edilmiştir (p=0.015). SGD'ye göre hastaların %34.3'ünde orta ve %1.5'inde ağır düzeyde malnütrisyon; NRS-2002'ye göre %19.4'ünde orta ve %4.3'ünde ağır bozulmuş beslenme durumu tespit edilmiştir. Malnütrisyon, BKI ile birlikte değerlendirildiğinde, NRS-2002'ye malnütrisyonlu olan hastaların çoğunluğu (36.7) hafif şişman, SGD'ye göre malnütrisyonlu olan hastaların çoğunluğu (%41.7) şişman sınıflamasındadır. Malnütrisyonlu hastaların hastanede kalış sürelerinin malnütrisyonlu olmayanlara göre daha uzun olduğu belirlenmiştir(sırasıyla; SGD:17.9±16.9, 10.79±11.23 ($p<0.05$); NRS-2002:17.10±15.20, 12.25±13.41($p>0.05$)

Yatan hastalarda vücut ağırlığı normal olsa bile malnütrisyon gelişebilmektedir. Bu nedenle hastaların beslenme durumunun değerlendirilmesi ve sekonder malnütrisyonun tespiti önem taşımaktadır. Tarama araçları arasında malnütrisyon riskinin tespiti açısından farklar mevcut olmaktadır. Beslenme durumunun tam ve bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi için hem objektif hem de subjektif parametrelerin birlikte ele alınması gerekmektedir.

Summary

Disease related malnutrition, occuring by the result from underlying disease, is one of the important health problems for inpatients. Screening patients about malnutrition with the appropriate tool and perform the nutritional interventions is recommended to avoid secondary problems related by malnutrition, to shorten the length of hospital stay and to contribute positively to the prognosis.

This study was conducted to assess nutritional status of inpatients using two different screening tool NRS-2002 and SGA with 134 patients aged 18-92. A questionnaire was used to asses the sociodemographic and anthropometric datas and patients screened by NRS-2002 ve SGA tools. The mean age of the patients was 64.5±16.0, lengths of hospital stay was 13.4±13.9(2-81) day; 48.3% is male and 51.3% is female. Malnutrition rate was found 22.4% according to NRS-2002; and 35.8% according to SGA($p=0.015$). It was found that by NRS-2002, 19.4% of the patients had mild nutritional disturbance and 4.3% had severe nutritional disturbance; and by SGA, 34.3% had malnutrition and 1.5% had severe malnutrition. When malnutrition was evaluated together with BMI, among patients with malnutrition 36.7% of them are overweight according to NRS-2002 and 41.7% of them are obese according to SGA. The length of hospital stay was found longer in patients with malnutrition than patients without malnutrition (respectively; SGA:17.9±16.9, 10.79±11.23 ($p<0.05$); NRS-2002:17.10±15.20, 12.25±13.41($p>0.05$).

Malnutrition may develop in inpatients even if their body weight is normal. Therefore, it is important to evaluate the nutritional status of the patients and to determine the secondary malnutrition. There are differences between screening tools in terms of detection of malnutrition risk. Both objective and subjective parameters need to be considered together for a complete assessment of nutritional status.

‘Besinler İlacınız, İlacınız Besinler Olsun’
‘Let Food be Thy Medicıne and Medicine be Thy Food’

Neşe KAYA

Dr. Öğr. Üyesi Erciyes, Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

e-mail:dyt_nese@hotmail.com

Özet

Besinlerin, hastalıkların oluşumu ve tedavisindeki etkilerine yönelik bilgiler tıp tarihinin derinliklerine dayanmaktadır. Hipokrat(M.Ö.460-375),‘Besinler ilacınız, ilacınız besinler olsun’ ve Horasanlı Razi(865-925),‘Hastanı önce diyetle, sonra ilaçla tedavi et; diyetle iyi olacak hastaya ilaç verme’ sözleriyle beslenmenin önemini vurgulamışlardır. Tükettiğimiz besinlerin, hastalık yapıcı-tedavi edici etkilerini oluşturan faktörlerin temelinde, mikrobiyal-floramızı şekillendirmesi yatmaktadır. Hipokrat, barsak sağlığının önemine ‘Bütün hastalıklar barsaktan başlar, barsak hastaysa vücudun geri kalanı da hastadır’ sözleriyle değinmiştir.

Bağırsakların mikrobiyal kolonizasyonu, sağlık-hastalık durumunda rol almaktadır. Diyet, barsak mikrobiyotasının kompozisyonunda ve fonksiyonunda etkili temel faktördür. Mikrobiyota, fetal dönemden başlayarak temelde ilk üç yaşta şekillenmektedir. Maternal ve çevresel faktörler (anne sütü, ek-besinlerin çeşidi, başlanma zamanı) mikrobiyotanın gelişiminde etkilidir. Son yıllarda mikrobiyota gelişiminin, çocuğun gelecekteki sağlık durumu için önemli bir belirleyici olduğu üzerinde durulmaktadır. Yaşam boyu değişen mikrobiyotadaki mikroorganizmalar, immünitede ve gastrointestinal epitelin maturasyonununda rol almaktadır. Artan kanıtlar, diyet şeklinin değişmesiyle azalan mikrobiyal çeşitliliğin, çocukluktan itibaren otoimmün hastalıklar(çölyak), alerji, astım ve obezite gelişimini etkilediğini göstermektedir.

Kanada-CHILD çalışmasının sonuçları, mikrobiyotadaki çeşitliliğin azalmasının, bebeklerde besin hassasiyetinin artışıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Alerji riski yüksek çocukların barsaklarında bariyer fonksiyonda etkili suşların azaldığı, inflamatuar-immün yanıtlarının yükseldiği ve atopik egzama görülme oranının arttığı belirlenmiştir. Çalışmalar, immünomodulatör bakterilerin azlığının alerji riskini arttırdığını göstermektedir. Bebeklerde katı-besinlere başlanmasından itibaren diyetin çeşitli olmasıyla (tam-tahıllar, çeşitli karbonhidrat-protein kaynakları) bariyer fonksiyonunun güçlendiği, patojenlerin kolonizasyonuna direncin arttığı ve sağlıklı bir mikrobiyotanın oluştuğu belirtilmektedir. Kompleks-karbonhidratların tüketimiyle artan kısa-zincirli yağ asidi üretimi, büyüme faktörlerinin(IGF-1) üretimini uyarmaktadır. Tek yönlü ve yetersiz beslenmeyle bariyer fonksiyon bozularak, patojenlerin geçişi ve inflamasyon görülmekte, besin ögelerinin emilimi bozulmaktadır.

Beslenme tarzımız, bebeklikten itibaren miktobiyotamızı şekillendirerek ileri yaşlarda oluşabilecek çeşitli hastalıklarda rol almaktadır. İmmün sistemin güçlenmesi için barsak sağlığının korunması ve dengeli beslenme şeklinin kazanılması yararlı olacaktır.

Summary

The information about the effects of nutrients on development-treatment of diseases is based on the history of medicine. The importance of nutrition, highlighted by Hippocrates(B.C.460-375) as‘Let food be thy medicine and medicine be thy food’, by Horasanlı Razi(865-925) as‘Treat the patient firstly with diet, then with medication; give no medicine to patient who will be good with diet’. The disease causing-therapeutic effects of foods depends on formation microbial flora. Hippocrates has mentioned that’All diseases start from the intestine and if intestine is sick, the rest of the body is also sick’.

Microbial-colonization plays role in health-disease states. Diet is a major factor on composition and function of microbiota. The formation of microbiota begins in prenatal-period and mainly shaped in first-three years. Maternal and environmental factors are important for development of microbiota. Recently, it was noted that microbiota development is an important determinant of child’s health in future. The microorganisms in microbiota regulate immunity and maturation of gastrointestinal epithelium. Evidence suggests that reduced

microbial diversity by diet-changing, affects the development of autoimmune-diseases(celiac), allergy, asthma and obesity from childhood.

The results of the Canada-CHILD study showed that the decreased microbiota diversity was associated with increased nutritional sensitivity in infants. It was found that effective strains on barrier function are decreased, inflammatory-immune responses are excessive and the rate of atopic eczema is increased on children with high-allergy risk. Studies show that lower immunomodulatory-bacteria increases the risk of allergy. The dietary variety, strengthens barrier function, increases resistance to pathogenes-colonization, forms a healthy-microbiota. Increased production of short-chain fatty acids by consumption of complex-carbohydrates, stimulates the production of growth factors(IGF-1). Inadequate nutrition leads to impaired barrier function, inflammation and impaired nutrient-absorption.

Nutritional habits play a role in various diseases by formating the microbiota since infancy. To strength immune system, protection of bowel health and a balanced diet will be beneficial.

Yapay Zeka ve Tıp Etiği
Artificial Intelligence and Medical Ethics

1) Güler KAYABAŞLI 2) Elif ATICI

1)Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi,
e- mail: guleraklli@gmail.com
2)Bursa Uludağ Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Öğretim Üyesi,
e-mail: elifatici@uludag.edu.tr

Özet

Yapay zekâ, insanlar gibi çalışan ve akıllı makinelerin oluşturulmasını vurgulayan bir bilgisayar bilimi alanıdır. Kökleri 1900'lerin ortasına kadar uzanan yapay zekâ, çeşitli amaçlar için tıbbi alanlarda kullanılmaktadır. Sağlık hizmeti sunumunda özellikle tanı, tedavi ve sonuç tahmininde kullanılmaktadır. Tıpta yapay zekâ kullanımına etki eden etmenler, dijital teknolojinin yaygınlaşması, tıbbi bilgiye erişimin genişlemesi, artan yaşam beklentisi, kronik rahatsızlıklar, küresel hekim azlığı vb. unsurlardır. Bu değişkenler günümüz sağlık algısını ve hasta profilini de şekillendirmiştir.. Yapay zekânın tıpta kullanımı ile tıp etiğinin temel ilkeleri – *yararlı olma, zarar vermeme, özerklik, adalet*- kapsamında yeni etik sorun kümeleri oluşmuştur. Veri güvenliği, mahremiyet, kaynakların adil dağıtımı konuları en başta gelen kaygılardır. Tıpta giderek artan yapay zekâ tabanlı uygulama ve sağlık hizmeti sunumunun, hekimler, hastalar ve kurumlar açısından olabildiğince etik değerler çerçevesinde gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Alan Turing'in "Makineler Düşünebilir mi?" yerine "Düşünen Makineler Ahlaklı Olabilir mi? sorusu bağlamında tıpta yapay zekâ kullanımının oluşturduğu etik kaygılar ve gelecekte olması beklenen muhtemel etik sorunlar sunum kapsamında ele alınacaktır.

Anahtar Kavramlar: Yapay Zekâ; Tıpta Yapay Zekâ; Tıp Etiği; Makine Öğrenme

Summary

Artificial intelligence is area of computer science that works like humans and emphasizes the creation of intelligent machines. Artificial intelligence, which dates back to the mid-1900s, is used in medical areas for various purposes. It is especially used in diagnosis, treatment and outcome estimation in health service delivery. Factors affecting the use of artificial intelligence in medicine, widespread use of digital technology, expanding access to medical information, increased life expectancy, chronic diseases, global physician scarcity, etc. are the elements. These variables have shaped today's health perception and patient profile. With the use of artificial intelligence in medicine, new ethical clusters have emerged within the basic principles of medical ethics - usefulness, non-harm, autonomy, justice. Data security, privacy, fair distribution of resources are the main concerns. Increasingly artificial intelligence-based practice and health service provision in medicine is expected to be carried out within the framework of ethical values for physicians, patients and institutions as much as possible. Instead of Alan Turing's ebilir Can Machines Think? Can Thinking Machines Be Moral? In the context of the question, the ethical concerns created by the use of artificial intelligence in medicine and the possible ethical problems expected in the future will be discussed within the scope of the presentation.

Key Concepts: Artificial Intelligence; Artificial Intelligence in Medicine; Medical Ethics; Machine Learning

Yapay Zekânın Tıpta Kullanım Tarihi
History of Usage Artificial Intelligence in Medicine

Güler KAYABAŞLI

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

e- mail: guleraklli@gmail.com

Özet

Yapay Zekâ, 1956'da ilk kez bir konferans sırasında John McCarthy tarafından "Öğrenme ve zekâ tüm özellikleri en ince detaylar şeklinde tanımlanırsa, bilgisayarlar temelli makineler bunları simüle edebilir ve insan gibi düşünebilir" diye ifade edilmiştir. Buna karşın, Alan Turing tarafından makinelerin insan davranışını modelleyebilme olasılığı çok daha önce Turing Testi kapsamında düşünülmüştür. Günümüzde yapay zekâ, eğitim, ulaşım, bilgisayar oyunları ve sağlık gibi birçok günlük kullanım alanlarımızda (Google asistan vb.) karşımıza çıkmaktadır. Yapay zekanın sağlık hizmetlerinde öne çıkan temel kullanım alanları, tıbbi veri madenciliği ve görüntüleme teknolojileridir. Bu bağlamda bilişim teknolojileri ile endüstri faaliyetlerini birleştiren Endüstri 4.0 temelinde kullanılan yapay zeka, optimum verimlilik, minimum sıfır hata yapma ve çok kısa sürede verileri en doğru şekilde analiz ederek hekimlere yardımcı olma gibi temel özelliklere sahiptir. Sunum kapsamında, yapay zekânın sağlık hizmetlerde kullanımı tarihsel olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka Tarihi ; Tıp Tarihi; Endüstri 4.0 ve Sağlık; Turing Testi

Summary

Artificial Intelligence was first described by John McCarthy during a conference in 1956 as "If all the features of learning and intelligence are defined in the finest details, computers-based machines can simulate them and think like humans". However, the possibility of machines to model human behavior by Alan Turing has long been considered within the scope of the Turing Test. Today, artificial intelligence, education, transportation, computer games and health, such as many daily use areas (Google assistant, etc.) is encountered. The main areas of use of artificial intelligence in health services are medical data mining and imaging technologies. In this context, artificial intelligence based on Industry 4.0, which combines information technologies with industry activities, has basic features such as optimum efficiency, minimum zero error making and assisting physicians by analyzing the data in the most accurate way in a very short time. In this presentation, the use of artificial intelligence in health services will be discussed historically.

Key Words: Artificial Intelligence History; History of Medicine; İndustry 4.0 & Health; Turing Test

In
Kitāb al-‘Umdah al-Ku□līyah fī al-Amrā□ al-Ba□arīyah
(Ophthalmic Drops as an Example)

Abdulkader KHASHAN

Dr. Department of History of Medical Science, Institute for the History of Arabic Science, University of Aleppo

E-mail: abdulkader.khashan@yahoo.com

Summary

Ophthalmology is one of the most branches of the medical science. Muslim doctors allocated important chapters in their medical encyclopedia, as they wrote independent books in ophthalmology such as book “al-’Umdah al-kuhliyah fi al-Amrad al-Basariyah” which was written by Sadaqah Ibn Ibrahim al-Shadhili al-Hanafi who lived in the eighth H century, and he was known through his book.

The aforementioned book is a precious manuscript which hasn’t studied yet, also it was mentioned for the first time by Haji Khalifa in his book “Kashfu Alzonon”.

The fifth section of this book deals with the composed drugs which are used for treatment the ophthalmic diseases, some of it have a topical effect such as (drops, paints, Al-kohl,..etc), while the other drugs have a systemic action such as (syrups, tablets,..etc).

The purpose of this study is to highlight the mentioned composed drugs and to provide a comprehensive overview on the ophthalmic drops including methods of its preparation, the most used ingredients, and the most important indications. Finally I will discuss the results by comparing it with the complementary medicine and other pharmaceutical references.

Hastaların Kendi Sağlık Durumlarını Yönetme Becerisi: Hasta Aktifliği
Competency of Patients in Managing Their Own Health Condition: Patient Activation

Nurdan KIRIMLIOĞLU

Doç.Dr.Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı

Eskişehir/Türkiye

e-mail:nurdankirimli@hotmail.com

Özet

Tüm dünyada yaşam süresinin uzamasıyla birlikte yaşlanan nüfus oranı ve hastalık yükü artmakta, hastalıkların büyük bölümünü de kronik hastalıklar oluşturmaktadır. Kronik rahatsızlığı olan hastalarda görülen küresel artış, bu durumlarla ilgili etik sorunlara olan ilginin artmasına neden olmuştur. Kronik hastalıklar ile ilgili etik konular hakkındaki tartışmaların çoğu, hastaların kendi özyönetim planlarını kullanma ve bakım düzeni hakkında kararlar alma kapasitelerine odaklanma eğilimindedir, Kronik rahatsızlığı olan hastalara saygı sadece tıbbi müdahaleye rıza gösterme anlamına gelmemekte, hastaların kendi yaşamlarını yeniden yapılandırma, anlamlandırma, değerlerini keşfetme ve kronik hastalık ile yaşamayı öğrenme çabalarına saygı göstermeyi ve hasta aktifliğini desteklemeyi içermektedir.

Hasta aktifliği, hastaların kendi sağlık durumları ve aldıkları sağlık hizmetlerinde aktif olarak yer aldıkları seviyeyi belirlemek ve değerlendirmek için kullanılan, gelişen bir kavramdır. Hastaların kendi sağlık koşullarını yönetme konusundaki bilgi, güven ve becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir danışmanlık yaklaşımı ve ölçüm aracı olarak hasta aktifliği, hastaların değerleri ile tutarlı bir şekilde bunu başarmalarına yardımcı olarak, hastaların özerk eylem kapasitesini artırabilmektedir.

Bu çalışmada hasta aktifli*ği kavramı*, sağlık hizmetlerinde etik açıdan *ö*nemi, hasta aktifliği *aşamaları ve ölçümü hakkında* bilgi vermek, konu ile ilgili farkındalık yaratmak amaçlanmıştır.

Hasta aktifliği, katılımın sürekliliği, özyönetimin geliştirilmesi, sağlık sonuçlarının iyileştirilmesi için merkezi konumdadır. Bu nedenle sağlık sistemlerinin ve sağlık hizmeti sunanların hasta aktifliğini desteklemeleri ve bu desteği sağlamak için hasta aktifliği ölçümünü gerçekleştirmeleri önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Hasta aktifliği, özyönetim,etik

Summary

The aging population and burden of diseases increase all over the world in parallel with the enhancing life expectancy, not to mention that most of the diseases are chronic diseases. The global increase in patients with chronic diseases has led to an increased interest in ethical issues related to these situations. Most discussions on ethical issues related to chronic diseases tend to focus on the capacity of patients to use their own self-management plans and make decisions about their care arrangements. Respect for patients with chronic diseases does not only mean consent to medical intervention, but also to respect the efforts of patients to restructure and make sense of their own lives, to explore their values and to learn to live with chronic diseases, and to support patient activation.

Patient activation is a developing concept which is used to identify and evaluate patients' level of active involvement in their health condition and health care services they receive. Patient activity, as a counseling approach and measurement tool that aims to improve patients' knowledge, confidence and skills in managing their own health conditions, can increase patients' capacity for taking autonomous action by helping them achieve this in a manner that is consistent with their values.

In this study, it is aimed to give information about the patient activation concept, its ethical importance in health services, stages of patient activity and its measurement, and to create awareness about the subject matter.

Patient activation is at the core of the continuity of participation and improvement of self-management and health outcomes. Therefore, it is important that health systems and health care providers support patient activity and perform patient activation measurement to ensure this support.

Keywords: Patient Activation, Self-Management, Ethics

Araştırma Etiği Danışmanlığı: Uluslararası Uygulamalar çÇrçevesinde Türkiye İçin Bir Değerlendirme

Research Ethics Consultation: An Evaluation for Turkey in the Framework of International Applications

Yasemin KOÇER TULGAR[1], Aslıhan AKPINAR[2]

[1] Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Tarihi ve Etik Doktora Öğrencisi, Maltepe Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi,

yaseminkocertulgar@maltepe.edu.tr

[2] Doktor Öğretim Üyesi, Kocaeli Üniversitesi Tip Fakultesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

aslyakcay@yahoo.com

Özet

Araştırma etiği danışmanlığı, Amerika`da araştırmacıların araştırma etik kurulları ve ilgili düzenlemelerce açıkta bırakılan etik sorunları ele almalarına yardımcı olmak için tasarlanmış hizmetler olarak tanımlanmıştır. Singer ve ark. tarafından 1990 yılında cerrahide yenilikçi tedavilerin etik değerlendirmesi için bir model olarak önerilmiştir. ABD Ulusal Sağlık Enstitüleri (NIH) tarafından 2005 yılında yeni bir program başlatılmış ve bu programa dahil olan çoğu tıp kurumunun, klinik ve translasyonel araştırmaları kolaylaştırmak için bir resmi etik danışma servisi kurması beklenmiştir. Bu girişim ABD'de araştırma etiği danışmanlığı hizmetlerinin kurumsallaşmasına destek olmuştur. Özellikle yenilikçi tedaviler, DNA ve doku bankaları, kök hücre klinik araştırmaları gibi konularda etik danışma servislerinden yararlanılabileceği düşünülmektedir. Klinik etik konsültasyona benzer yapılanmasıyla Avrupa ve dünyanın geri kalanında, ABD kadar yaygın ve kurumsallaşmış olmasa da İtalya, Japonya ve Singapur'dan kendi uygulamalarına yönelik veriler sunulmuş ve düzenlemelerin gerekliligi ortaya konmuştur. Bununla birlikte araştırma etiği danışmanlığının klinik etik danışmanlık ve araştırma etik kurulları karşısındaki yeri ve gerekliliği konusunda tartışmalar sürdürülmektedir.

Türkiye`de araştırma etik kurulları yaklaşık 30 yıl önce kurulmaya başlanmış ve hukuki çerçevesi de bu süreç içinde oluşturulmuştur. Avrupa Birliği standartlarına uyum çerçevesinde güncellenen bu hukuki çerçevenin değerlendirildiği gerek ulusal gerek uluslararası pek çok yayın bulunmaktadır. Türkiye`de az sayıda kurumda aktif şekilde uygulanmakla birlikte hastane etik kurulları ve klinik etik danışmanlık hakkında da çalışmalara rastlanmaktadır. Bununla birlikte özellikle son on yılda uluslararası literatürde popüler olan araştırma etiği danışmanlığı hakkında ülkemizde yayınlanmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Oysa Türkiye'de de, ABD dışında sözü edilen ülkelerde olduğu gibi, kurumsallaşmış olmasa da etik kurullar çerçevesinde veya bireysel olarak tıp etiği uzmanları tarafından çeşitli konularda araştırma etiği danışmanlığı hizmeti verilmektedir. Bu bildiride kurumsal deneyimler çerçevesinde Türkiye`den uygulama örnekleri tartışılmış ve uluslararası uygulamalarla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Summary

Research ethics counseling is defined as services designed to help researchers address ethical issues that can be ignored through research ethics committees or existing regulatory frameworks. Singer et al. proposed it as a model for the ethical assessment of innovative therapies in surgery in 1990. In 2005, a new program was launched by the US National Institutes of Health (NIH), and most medical institutions involved in this program were expected to establish a formal ethics consultation service to facilitate clinical and translational research. This initiative supported the institutionalization of research ethics consultation services in the United States. It is thought that ethical counseling services can be used especially in innovative therapies, DNA and tissue banks, stem cell clinical research. With its similar construction to clinical ethics consultation, data on its own practices from Italy, Japan, and Singapore, although not as widespread and institutionalized as the United States in Europe and the rest of the world, have been presented and the necessity of regulations set forth. However, there is controversy about the place and effectiveness of research ethics counselling against clinical ethics counseling and research ethics committees.

Establishment of Research ethics committees in Turkey started about 30 years ago and their legal status have been constituted in this process. There are many publications, both national and international, assessing this legal status, which has been updated in compliance with European Union standards. Although a few in number there are also publications on hospital ethics committees and clinical ethics consultation. However there has been no publication on research ethics consultation in Turkey which is popular in the international literature especially in the last decade. Whereas like countries other than the US in Turkey research ethics consultation services are given on various topics by research ethics committee members or medical ethicist. In this presentation based on the institutional experiences research ethics consultation services in Turkey are discussed and evaluated in comparison with the international examples.

Marifetname'de Kullanılan Mizaç Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation on the Concept of the Temperament Used in the Marifetname

Ahmet KOLBAŞI*

***Prof.Dr.Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi.**

Çağış Yerleşkesi-Balıkesir

e-mail: akolbasi@hotmail.com

Özet

Kadim kültürden esinlenerek İslam kültür ve geleneğine dahil edilen felsefe, ontoloji, coğrafya, kısacası beşeri ve sosyal bilimler temelinde oluşan bilgi ve tecrübe birikimi, dini bilgi olarak gelenek yoluyla kimlikleşmiş ve böylece Müslümanların hayatına büyük çapta yön verir hale gelmiştir. Bu manada Erzurumlu İbrahim Hakkı'ya ait olan Marifetneme isimli ansiklopedik eser, Osmanlı toplum hayatında önemli bir yer tutar. Bu çalışmada eserde geçen Mizaç kavramı yukarıda belirtilen yönleriyle ele alınarak analiz edilecektir.

Summary

The accumulation of knowledge and experience based on philosophy, ontology, geography, in short, humanities and social sciences, which are included in Islamic culture and tradition inspired by ancient culture, has been identified through tradition as religious knowledge and thus has a great influence on the lives of Muslims. In this sense, the encyclopedic work Marifetneme, which belongs to İbrahim Hakkı of Erzurum, occupies an important place in Ottoman society. In this study, the concept of temperament in the work will be analyzed by considering the above mentioned aspects.

Orta Çağ'da İslam Dünyasında Obeziteye Bir Bakış: IX. ve X. Yüzyıllar
A View on Obesity in the Islamic World in The Middle Age: IX. and X. Centuries

Ayşe KURTOĞLU,[1] Abdullah YILDIZ,[1] Ahmet ACIDUMAN[1]

[1]Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

e-mail:aysekurtoglu87@gmail.com, dr.abdullahyildiz@hotmail.com, ahmetaciduman@yahoo.com

Özet

Amaç: Bu çalışmada **günümüz için önemli bir sağlık sorunu olarak** kabul edilen obezite konusunun Orta Çağ İslam dünyasında IX. ve X. yüzyıllarda yazılmış önde gelen tıp metinlerinde nasıl ele alındığının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada Alī b. Rabben e-aberī'nin *Firdevsu'l-Hikme*; Sābit b. urra'nın *Kitābu'-aīre fī İlmi'-ıb*; Ebu Bekr Muammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin *el-Manūrī fī'-Tıbb* ve Alī b. el-Abbās el-Mecūsī'nin *Kāmilu'-Sınāati'-ıbbiyye* adlı eserleri incelenmiştir. Bu eserlerde adı geçen konuyla ilgili kısımların Arapçadan Türkçeye çevirileri yapılmış, elde edilen bilgiler, çalışmanın bulgular kısmında sunulmuştur.

Bulgular: *Firdevsu'l-Hikme* adlı eserde şişmanlamaya neden olan yiyecek ve alışkanlıklardan bahsedilmektedir. *Kitābu'-aīre fī İlmi'-ıb*'da şişmanlığın tedavisine odaklanıldığı ve tedavinin kişinin mizacına göre ele alındığı görülmüştür. *el-Manūrī fī'-Tıbb* adlı eserde zayıflamaya yönelik kapsamlı öneriler verilmiştir. *Kāmilu'-Sınāati'-ıbbiyye*'deise şişmanlık konusunda teorik bilgiler verilmiş, şişmanlığın zararları ele alınarak tedavisinden bahsedilmiştir.

Sonuç: Günümüzde önemli bir sağlık sorunu olarak görülen obezitenin, bir başka deyişle şişmanlık konusunun, Orta Çağ'da İslam dünyasının tıbbi eserlerinde de dikkate alındığı görülmektedir. Şişmanlık için ilaçlar, egzersiz, masaj ve hamam şeklinde bir kombine tedavinin önerildiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Taberî, Sâbit bin Kurra, Râzî, Alî Abbâs, Obezite, Tıp tarihi

Summary

Object: Obesity is one of the important health problems in recent years. Aim of this study is to reveal that how the issue of obesity discussed in the important medical texts written in the Islamic world during IX. and X. centuries.

Materials and Methods: In this context, *Firdaws al-Hikma* by Alī b. Rabban al-abarī; *Kitāb al-Dhakhīra fī Ilm al-ibb* by Thābit b. Qurra; *al-Manūrī fī al-ibb* by Abū Bakr Muammad b. Zakariyya al-Rāzī (Rhazes) and *Kāmil al-ināa al-ibbiyya* by Alī b. al-Abbās al-Majūsī are examined. The chapters related to this subject in these works are translated from Arabic into Turkish. The information obtained from these works are presented in the results section.

Results: In *Firdaws al-Hikma*, food and habits that cause obesity are mentioned. *Kitāb al-Dhakhīra fī Ilm al-ibb* focuses on the treatment of obesity and the treatment is managed according to the temperament of the person. In *al-Manūrī fī al-ibb,* comprehensive recommendations to lose weight are presented. In *Kāmil al-ināa al-ibbiyya,* theoretical information about obesity is given. In addition, this work presents the treatment of obesity by discussing the damages of it.

Conclusion: In this study, obesity which is seen as an important health problems in recent years, was also taken into consideration in these medical works of the Islamic world during medieval times. Combined treatment including drugs, exercise, massage and baths usually was recommended for obesity.

Keywords: al-Tabarî, Thâbit b. Qurra, Rhazes, Haly Abbas, Obesity, History of Medicine

Place of Maghreb Muslim Schools of Medicine in the Transmission of Medical Knowledge to the West

Boukabache LEILA

Prof.Dr.Benleghib Nacira, Aouati Saida, Boulacel Abdelhamid

Clinical Anatomy Laboratory UH Constantine, Faculty of Medicine Constantine Algeria

e-mail : leila.boukabache@gmail.com

Summary

From the tenth to the thirteenth century, the Islamic civilization stretched from Spain to India through northern Africa, which is currently the Great Maghreb. Very famous schools were born at that time and were for many scholars a place of meeting and exchange between the scientists of the medieval time. Indeed the review of literature has sent us back to several Maghreb schools which have played an important role in teaching, and the exchange in the field of medicine, its various branches (anatomy, physiology, pharmacopoeia), as well as Botanics.

These schools have known elites in medicine is the case of Ibn al Jazzar in Kairouan, ibn rushd (Averroes) in Marrakech, Ibn Maimoun in Fes and Ibn Andras in Bejaia. Their scientific products were transported to European universities that drew on their medical knowledge of Maghrebian Muslim medicine. In addition, several medical works were published at that time and remained for centuries a reference in both East and West.

Our aim is to synthesize medical activities in the Maghreb and to focus on ways of transmitting medical knowledge from Muslim countries of the Maghreb to the countries of the West.

Key words : muslim schools of médecine, medieval time

Osmanlı'da Savaş, Amputasyon ve Türk Askerinin Dini Tavrı
War, Amputation and Religious Attitudes of Turkish Soldiers in the Ottoman Empire

Oya Dağlar MACAR [1]

[1] **Prof. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi.**

e-mail:oyadr@ticaret.edu.tr

Özet

Osmanlı Devleti'nin son 200 yılına arka arkaya gelen savaşlar damgasını vurmuştur. Bu savaşların birçoğunda doğru dürüst istatistikler yapılamadığı için kesin ölüm oranları bilinmese de kayıpların oranı çok yüksektir. Bunun çeşitli nedenleri olabilir Savaşların şiddetli olması, kullanılan silahların sebep olduğu ağır yaralanmalar, ilkyardım işlerinin iyi yapılamaması, yaralıların hastanelere geç nakledilmesi, açlık, bulaşıcı hastalıklar, soğuk hava koşulları, moral kaybı ve hijyen koşulları gibi sebepler ölümlere neden olmuştur. Savaşa Osmanlı tarafından katılan Kızılhaç üyeleri, yabancı doktorlar ve yabancı gözlemci gazetecilerin yazılarında en çok vurgulanan konulardan biri ampütasyon konusunda Türk askerinin gösterdiği tavırdır. Birçoğunun iddiasına göre;

Türk askerleri dini gerekçelerle ampütasyonu şiddetli bir şekilde reddetmektedir. Yarasının ölümcül olduğu kendilerine söylenmiş olsa da bu kararlarından vazgeçmemektedirler. Zaten bu nedenle bazı kişiler hayatını kaybetmiştir.

Bu tebliğ, tarihsel olarak "history of experience" (Erfahrungsgeschichte) yaklaşımı kullanarak savaşa farklı bir açıdan bakmaya çalışacaktır. Savaşın tanıkları olan yerli ve yabancı doktorlar ve gazetecilerin yazdıkları yazılar veya yaptıkları değerlendirmeler, tıbbi açıdan savaşta hangi sağlık sorunlarıyla karşı karşıya kalındığını, ne tür tedavilerin uygulandığını, tedavi uygulanan Osmanlı askerlerinin gösterdikleri davranışları ve tüm bunların savaşın sonucuna etkisini görmemiz açısından büyük önem taşımaktadır.

Summary

Consecutive wars in the last 200 years became decisive of the Ottoman Empire's history. Although exact statistics cannot be made in most of these battles, the mortality rates are very high. There were many reasons for this. The violence of the battles and the extensive injuries caused by weapons, ineffective first aid, the delayed transportation of patients to hospitals, starvation, contagious diseases, cold weather, a demoralised attitude, and unhygienic conditions caused high mortality rate. Many The Red Cross members, foreign doctors, surgers who participated to war in Ottoman part, and war correspondents who wrote in magazines and newspapers about their experiences after their return pointed out that Turk soldiers' attitude about amputation. According to their claim, Turkish soldiers vehemently refused amputation, and they would not change their minds even when being told their wounds would be lethal otherwise. Some of the injured lost their lives because of their refusal to undergo amputation.

This paper, through these texts try to focus on war from the approach of "history of experience" (*Erfahrungsgeschichte*). These writings and assessments have great importance that they tell us from a medical standpoint about the health problems were encountered during the war, the treatments were applied, the Ottoman soldiers' reactions to these treatments, and how all of the above effected war's outcome.

A Psychiatric Manuscript from the 9-10th Century (3rd-4th Islamic)

Mamoun MOBAYED

Dr.Behavioral Healthcare Center, Qatar

e-mail: mobayed@hotmail.com

Summary

"*Masalih Al-Abdan wal-Anfos*" or "The benefits of the bodies and the psyches" is a significant manuscript which is sometimes called the "Two Articles", by *Abu Zaid Ahmad bin Sahel Al-Balkhi* (235-322/ 849-943).

In the first section of the book, *Al-Balkhi* talks about the maintenance of physical health, and in the second, the maintenance of psychological health.

This manuscript is dated from the late 3rd early 4th Islamic century, 9th-10th AD, and is regarded among the first in the medical Islamic writings on the maintenance of health. It is also the first to allocate a special section on mental health, and the first to combine the psychological health with the physical in one medical manuscript.

There are only two surviving copies of this manuscript, both in Arabic-the language of science and especially medicine at that time. Both copies are complete and in excellent conditions.

Al-Balkhi, from *Balkh* in the northern part of current Afghanistan, himself was aware of the significance of this work as he wrote at the beginning of the section on psychological health: "Discussion on this topic is not what physicians are used to in their books on physical illness and treatments."

This paper will highlight the psychiatric section of the manuscript, the descriptions and classifications *Al-Balkhi* used which are surprisingly close to our modern understanding of mental health, psychiatric disorders and various psychological treatments.

Arnavutluk Merkez Arşivi'nin Belgelerinde Osmanlı Tıbbı
Ottoman Medicine in the Documents of the Albanian Central Archive

Entela MUÇO[1]

1)Dr.Phd."Dostu, Kültürel Bilim Arnavutluk-Azerbaycan" Derneği

Dr./Phd., expert in the ottoman language, President of the Association "Friendly, Cultural Science Albania-Azerbaijan

e-mail: entelatırana@yahoo.com

Özet

Osmanlı tıbbı, beşeri bilimler ve tıp-doğa bilimleri kavramlarını içeren geniş bir terimi temsil eder. Tıp bilimi de diger bilimlerde oldugu gibi, insanlık tarihinin en erken dönemleriyle başlayan gelişim evrelerine sahiptir. Tip, dünyanın farklı yerlerinde insan toplumunun ve onu yöneten siyasi ve sosyal sistemlerin gelişiminin bir göstergesidir.

Osmanlı tıbbı, genel olarak bu tıp bilimi gelişim döneminin, özelde ise onun kollarının bir parçasıdır. "Osmanli" terimi tarafından anlaşıldığı gibi, "Osmanlı" olan bir halkın, ülkenin ve siyasi örgütlenmenin, imparatorluğun veya devletin adını ifade eder ve onu diğer ülkelerin tıbbından ayırmak için kullanılır. Osmanlı tıbbı aynı zamanda bu büyük politik-coğrafi gruba ait olan ülkelerin Avrasya tıbbının bir parçasıdır.

Arnavutluk ve Arnavutlar, yaklaşık beş yüzyıldır uzun bir süredir bu büyük siyasi organizasyonun, imparatorluğun ve Osmanlı devletinin bir parçasıydı. Devlet liderleri, tarafından başlangıçta "Osmanlı halkı " olarak nitelendirilen "tebaa", sonrasında getirilen kanunlarla birlikte "Osmanlı vatandaşı" statüsü kararda eserlere yansıtılmış durumdadır. Arnavutluk ve Arnavutlar, yalnızca siyasi değil, aynı zamanda Osmanlı tıbbında da birçok olay ve gelişmeye tanık oldular. Bu araştırmada ele alacağım konularda bugün Arşivlerin Genel Müdürlüğü, Merkez Devlet Arşivi gibi devlet kurumlarında muhafaza edilen çeşitli belgelere, kitaplara ve eserlere yansıttılar.

Anahtar kelimeleri : Osmanlı tıbbı, Merkez Devlet Arşivi

Summary

The Ottoman medicine represents a broad term that encompasses concepts of the human science and medical-natural sciences. Like any other science even the science of medicine, has its stages of development that begin with the earliest periods of the history of humanity. It is an indicator of the development of human society in different parts of the world and of the political and social systems that govern it.

The Ottoman medicine is part of this development cycle of medical science in general and its branches in particular. As understood by the term termi ajo ishte shkruar gabimisht itself, it refers to the name of the people, of the country and of the political organization, the empire or the state that is called "Ottoman" and gives it the identity to separate it from the medicine of other countries. Ottoman medicine is at the same time part of the Eurasian medicine of the countries that belong to this great politico-geographical grouping.

Albania and Albanians for a long period of nearly five centuries were part of this great political organization, empire and Ottoman state. Although not originally belonging to Ottoman empire, they were called after the name of the Ottoman state, i.e. the Ottoman people and then the Ottoman citizens. Albania and Albanians witnessed many events and developments not only in the political field but also in the Ottoman medicine. They were reflected in various documents, books and works, some of which are preserved today in state institutions such as the General Directorate of Archives, the Central State Archives, which I will address in this study

Doctors' Characteristics as Described by the Ancestor Physicians

By

Faisal ABDULLATIF ALNASER, *FPC, FRCGP, MICGP, FPH, FAM(USA), PhD*

Prof.Dr.General Secretary and Treasurer on The International Society for the History of Islamic Medicine

Imperial College, London

Kingdom of Bahrain

e-mail: faisal.alnasir@gmail.com

Abstract

Medicine is a unique and pioneering profession since it deals directly with the human body, spirit, and feelings of the human without a mediator. Therefore, the doctor is supposed to excel in different qualities and characteristics since the patient in front of the doctor is entirely naked of self-emotion and outer cover exposing his internal feelings and body without any protection or ambiguity. The medical profession is the only profession that has power, of control over the others, while the patient must obey in full voluntarily without coercion. As well as it is the only profession that has a direct impact on the excellence and happiness of human life, this could lead to its destruction and the adoption of illness.

Abu Bakr Mohammed bin Yahya bin Zakaria al-Razi said: "Medicine is to protect the health of healthy people." Ibn Sina, in his famous Ajouza, defines medicine as "Medicine is the preservation of health, healing from the disease of the cause in the body occurred." But Ibn Rushd has another opinion: "The medical industry is an effective industry based on honest principles, which seek to preserve the health of the human body and to abolish the disease."

As for this, Isaac ibn Ali al-Rahawi in the fourth century AH said in his book "Adab Altabeeb": "The medical industry is the most honorable industry, and its science is one of the oldest sciences and must precede in the rank above all other professions."

As stated by Mahmoud bin Saud bin Musleh Alfaresi, "The science of medicine is the most honorable science after the divine science, because its subject is the human body... It is a difficult and impossible profession, except for those who have been blessed and blessed, and not for all those who are willing to do so. It is a grant from the Almighty God, and it is a science from the sciences of God, or close to it. The father of medicine, Hippocrates said, "A human mind cannot understand this science."

Therefore, the doctor must be wise in all senses of wisdom, multi-talented, multi-disciplined, in a permanent distinction, reliable in dealing, broad in culture, logical, aware of human sciences, as well as talented in addition to mastering the art of medicine. Al-Rahawi said in this regard, "Every philosopher is a doctor, and every doctor is a virtuous philosopher. The philosopher cannot reform himself but the virtuous doctor is capable of reforming the soul and the body.

In this presentation, we discuss what our ancestors mentioned and thought about how the characteristics of a doctor should be.

Çok Düşük Gebelik Haftasındaki Yenidoğanların Canlandırma ve Tedavi Kararlarının Etik Açıdan Değerlendirilmesi

Ethical Evaluation of the Resuscitation and Treatment Decisions for Neonates at very low Gestational Week

***Gülten ÇEVİK NASIRLIER, **Aslıhan AKPINAR**

***Kocaeli Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik A.D. Doktora Öğrencisi**

g.nasirlier@gmail.com

****Kocaeli Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik A.D. Doktor Öğretim Üyesi aslyakcay@yahoo.com**

Özet

Gerekçe ve amaç: Yenidoğan yoğun bakım üniteleri, modern tıbbın en büyük başarı öykülerinden ve aynı zamanda en tartışmalı gelişmelerinden birini temsil eder. Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinin kurulması ve teknolojideki ilerlemeler, çok düşük gebelik haftasındaki (22-25. haftalar) bebeklerin de sağ kalım oranlarını arttırmaktadır. Ancak tüm bu gelişmelere rağmen gelişmiş ülkelerde bile çok düşük gebelik haftasındaki bebeklerde morbidite oranı oldukça yüksektir. Bu durum bebeğin üstün faydası çerçevesinde sağlık hizmetleri sunucularını, bu bebeklerin tedavisi kararlarında ikileme düşürmektedir. Bu bildirinin amacı çok düşük gebelik haftasındaki bebeklere ilişkin karar verme sürecindeki etik konuları tartışmaktır.

Yöntem: Web of Science, PubMed, Scopus ve Google Scholar veritabanları kullanılarak 2000'li yıllardan itibaren İngilizce ve Türkçe yayımlanan, çok düşük gebelik haftasındaki bebeklerin canlandırılmasına yönelik veri içeren (i) ulusal ve uluslararası doğum salonu rehberleri, (ii) tutum çalışmaları ve (iii) yenidoğan etiğine yönelik empirik ve teorik etik çalışmaları gözden geçirildi.

Bulgular: Dünyada yayımlanmış rehberlerin çoğunda yirmi beşinci gebelik haftasındaki bebeklere aktif bakım, 22'inci gebelik haftasındaki bebeklere rahatlatıcı bakım sunulması önerilmekteyken 23'üncü ve 24'üncü gebelik haftasında farklı uygulama önerileri bulunmaktadır. Türk Neonatoloji Derneği Rehberi'nde de bu durum vurgulanmakla birlikte yasaların gebelik haftasına bakılmaksızın en küçük canlılık belirtisi gösteren tüm bebeklere canlandırma uygulanmasını öngördüğü bildirilmektedir. Dünyada hekimlerin tutumlarına yönelik çalışmalarda da rehberlerle paralel şekilde 23 ve 24. haftalarda tutumlar, değişkenlik göstermektedir. Bazı çalışmalarda karar sürecinde hekimlerin dini tutumları ve ülkelerin yasalarının etkili olduğu görülmektedir.

Sonuçlar: Bulgular Türkiye'de çok düşük gebelik haftasındaki bebeklerin canlandırma kararlarında yasal endişelerin öne çıkabileceğini düşündürmüştür. Bu durum tedavi kararlarında bebeğin üstün yararının göz ardı edilmesine neden olabilir. Bu çerçevede çok düşük gebelik haftasındaki bebeklerin canlandırma kararlarında, bu açıdan yol gösterici olabilecek etik karar verme süreçlerine yönelik öneriler sunulmuştur.

Summary

Background and aim: Neonatal intensive care units represent one of the greatest success stories of modern medicine, as well as one of the most controversial developments. The establishment of neonatal intensive care units and advances in technology increase the survival rates of infants at very low gestational week (22-25 weeks). However, despite all these developments, even in developed countries, the morbidity rate is very high in babies with very low gestational age. In this situation the health care providers encounter ethical dilemmas in the treatment decisions of these babies within the framework of the baby's best interest. The purpose of this paper is to discuss ethical issues in decision-making for infants at very low gestational age. For this reason we aimed to evaluate ethical decision making process for neonates at very low gestational week.

Methods: (i) National and international delivery room guides, (ii) attitude studies towards treatment decisions of the very low gestational age infants and (iii) empirical and theoretical neonatal ethics studies were reviewed in Web of Science, PubMed, Scopus and Google Scholar databases.

Findings: In most of the guidelines published in the world, active care was offered to babies in the twenty-fifth week of pregnancy and comfort care to babies in the 22nd week of pregnancy, while there was great variation seen in the 23rd and 24th weeks. Although this variation emphasized in the Turkish Neonatal Society national, it was also reported that the law stipulates that all babies with the smallest signs of vitality should be resuscitated regardless of gestational week. The attitudes of physicians around the world were also variable at 23 and 24 weeks in parallel with the guidelines. In a small number of studies, the religious attitudes of the physicians and the laws of the countries were effective in the decision process.

Results: Findings suggest that legal concerns could be overriding factor in the decision-making process for resuscitation and treatment decisions in neonates at very low gestational week. This factor may cause neglecting the best interest of the baby. In this framework, suggestions are given for ethical decision making processes that can guide the resuscitation decisions of neonates at very low gestational week.

Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne Ana ve Çocuk Sağlığı
Maternal and Child Health of the Republic of Turkey from the Ottoman

Oya ÖGENLER[1], Selda OKUYAZ[2], Mehtap ERGENOĞLU[3], İlter UZEL[4]

Doç.Dr.Mersin Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik AD Öğr. Üyesi

Dr.Öğ.Üyesi Mersin Üniversitesi Tıp Tarihi ve Etik AD Öğr. Üyesi

Dr.Öğ.Üyesi.Mersin Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi / Yeniçağ Tarihi AD Dalı Öğr. Üyesi

Prof.Dr.Yeni Yüzyıl Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti AD Dalı Öğr. Üyesi

e-mail:oyaogenler@gmail.com

Özet

Türkiye Tıp Encümeni tarafından Eylül 1925'de düzenlenen Birinci Milli Türk Tıp Kongresi Osmanlı'dan genç Cumhuriyete geçiş sırasında ana ve çocuk sağlığına verilen önemi gösteren bir ilktir. Birinci Milli Türk Tıp Kongresi Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın himayesi altında, İsmet İnönü'nün açılış konuşmasıyla başlamış ve Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi salonunda toplanmıştır. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden 300 hekimin katıldığı bu kongrede her bir hekim kendi bölgesinden derlediği rakamlarla ana ve çocuk sağlığına yönelik bilgileri sözlü bildiri halinde sunmuş, karşılıklı olarak çocuk ölümlerinin azaltılması ve nüfusun artırılmasına yönelik planlamalar tartışılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi zabıt heyeti tarafından kongrenin kayıtları tutulmuştur.

Bu çalışmada 1926 yılında bir kitap haline getirilen kongre kayıtları irdelenerek geçiş döneminin ana çocuk sağlığına yönelik sağlık politikası ve tıbbi durumu hakkında bilgi toplanması amaçlanmıştır. Kongrede tartışılan konular, sahada çalışan hekimlerin ve sağlık hizmet sunumundan yararlanan kişilerin olanaklardan ne kadar mahrum durumda olduğunu yansıtmaktadır.

Birinci Milli Türk Tıp Kongresi, ana ve çocuk sağlığı konusundaki gerçekleşen tartışmaları ile o dönemdeki sağlık politikası üzerine etkili olmuştur, ilk on yıllarda yapılan pronatalist yaklaşım sayesinde ana ve çocuk ölüm hızı azalmıştır. Ek olarak, bu tür kongrelerin, sağlık politikalarına ne kadar yön verdiği ve önemli olduğu, ilk kongrenin kitabının incelenmesi ile açıkça görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Birinci Milli Türk Tıp Kongresi, Ana ve Çocuk Sağlığı, Sağlık Politikası

Summary

The First National Congress organized by the Turkish Medical Council in September 1925 was the first that demonstrated the importance given to maternal and infant health during the transition from the Ottoman to the young Republic. The First Turkish National Medical Congress held its first meeting at hall of the Grand National Assembly of Turkey in Ankara under the auspices of President Ghazi Mustafa Kemal Pasha and the opening speech given by Ismet Inonu. Being attended by 300 physicians from various regions of Anatolia, the Congress housed physicians every one of them presented verbal information on the maternal and infant health with the figures compiled by each of them from the region he/she used to serve. At the Congress, plans for reducing child mortalities and increasing the population were discussed. Congressional minutes were recorded by the clerking delegation of Grand National Assembly of Turkey.

In this survey, the congressional records that were turned into a book in 1926 were thoroughly examined. It was aimed to collect information about the health policy and medical condition of during the transition period transition period in terms of maternal and infant health. The issues discussed at the congress reflected the extent to which field-working physicians and those benefiting from healthcare provisions were deprived of the opportunities.

The First National Turkish Medical Congress had been effective on the health policy of that period with its discussions on maternal and infant health. The prenatalist approach in the first decade decreased the rates of maternal and infant mortality. In addition to, he examination of the first congress book shows how far such congresses are important and guiding the health policies.

Keywords: First National Turkish Medical Congress, Maternal and Infant Health, Health Policy

Klinik Araştırmalarda Aydınlatılmış Onam
Clinical Research and Informed Consent

Ali Çağlar ÖĞÜTMAN

Prof.Dr.Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı İSTANBUL

Maltepe Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu İSTANBUL

Özet

Aydınlatılmış onam, sağlık hizmetleri ve klinik araştırmalarda hukuksal, etik ve yönetimsel olarak genel kabul gören bir gereksinimdir.

Ahlak sınırları çerçevesinde belirli bir yetkinin hekime devredilmesi olarak tanımlanır. Öyle ki, belirlenmiş klinik uygulamalar için izin verilmektedir ve bu yetki olmasaydı yapılanlar yanlış (saldırı) sayılacaktı.

Onamın içeriği, hangi bilgilerin verileceği, bu bilgilerin nasıl açıklanacağı,kişilerin bu bilgilerin ne kadarını anlayabileceği ve onamın ne kadar açık olacağı göz önünde tutularak oluşturulmalıdır.

Klinik araştırmalar için hazırlanan başvuru dosyalarındaki en önemli içerik, şüphesiz, aydınlatılmış onamdır.

Araştırıcılar, kurumsal değerlendirme kurullarının, başlangıçtaki insanları koruma amacından uzaklaşarak, daha çok bürokratik işlemlere odaklanmış olmalarından şikayet ederler.

Yine de, en yeni, en gelişmiş, en rafine, uzun deneyimlere göre hazırlanmış onam bile zeki, bilgili, yaptığının doğru olduğuna inanan, dürüst, zor durumda olanların sıkıntılarını hisseden ve bu konuda yardıma hazır, sorumluluk sahibi bir klinik araştırıcının yerini tutamaz.

Aydınlatılmış onam, daha çok, bu nitelikleri taşımayan bir klinik araştırıcıyı hukuksal ve yönetimsel zeminlerde korumaya yarar, yani ana amacından uzaklaşmış olur.

Summary

Informed consent is a widely accepted legal, ethical, and regulatory requirment for most research and health care transactions.

Consent is recognized as morally transformative authorization, making certain activities permissible that otherwise would be wrong(battery).

Informed consent should include, what information should be disclosed, how it should be disclosed, how much the persons providing consent should understand, and how explicit consent should be.

Certainly, the most important part of the clinical research files summitted to instutional review boards, is informed consent.

Researchers complain that institutioanal review boards have lost sight of their original purpose of protecting human subjects, focusing instead on bureaucratic minutiae.

Nevertheless, the reliable safeguard provided by the presence of an intelligent, informed, conscientious, compassionate, responsible clinical researcher is more important than formal oversight and best informed consent prepared after new regulations.

Informed consent provided by researchers who have not these qualities can mostly protect themselves from legal and regulatory issues.

KAYNAKLAR/REFERENCES

1) Grady C. Enduring and emerging challenges of informed consent. N Engl J Med 2015;372:855-82.

2) David SJ, Grady C, Lederer SE.” Ethics and clinical research”—The 50th Anniversary of Beechers’s Bombshell. N Eng J Med 2016;374:2393-98.

Katarakt Cerrahisi Tarihçesi
The History of Cataract Surgery

Berrin OKKA*

***Doç.Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik A.D. Meram, Konya**

e-mail: berrinokka@gmail.com

Özet

Göz içerisindeki doğal merceğin saydamlığını kaybetmesi olan kataraktın tek tedavi seçeneği cerrahi işlemdir. Katarakt cerrahisi antik medeniyetlerde uygulanan teknikten günümüzdeki gelişmiş lazer teknolojisinin uygulanmaya başlanmasına kadar sürekli olarak gelişmiş ve evrim geçirmiştir.

Mısırlılar ve Babilliler yaklaşık olarak 4000 yıl önce kataraktı tedavi etmeye çalışmışlardır. Katarakt tedavisinden Hammurabi (MÖ. 1792- 1750) Kanunlarında da söz edilmiştir. M.Ö. 800 yılında Maharshi Susruta katarakt cerrahisini tanımlamıştır. Sivri bir şişle ön kamaraya girerek bulanık lensi vitreus içerisine atma ve göz bebeğinden uzaklaştırma yöntemi bugün Yemen'de ve Afrika'nın bazı bölgelerinde hala kullanılmaktadır.

İbni Sina (980-1037) El-Kanun Fi't-Tıb isimli kitabında göz merceğinin büyüklüğüne, yoğunluğuna ve rengine göre kataraktı sınıflamış, cerrahi müdahaleyi belli durumlarda önermiştir. Iraklı bir oftalmolog olan Ammar bin Ali el-Mavsili (9.-10.yüzyıl) yumuşak veya hipermatür kataraktlarda, operasyon için kendi geliştirdiği içi boş bir iğne ile kataraktı emerek gözden uzaklaştırma yöntemini kullanmıştır.

Kataraktı başarılı bir şekilde ekstrakte eden ilk hekim Jacques Daviel'dir (1696-1792). Bu yöntem katarakt cerrahisindeki ilk anlamlı gelişmedir. John Taylor (1703-1772) kataraktı parçalayarak gözün dışına alma işlemini başlatmıştır. Londralı bir cerrah olan Samuel Sharp, lensi ve kapsülünü gözden uzaklaştırmak için geniş bir insizyon yaparak ilk intrakapsüler katarakt ekstraksiyonunu 1753 yılında gerçekleştirdi. Sir Nicholas Harold Lloyd Ridley (1906- 2001) yapay intraoküler lens implantasyon ameliyatlarına öncülük etmiştir. 1940'larda katarakt cerrahisi sonrası görsel rehabilitasyonun daha etkili ve konforlu olmasını sağlayan göz içi lens implantasyonunu tanımlamıştır. 1967'de, Charles D. Kelman kapsül içerisinde lensi ultrasonik dalgalarla parçalayıp emerek gözden uzaklaştıran fakoemülsifikasyon işlemini tanıtmıştır. Bu yeni cerrahi yöntem, ameliyatı daha az ağrılı hale getirmiş ve hastanede uzun süre kalma gereksinimini azaltmıştır.

Sonuç olarak, antik dönemlerden beri katarakt ameliyatı gelişmektedir. Katarakt ameliyatı, geçen yüzyılın son yarısında büyük ölçüde gelişti ve intrakapsüler katarakt ekstraksiyonundan özellikle ekstrakapsüler prosedürlere geçildi. Daha küçük insizyon ile yerleştirilebilen daha küçük boyutlu ve katlanabilir göz içi lensler ile astigmatizma azalmış, görsel olarak iyileşme süresi kısalmış ve görsel konforda iyileşme sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: katarakt, katarakt cerrahisi tarihçesi

Summary

Surgical procedure is the only treatment option for cataract which is the loss of transparency of the natural lens in the eye. Cataract surgery has developed continuously and evolved from the method used in ancient cultures to the introduction of today's advanced laser technology.

The Egyptians and Babylonians tried to treat it approximately 4000 years ago. It was also mentioned in articles of Code of Hammurabi (1792-1750 BC). Maharshi Sushtruta described surgery for cataract in India in 800 BC. The couching method of inserting the blurred lens into the vitreous with a sharp spit into the anterior chamber and removing it from the pupil is still used today in Yemen and in some parts of Africa.

Ibn Sina (980-1037 AD) classified cataracts on the basis of size, density and color. As stated by the Canon of Medicine, surgical intervention was necessary only for specific indications. An Iraqi ophthalmologist, Ammar ibn Ali al-Mawsili (9th-10th century) was the first who used a technique for hypermature cataract operation with a new self-developed surgical instrument, a hollow needle to suck the cataract.

Jacques Daviel (1696–1762) was the first modern physician who successfully extracted cataracts and it was the first significant advance in cataract surgery. John Taylor (1703-1772) performed removal of cataracts

by breaking them up into pieces. London Surgeon Samuel Sharp performed the first intracapsular cataract extraction in 1753, a technique that uses a large incision to remove the entire natural lens and capsule. Sir Nicholas Harold Lloyd Ridley (1906-2001) pioneered artificial intraocular lens implantation surgery. In the 1940s, he introduced implantation of the intraocular lens permitting more efficient and comfortable visual rehabilitation after cataract surgery. In 1967, Charles D. Kelman introduced phacoemulsification surgery, which uses ultrasonography to break the cataract into small pieces so that it can be aspirated and replaced with an IOL. This new method of surgery decreased the need for an extended hospital stay and made the surgery less painful.

In conclusion cataract surgery has been developing since ancient times. Cataract surgery has greatly evolved in the latter half of the past century and it has moved from intracapsular cataract extraction to exclusively extracapsular procedures. The newly developed smaller size and foldable intraocular lenses that can be inserted through smaller incision decreased astigmatism, shortened visually healing time and has led to an increase in visual comfort.

Key words: cataract, history of cataract surgery

Klasik İslam Tıbbında Bir Tedavi Yöntemi Olarak Hamam
Hammam as a Treatment Method in Classical Islamic Medicine

Ahmet N. ÖZDAL

Dr. Öğr. Üyesi Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Tarih Bölümü

e-mail: ahozdal@gmail.com

Özet

Temizliğin insani ihtiyaç olmasının yanında kültürel bir gereklilik ve dini bir vecibe olduğu ancak suya kişisel erişimin günümüzdeki ölçüde kolay olmadığı modern-öncesi dönemlerde hamam, kültürümüzün önemli parçalarından birisidir. Hamamlar ayrıca sıcak ve nemli mekânlar olmaları, müşterilerine kese, masaj benzeri hizmetler sunmaları ve bazı örneklerde kaplıca konsepti ile birlikte bulunmaları sayesinde Ortaçağ tabipleri tarafından çeşitli hastalıkların tedavisinde hastalarına sıklıkla önerilmiştir. İbn Sînâ, Sâlih b. Nasrullâh, İbnü'l-Belhî gibi hekimler, hamamların hangi hastalık ve rahatsızlıklara iyi geleceğini belirtmişler ve diğer taraftan da hangi şartlar yerine getirildiğinde bu faydaları sağlayabileceklerinin üzerinde durmuşlardır.

Hamam, cildi paklar, güzelleştirir. Deriyi temizler, ter bezlerini çalıştırır, gözenekleri açar. Yorgunluğu giderir, vücuttaki hıltları temizler, kaşıntıları yok eder, bedeni düzenler, uykusuzluk problemine iyi gelir. Şartlarına uyularak hamama arada devam etmek, neşeyi yerine getirir. Hamamda geçirilmesi gereken sürede ölçüt, yanakların kızarmasından, zayıflık hissedilmeye başlanması arasıdır. Binası eski / tarihi olan, yapısı geniş, iç mekânı ferah, suyu tatlı ve harareti normal olan hamamların daha iyi ve faydalı olduğu vurgulanır. Ayrıca seçilen hamamın ilk bölümü soğuk ve nemli, ikinci bölümü hafif sıcak ve nemli, üçüncü bölümü ise sıcak ve kuru olmalıdır. Tedavi amaçlı hamamı kullanan kişi de bu bölümleri sıra ile ve beklemeli olarak geçmelidir. Kaplıcaların böbrek taşı, romatizma, egzama benzeri başka rahatsızlıklara da iyi geldiği bilinmektedir. Ancak bir kaplıcaya gitmesi zor olanlar için evde kendi imkânları ile yapay ortam oluşturmaları da mümkündür.

Kan aldıranların, ishal olan yahut bu rahatsızlığından henüz kurtulmuş olanların, vücudunda yarılmadan kaynaklı iyileşmemiş yarası olanların hamama girmemeleri gerekir. Uyuz ya da cüzzam olan kişinin hamama gitmesi ise kendi açısından faydalı ve rahatlatıcı ancak diğer insanlar açısından bulaşıcı ve böylece sakıncalıdır. Tıka basa bir yemeğin hemen ardından, balık yedikten sonra ya da aç karnına hamama girmek tehlikeli olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ortaçağ, Tıp, Tedavi, Hamam, Kaplıca

Summary

In the pre-modern era, the hammam (Turkish bath) was one of the most important parts of our culture, where cleaning is a cultural necessity and a religious duty as well as being a human need but personal access to water was not so easy. Baths are also recommended by the medieval physicians for the treatment of various diseases as they are hot and humid places, offer services such as rubbing with a coarse bath-glove and massage to their customers and in some cases they are found with the spa. Physicians such as Avicenna, Salih b. Nasrullah and Ibn al-Balkhi have stated which diseases and sicknesses the baths are good for, and they have emphasized the conditions of providing these benefits from baths.

Bath, purifies and beautifies the skin. Cleans the skin, activates sweat glands, opens pores. It relieves fatigue, cleans the ichor, stops itching, regulates the body and is good for the problem of insomnia. To continue the bath by following the conditions fulfills the joy. The criterion for the period to be spent in the bath is between the redness of the cheeks and the beginning of feeling weakness. It is emphasized that the baths which are old / historical, have a large structure, have a spacious interior, have sweet and normal temperatured water are better and more beneficial. In addition, the first part of the selected bath should be cold and humid, the second part should be slightly hot and humid, the third part should be hot and dry. The person using the bath for therapeutic purposes should pass these sections in sequence and on a waiting basis. It is known that spas are good for other diseases such as kidney stones, rheumatism and eczema.

However, for those who are hard to go to a spa, it is possible to create an artificial environment at home with their own means.

Those who get blood drawn, those who have diarrhea or who have just recovered from this ilness and those who have open wounds should not enter the baths. It is beneficial and relaxing for the person who has mange or leprosy to go to the baths, but it is infectious and thus inconvenient for other people. It may be dangerous to enter a bath immediately after a packed meal, after eating fish or on an empty stomach.

Keywords: Medieval, Medicine, Treatment, Hammam, Spa

Türkiye'de Ebelik Lisans Düzeyinde Etik Eğitimin Değerlendirilmesi
The Evaluation of Ethics Education in Midwifery Undergraduate Programs in Turkey

Suzi ÖZDEMİR[1], Rahime AYDIN ER[2]

[1]Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kocaeli

[2]Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Kocaeli

e-mail: suzi.ozdemir@gmail.com

raay@kocaeli.edu.tr

Özet

Giriş ve Amaç: Türkiye'de Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı doğrultusunda kazandırılması gereken yeterlikler arasında öğrencinin ebelik etiğini ve değerlerini benimsemesi ile bireye ve özerkliğine saygı duyarak bakım vermesi yer almaktadır. Bu yeterliklerin öğrenciye kazandırılması ebelik eğitimi sırasında verilen etik eğitimiyle sağlanmaktadır. Ebelikte etik eğitimin durumunun belirlenmesi eğitimin asgari standartların oluşturulmasına ve geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle çalışmada Türkiye'de ebelik eğitiminde etik eğitiminin mevcut durumunun değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki çalışma, Nisan 2017 ve Temmuz 2018 tarihleri arasında Türkiye'de lisans düzeyinde ebelik eğitimi veren 29 üniversitenin ebelik bölümünde etik eğitimini yürüten öğretim elemanları (n=17) ve son sınıf ebelik öğrencileriyle (n=1138) yürütüldü. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan çalışma formu kullanıldı.

Bulgular: Ebelik lisans eğitiminde etik eğitimin zorunlu ders olarak, genellikle ayrı bir ders şeklinde üçüncü sınıfta, bir dönem, haftada iki saat ve farklı uzmanlık alanlarından öğretim elemanları tarafından yürütüldüğü belirlendi. Öğretim elemanlarının %76.4'ü, öğrencilerin ise %54.5'i mevcut etik eğitimin içeriğini yeterli bulmaktaydı. Öğretim elemanları ebelik öğrencilerine öncelikli olarak benimsetmeye çalıştıkları etik değerleri; adalet, eşitlik ve bireye/özerkliğe saygı (%53), zarar vermeme/yararlılık (%47), mahremiyet ve dürüstlük (%23) olarak belirtti. Öğrencilerin ebelik ile ilgili olduğunu düşündükleri etik konuların mahremiyet (%50), bireye/özerkliğe saygı (%26.8), zarar vermeme/kötü davranmama (%19.5) olduğu belirlendi.

Sonuç: Bu çalışmada Türkiye'de ebelik lisans programlarında etik eğitiminin etik dışında uzmanlığa sahip öğretim elemanları tarafından yürütüldüğü, dersin adının ve süresinin değişkenlik gösterdiği, ders sonunda öğrenciye öncelikle kazandırılmak istenen mesleki değerlerin farklılaştığı ve öğrencilerin ebelikle ilgili temel etik konuları tanımlamada zorlandıkları sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, ebelik eğitimi, etik eğitimi

Summary

Introduction and Aim: Student's adoption of ethics and values in midwifery and to care respect for autonomy take part in Turkish Midwifery National Core Curriculum competencies. The acquisition of these competences to student is provided through ethical education. Determining the situation of ethical education in midwifery will contribute to the establishment of standards and development of education. Therefore, this study was aimed to evaluate the current situation of ethics education in midwifery undergraduate programs in Turkey.

Methods: This descriptive cross-sectional study conducted between April 2017/July 2018 in Turkey. Data were collected by study forms prepared by researchers. Academicians conducting ethics education in midwifery undergraduate programs (n=17) and senior midwifery students (n=1138) were participated this study.

Results: It was determined that ethical education is conducted as a compulsory course in third grade, usually as a separate course, two hours per week in one semester, by academicians from different specialties in midwifery. 76.4% of the academicians and 54.5% of the students thought content of current ethical education

sufficient. Academicians mentioned that the ethical values which to adopt as a priority to midwifery students are justice, equality and respect for autonomy (53%), not to harm/ beneficence (47%), privacy and honesty (23%). Ethical issues that the students think related midwifery are privacy (50%), respect for autonomy (26.8%), not to harm/non-malfeasance (19.5%).

Conclusions: In this study, it was determined that ethics education in midwifery undergraduate programs in Turkey was given by academicians with expertise other than ethics, the name and duration of the lesson varies, professional values which wants to be gained to the students was differ at the end of the lesson and midwifery students had difficulty in defining the basic ethical issues in midwifery.

Keywords: Midwifery, midwifery education, ethics education

Dr. Behçet Uz ve "Verem Nasıl Başlar?, Kurtuluş Yolları Nelerdir" Eseri Üzerine

About Dr. Behçet Uz and His Work "How does Tuberculosis Begin? What are the Ways of Recovery?"

Hülya ÖZTÜRK*

***Arş.Grv.Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı.**

e-mail:hulyaozturk33b@gmail.com

Özet

Dr. Behçet Uz, 1893 yılında Denizli'de doğmuştur. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'den mezun olmuş, mezuniyetinin ardından bir süre İstanbul'da bir süre de İzmir'de Çocuk Hastalıkları Uzmanı olarak çalıştıktan sonra, 10 yıl süre ile İzmir'de Belediye Başkanlığı yapmıştır. Siyasi hayatı, Ticaret bakanlığı ve ardından 7 Ağustos 1946-10 Haziran 1948 ve 18 Mayıs 1954-9 Aralık 1955 tarihleri arasında iki dönem sağlık bakanlığı görevleriyle devam etmiştir.

Dr.Behçet Uz, Türk Tıp Tarihi için önemli isimlerden biridir. İdari görevleri ve hekimliği yanında çeşitli dergilerde yazmış olduğu yazıları ve kendine ait eserleri ile Türk tıbbına büyük katkıları olmuştur. Bu çalışmada Behçet Uz ve İzmir Ahenk matbaası tarafından basılmış, "Dr. Behçet Uz'a ait Verem Nasıl Başlar ve Kurtuluş Yolları nelerdir?" kitabı tanıtılacaktır.

Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi Seyfettin Özege Nadir Eserler koleksiyonu içerisinde(15165SÖ 1919) yer alan Osmanlı harfleriyle yazılmış olan eser 96 sayfa olup 20x14 ebatlarındadır. Kitap dönemi için kıymetli bilgiler içermekle birlikte koruyucu hekimlik ve toplumsal sağlık açısından büyük önem arz etmektedir.

Behçet Uz'un, toplum sağlığı öncelikli olmak üzere, Sağlık Politikalarının şekillendirilmesindeki önemli eşsiz çalışmaları yeni kurulan Türk devletinin daha sonraki dönemlerine ait sağlık yaklaşım ve politikalarının oluşturulmasına da katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Dr. Behçet Uz, Türk Tıp Tarihi

Summary

Dr. Behçet Uz was born in 1893 in Denizli. He graduated from Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane (Imperial School of Medicine). Later, working as a pediatrician in Istanbul and in Izmir for a while, he became the Mayor in Izmir for 10 years. He continued his political life as Minister of Commerce and later as Minister of Health for two terms between 7 August 1946 – 10 June 1948 and 18 May 1954 – 9 December 1955.

Dr. Behçet Uz is one of the important figures in the history of Turkish Medicine. Besides his administrative duties and profession, he had great contributions to Turkish medicine with his writings in various journals and his own works. In this study, the book "How Does Tuberculosis Begin and What are the Ways of Recovery?" by Dr. Behçet Uz, published by Behçet Uz and İzmir Ahenk Printing House is introduced.

The work, written in Ottoman letters which is in Library of Atatürk University Seyfettin Özege rare collection (15165SÖ 1919) is 96 pages and 20 x 14 in size. Together with containing valuable information for the period it was written, the book is also of great importance for preventive medicine and public health.

The unique and important works of Behçet Uz in shaping Health Policies, primarily public health, contributed to the formulation of health approaches and policies of the later periods of the newly established Turkish State as well.

Key Words: Dr. Behçet Uz, History of Turkish Medicine

Henrietta Lacks

Henrietta Lacks

Emine ÖZTÜRK[1], Serap ŞAHİNOĞLU[2]

[1]Ankara Üniversitesi Kök Hücre Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

[2]Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Öğretim Üyesi

e-mail: eoztrk1991@gmail.com

serapsahinoglu@yahoo.co.uk

Özet

Bilimsel çalışmalar, 1950'lerde keşfetmek ve ilerlemek odaklı yapılırken henüz aydınlatılmış onamdan, etik kurullardan ya da bilimsel çalışmaların etik ilkelerinden söz edilmiyordu. Bu dönemde John Hopkins Hastanesi'ne gelen Henrietta Lacks adlı Afrika kökenli işçi bir kadın burada rahim ağzı kanseri tanısı alır. Tedavi sürecinde Henrietta'nın doku kültürü bilimsel araştırmalarda kullanılır. Bu süreçten ve olup bitenden ne hastaya ne de ailesine bir bilgi verilmez. Hasta tedavi sırasında hayatını kaybeder. Bu sırada araştırmacılar, hastanın hücrelerinin benzer hücrelerden çok farklı olduğunu fark ederler. Henrietta'nın hücreleri invitro ortamda çok uzun süre yaşayıp aynı zaman da çoğalabilmektedir. Günümüzde herkesin de bildiği gibi bu hücreler "HeLa Hücreleri"dir. Daha sonra bu hücreler birçok bilimsel çalışmada kullanılmıştır. Hücrelerin günümüzdeki formu birçok kez mutasyona uğramış da olsa hala kullanılmakta ve bilimsel çalışmalara önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu çalışmada "HeLa Hücreleri"nin ortaya çıkışı, bilim dünyasına etkisi araştırma etiği kapsamında tanıtılacaktır.

Summary

In the 1950s, While scientific studies were focused on exploring and advancing, there was no mention of informed consent, ethical boards or ethical principles of scientific studies. During this period, a woman of African descent, Henrietta Lacks, came to John Hopkins Hospital where she was diagnosed with cervical cancer. In the course of treatment, Henrietta's tissue culture is used in scientific research. Neither the patient nor his family are informed about this process and what is happening. The patient dies during treatment. Meanwhile, researchers realize that the patient's cells are very different from similar cells. Henrietta's cells live in vitro for a long time and can proliferate at the same time. Today, as everyone knows, these cells are "HeLa Cells. Later, these cells were used in many scientific studies. Even though the present form has mutated many times, it is still in use and makes significant contributions to scientific studies.

In this study, the emergence of "HeLa Cells, and its impact on the scientific world will be introduced within the scope of research ethics.

Râzî'nin (Ö. 313/925) El-Hâvî Adlı Eserinde Kuduz Böceğinin (Zerârîh / Cantharis) Tıbbî Kullanımı
Medical Use of the Cantharis (Spanish Fly) in the Rhaze's (D. 313/925) al-Hāvī

Levent ÖZTÜRK

Prof.Dr. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Esentepe Kampüsü

Serdivan / SAKARYA

e-mail; leventozturk@outlook.com

Özet

İslâm ve Batı tıp metinlerinde zerârîh, zerrûh, zerruh, cantharides, cantharis, kantarid, banbul kurdu, spanish fly, İspanyol sineği olarak zikri geçen kuduz böceği farklı renkleri olan bir böcektir. Yeşil, gri, kırmızı-beyaz renkli ve çizgili çeşitleri bulunmaktadır. İçerdiği kantaridin bileşiğinden dolayı zehirli böcekler arasında zikredilmektedir.

Hipokrat, Dioscorides, Galen, R**â**zî ve **İbn** Sîn**â** kuduz böceğini pek çok hastalığı tedavi amacıyla kullanmıştır. Bunlar arasında kulak ağrısı, mesane taş**ı, çıb**an, humma, kangren, mantar, kellik, belsoğukluğu, romatizma, kuduz, sarılık, uyuz, ağır işitme, kan zehirlenmesi, deri hastalıkları sayılabilir. Bugün de homeopatik preparat olarak yanıklarda ve **üriner** sistem bozukluklarında kullanılmaktadır.

Râzî'nin *el-Hâvî* adlı eserinde kuduz böceğinin tıbbî tedavilerde kullanımıyla ilgili **önemli** bilgiler bulunmaktadır. Bunlar arasında epilepsi, baş ağrısı, göz hastalıkları, karında su toplanması, kuduz, mesane iltihabı, idrar yolu iltihab**ı, mesane** taşı, böbrek taş**ı, gut,** apse, sivilce, kellik ve tırnak lekeleri gibi birçok rahatsızlığın tedavisi zikredilebilir. Râzî bu tedavi yöntemlerinin bir kısmını Rufus, Galen, Ahron, Huneyn b. İshak gibi müelliflerden almış, bir kısmını da kendi tecrübesiyle elde etmiştir. Râzî kuduz böceğinin tedavi amaçlı kullanımı esnasında ortaya çıkan yan tesirlerden de bahsetmektedir.

Bu tebliğ, Râzî'nin *el-Hâvî* adlı eserinde yer alan bilgiler bağlamında kuduz böceğinin ilaç olarak hazırlanışını, hangi hastalıklar için kullanıldığını, ilaç olarak kullanımında ortaya çıkan yan etkileri incelemeyi ve Râzî'nin bu konudaki bilgi kökenlerini tespit etmeyi hedeflemektedir.

Summary

Cantharis (Spanish fly) which is an insect found in nature in different colors is mentioned as zerârîh, zerrûh, zerruh, cantharides, cantarid, banbul kurdu, kuduz böceği in Islamic and Western texts. There are green, grey, red-white and striped varieties. It is mentioned in the poisonous insects because of the quantitative compound it contains cantharidin.

Hippocrates, Dioscorides, Galen, R**ā**zī and Ibn Sīn**ā** used cantharis to treat many diseases. These include ear pain, bladder stone, kidney stone, fever, gangrene, fungal infection, baldness, gonorrhea, rheumatism, rabies, jaundice, scabies, severe hearing, blood poisoning, skin diseases. Today, it is used as a homeopathic preparation in burns and urinary system disorders.

R**ā**zī›**s** *al-H**ā**vī* contains important information about the use of cantharis in medical treatments. Among these, epilepsy, headache, eye diseases, abdominal water collection, rabies, bladder inflammation, urinary tract inflammation, bladder stone, kidney stone, gout, abscess, acne, baldness and nail spots can be mentioned in the treatment of many ailments. While R**ā**zī obtained some of these methods of treatment from scientist such as Rufus, Galen, Ahron, Hunayn ibn Ishaq, he learned some of them from his own experiences. He also mentions the side effects that occur during the therapeutic use of cantharis.

The aim of this paper is to examine the preparation of cantharis as a medicine, which diseases it is used for, the side effects of its use as a medicine and to determine the information origins of R**ā**zī in this topic.

İlaç Hataları ve Etik Algı
Medication Errors and Ethical Perception

Zeynep Güneş ÖZÜNAL

Maltepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Tıbbi Farmakoloji AD

e-mail: zeynep.ozunal@maltepe.edu.tr

Özet

Giriş

İlaç hatası, "ilacın sağlık çalışanlarının, hastanın veya üreticinin kontrolünde olmasına rağmen, hastanın ilaçtan zarar görmesine ya da uygunsuz ilacı almasına sebep olan önlenebilir bir olay" olarak tanımlanabilir. İlaç hatalarının raporlanması ilaç güvenliliğini iyileştirmek için önemlidir. Ne yazık ki ilaç hataları yeterince raporlanmamaktadır. Çok sayıda faktör bu duruma katkıda bulunmaktadır. Etik algı, ilaç hataların raporlanmasında rol oynuyor olabilir. Bu çalışmanın amacı hemşirelerin ilaç hatalarının raporlanması ve etik ile ilgili algılarını değerlendirmektir.

Materyal metod

Üniversite hastanesinde çalışan hemşireler düzenli olarak ilaç güvenliliği ile ilgili eğitimler almaktadır. Eğitim sonunda katılımcılara bir değerlendirme testi yapıldı. "Tıbbi hataların raporlanmasının etik bir konu olduğunu düşünüyorum" önermesine yanıtlar 5 kategorili Likert tipi ölçek ile alındı. Retrospektif olarak değerlendirildi.

Bulgular

Eğitime toplam 31 hemşire katıldı; 29 kişi önermeyi değerlendirdi. Yanıtların %80'i "Kesinlikle katılıyorum" olarak bulundu. Hiçbir yanıt "Kısmen" ya da "Tamamen katılmıyorum" değerlendirmelerini içermemekteydi.

Tartışma

Sonuçlar hemşirelerin ilaç hatalarının raporlanmasının etik bir konu olarak algıladıklarını desteklemektedir. İlaç hatalarının yeterince raporlanmamasına diğer etkenler katkıda bulunuyor olabilir.

Summary

Introduction

A medication error may be defined as "any preventable event that may cause or lead to inappropriate medication use or patient harm while the medication is in the control of the health care professional, patient, or consumer". Reporting of medication errors is important to improve drug safety. Unfortunately, medication errors are underreported. Many factors contribute to underreporting. Ethical perception may have a role in medication error reporting. The study aims to investigate the nurse's perception of medication error reporting and ethics.

Materials and methods

Nurses working in a tertiary university hospital, regularly have drug safety related courses. After the course, nurses take a test. They have *asked* the extent to which they agree or disagree with the statement "Reporting the medication errors is an ethical issue". Five-point categorical Likert scale is used. The responses are evaluated retrospectively.

Result

Total of 31.nurses attended to the course, 29 nurses rated the statement. 80% of the responses was "Totally agree". None of the respondents declare that they "Partially" or "Totally disagree".

Discussion

Nurses perceive the ethical relevance of medication error reporting. Other factors may contribute to the underreporting of medication errors.

Tıbbiyeden Şehadete
From Medical Faculty to Martyrdom

Hakan PEKER

Dr. Öğr. Görevlisi Nişantaşı Sağlık Meslek Yüksekokulu - İSTANBUL

e-mail:drhakanpeker@hotmail.com

Özet

Birinci Dünya Savaşı esnasında tıp fakültesi öğrencileri ve hocaları Enver Paşanın kendilerine yaptığı tarihi konuşmanın ardından savaşa katılma kararı almışlardır. Askerî Tıbbiye ve Tıp Fakültesinden askere alınan son sınıf tıp öğrencileri subay vekili, 5.- 4. ve 3. sınıf öğrencileri başçavuş muavini, 2. ve 1. sınıf öğrencileri de çavuş rütbesinde subay adayı olarak askere alınmışlardır.

1915 yılında tüm hocaların ve öğrencilerin askeri birliklere dağıtılması nedeniyle Mekteb-i Tıbbiyye-i Şahane bir yıl kapalı kalmış ve Hilal-i Ahmer Hastanesi olarak hizmet vermiştir. 11 Mayıs'ta Çanakkale'ye asker olarak giden tıbbiyeliler Kurmay Yarbay Hasan Askeri komutasında 16 Mayıs'ta taarruz için hazırlanıp, 18 Mayıs'ı 19 Mayıs'a bağlayan gece yarısı 03.30'de taarruz başlarlar. 1915 yılının 18 Mayıs'ı 19 Mayıs'a bağlayan gecesi, Çanakkale Savaşları'nın en kanlı ve kayıplı günlerinden biri yaşanır ve tıbbiyeli 1. sınıf öğrencilerinin tamamı şehit olur.

I. Dünya Savaşına katılan toplam 765 tıp öğrencisinden 346'sı şehit düşmüştür. 1915 yılında Tıbbiye'ye kaydolan 1. sınıf öğrencilerinin tamamı Çanakkale'de şehit düşmüş ve bu nedenle de Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane 1921 yılında hiç mezun verememiştir.

Çanakkale'de kazanılan zafer sonrası 1915 yılında kapatılan Tıbbiye, 4 Mart 1916'da tekrar öğretime başlamış, cepheden sağ olarak geri gelen tıbbiyeliler Haydarpaşa'daki Dar-ül Fünûn-u Osmanî Tıp Fakültesi'ne dönmüşlerdir.

Tarihi Gelibolu yarımadası üzerinde ki 57. Alay şehitliği önünde her sene anma programı düzenlenir.

Summary

During the First World War, medical students and instructors decided to join the war after the historical speech that Enver Pasha gave to them. Senior medical students who were recruited from the Military School of Medicine and Medical Faculty were recruited as officers, 5 th - 4 th and 3 th grade students were appointed as sergeants, and 2 nd and 1 th grade students were recruited as officers.

In 1915, due to the distribution of all the teachers and students to the military units, the school was closed for a year and served as the Hilal-i Ahmer Hospital. On May 11, medical personnel who went to Canakkale as soldiers prepared under the command of Chief of Staff Lieutenant Colonel Hasan Military for attack on May 16 and started attack at 03.30 at midnight which connects May 18 to May 19. The night of 18 May 1915 is one of the bloodiest and most lost days of the Dardanelles Wars, and all the first-year medical students become martyrs.

346 of the 765 medical students who participated in World War I were martyred. All of the first year students who enrolled in medical school in 1915 were martyred in Canakkale and therefore nobody could not graduate in 1921 at Mekteb-i Tıbbiye-i Sahane.

Medical School which was closed down in 1915 started teaching again on 4 March 1916 after the victory won in Canakkale, and the medicals who came back from the front returned to 'Dar-ül Fünûn-u Osmanî Medical Faculty' in Haydarpasa.

A memorial program is organized every year in front of the 57th regiment martyrdom on the historical Gallipoli peninsula.

Screening of Ethnolic Tıbbe Nabvee, Unani and Traditional Herbs Extracts for Antineoplastic Activity on Cancer Cell Lines

[1] M K RAHMAN, [2] Mohammaed ALSHARHAN, [3] Jyoti KODE, [4] Shaidha RAHMANI

[1]Ex- Professor & H.O.D. Dravyaguna (R.A.PoddarAyurvedic College, Worli/Y.M.T. Ayurvedic Medical College, Kharghar); PhD guide – Dravyaguna (Maharashtra University of Health Sciences) DIRCTOR Tibbe nabve Research and Developing Cntre Mohammdia tibia unani medical college

[2]M.D MPH-Chain Patient Helping Fund Society Kuwait

[3]PHd Scientific Officer Anti-Drug Facility ACTREC Kharghar

[4]M.D Principal&Head of Dept Amraj niswan

email: drmkrahman@rediffmail.com

Summary

Background : As per the Indian Council of Medical Research (ICMR) the total number of cancer cases is expected to nearly 17.3 lakh till 2020. Considering this, the bulk of treating cancer patients with surgery, chemotherapy and radiation is significantly high. Out these three mainstay treatment, it is difficult to enumerate the prevalence of patients undergoing cancer surgeries with a curative intent or to debulkthe disease as a palliative measure following which adjuvant chemotherapeutical measures certainly follows the treatment protocol.

Objective : There is a constant search for novel medications to either curb the disease or to keep the disease under control with good quality of life of the patient post Oncological surgeries.

Methods : Keeping this view, Ethano-botanical source of Tib-E-Nabvi, Unani, Ayurveda & Folk Medicine were explored and in vitro studies on 20cancer cell lines and on patients' biopsies were carried out by dividing the ethanolic herbal extract along with approved drugs into 5 study groups.

Results : All plant extracts exhibited dose- and time-dependent killing capabilities in various human derived tumor cell lines and primary cultures established from patients' biopsies. Results from cell counting showed that the compound, at all the doses tested, inhibited the proliferation of cells in vitro

Conclusion : The ethanolic extracts of these group of herbal medications in different doses can be antineoplastic as well as chemotherapeutical adjuvants for different cancer treatments especially post cancer surgeries.

Keywords : Cancer Cell Lines, Ehanolic herbal extracts, anti-neoplastic activity plants

8- Reseach work on comparative study of alternative medicine ie Islamic medicine , Ayurvedic medicine and Unani medicine

9- Techinical advisor of diffent Ayuvedic pharmaceutical companies in India

10- several article publised in medical journal

11- attend and participate of international conference on alternative, Ayurvedic, Herbal medicine

The History Healing with Natural Resources in Turkistan in the Late 19th and Early - 20th Centuries

Rakhimdjanova Nigora KUDRATILLAEVNA

Junior scientific researcher at the Institute of History

of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan

e-mail: nigoramumtoz@gmail.com

nrahimdjanova@mail.ru

Summary

The natural healing treatments used in Oriental medicine in Turkistan for centuries began extensively integrating with modern European medicine, which appeared in the area in the late 19th - early 20th centuries. These healing treatments in the country included various mineral water springs, natural mud and salt deposits. Particularly, one of them is the Hazrati Ayub river (located in the territory of Kyrgyzstan now), which has beautiful scenery and fresh air, located in the 3-4 km north of Jalal-Abad, near Andijan. During the period of Kokand Khanate, there was a special summer recreation centre functioning as a residence of the Khan. The Kokand Khan visited there and resting in open nature and recovered his health by using the healing water.

The first information about this Chashma-i Ayub (Job's Spring) is found in Arabic geographer Al-Muqaddasi in the book Ahsan at-Taqasim fi ma'rifat il-Aqalim in the X century .

The medicinal water in this reservoir was characterized to cure children skin diseases, rheumatism, bone fracture, syphilis and other skin rashes and various chronic illnesses, pains in joint, severe cold in bones, chronic diseases of the rear brain, nervous system diseases, gynecological diseases, pathologic diseases, vascular varicose veins, neuralgia, hyperesthesia, anesthesia, peripheral paralysis and other diseases.

In the late 19th century, after the occupation of the Kokand Khanate by the Russian Empire, the official government had a military sick quarter built there taking into account the healing features of mineral waters. From 1877, Russians were also cured there. European doctors and researchers came to this spring and studied it and researched it. In particular, mineral water of Chashma-i Ayub was examined in Teykh Chemical Laboratory in Tashkent in 1877, and a scientific expedition for the study of spring waters was organized in 1885. They studied 14 springs there, the water temperature, the physical properties of the water (taste, color, smell), the intensity of a certain amount of water; mineral and organic composition, reacting, comparative water weight and chemical composition.

Tıp Fakültelerinde Empati Eğitimine Genel Bir Bakış, Geliştirmek İçin Neler Yapılabilir?
An Overview of Empathy Education in Medical Schools, What Can be done to Improve?

Esra SAĞLAM

Prof.Dr.Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim dalı

e-posta: esra.k.saglam@gmail.com

Özet

Empati tıpta vazgeçilmez bir beceridir ve profesyonelliğin ayrılmaz bir parçasıdır. Dünya tıp literatürü incelendiğinde, empati, yeterli bilimsel ilgiyi görmemiş ve tıbbın biyomedikal parçasının gölgesinde kalmakta olmasına rağmen etkili iletişim becerileri açısından tıp disiplinlerinde giderek önem kazanan bir kavram haline gelmektedir. Günümüzde, iletişim becerileri ve onun bir parçası olan empati eğitimi dünyanın pekçok ülkesinde, tıp fakültelernin akademik programlarında yer almaktadır. Empati konusunda yapılan çalışmalar, bazı tutarsızlıklar taşısa da, tıp eğitimi süreci ve sonrasında empatide önemli kayıplar olduğunu ortaya koymaktadır. Bu olumsuz durumun eğitim müfredatında yapılacak değişiklikler ile telafi edilebileceği düşünülse de, bu konuda yapılan **çalışmalar**, empati yeteneğini geliştirmek için yapılacak müfredat reformları ve revizyonların, tıbbın özündeki modernist paradigmaya değil, insani ilişkiler, empati ve şefkat üretmeye dayanan felsefi paradigmaya dayandırılması gerektiğini düşündürmektedir.

Anahtar sözcük: tıp eğitimi, iletişim becerileri, empati

Summary

Empathy is an indispensable skill in medicine and an integral part of professionalism. When the world medical literature is analyzed, empathy is a concept that has gained inadequate scientific interest and has been in the shadow of the biomedical part of medicine and has gained importance in medical disciplines in terms of effective communication skills. Nowadays, communication skills education and which are part of empathy, are included in the academic programs of the faculties of medicine in many countries of the world. Although the studies on empathy have some inconsistencies, there are significant losses in empathy during and after medical education. It is thought that this negative situation can be compensated by changes in the education curriculum. Studies on this issue suggest that curriculum reforms and revisions to improve empathy should be based not on the modernist paradigm of medicine, but on the philosophical paradigm based on producing human relations, empathy and compassion.

Key Words; medical education, communication skills, empathy

Tüp Bebek Uygulamalarında Çiftlerin Aydınlatılmış Onamının Değerlendirilmesi

The Evaluation of Informed Consent of Couples in Vitro Fertilization Applications

[1] Pervin ŞAHİNER, [2] Mine ŞEHİRALTI

[1]Öğr.Gör.Kocaeli Ünv. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi

[2]Doç.Dr.Kocaeli Ünv. Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Öğr. Üyesi

e-mail:sahinerpervin20@gmail.com

Özet

Amaç: Bu çalışmanın temel amacı, tüp bebek uygulamalarında aydınlatılmış onam elde etme sürecini değerlendirmek ve bunu etkileyen faktörleri belirleyebilmektir.

Yöntem: Araştırma 04.06.2018 – 30.08.2018 tarihleri arasında Kocaeli Araştırma ve Uygulama Hastanesinin tüp bebek ünitesinde tedavi görmekte olan ve çalışmaya katılmayı kabul eden çiftler ile tedavi sürecinde yer alan doktor ve hemşirelerle yapılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu ile doktor ve hemşirelerin aydınlatılmış onam elde etme sürecine ilişkin deneyim ve önerilerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza katılanların %78.1'i (n=193) kadındı. Yarısından fazlası (%51.3; n=99) ilk kez tüp bebek tedavisi olmaktaydı ve çoğunluğu (%74.1; n=143) tedavi olabilmek için doğrudan kendi belirledikleri doktora başvurmuşlardı. Çalışmamıza katılan çiftlerin yarıdan fazlasına (%61.5; n=152) sözlü bilgilendirme yapılmıştır. Kadınlar (%78.9) ve doğrudan doktoruna başvuranlar (%72.1) daha fazla bilgilendirilmişlerdir. Bilgilendirme yapılan katılımcıların yarısından fazlası (%65.9; n=149) yapılan bilgilendirmenin tamamını anlamış, önemli bir kısmı (%79.2; n=179) bilgilendirmeden memnun kalmışlardır. Ancak katılımcıların yaklaşık dörtte biri (%24,3) onam formunu okumamışlardır. Formu okumayan katılımcıların da yarıya yakını (n=25, %43.3) sözlü olarak hiç bilgilendirilmediğini belirtmişlerdir. Onam formunu yumurta çatlatma iğnesinin uygulanacağı gün alanların çoğunluğu (%69.6; n=133) formda yazılanları daha fazla anladıklarını bildirdi. Katılımcıların sözlü bilgilendirmeden ve onam formundan en fazla (%88.7) tedavinin ücretini, en az (%53.8) tedavinin alternatiflerini öğrenmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu (%77.3; n=191) tedavinin riskleri bilmek istediğini ifade etmişlerdir.

Sonuç: Çalışmamızın bulguları; aydınlatılmış onam ile ilgili sorunların olduğunu, bazı katılımcıların tedaviye ilişkin hiçbir bilgisi olmadan onam verdiklerini göstermektedir. Tüp bebek ünitelerinde geçerli bir aydınlatılmış onam almayı etkileyen faktörleri ortaya çıkaracak ve çözüm önerileri geliştirecek daha fazla çalışmaların yapılması önerilmiştir.

Summary

Purpose: Aim of this study is to evaluate the process of getting informed consent and to determine factors affecting this process.

Method: This study was performed by patients who were undergoing the IVF treatment and accepted to be a part of this study as well as doctors and nurses taking a role during this medical process at Kocaeli University Training and Research Hospital between 04.06.2018 – 30.08.2018. The questionnaire form made by the researcher and the semi-structured interview form to specify the experiences and suggestions of doctors and nurses with regard to the process of getting informed consent were used.

Results: 78.1 percent (n=193) of those who attended to the survey were female. More than half of attendants (%51.3; n=99) underwent the IVF treatment for the first time and most of them (%74.1; n=143) sought medical advice directly from the doctor chosen by the patient. Verbal explanation was given to more than half of couples (%61.5; n=152) attending to our study. Women(%78.9) and those who sought medical advice directly from a doctor(%72.1) were informed more than others. More than half of attendants(%65.9;

n=149) who were informed understood statemants completely and remarkable amount of them (%79.2; n=179) were satisfied by the enlightenment. However, nearly one fourth of attendants (%24,3) did not read the informed consent form. Almost half of the attendants who did not read the informed consent form (n=25, %43.3) stated that they did not get any verbal explanation. Most of those who got the informed consent form during a day when the egg cracking needle were given (%69.6; n=133) stated that they understood more what is written in the form. What attendants learned most (%88.7) from verbal explanations and consent forms is the medical fee and what is learned least(%53.8) is the alternatives of therapy. Most of the attendants (%77.3; n=191) expressed that they wanted to know risks of the treatment.

Conclusions: Results of the study show that there are problems with informed consent and some of attendants give consent without any knowledge in terms of medical process. Making more researches which will reveal the valid factors in association with getting an informed consent in IVF units and come up with new solution offers is suggested.

Tarihte Adlandırma Sorunu
Naming Issue in History

Serap ŞAHİNOĞLU

Prof.Dr.Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik ABD

e-mail:serapsahinoglu@yahoo.co.uk

Özet

Geçmişi anlamak, bugünü değerlendirmek ve geleceğe ilişkin çıkarımlarda bulunabilmek için tarih önemli bir araçtır. Neyin tarihin konusu olabileceği, hakikate ulaşılıp ulaşılamayacağı, tarihin bilim olup olmadığı, tarihte nedensellik arayışı, tarihte rastlantının yeri, tarih yöntembilgisinin sık tartışılan konu başlıkları arasındadır.

Tarihi, geçmişle ilgili olaylar ve olguların bütününü olarak ele aldığımızda, ona yaşanan geçmişin tümü diyebiliriz. Her ne yaşanırsa yaşansın, geçmiş ancak tarihçi tarafından araştırılıp, yeniden kurgulanarak, günümüze aktarılmasıyla oluşan tarih yazımı aracılığıyla "tarih"in kendisine ulaşılabilmektedir. Bu çalışmanın ana konusu olan "tarihte adlandırma" sorununun öznesi olan tarihçi, bu çalışma kapsamında değerlendirilecektir.

Geniş anlamda yaşadığımız coğrafyada tıp tarihini ele aldığımızda çeşitli sınıflama yöntemleri karşımıza çıkmaktadır. Bu bazen bir millet, bir dönem, bir dil, bir ırk ya da bir sınıf olabilmektedir. Bu çalışmada sınıflama yöntemlerinin nedenleri, gerçekliği ve sonuçları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcük: Tarih Metodolojisi, Tarih Yazımı, Tarihçi

Türk Tıbbına Hizmet Eden İlk Türk Kadınları
Pioneer Turkish Women Who Served Turkish Medicine

Ayla SAN

Prof.Dr.Anadolu Böbrek Vakfı

e-mail: ayla.san@hotmail.com

Özet

Osmanlı döneminde 1898'de alınan karar ile kadınların hekim olamayacağı ve hekimlik yapamayacağı kararı verilmişti. Bu durum Türk kadın hekimlerin yetişmesine vurulmuş büyük bir darbeydi. Ancak kendisini tıbba adayan Türk kadınlarımız tıp eğitimlerini zorlu şartlar altında pek çok bilimsel çalışmaya imza atarak Türkiye Tıp Tarihi'nde yerlerini almışlardır.

İlk Türk Kadın Doktor Safiye Ali **(1894-1952):** Almanya'da tıp eğitimi aldı. Türkiye'nin ilk kadın doktoru olarak icazetnamesini aldı (1923). Himaye-i Etfal Cemiyeti'ne bırakılan Süt Damlası Bakım Evi'nin başına geçti (1925) ve uluslararası kongrelerde cemiyeti temsil etti. Mesleğinin zirvesinde Süt Damlası'ndan istifa etmek zorunda kaldı. 1928'de İstanbul'da muayenehanesi olan hekimler arasındaki tek kadındı. Bu dönemde toplum, kadın doktora o kadar yabancıydı ki Malul Gaziler Büyük Ticaret Salnamesinde adı, "Safiye Ali Bey" olarak geçmektedir.

Tıp Alanında Akademik Kariyer Yapan İlk Türk Kadın Hekim Müfide Küley (1899-1995): İstanbul Darülfünunu Fen Fakültesinde eğitimine başlayıp, Tıp Fakültesinde eğitim hayatını sürdürmek için mücadele etmiştir. "Zehirlenmeler" isimli kitabı ve Türk yemek tariflerinin kalori bilgilerini içeren cetvelleri içeren bir diyet kitabı hazırlamıştır. Türkiye'de kadınların tıp eğitimi alabilmeleri için örnek bir mücadele sürdürmüş ve sonraki nesillerin önünü açmıştır.

İlk Türk Kadın Kimyager Hatice Bodur **(1902-1993):** İstanbul Darülfünunu Fen Fakültesi Kimya Şubesini pekiyi derecesi ile bitirmiş ve kimyager olmuştur. Fizik-Kimya-Biyoloji bölümünde asistanlık görevine devam etmiş ve 1931'de Tıp Fakültesine kaydolmuştur. Biyokimya ve Kulak Burun Boğaz alanlarında yüksek eğitimini tamamlamıştır. Türkçe, Almanca ve Fransızca olarak 36 tane araştırması yayınlanmıştır.

İlk Türk Kadın **Patolog Kamile Şevki Mutlu (1906-1987):** İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesinden mezun olmuş(1930) ve asistan olarak göreve başlamıştır. Ankara Tıp Fakültesi açıldığında ilk dersi veren hoca kendisidir(1945). Ülkemizdeki ilk kadın patalogdur. Türkiye'nin ilk elektron mikroskobu laboratuvarı onun yönetiminde Ankara Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Kürsüsünde açılmıştır (1954). Ayrıca hücrelerin belirlenmesi ile ilgili "Şevki Metodu" tekniğini geliştirmiştir.

İlk Türk Kadın Nefrolog Ayla San **(1943-):** Ankara Tıp Fakültesi'nden mezun (1967). 1972'de İç Hastalıkları uzmanı oldu. 1973'te Atatürk Üniversitesi'ne Nefroloji bölümünü kurmak üzere naklen atandı. Doğu Anadolu'da zor koşullarda ilk hemodiyaliz uygulamasını gerçekleştirdi (1975). Ankara Tıp Fakültesi'nde nefroloji uzmanı oldu (1983). Kurduğu vakıf aracılığı ile Avrupa standartlarına uygun modern bir diyaliz merkezini hizmete açtı(1984). Uzun süreden beri yapılamayan 2.Türk Nefroloji Kongresi kendisinin başkanlığında gerçekleştirilmiştir (1985). Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Nefroloji Bilim Dalı'nı kurdu ve başkanlık etti (2004-2015). IFKF J.D. Kopple (2015), "Gümüşhaneli Altın Adamlar" (2016), ISN Orta ve Doğu Avrupa Nefroloji'de Öncülük (2017) ve Yeditepe Üniversitesi İlk Kadın Nefrolog Ödülleri'ne (2018) layık görülmüştür.

Türkiye'nin İlk Kadın Üroloji Uzmanı Hatice Sıçramaz Arıkan (1977-): Dokuz Eylül Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı'nda uzmanlık eğitimini tamamlayan Dr. Hatice Sıçramaz Arıkan "Türkiye'nin İlk Kadın Üroloğu" unvanını aldı.

Summary

In accordance with the decision taken during the ottoman period, women were forbidden to practice medicine and could not become doctors, which was great blow to the training of medical female doctors However, Turkish women tried hard to continue their scientific research have taken their places in the platform of medicine.

The First Turkish Female Doctor Safiye Ali (1894-1952): She was trained in Germany and took her licence as the first doctor in 1923. She became the manager of Süt Damlası Bakım Evi which belonged to Himaye-i Etfal Cemiyeti in 1925 and represented it in international congresses. After she resigned from her post, she started her private practice in 1928. The society was so distant from female doctors that she was called "Safiye Ali Bey".

Female Doctors with The First Academic Career in Medicine Müfide Küley (1899-1995): She started her education in Istanbul Darülfununu Fakulty of Science and struggled to continue her career. She wrote her book "Poisonings" and a diet book which contains information about calories of Turkish recipes. She paved the way for future generations by setting an example.

The First Turkish Female Chemist Hatice Bodur (1902-1993): She graduated from Istanbul Darülfünunu Faculty of Science and became a chemist. She continued to work as an assistant in Physics-chemistry-biology departments and registered to Faculty of Medicine in 1931 she completed her Biochemistry and Ear Nose Throat post graduate studies. She has 36 pieces of publication in Turkish, Germany and French based on research.

The First Turkish Female Pathologist Kamile Şevki Mutlu (1906-1987): After graduating from Istanbul Darülfünunu Faculty of Medicine in 1930, she started working as an assistant and she was the first instructor to Lecture in Ankara University when it first opened being the first pathologist in 1945, she started the first electron microscope laboratory in Ankara Faculty of Medicine in 1954. She also developed e technique which is called "Şevki Method" based on the identification of cells.

The First Turkish Female Nephrologist Ayla San (1943-): Graduating from Ankara University Faculty of Medicine in 1967, Ayla San became specialized in Interior Diseases she was appointed to establish the Department of Nephrology in Atatürk University, Erzurum in 1973. She was able to practice the first haemodialysis application under difficult circumstances in Anatolia in 1975 and with the contribution of the foundation Atatürk University Faculty of Medicine which is now called Anatolian Kidney Foundation, she launched a modern dialysis center equal to European standards in 1984. In addition she established Nephology Department in Ufuk University Faculty of Medicine (2004-2015). IFKF J.D. Kopple (2015), "Golden Men from Gümüşhane" (2016), ISN Pioneers in Mid and Easter European Nephology (2017), Yeditepe University Istanbul "The first Turkish Female Nephrologist" reward (2018).

The First Turkish Female Urologist Hatice Sıçramaz Arıkan(1977-): Completing her education in Dokuz Eylül University Faculty of Medicine Departmen of urology, Hatice Sıçramaz Arıkan became "The first Urologist in Turkey".

Türk Tıbbının Doğuşu (Mekteb-İ Tıbbiye)
Birth of the Turkish Medicine (Mekteb-i Tibbiye)

Ayla SAN

Prof.Dr. Anadolu Böbrek Vakfı

e-mail: ayla.san@hotmail.com

Özet

Sultan II. Mahmud, Avrupaî usulde ilk tıp fakültesi Tıbhane-i Âmire' i (14 Mart 1827) kurdu. Kuruluşu, her sene Türkiye'de tıp bayramı olarak kutlanır. Askerî ve sivil tabipler beraberce tedrisat görmekteydi. 1839'da Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne (askeri tabip yetiştiren) adıyla anılmaya başladı. Sultan II. Abdülhamid zamanında dünyanın en ileri tıp fakültelerinden biri hâline gelmiş, 1843 yılında da fakülte ilk mezunlarını vermiştir. Tıp tarihine geçmiş olan ilk diploma töreni devrin padişahı Sultan Abdülmecit'in katılımı ile gerçekleşmiştir. İlk diplomalı doktor ise İsmail oğlu Salih Efendi (1816-1895) olmuştur.

1853-1856 Kırım savaşında duyulan acil hekim ihtiyacı üzerine eğitim dilinin Türkçe olması için başlatılan çalışmalar 1866'da kurulan Cem'iyyet-i Tıbbiyye-i Osmâniyye'nin gayretleriyle daha da hızlandı. Aynı yıl içinde Mekteb-i Tıbbiyye bünyesinde Mekteb-i Tıbbiyye-i Mülkiyye-i Şâhâne'nin devreye sokulmasıyla da 1867'de Türkçe tıp eğitimi kısmen başlatıldı.

1867'de sivil tabipler için ayrıca Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye kurulmuştu. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilânını müteakip İstanbul'da iki tıp okulunun birleştirilmesi söz konusu olunca sivil tıbbiye hocalarının Maarif Nezâreti nezdindeki girişimleriyle Mekteb-i Tıbbiyye-i Mülkiyye Tıp Fakültesi adıyla yeniden kuruldu ve İstanbul Darülfünun'un bir şubesi oldu, ilk dekanlığına Cerrahî Kliniği muallimi C. Topuzlu Paşa getirildi. 1909'da Askerî Tıbbiye'nin ilhakıyla iki okul Dârülfünûn-ı Osmânî Tıp Fakültesi adıyla birleştirildi ve 1933 yılına kadar Haydarpaşa'daki binada kaldı. 1933'ten sonra da Avrupa yakasına taşındı ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi diye anılmaya başladı. Askerî tıbbiye ise Ankara'ya taşınarak, faaliyetine ayrıca devam etti. Ancak zamanla kadroların yığılması ve yer darlığı sebebiyle Üniversite Senatosunun 27 Temmuz 1967 tarih ve 78 sayılı kararı ile İstanbul Tıp ve Cerrahpaşa Tıp fakülteleri şeklinde ikiye bölündü.

Türk Tıp Tarihi'ne ışık tutacak olan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi 1983'te Deontoloji ve Tıp Tarihi Ana Bilim Dalı başkanı olan Prof. Dr. Nil Sarı tarafından kurulmuştur. Ayrıca Sağlık Bilimleri Üniversitesi bünyesindeki Gülhane Tıp Müzesi ise 1986 yılında Ankara'da kuruldu.

Günümüzde ise ülkemizde 100 tıp fakültesi bulunmakta, bunun 84 tanesinin aktif olduğu görülmektedir.

Summary

Sultan Mahmud II, first established the modern faculty of medicine, Tıbhane-i Amire, in Istanbul in March 14, 1827, which is celebrated as a holiday every year. Military and civil doctors were to-educated here. In 1839, it started to be known as Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane, which trained only military doctors. It flourished and became one of the most advanced medical faculties during the period of Sultan Abdülhamid II and gave its first graduates in 1843. The first diploma ceremony was held with the participation of Sultan Abdülmecid and the first doctor with a degree was Salih Efendi, son of Ismail (1816-1895).

Due to the urgent need for doctors during the War of Kırım (1853-1856), efforts to establish Turkish language as a means of communication at schools increased with the contributions of Cem'iyyet-i Tıbbiyye-i Osmâniyye. Moreover, with the joining of Mekteb-i Tıbbiyye-i Mülkiyye-i Şâhâne with Mekteb-i Tıbbiyye, Turkish education partially began in 1867.

In 1867 Mekteb-i Tıbbiyye-i Mülkiye was established. In 1908 after the declaration of Meşrutiyet II during the Ottoman period, joining two medical faculties in Istanbul was on the agenda. With the attempts of civil medical instructors contacts with Ministry of Education were made and Mekteb-i Tıbbiyye Mülkiyye-i became Faculty of Medicine. The first branch was Darülfünun in Istanbul. The first dean was C. Topuzlu Pasha from surgical clinic. In 1909, with the inclusion of Askeri Tıbbiye, two faculties joined under the name Dârülfünûn-ı Osmânî Tıp Fakültesi and served in Haydarpaşa until 1933. After 1933, it moved to the European side of

Turkey and was called The University of Istanbul, Faculty of Medicine. The Military Medical Faculty mowed to Ankara and started to serve separately. The University of Istanbul, Faculty of Medicine was divided into two parts as Cerrahpaşa Faculty of Medicine and Istanbul Faculty of Medicine due to over crowed and lack of space with the decision number 78 of senate of the university on 27 July, 1967.

There are two museums which enlighten Turkish History of Medicine. One of them is Cerrahpaşa Faculty of Medicine Medical History Museum which was established in 1983 by Prof. Dr. Nil Sarı, head of Deontology and History of Medicine Department. The other is Gülhane Medical Museum in Ankara which was founded in 1986.

Currently there are 100 faculties of medicine in Turkey, only 84 of which are active.

Türk Hekimi Şerafettin Sabuncuoğlu (1385-1470) 'nun Lomber Traksiyona Katkıları
Contributions of Turkish Physician Şerafettin Sabuncuoğlu (1385-1470) on Lumbar Traction

Hasan Hüseyin SARI*, Hidayet SARI**

***Dr.İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı**

****Prof.Dr.İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı**

e-mail: h13alucard@gmail.com

Özet

Lomber traksiyon bel omurgasının disk ve faset eklemlerini bir birinden ayırmak, aralarındaki basıncı azaltmak , bağları ve kasları germek , sinirleri baskıdan kurtarmak, omurga dizilimini düzeltmek için bel omurgasına yapılan mekanik bir çekme yöntemidir. Traksiyon uygulaması omurganın mekanik hastalıklarının tedavisinde eski dönemlerden beri kullanılan ve bilimsel araştırmalarla da etkinliği kanıtlanmış, bugün dahi kullanılmaya devam eden bir fizik tedavi uygulamasıdır.

Omurganın traksiyonu ile ilgili uygulamalar yazılı kaynaklara göre M.Ö. 3500-1800 yıllarına dayanmaktadır. Omurga traksiyonunda el ile traksiyon dışında beldeki deformitelerin düzeltilmesinde alet kullanımını ilk belirten kişi Hipokrat'tır ve geliştirdiği aletlere kendi adı atfedilmiştir Galen benzer yöntemler ve aletler kullanmış, ayrıca manipulator aleti ile yöntemin etkinliğini arttırmıştır.

İbn-i Sina (M.S. 980-1037) da omurga bozukluklarında traksiyonu kullanmış ayrıca Kanun fi't Tıb'da özgün traksiyon yöntemlerini açıklamıştır. Cerrahiyyetü'l Haniyye'nin yazarı Şerafettin Sabuncuoğlu (1385-1470) traksiyon uygulamasından sonra bakır plaka kullanımını belirten ilk hekimdir. Ayrıca traksiyon işleminde kendisinden önce sık uygulanan yüz üstü pozisyonun yerine sırt üstü pozisyonu önermiş ve traksiyon işleminde çarklar kullanmıştır.

Rönesans dönemi askeri cerrahı Ambroise Pare Sabuncuoğlu gibi kendinden önce gelen hekimlerin traksiyon yöntemlerinin yanı sıra skolyoz gibi bel deformitelerinin tedavisinde madeni korselerin kullanımından ve omurganın sağlıklı gelişmesinde ve deformitelerinin düzeltilmesinde egzersizin katkısından bahsetmiştir.

Bugün lomber disk hernileri mekanik omurga hastalıkları olan skolyoz, omurga kırık ve çıkıklarından daha sık karşılaşılan bir sağlık problemidir. Lomber traksiyon günümüzde spinal dekompresyon olarak bilinen ve lomber disk hernilerinde etkinliği görüntüleme yöntemleri ile belirlenmiş olan önemli bir cerrahi dışı tedavi yöntemidir.

Bu araştırmanın amacı lomber traksiyonun tarihi gelişimini ve Şerafettin Sabuncuoğlu'nun katkılarını incelemektir.

Summary

Lumbar traction is a mechanical pulling technique that allows setting disc and facet joints apart, lowering the pressure between them, stretching ligaments and muscles, relieving pressure on nerves and correcting sequence of vertebrae. Traction is an old treatment method for mechanical vertebral diseases and modern researches show its effectiveness so even today it is used as a physical therapy method.

There are scripts as old as 3500-1800 BC about spinal traction and how to practice it. Hippocrates is the first to use tools to treat spinal deformities other than manual spinal traction and these tools were named after him. Galen used techniques and devices similar to Hippocrates' but he used also a manipulator device, which improved effectiveness of the process.

Ibn-i Sina (980-1037 AD) used traction on vertebral deformities and he also explained his own traction methods in *Al Kanun fit Tibb*. Şerafettin Sabuncuoğlu (1385-1470), author of *Cerrahiyyetü'l Haniyye,* is the first physician to suggest usage of copper plate after practicing traction and he used wheels in traction

process. Sabuncuoğlu also advised that patient should be in prone position while in traction process, unlike his predecessors suggesting supine position.

Renaissance period army surgeon Ambroise Pare used similar traction methods like his predecessors but he also used metallic corsets to treat vertebral deformities such as scoliosis. Pare also advised exercise for treatment of vertebral deformities and healthy vertebral development.

Today lumbar disc herniation is a more common health problem than mechanical vertebral diseases such as scoliosis, spine fracture and dislocation. Modern scanning techniques show us that traction, named spinal decompression today, is an effective non-operative treatment method for lumbar disc herniation.

The purpose of this study is to discuss the evolution of lumbar traction treatment through history, focusing on the contributions of Şerafettin Sabuncuoğlu to lumbar traction method.

II. Abdülhamid Döneminde Açılan Telkihhaneler (Aşı Evleri) ve Aşı Üretimi

Vaccine Production and Vaccine Institutions (*Telkihhane*) Founded During Sultan *Abdülhamid II.*'s Period

Nil SARI[1], A. Zeki İZGÖER[2], Ahmet ERYÜKSEL[3]

Biruni Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyei

2 Sağlık Bilimleri Üniversitesi Öğretim Üyesi

3İstanbul Üniversitesi Öğretim Görevlisi

e-mail: hnilsari@gmail.com

izgoer@yahoo.com

Özet

İnekten elde edilen çiçek aşısı II. Abdülhamid dönemi öncesinde Mekteb-i Tıbbiye'de biliniyordu. Jenner usulü çiçek aşısını anlatan kitaplar yazılmıştı. Hatta 1811 tarihinde Tabip **Şanizâ**de Ataullah Efendi Ayazağa civarı köylerinin ineklerinden aşı elde etmişti. 1840 yılından itibaren Tıbbiye'ye başvuranlara aşı yapılmaya ve 1845'ten sonra aşıcı yetiştirilmeye de başlanmıştı. Ancak 1847 yılında İstanbul'un civar köylerindeki çiçekli ineklerden hazırlanan aşılarla çocuklar aşılandığında tam başarılı olunamamış ve Avrupa'dan aşı getirilmişti.

Aşı uygulamalarının kurumlaşması II. Abdülhamid döneminde (1876-1909) gerçekleşti. **Özel bir çiçek aşısı müessesesi** 1880 yılında Dr. Violi tarafından **İstanbul'da** açılarak buzağıdan aşı hazırlandı. **İlk resmî** çiçek aşısı hazırlama müessesesi olan Telkihhane-i **Şahane**'nin kuruluşu ise "Çiçek aşısı için büyük paralar harcanarak Avrupa›dan getir*ilmekte olan aşı mayasıyla doldurulmuş tüpler yerine, Osmanlı ülkesinde* (danalarda hazırlanacak aşının cam borulara doldurularak istenen yere gönderilmesi için) *hazırlamak üzere bir defaya mahsus olarak harcanacak meblağla bir telkihhane inşası*" için Dr. Hüseyin Remzi Bey'in hazırladığı 14 Mart 1890 tarihli l**â**yiha ile başladı. **İstanbul'da aşı üreten** ve Osmanlı halkının çiçek aşısı ihtiyacını karşılayacak bir telkihhane inşasını uygun bulan Sultan II. Abdülhamid'in iradesi 27 Haziran 1892 tarihinde alındı. **Çiçek aşısı önce İstanbul›da** Mekteb-i Tıbbiye-i **Şahane**'nin *Tüfeylat-ı Hayvaniye* (Parazitoloji) laboratuvarında hazırlandı. Burada bir de ahır mevcuttu. 1894 tarihinde laboratuvar Mekteb-i Tıbbiye-i **Şahane›deki** nebatat bahçesine, dört pavyonlu ahşap binaya taşındı. 1895 **yılında** botanik bahçesindeki telkihhanenin inşaatı tamamlanarak, mefruşat**ı**, aletleri, Terkos suyu ve gaz boruları düzenlendi. Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Haydarpaşa'ya taşındığında okul civarında bir telkihhane inşası 1908 senesinde gündemdeydi (14 Temmuz 1908).

Bu çalışmada, II. Abdülhamid döneminde İstanbul'da ve dışında yaptırılan telkihhaneler Başbakanlık Osmanlı Arşivi belgeleri ve Yıldız Albümlerine dayanarak tanıtılacak, bu teşebbüslerin sebebi ele alınacak ve yeni telkihhanelerin kurulmasıyla ortaya çıkan aşı üretimi ile aşıcı sorunu tartışılacaktır.

Summary

Smallpox vaccine produced from cows was known in the Ottoman Medical School (*Mekteb-i Tıbbiye-i* **Şahane**) before the reign of *Abdülhamid II*. Books were written about the cowpox *vaccine* that *Jenner* used in 1796. Even in 1811, Doctor **Şanizâde** *Ataullah Efendi* obtained a vaccine from cows in the villages around *Ayazağa*. As of 1840, applicants to the Medical School were vaccinated and after 1845 inoculators were started to be trained. However, when children were vaccinated with vaccine prepared from cows with cowpox in the villages around İstanbul in 1847, they were not fully successful and then vaccine were imported from Europe.

Institutionalization of vaccination applications took place during *Abdülhamid II.*'s period (1876-1909). A private smallpox vaccination institution was established in Istanbul at 1880 by Dr. Violi, where vaccine was prepared from calf. The establishment of the first official vaccination institution (*Telkihhane-i* **Şahane**) started with the appeal (*layiha*) dated 14 March 1890 presented by *Hüseyin Remzi Bey*. The purpose of the

[1] Biruni Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi

[2] Sağlık Bilimleri Üniversitesi öğretim üyesi

[3] İstanbul Üniversitesi öğretim görevlisi

establishment of the vaccine institution was stated as, "*Instead of tubes filled with vaccination yeast brought from Europe by spending large amounts of money, funds will be spend for once to construct a vaccine house to prepare vaccine so as to send to the desired place.*" Construction of a vaccine institution in Istanbul that produces vaccine and meets the needs of the Ottoman people for smallpox vaccination was found suitable by Sultan *Abdülhamid II*. whose will was taken on 27 June 1892. Smallpox vaccine was first prepared in the Parasitology Laboratory (*Tüfeylat-ı Hayvaniye*) of the Medical School (*Mekteb-i Tıbbiye-i* **Şahane**) in İstanbul. There was also a barn here. In 1894, the laboratory was moved to the wooden building with four pavilions in the botanical garden of the Medical School. In 1895, the construction of the building in the botanical garden was completed and furnishing, tools, *Terkos* water and gas pipes were arranged. When the school moved to *Haydarpaşa*, the construction of a new building around the school for production and application of vaccination was on the agenda in 1908.

In this study, the establishment of new vaccine institutions in and outside of Istanbul during the reign of *Abdülhamid II*. will be introduced, based on the Ottoman Archives documents and the *Yıldız* Albums and the causes of these initiatives and the problems of vaccine production and training inoculators arising from these foundations will be discussed.

Mekteb-İ Tıbbiye Müzelerinden İÜ-CTF Tıp Tarihi Müzesi'ne From the Medical Museums of *Mekteb-İ Tıbbiye* to the Medical History Museum of *Cerrahpaşa* Medical School

Nil SARI[1] Burcu ÖZDEMİR[2]

[1]CTF Müzesi Kurucusu ve Teşhir-Tanzim Müellifi; Biruni Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Başkanı

[2]Uzman Arkeolog; CTF Tıp Tarihi Müzesi'nde Görevli Araştırmacı; Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp-Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Osmanlı döneminde Tıbbiye bünyesinde kurulan müzelerin envanteri eğitim aracı olarak büyük önem taşırdı. 1843-44 öğretim döneminde Galatasaray'daki Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane binası içinde doğa tarihi- zooloji, botanik, mineral koleksiyonları ile bandaj ve anatomi müzeleri oluşturulmuştu. Kısa sürede zenginleşen müzelerin koleksiyonları 1848 Beyoğlu yangınında Tıbbiye binasıyla birlikte harap oldu. Eski doğa tarihi koleksiyonundan zarar görmüş durumda 2.375 parça, anatomi müzesinden ise birkaç kafatasının kurtarılabildiği kaydedilmektedir. Humbarahaneye taşınan Tıbbiye'ye bağışlanan yeni örneklerle doğa tarihi koleksiyonu ve bağışlananların yanı sıra kadavralardan alınan yeni dokularla anatomi-patoloji müzesi yeniden zenginleştirilmeye başlanmıştı.

Tıbbiye Müzeleri Darülfünun Tıp Fakültesi döneminde de revaçta olan eğitim araçlarıydı. Tıbbiye müzelerinin zengin koleksiyonları Yıldız Albümlerinden izlenebilmektedir. 1933 Üniversite Reformu ile Haydarpaşa'dan Rumeli yakasının çeşitli hastanelerine ve Harbiye binasına taşınan Tıbbiye müzelerinin ne kadarının İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinin hangi kürsülerine taşındığı konusunda araştırma ve yayın yapılmamıştır. Müzelerin envanteri ile ilgili kayıtlar da mevcut değildir. Günümüzde anatomi ve patoloji koleksiyonlarından önemli bir kısım İstanbul Tıp Fakültesi Anatomi ve Patoloji Anabilim Dallarında bulunmaktadır. Tıbbiye müzeleri 1980'li yıllardan sonra dijital teknolojinin gelişimiyle eğitimdeki yerlerini tamamen yitirmişlerdir.

CTF Müzesi'ne son yıllarda yapılan bağışlar arasında koruyucu sıvı (formol-alkol) içinde cam kaplarda bulunan anatomi-patoloji doku örnekleri, ceninler ve çeşitli hayvanlar (akrep, örümcek, böcek, solucan, balık, yılan vd.) dikkat çekmektedir. Bağışların alındığı mikrobiyoloji, adli tıp ve kadın-doğum kliniği çalışanları bu örneklerin geçmişini bilememektedir. Bu çalışmada, Müzeye kazandırılan doğa tarihi ve anatomi-patoloji örnekleri tanıtılırken tarihi hikâyeleri de sorgulanacak ve tartışmaya açılacaktır.

Summary

During the Ottoman period, the inventory of museums established within the body of the medical school "*Mekteb-i Tıbbiye-i* Şahane" was of great importance as a means of education. During the 1843-44 academic year, natural history-zoology, botany, mineral collections and bandage and anatomy museums were established in the *Mekteb-i Tıbbiye-i* Şahane building at Galatasaray. The collections of the museums that were enriched in a short time were destroyed in 1848 *Beyoğlu* fire together with the school building. It is recorded that only 2,375 damaged pieces from the old natural history collection and a few skulls from the anatomy museum was recovered. After a while the natural history collection was started to be enriched again with new specimens donated to *Tıbbiye*, which was moved to the *Humbarahane*, and the anatomy-pathology museum was enriched with new tissues taken from cadavers as well as donations.

The Medical Museums were the most popular educational tools during *Darülfünun* Medical Faculty as well. The rich collections of the *Darülfünun* medical museums can be viewed on *Yıldız* Albums. On the 1933 University Reform the Medical School moved from *Haydarpaşa* to various hospitals and the *Harbiye* building of the *Rumeli* side. No research and publication has been conducted on how much of the medical museums have been transferred to which departments of the Medical Faculty of Istanbul University. Records related to the inventory of the museums are also not available. Today, an important part of the anatomy and pathology

collections are found in the Departments of Anatomy and Pathology of Istanbul Medical Faculty. After 1980s, medical museums totally lost their places in education with the development of digital technology.

Recent donations to the *Cerrahpaşa* Medical History Museum include interesting anatomy-pathology tissue samples, fetuses and various animals (scorpion, spider, insect, worm, fish, snake, etc.) in glass containers in protective fluid (formol-alcohol). Employees of microbiology, forensic medicine, obstetrics and gynecology departments do not know exactly where these samples were brought from. In this study, while introducing natural history and anatomy-pathology examples endowed to the Museum, their historical stories will also be questioned and opened to discussion.

Türkiye'de Kardiyovasküler Cerrahi ve Kardiyovasküler Sağlık Politikalarının Oluşturulmasına Öncülük Etmiş Bir Hekim: Dr. Kemal Bayazıt

A Physician Who Pioneered Cardiovascular Surgery and Cardiovascular Health Politics in Turkey: Dr. Kemal Bayazıt

Ömür ŞAYLIGİL[1], Deniz Süha KÜÇÜKAKSU[2]

[1]Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye

[2] İstanbul Başkent Üniversitesi Hastanesi Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

e-mail:omursayligil@gmail.com

dskucukaksu@baskent.edu.tr

Özet

Tarihi yapanlar insanlardır. Kişilerin hayatlarına odaklanmak tarihsel süreç içinde onların bilinirliğinin devamını sağlar. Tarihte örnek insanlar olarak nitelendirilen kişilerin mesleki ve insani özelliklerinin bilinmesi, alan çalışmalarında önemli olaylar ve koşulları aracılığı ile yarınların sağlam temeller üzerinde oluşturulmasına olanak sağlar. Bu çalışmada, ülkemizde ilk kalp naklini gerçekleştiren Dr. Kemal Bayazıt'ın (1930-2019) Türk tıbbına katkılarının tıp tarihi açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla; Sağlık Bakanlığı, çeşitli üniversiteler, mesleki dernekler vb. kurumlar ile iletişime geçilerek Dr. Kemal Bayazıt'ın hayatına ışık tutan belgeler elde edilmiştir. Tıp literatürüne katkıları sıralanırken, makaleleri bir araya getirilmeye çalışılmış, gazetelerde yer alan haberler derlenmiştir. Dünyadaki ilk kalp nakli 1967 yılında Dr. Christiaan Barnard tarafından gerçekleştirilirken, Türkiye'deki ilk kalp nakli bunu takip eden yıl içerisinde 22 Kasım 1968'de Dr. Kemal Bayazıt ve ekibi tarafından yapılmıştır. İnsan kalbinin başarılı bir şekilde nakli, insanlık, tıp ve tıp tarihi açısından çok önemlidir. Dr. Kemal Bayazıt kalıcı katkıları ile tıp ve bilim tarihine iz bırakan, yeni ufuklar açmış, işini tutkuyla yapan, başarı odaklı bir kişi olarak günümüz organ nakillerinin ve cerrahide yeni uygulamaların önünü açmıştır.

Summary

It is people who create and shape the history. Focusing on peoples' lives has provided continuance of awareness of them throughout the history. By means of important incidents and conditions of field studies, knowledge on professional and humanistic character of role models allows building the future on a solid basis. In this work it is aimed at exploring the contributions of Dr. Kemal Bayazıt (1930-2019) to Turkish history of medicine, who was the first to carry out a heart transplant in Turkey. For this purpose contacts were made with several establishments such as universities and professional associations, and documents shedding a light on the life of Dr. Kemal Bayazıt were collected. As his contributions to medical literature were addressed, articles that he authored and reports appeared on newspapers were collected. The first heart transplant in the world was performed by Dr. Christiaan Barnard in 1967 and the first heart transplant in Turkey was carried out by Dr. Kemal Bayazıt and his team in the year followed, on November 22, 1968. Successful transplant of heart holds a critical place in humanity, medicine, and history of medicine. With his long lasting contributions, Dr. Kemal Bayazıt as a success-oriented person who was passionate about his profession, has left a mark on the history of science and medicine and paved the way to today's organ transplantation and new surgical applications.

Kızılay'ın Türkiye'de İkinci Dünya Savaşı Döneminde Askeri Sağlık Hizmetlerine Yönelik Faaliyetleri
Red Crescent Activities for Military Health Services during the Second World War in Turkey

Gülhan SEYHUN

Dr. Öğr. Üyesi Altınbaş Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu

Bakırköy/İSTANBUL

e-mail: gulhan.seyhun@altinbas.edu.tr.

Özet

Tarihsel geçmişi 1868'e uzanan Kızılay'ın temel kuruluş amacı, savaş yaralılarına bakarak insanlığa hizmet etmek olmuştur. Kızılay ilk olarak Osmanlı-Rus ve Türk-Yunan Savaşı'nda hasta ve yaralılara yardım etmiş, İkinci Meşrutiyetle birlikte teşkilatlanmasını arttırmış ve Trablusgarp, Balkan, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nda da yardım faaliyetlerine devam etmiştir. 1923'te Cumhuriyetle birlikte barış ortamı sağlanmış ancak savaşın getirdiği göç, salgın hastalık, açlık ve yoksulluklar içinde kalan halkın yaralarını sarmak hiç de kolay olmamıştır.

1930'lu yılların sonuna doğru Avrupa adım adım savaşa sürüklenirken Türkiye, bu savaşın dışında kalmayı hedeflemiştir. Türkiye II. Dünya Savaşı'na fiili olarak girmese de Türk ordusu savaşa hazırlanmış, Kızılay da bu hazırlıkların içinde yer almıştır. Bu dönemde Kızılay ve Türk ordusunun ortak ve düzenli bir şekilde faaliyet gösterebilmesi için mevzuatta yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu savaşa yönelik olarak Kızılay; gönüllü hemşirelik kurslarıyla hemşire yetiştirmiş, sefer kadrosuna çıkartılan Türk ordusunda sayıları bir milyon üç yüz bini bulan asker için yardım kampanyası organize ederek askere kışlık kıyafet toplamış, savaşta açılacak hastaneler için malzeme tedarik etmiş ve depolarında hazır bulundurmuş, sıtma ilaçlarını yurt dışından getirtmiş ve sivil ve asker için gaz maskesi üretmiştir. Diğer yandan karşılıklı savaşan devletlere ait esir mübadele işlemlerini, her iki taraf devletin takdirini kazanacak şekilde desteklemiştir. Kızılay bu dönemde askeri sağlık hizmetlerine önemli bir katkı sağlamıştır.

Summary

The main purpose of the Red Crescent, whose historical background goes back to 1868, is to serve humanity by helping the sick and wounded in the war. The Red Crescent first provided aid to the sick and wounded in the Ottoman-Russian and Turkish-Greek War, expanded its organization with the Second Constitutional Monarchy and continued its aid activities in Tripoli, Balkan, the First World War and Independence War. In 1923, an atmosphere of peace was established with the foundation of Republic, but it was not easy to bind up the wounds of the people who suffered war, immigration, epidemics, hunger and poverty.

While Europe was gradually dragged into the war towards the end of 1930, Turkey aimed to stay out of the war. Although Turkey did not actually enter the World War II, The Turkish army was prepared for the war and Red Crescent was involved in these preparations. In this period, new regulations were made in the legislation for Red Crescent and the Turkish army to operate jointly and regularly. For this war, Red Crescent trained nurses through volunteer nursing courses, collected winter clothes for the army by organizing a charity campaign for the number of one million three hundred thousand soldiers who were in the unit of military expedition in the Turkish army, supplied materials for the hospitals which were to be opened during the war, and kept the materials available in the storage, brought malaria drugs from abroad and produced gas masks for civilian and military. On the other hand, Red Crescent supported the exchange of captives of the warring states in a way that the both sides appreciated. Red Crescent made an important contribution to the military health services in this period.

The Use of Natural Herbs in Folk Medicine in Turkistan

Shirinova NARGIZA FAKHRIDDINBEK QIZI

The Institute of History of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan

Junior Research Fellow

e-mail: nargiza_sharq@mail.ru

Summary

Although pharmaceutics was not developed as current time in the late 19th - early 20th centuries, there were used a variety of treatments and means to cure people. Though medicines began to appear into the country, physicians hardly used, since natural remedies, natural nutrients, and vitamins were mainly used for medicine preparation. The richness of Central Asian soil for minerals and a variety of medical herbs became foundation for the extensive development of pharmaceutics in Turkistan.

In Turkestan, drugs were prepared from three different means such as specially cultivated and wild medicinal herbs; minerals; parts of animals, reptiles and insects.

Each herbal growing in Turkestan ws considered useful. Medicinal herbs growing in mountainous and desert areas, and those growing in yards were used in pharmacy. Medicines were made of flowers, branches, leaves, roots, seeds, oils and juices of plants. The forms were also varied, as liquid, decoct, pills, grease and ointments.

In general, medicinal herbs in Turkistan were of great interest to neighboring countries. They organized several expeditions to the Central Asia. During these expeditions, they studied the nature, climate, and population of the country, and area's medical condition and medication. Especially they were interested in plants and minerals, which were used by pharmacists and locals. First, P. Semenov, A. A. Leman and F. Osten Saken showed how rich was plants in their flora catalog for healing.

In 1857, Borshchov led an expedition to Central Asia and published his work. A.P.Fedchenko discovered about 1,000 plant species during his trip to the Zarafshan valley, as well as various unique and therapeutic herbs and collections of herbs. I.Krauze also noted that how the cultivation of medicinal herbs of Turkestan would be beneficial to grow in Russia's economy.

V.I. Kushelevsky studied the traditions of local people's medical knowledge and folk medicine. His greatest work is devoted to the medical geography and sanitary condition of the Fergana valley. The author did a list of medicines that were popular among the people. The book contains 17 different types of medicines, 105 herbs and 10 species of animal and insects.

In conclusion, in the late 19th and early 20th centuries, natural resources in the pharmacy were colossal. Almost all herbs and minerals in nature were used effectively in the treatment of various diseases. The healing properties of the country always attracted foreign researchers. I want to clarify such issues broadly in my report.

İbn Sina Doğu'nun Sönmeyen Yıldızı
İbn Sina "Immortal Eastern Star"

Selçuk ŞİMŞEK

Dr.Öğretim *Üyesi,Maltepe Üniv*. Tıp Fak.Anesteziyoloji ve Reanimasyon ABD

e-mail: selcuk.simsek@maltepe.edu.tr

Özet

Asıl adı Ebu Ali el-Hüseyin İbn Abdullah İbn Sina 980 yılında Buhara'nın Afşana köyünde doğdu (Özbekistan). Babası Abdullah İbn Sina (Samanoğulları)Annesi Sitare Hanımdır.10 yaşında Kur'ân'ın hıfzını bitirdi"Nâtilî" adında bir bilginden felsefe ve matematik öğrendi.16 yaşında tıp eğitimi aldı, 19 yaşında doktor ünvanı elde etti . 1015'te Hamedan'a gidip ***Şemsü'd*** Devle'yi tedavi etti ve vezirliğe yükseldi. Alaü'd Devle yönetime gelince İsfahan'a yerleşti. Kalan 10-12 yılında İsfahan'da doktor, bilim danışmanı olarak çalıştı .21 Haziran 1037 Ramazan ayında 57 yaşında öldü. Kabri İran Hamedan'dadır. 276 adet kitap ve risale yazmıştır.Eserleri 3 ana dalda toplanır:Felsefe,Tıp ve Doğa Bilimleri . **El-Kanun fi El-Tıb;**1.Anatomi ve fizyoloji,2.Farmakoloji,3. Patoloji,4.Ateşli hatalıklar ve Cerrahi operasyonlar,5.Tıbbi malzemeler ve ilaç terkipleri.

Unsurlar (Element,Sim); Unsurlar ,insan ve diğer canlıların, cisimlerin ilk temel ögeleridir. Onların birleşip şekillenmeleriyle doğadaki çeşitli cinste şekiller ortaya çıkar.Hekim, tabiatın bu unsurlarının 4 tane olduğunu kabul etmek zorundadır. Ateş, Hava, Toprak, Su Anasır-ı Erbaa (dört unsur),Bu dört elementin insan bedenindeki karşılığı olarak kabul edilen dört sıvıya da Ahlat-ı Erbaa (dört hılt) denir. Bu dört hılt hayati faaliyetin normal devam etmesini sağlar. **TOPRAK**;(SEVDA-QARAGU) Kuru,Soğuk,Qara(Kara) ,Sert ve Yoğundur. Sevda (kara) hıltının merkezi dalaktır. ***İmmün sistemi uyarır.*** **SU** (BALGAM-QAPA)Vücutta taşıyıcı olarak görev yapar.Mavi Balgam Hıltının Vücuttaki yeri Akciğerlerdir. Sevda ve safra hıltlarının ***tıkanıklık yapmasını önler.*** Balgam h***ıltı*** Özellikleri; yaş, yağlı,a***ğır***,soğuk, kaba,durgun ve yapışkandır.**HAVA**;(QAN) Kırmızı kan h***ıltının*** yeri karaciğerdir. KAN hıltının görevleri;.Adale ,kalp ve mideye kan temin eder.Havanın iletimini sağlar. Hava siminin özellikleri; Sıcak, nemli, yağlı, sıvı, seyrek, yumuşak, akıcı, kaygan, **ATEŞ;SAFRA ;AGU** Sarı safra h***ıltının*** merkezi safra kesesidir. Safra h***ıltının*** g***örevleri;Besinleri*** parçalar.Hazmı kolaylaştırır.Balgam ve sevda hıltının sertleşme soğutma etkisini önler. Ateş Siminin özellikleri: Sıcak, kuru,keskin ve h***ızlı.***

İbn-i Sina bu dört Hılt'ın her insanda ***özel ve benzersiz*** bir şekilde karıştığını, **kişiye özel** bir denge oluşturduğunu söylemiştir. İşte kişiye özel ortaya çıkan **ruhsal, bedensel, zihinsel** özelliklerin bütününe **Mizaç** denir. Ahlat-ı erbaa'da dört temel mizaçtan bahsedilir: Safravi, demevi, sevdavi, balgami. İnsanda dört hıltın optimal dengesinin bozulmasına **Hastalık** denir.

Tedavi usulleri arasında en göze ***çarpanlar ;Müshil***, lavman, kusturma, hamam, masaj, egzersiz, kan alma), s***ülük*** ,beslenme tarzı değişikliği ,t***ıbbi bitkiler (Fitoterapi) .*** Bu uygulamalarda ana fikir detoks'tur. Bozukluğu tespit edilen hıltların bedenden uzaklaştırılmasıdır. Bedenin çalışma yeteneğinin önünde engel teşkil eden toksinler vücuttan uzaklaştırılınca ,beden kendini yeniden **restore etme yeteneğine** sahip olur..Kullanılan her bir bitki, yiyecek ve içeceğin de bir mizacı vardır. Kimi ısıtıcı, kimi soğutucu, kimi nemlendirici, kimi kurutucudur. **Hastanın ve hastalığın mizacına uygun bitkiler seçilerek terkipler hazırlanır.Sonuç olarak; ''Elementleri (simleri) bilmeyen hekim olamaz''.**

***İbn* Sina.**

Summary

His full name is "Ebu Ali el-Huseyin Ibn Abdullah Ibn Sina." He was born in Afsuna village in Bukhara (Uzbekistan). He was the son of Sitara and Abdullah Ibn Sina (Samanids). He memorized Quran when he was 10 years old. He took philosophy and maths courses from a scholar named "Natili".His medical education started at the age of 16 years and he received doctorate at the age of 19.

He settled. in Esfahan and worked as a science consultant and doctor in the remaining 12 years of his life. He died when he was 57 years old in the month of Ramadan (June 21,1037). His grave is in Hamadan.

He had written a total of 276 books and tractate. His works were collected in three main branches; Philosophy, Medicine and Natural Sciences.

“El-Kanun fi El Tıb”:1- Anatomy and Physiology 2- Pharmacology 3-Pathology 4-Febrile diseases and surgical operations 5-Medical supplies and pharmaceutical preparations

Elements (Sim): These are the first basic elements of mankind and other living things and with their merging and shaping various species are formed in nature. Ibn Sna said that a physician should accept those 4 elements; Fire, Air, Earth and Water (Anasır-ı Elbaa). The four elements in the human body are considered to be the equivalent of 4 liquids (Ahlat-ı Erbaa)(4 hılt) and they ensure normal vital activities..

SOIL (SEVDA-QARAGU):Dry, Cold, Qara (Kara) Hard and Dense. The center of “Sevda” is the spleen and it stimulates the immune system.

WATER(BALGAM- QAPA):It acts as a carrier in the body.The center of Blue Liquid in the body is the lung and it prevents congestion of “Sevda” and bile. The characteristics of Water: Wet, Oily, Heavy, Cold, Rough, Stagnant and Sticky.

AIR (QAN)The center of red fluid is the liver.It provides blood to the muscle, heart and stomach. It provides transmission of the air. The characteristics of Air: Hot, Humid, Oily, Liquid, Sparse, Soft, Flowing, and Slippery.

FIRE:(BILE-AGU): It’s center is the gall bladder. It shreds food and facilitates digestion. It prevents the cooling and hardening effect of Water and Qara. The characteristics of Fire; Hot, Dry, Sharp, Fast.

Ibn Sina stated that those four liquids are blended in a special and unique way in each person creating a personal balance. The personal, psychological, physical and mental features that emerge as a whole is named as “Temperament”. In Ahlat-ı Erbaa the four temperaments are described as: “Safravi, Demevi, Sevdavi, Balgami”. Disruption of the optimal balance of the four liquids in humans is called as “Disease”.

Among the treatment modalities; the most prominent ones are: laxative and enema applications, induced vomiting, Turkish Bath, message, exercise programmes, blood collection, leech application, dietary changes, medicinal plants (phytotherapy). The main idea in these applications is the “detoxification” and the removal of liquids from the body that cause the disorder. When the toxins that constitute an obstacle to the body!s ability to work properly are removed from the body , the body has the ability to restore itself. In this treatment method, every plant, food and drink used has a temperament behaving as heaters, coolers, humidifiers and driers. Compounds are prepared by selecting the plants appropiate to the temperament of the patient and the disease.

Consequently; Ibn Sina stated that “One can not be a physician without learning those elements”.

A Medical Experiment and a Child: Selected Aspects of International Law

Marek STYCH

PhD, Institute of Law, Administration and Economics; Faculty of Political Science; Pedagogical University of Cracow; ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków, Poland, email: e-mail: stycma@interia.pl

Summary

The objective of the undertaken study is to present the import of international regulations regarding child protection from medical experimentation without the endorsement of parents or legal guardians. To accomplish said objective it was necessary to analyze and interpret selected international regulations – specifically the Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Application of Biology and Medicine. Presented are the issues associated with a child's guarantees in the area of experimental medical research and expressed endorsement for such by appropriate entities such as parents or legal guardians. These efforts aim to eradicate the practice of performing illegal medical experimentation.

The article makes use of the legal dogmatic research method and performed a language interpretation and applicability of selected international law regulations.

The article considers the hypothesis that the above mentioned convention and other international legislated acts assure children undergoing medical experimentation full protection under the condition that such regulations will be tailored to the laws of a given country.

Considering the apolitical nature of said regulations, the possibility of referencing them to various legal systems and cultures enables the implementation of these regulations to other legal systems.

Key words: child rights, medical experiment, legal guardian, consent to medical experimentation

Hilâl-i Ahmer Mecmualarında Önemli Bir Umumî Hıfzıssıhha Konusu Olarak Vefeyât-ı Etfâl

Child Deaths as an Important Public Health Issue in Hilal-i Ahmer Magazines

1)İbrahim TOPÇU, 2) Ahmet Zeki İZGÖER

1) Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı

dribrahimtopcu@gmail.com

2) Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Meslek Yüksek Okulu

izgoer@yahoo.com

Özet

İlk nüshası 15 Eylül 1921'de, seksen yedinci ve son nüshası 15 Eylül 1928'de yayınlanan Hilâl-i Ahmer Mecmuaları, Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin süreli yayını olup, yaklaşık dört bin sayfa hacimli muazzam bir kaynak olarak elimizde bulunmaktadır.. Mecmuaların içeriğinde; cemiyetin merkez ve taşra teşkilâtlarında yapılan üye seçimleri, kongre haberleri, eğitim çalışmaları, hemşirelik alanında yapılan çalışmalar, muhacirlerin desteklenmesi, savaş esirlerine ve savaşta yaralananlara destek çalışmaları, deprem ve sel gibi doğal afetlerdeki hizmetler, cemiyete gelen yardımlar, farklı ülkelerin Kızılhaçlarının faaliyetleri gibi pek çok bilgi bulunmaktadır. Ayrıca dönemin önde gelen doktor ve bilim adamlarının makaleleri, yerel gazete ve dergilerden iktibaslar da yer almaktadır. Mecmualar, sağlık hizmetleri bakımından da dönem hakkında önemli bilgiler içermektedir

Mecmualarda dönemin en önemli sağlık sorunlarından biri olan "İctimâ□î Hıfzıssıhha" alanında her biri farklı sayılarda toplam 55 ayrı makale bulunmaktadır. Bu makalelerin muhtevasını çoğunlukla direk ya da dolaylı şekilde, dönemin yakıcı bir sağlık sorunu olan çocuk ölümleri ve alınması gereken sıhhî tedbirler oluşturmaktadır. Çocuk ölümleri konusunda dünya ve ülke istatistikleri, gelişmiş ülkelerde alınan tedbirler ve sonuçları, ülkemizde alınması gereken tedbirler, annelerin desteklenmesi, anne sütü ve çocukların beslenmesi, sütannelik, yaygın bulaşıcı hastalıklara bağlı çocuk ölümleri, bu alanda yürütülen bilimsel çalışmalar ve üretilen yayınlar, eğitim müfredatının güncellenmesi çalışmaları, anne adaylarının eğitimi, hastabakıcı-ebe ve uzman tabip ihtiyacının giderilmesi, her yerde meccânî çocuk doğum mahalleri ve vilâdethanelerin kurulması, vefeyât-ı etfâle karşı müstahdem müstahkem kale olarak himaye-i etfâl idealinin geliştirilmesi, ölüm istatistiklerinin çıkarılması ve alınması gereken tedbirlerin tespiti, nüfus siyaseti vb. ölümleri azaltabilmek adına ortaya konulan bütün çabalar, mecmualar çerçevesinde incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hilâl-i Ahmer Mecmuaları, Vefeyât-ı Etfâl, Hıfzıssıhha

Summary

The first edition of the Hilal-i Ahmer Magazines published on September 15, 1921, the eighty-seventh and the last of them on September 15, 1928, is a periodical publication of the Ottoman Red Crescent Society and is available as a tremendous resource of approximately four thousand pages. İn the content of Journals there is a lot of information such as member elections held in the central and provincial organizations of the community, congress news, educational activities, nursing studies, support of refugees, support to prisoners of war and wounded soldiers, activities of the Red Crosses of different countries, services in natural disasters such as earthquakes and floods, assistance from the community etc. There are also articles from leading doctors and scientists, and quotations from local newspapers and magazines. The magazines also contain important information about the period in terms of health services.

In the magazines, there are 55 different articles, each published in different issues, in the field of community healt protection, one of the most important health problems of the period. The content of these articles is directly or indirectly related to child deaths and the health measures to be taken, which are serious health problems of the period, World and country statistics on child mortality, measures taken in developed countries and their consequences, measures to be taken in our country, support of mothers, breast milk and nutrition of children, milk motherhood, child mortality due to widespread infectious diseases, scientific

studies and publications produced in this field, updating educational curriculum, education of mothers, meeting the need for nursing-midwife and specialist physician, establishment of free maternity clinics in everywhere, development of the ideal of protection of children as a fortress against child deaths etc; all efforts to reduce deaths will be examined within the framework of magazine issues.

Key Words: Hilâl-i Ahmer Magazines, Child Deaths, Health Protection

Hastanın Tedaviyi Redddetme Durumu, Etkileyen Faktörler ve Hemşirelik Yaklaşımı

Nursing Approach and Affecting Factors in the Case Patient' Refusing of Treatment

Hale TOSUN - Sağlık Bilimleri Üniversitesi- haletosun@gmail.com

Türkinaz AŞTI - Bezmialem Üniversitesi-tasti@bezmialem.edu.tr

Edanur GÜN- Bezmialem Üniversitesi- edanur0857@gmail.com

Özet

Etik ilke olan otonomi gereği hastaya yapılacak her işlem/uygulama öncesi sözlü/yazılı izin alınması zorunludur. Hastanın tedaviyi reddetme durumunda uygulama yapılmaz. Hemşireler birçok durumdan kaynaklı hastanın tedaviyi reddetme durumu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu araştırma hastanın tedaviyi reddetme durumu, etkileyen faktörler ve hemşirelik yaklaşımını belirlemek amacı ile tanımlayıcı olarak planlandı. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul izini alındı. Bir üniversite hastanesinde çalışan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 100 hemşire örneklem grubunu oluşturdu. Araştırmaya katılan hemşirelerin %87'si mesleğini sevdiğini, %93'ü uygulamalarında otonomilerini kullandıklarını, %100'ü tedaviyi reddeden hasta ile karşılaştığını, %84'ü hastanın bu kararına saygı duyulması gerektiğini %24'ü böyle bir durumda ne yapacağı konusunda güçlük yaşadığını belirtti. Sağlık kurumlarında hastanın tedaviyi reddetme durumunda nasıl bir yol izleneceği konusunda çalışanların bilgilendirilmesi ve bu konuda yaşanan sorunların kurum içi eğitimlerde ele alınması önerilebilir.

Summary

In accordance with the ethical principle of autonomy, it is mandatory to obtain verbal / written permission from the patient before each procedure / application. In case of the patient refuses treatment, no implementation is performed. Nurses are face with the patient's rejection of treatment which stem from different reasons. This research was planned as descriptive in order to determine patient's rejection of treatment, the factors that affecting it and the nursing approach. Ethics committee permission was obtained to be able to conduct the research. The sample group consisted of 100 nurses working at a university hospital and accepting to participate in the research. 87% of the nurses who join in the research liked their job, 93% used their autonomy in their applications, 100% met the patient who refused treatment, 84% said that the patient's decision should be respected and 24% had difficulty in what to do at such a situation. It may be suggested to inform personnel about what to do if the patient refuses treatment in health institutions and discussing the problems in this subject in in-house trainings.

İbn-i Sina ve Biruni'nin Kitaplarında Elma Şurubunun Kalp Hastalıklarında Kullanımı

Use of Apple Syrup for Heart Diseases in the Books of Avicenna and Al-Biruni

Hasan Basri ULUSOY

Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Farmakoloji AD.

e-mail: pharmacohistory@gmail.com

Özet

İbn-i Sina (ö.1037) El-Kanun fi't-Tıbb adlı eserinde *"Elmadan yapılan şuruplar, mide zaafını bertaraf eder; mide ve kalpte sıcaktan kaynaklanan sıkışmayı giderir."* ve El-Kanun es-Sağir fi't-Tıbb adlı eserinde *"Çarpıntı tüm bedeni kaplamış ve nabız yükselmişse sol basilika'dan kan alınır, hastaya doğal elma özüyle/reçeliyle kafur kapsülü içirilir. ……"* ifadelerine yer vermiştir. İbn-i Sina'nın çağdaşı olan Biruni (ö.1048) de Kitabü's-Saydana fi't Tıbb adlı eserinde Suriye çeşidi elmanın kalp için tonik özelliğe sahip olduğunu yazmıştır. Bu eserlerde elmanın kalp fonksiyonlarını iyileştirici etkisine ve çarpıntı tedavisinde kullanımına dair işaretler vardır. Günümüzde elmanın kalp damar hastalarıklarına karşı koruyucu olduğunu öne süren pek çok yayın vardır. Ayrıca son zamanlarda yapılan elektrofizyolojik bir çalışmada elmada bulunan polifenollerin ventriküler aritmilere karşı koruyucu olabileceği bildirilmiştir.

İnsanoğlunun yüzyıllar boyu biriktirdiği bir bilgi birikimi vardır. Bu bilgilerin doğruluğu kullanıldığı her devirde sınanmıştır. Yanlış bilgiler sürekli ayıklanmış ve günümüz bilimine ulaşılmıştır. Tıp alanında da durum böyle olmuştur, ama sentetik ilaçların hızla çoğalması bazı tedavilerin unutulmasına yol açmıştır. Eski tıbbi eserler incelendiğinde, o dönemlerdeki pek çok bilgi ve uygulamanın günümüzde de geçerli olabileceği görülmektedir. Elma şurubunun çarpıntı tedavisinde kullanımı bunların bir örneğidir.

Summary

Avicenna had written*"Apple syrups relieve pressures of the stomach and the hearth." in his famous book 'El-Kanun fi't-Tıbb'* and *"If palpitation effects the whole body, blood is extracted from left basilic vein, and recommend patient drink apple extract and ……"* in his other book **'***El-Kanun es-Sagir fi't-Tıbb'.* Similarly, Al-Biruni (d.1048) had written that Syrian apple has cardiotonic properties, in his book 'Kitabü's-Saydana fi't Tıbb'.

In these historical books, there are indications for beneficial effects of apple for cardiac functions and for palpitation. There are a lot of reports about beneficial effects of apple for prevention of cardiovascular disease. Beside, results of an electrophysiologic study indicate that apple has protective effect against ventricular arrhythmias.

Scientific knowledge was gathered along centuries, and it is subject to revision and refinement as new data are found. This is also true for the field of medicine. However, some natural therapies were forgotten because of rapidly increasing synthetic drugs. As new research results are published, it is seen that lots of therapies recommended in the historical medical books have scientific basis, such as the use of apple for treatment of palpitation.

Ortopedi ve Etik
Ethical Issues in Orthopedics

Ömer Kays ÜNAL

Dr. Öğr. Üyesi.Maltepe Üniv.Tıp Fak .Ortopedi ABD.

e-mail: omerkays@gmail.com

Özet

Hasta konforu ve doktorun hastaya yaklaşımı tıp tarihinin önemli bir mirası olup milattan önce 2000 yılında yazılmış olan Hammurabi Kanunlarında ilk olarak geçmektedir. En basit tanımı ile etik beşeri davranış bilimidir. Tıbbi etik ise doktorun tıbbi olarak nasıl davranması gerektiği ile ilgilenir. Tıbbi etik, tıbbi pratik sürecindeki karar aşamasında uygulanması gereken prensipleri değerler ve adil olma çerçevesinde irdeler. Aynı zamanda hastalar, diğer doktorlar, akademik çalışmalar ve endüstri ile olan ilişkilerde profesyonelliği inceler. Kanunlar ve etik arasında kesin bir bağlantı olmasının yanında tıbbi etik özellikle hak ve değerler üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Etik konusunda yayılanmış birçok kılavuz mevcut. Bu kılavuzlar hekimlere hastaları değerlendirme ve tedavi etme sürecinde adil, dürüst, kapsayıcı ve hasta tarafından anlaşılabilir olma noktasında yol göstericidir. Ortopedi pratiğinde AAOS tarafından 2011 yılında güncellenen 'Code of ethics and professionalism for orthopaedic surgeons' isimli kılavuz ile ortopedi uzmanlarına hastayı değerlendirme ve tedavi etme aşamasında nasıl hasta iyiliğini gözeterek onurlu bir şekilde davranması gerektiği konusunda aydınlatmaktadır. Aynı zamanda bu kılavuzlar ile bazı prensipler (hasta-doktor ilişkisi, kapsayıcılık, yasal olma, onur, çıkar çatışması, gizlilik, tıbbi bilgi, ortak çalışma, sosyal sorumluluk) ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

Doktorların statüleri gereği toplum ile olan ilişkileri toplumda hiçbir başka meslek grubunun sahip olmadığı insana müdahale iznini sağlamaktadır. Bu ayrıcalık beraberinde hastanın iyilik halini amaçlama, hastanın güvenliği ve hastanın öncelikli ihtiyaçlarını gözetme gibi bazı zorunlulukları da getirmektedir. Doktorların hasta ile olan ilişkileri ve müdahaleleri direk olarak hasta yaşamını etkilemesinden ötürü bu davranışların etik kurallar ile belirlenmesi ve şekillendirilmesi kaçınılmaz bir gerekliliktir. Benimsenmesi gereken temel etik prensipler, zarar verme, hastanın iyiliğini amaçla, otonomiye saygı duy ve adaletli ol. Bunlarla beraber unutulmaması gereken bir diğer konu tıp sürekli olarak değişmektedir. Tıp eğitiminde, teknolojide, geri ödeme koşullarında, hastane politikalarında, enformasyonda ön görülemez gelişmeler daha önce tanımlanmamış etik konuları da beraberinde tartışmaya açabilir. Tıbbi etik konusunda her ne yenilik olursa olsun doktor olarak göz önünde tutmamız gereken hastanın iyiliğidir. Tıp pratiğinde çıkar çatışmaları her dönemde olmuştur ve olmaya devam edecektir. Bizim için önemli olan her koşulda etik dışı yaklaşımlara karşı dikkatli olmaktır.

Summary

Concerns for patient welfare and the appropriate behavior of the physician are a part of the heritage of medicine originating with the Code of Hammurabi, a code of ethics dating from 2000 B.C. In its simplest terms, Ethics is the science of human duty. Medical ethics is that the physician ought to do and how he or she should behave. Medical ethics applies moral principles to the values and judgement inherent to the practice of medicine. It includes the essential concepts of professionalism and our relationships with patients, colleagues, trainees and industry. There is clearly a link between the law and ethics, but the former tends to concentrate on rights and the latter on values.

Guidelines about ethic serve as guides for conduct of the physician in managing patients with fairness, honesty and integrity and with a clear understanding of the ethical and moral principles which should underpin this care. In orthopedics, AAOS 'Code of ethics and professionalism for orthopaedic surgeons' (revised in 2011) highlights the concerns we should all have for patient welfare and honourable behaviour by treating orthopaedic surgeons. About this guideline, some principles (Physician-Patient Relationship, Integrity, Legalities and Honor, Conflicts of Interest, Confidentiality, Medical Knowledge, Cooperation, Remuneration,

Publicity, Societal Responsibility) were defined as the essentials of honorable behavior for the orthopaedic surgeon.

Our contract with society allows us to do things to individuals that no other citizens are permitted to do. These privileges come with the obligation to prioritize the health, safety, and interests of our patients. Because the actions of physicians can have dire consequences upon patients' lives, all of our actions fall under the domain of medical ethics. We are, therefore, bound by the ethical principles of do no harm (nonmaleficence), act for the good of our patients (beneficence), respect autonomy and be justice. At the same time, it is also important to keep in mind that medicine is continuously changing. Changes in resident training, medical technology, reimbursement arrangements, hospital alliances, practice structures, and informatics will likely pose new and unforeseen ethical issues. As these new ethical dilemmas arise, it is important to maintain the profession's focus the good of the patient. Conflicts of interest will always be a part of the practice of medicine. Physicians, therefore, need to remain alert to the many influences that can divert their attention and lead them astray.

Melancholy in Ibn Sina Thought

Carlos VIESCA

President of the International Society for the History of Medicine / Department of History and Philosophy of Medicine, Faculty of Medicine, National Autonomous University of Mexico (UNAM)

e-mail: carlosviesca@yahoo.com

cviesca@frontstage.org

Summary

Ibn Sina, Avicena in Western World, was a very influential and important thinker. He works in many fields of knowledge, mainly in philosophy and medicine and, in this last, on humoral concepts and mental illnesses. Melancholy was, after Ibn Omrane book, the most important substance as a producer of many illnesses, specially mental, where burned humors became black bile and sums with the original black bile to produce delirant melancholy, that is psychotic depression in actual classifications. The constitution and alterations of human body configurate the dimensions of health and illnesses and a theory of balance is developed mainly in Ibn Sina *Al Quanoun,* giving there medical explanations on this topic. Many anecdotic histories runs over the medical activity of Ibn Sina and his actions in the conceptualization and treatment of mental illnesses, most of them classified as melancholic disturbances.

Also in his treatise on *Metaphysic* offer us very interesting thoughts about the Divine order of the Cosmos and the relationship between these realms and human intelligence and also the ordered configuration of human world, from his physical body to mental activities and to social structures.

Ibn Sina gave us an integrative view of human realms and black bile is essential as an explanatory mean to understand it and a basis to work medically fighting for a better individual and collective health.

Abulcasis Apportations to Plastic Surgery

Maríablanca Ramos de VİESCA

e-mail:carlosviesca@yahoo.com

cviesca@frontstage.org

Summary

Abu Quasim Khalaf Ibn Abbas Al Zahrawi best know as Albucasis or Zahravius always emphasized the importance of a good physician and patient relationship, taking care of the patient's safety . He was also interested to transmit his knowled, he transformed the innovation and modification in the surgical practice especially for the Italian and subsecuently to all European surgeons, the instruments and their use is one of the cientific communication of that time.

He is considered the father of the operative surgery, he introduced almost 200 surgery tools. His kwonledge contribute in the early descriptions of plastic reconstructive surgery, diagnostic and treatment including the management of congenital malformations as imperforated external urinary meatus, hermaphrodites, gynecomastia, supernumerary and webbed fingers.

The Islamic World of that time, according to Ibn Hazm there were beauties classes (sabāha), the sweetness (halāwa) the features and the grace of movement, adaptation of forms related to beauty. Correction of external forms is the beauty (Yamal) of each of the isolated qualities. This Paper analized the diferent procedures in the Albucasis surgical practice.

A Comprehensive Review of a Rare Istanbul Manuscript (Yeni Jami # 924)

M. Zafer WAFAİ, MD.,
FACS, FICS, FRC Ophthal.
Founder and Director of Al-Wafai Eye Center
Damascus, Syria
e-mail: zaferwafai@gmail.com

Summary

This paper deals with an important manuscript entitled; the Sufficient in Ophthalmology, written by Khalifah Ibn Abi al-Mahasin al-Halabi (D654 AH/1252 AD), and housed in al-Sulaymaniyah library under number (Yeni Jami 942).

What makes this manuscript so unique and valuable are several important aspects:

1- The author quoted 73 books written by 41 physicians prior to his time.

2- It is the first book in the history of humankind to so accurately illustrate, and label a cross section of the eyes and the base of the brain.

3- It is the first book to illustrate thirty-six ophthalmic surgical instruments, and organize them in such a visually appealing manner.

4- It is the first book to organize the eye diseases in tables, according to the anatomical location of the disease.

5- The first book to dedicate a whole chapter to sizes and weights of the medications used during his time.

6- The author was the first to use the magnet to remove a broken metal piece of a couching needle from the eye.

The purpose of this presentation is to draw the attention of the medical historians in general and the ophthalmic historians in particular, to a very rare, valuable, and of utmost scientific importance manuscript

A Study of Originality and Innovation in on Smallpox and Measles (al-Jadari wa'l-Ha□ba)

Alan S. WEBER

PHD. Premedical Program, Weill Cornell Medicine – Qatar, Doha, Qatar.

e-mail: anastasiafedo@icloud.com

Summary

Objective: To assess the originality of Abu Bakr Mo□ammad b. Zakariyā□ Rāzi (Al-Rāzi) in his On Smallpox and Measles (al-Jadari wa'l-□a□ba).

Introduction: Al-Rāzi was justly celebrated as one of the most influential physicians in history. His Kitāb al-□āwī fī al-□ibb in twenty-three volumes covered a vast range of knowledge including surgery, ophthalmology, and ostretrics. Scholars such as Browne, OLeary, Poormann, and Gutas have discussed the originality of the Islamic medieval medical tradition, specifically Ibn Sina, al-Zahrāwī, and Al-Rāzi, and how closely it is based on Greek models. Discussions have centered on how Islamic physicians contributed to medical advancement of tibb al-unani through clinical observation, and critiques of underlying philosophical principles of nature (4-element theory, Aristotelian physis, astrology, alchemy, etc.). Results and Discussion: Al-Rāzi clearly represents an original medical thinker, both in theoria and praxis. In the Shukuk al-jalinus (Doubts about Galen), Al-Rāzi states one "should not simply accept the knowledge conveyed to them, but should question everything before them" which aligns with modern principles of evidence-based medicine. The basis of distinguishing between the skin lesions accompanying Morbillivirus and Variola major infection was close clinical observation – contagious disease was often distinguished only generally as wabā□. His clinical cases were sought after his death and published by his students. Additionally, he applied the Galenic medical framework of humoralism in a novel way, determining that smallpox was "predominant among children because the blood of infants is more moist than that of adults, a condition which makes their blood more likely to ferment and putrefy." Conclusion: As evidenced by al-Jadari wa'l-□a□ba, Al-Razi is a forerunner of modern scientific thinking in medicine. He advocated a theoretical approach to medicine (hypotheses, and a systematic framework to medical knowledge, as well as a philosophy of physics and knowledge) tempered by empirical data (clinical observations, practical knowledge). This methodology generated new insights into disease etiology and pathology. As Pormann states "al-Razi insisted that new treatments should be found through a combination of 'experience' (tajriba) and 'reason' (qiyas)". Keywords: Abu Bakr Mo□ammad b. Zakariyā□ Rāzi (Al-Rāzi), al-Jadari wa'l-□a□ba (On Smallpox and Measles), Islamic medicine, Greek transmission of medical knowledge .

Author Biographies: Dr. Alan S. Weber, PhD teaches medical history, literature, philosophy, and Islamic medical ethics at Weill Cornell Medicine–Qatar, a satellite campus of Cornell University in the Middle East. The former Managing Editor of Isis, he is also the author and editor of Nineteenth Century Science, and an edition of women's Renaissance medical texts. He previously taught literature, and the history and sociology of science and medicine at The Pennsylvania State University and Cornell University. His recent publications include: "Islamic Scholars on Ensoulment" (2018), "Folk Medicine in Oman" (2011), "Ibn Sina: the Islamic Polymath" (2012), and "Patient Opinion of the Doctor-Patient Relationship in a Public Hospital in Qatar" (2010).

Askeri Psikiyatrlar ve Osmanlı Cihan Harbi'nde Firarın Tıbbileştirilmesi
Military Psychiatry at Work: Medicalization of Desertion in the Ottoman First World War

Yücel YANIKDAĞ
University of Richmond
Richmond, Virginia, USA
e-mail: yanikdag@richmond.edu

Özet

Birinci Dünya Savaşında yaklaşık 500.000 Osmanlı askeri (veya 1914'ten 1918'e kadar görev yapan tüm askerlerin yaklaşık yüzde 20'si) firarla saflarını terk etti. Zamanın yüksek rütbeli komutanları bu yüksek firari rakamları için bir dizi nedenler önerdiler. Osmanlı ordusunun ve Cihan Harbi'nin modern tarihçileri, aynı konuda kendi yorumlarını önerdiler. Fakat aynı zamanda bu neredeyse inanılmaz firari istatistikleri hakkında yorumları gözden kaçan üçüncü bir uzman grubu daha vardı. Bunlar da, savaş sırasındaki firarların çoğunun aslında patolojik (marazi firar) olduğunu iddia eden Osmanlı-Türk psikiyatrlarıydı. Psikiyatristlere göre firarların çoğunluğu bilinçli olarak askerlik hizmetini yerine getirmekten vazgeçen askerlerin basit eylemleri değil, fakat psikojenik füg/firar (şimdi disosiyatif füg) den başka bir şey değildi. Böylece, askerler askeri-yasal anlamda firariler değil de kendilerini kontrol edemeyen ıstırari firarilerdi. Bir çok firarinin hayatlarını divan-ı harplerden kurtarmış olsalar da, psikiyatrlar neredeyse her zaman firarları savaşın tecrübesinden tamamıyla ayırdılar. Onların sosyomedikal yorumunda firar askerleri psikiyatrik bozukluklarının semptomlarından başka bir şeyler değillerdi. Bu görüşe göre firar daha büyük bir tıbbi problemin—histeri, epilepsi, şizofreni ve benzerleri--işareti haline geldi. Bu konuşma firarın nasıl tıbbileştirildiğini ve nasıl bir patoloji olarak algılandığını inceleyecek. Bunu yaparken, psikiyatrların da motivasyonlarını sorgulayacaktır.

Summary

During the Great War, approximately 500,000 Ottoman soldiers (or nearly 20 percent of all soldiers fielded from 1914 to 1918) deserted their ranks. Dismayed at such high numbers, contemporary Ottoman military leaders offered a number of reasons for these high rates of desertion. Modern historians of the Ottoman military or the Great War have offered their own interpretations of the reasons for desertion. There was yet a third group of experts whose views on desertion have been completely overlooked. These were the Ottoman-Turkish psychiatrists, who argued that a majority of desertions during the war were pathological (marazi firar) in nature. For the psychiatrists, most desertions were not simple acts of soldiers deciding consciously to abandon military service, but an illness in the form of psychogenic fugue (now, dissociative fugue). Thus, these men were not deserters in the military-legal sense, but sick men who could not help but desert. Almost always divorced from the war itself, in this socio-medical interpretation, desertion became a symptom of a number of mental ailments, which afflicted these men. In other words, desertion became the sign of a larger medical problem—hysteria, epilepsy or schizophrenia to name a few. This paper investigates how desertion was medicalized and pathologized. In doing so, it also questions the motivations of psychiatrists for ignoring those

Endülüs Tıbbı'nın Anadolu'daki Kabulü: İbnu'l Baytar Tercümeleri Örneği
Anatolian Reception of Andalusian Medicine: Anatolian Reception of Andalusian Medicine: The Case of Ibn al Baytar Translations

Mustafa YAVUZ

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Bilim Tarihi Bölümü

e-mail: mustafay007@gmail.com

Özet

İnsanoğlunun yeryüzüne ayak bastığı andan itibaren gerek bireylerin gerekse bireylerin oluşturduğu toplulukların sağlıklarını korumak amacıyla asgari bir tıp ve ecza bilgisine ihtiyaç duyduğu kesindir. Bu cihetle ister küçük kabileler düzeyinde ister medeniyetlerin temsilcisi büyük devletler düzeyinde tıp ve eczacılığın nazarî (Yun: ***θεωρία***), amelî (Yun: ***πρ□ξις***) ve tatbikî (Yun: ***ποίησις***) yönlerini kapsayan bir bilgi kümesi diğer bilimlerdeki veya sanatlardaki bilgi kümelerine göre önceliğe sahiptir. Orta çağ **İslâm Coğrafyasında tıp ve eczacılığın dayandığı temel**ler, Akdeniz-Mezopotamya havzasında neşet etmiş teoriler, bu teorilere bağlı yerel pratikler ve insan bedeni üzerinde sergilenen uygulamalardı. Bu anlamda Endülüs'te, -esasında nispeten daha Doğu'da ortaya çıkmış ve Maşrık Tıbbı olarak isimlendirdiğimiz tıp ve ecza bilgisi- bir müddet sonra gelişip evrilerek nispeten daha Batı'da, Mağrip Tıbbı olarak adlandırdığımız bir disiplin hâline geldi. Endülüs'ün meşhur âlimlerinden İbnu'l Baytar (1197–1248), Mağripten, Kitabu'l Camiu'l Mufredatu'l Edviyye ve'l Ağziyye (Basit İlaçlar ve Gıdalar Hakkında Kapsayıcı Kitap) isimli eserini vereceği Maşrık'a göç etti. İbnu'l Baytar'ın bu eseri, bir müddet sonra, Aydınoğulları Beyliği ve akabinde Osmanlı Devleti gibi siyasi teşekküller altında hizmet veren farklı mütercimler tarafından Türkçe'ye tercüme edildi. Bu çalışmada, Osmanlı Tıbbına Endülüs etkisini İbnu'l Baytar'ın meşhur eseri ve Eski Anadolu Türkçesi'ne tercümeleri arasındaki nicel farklar üzerinden açıklamaya dönük genel bir çerçeve çizilecektir. Zira, tercümelerin neredeyse hiçbirinin tam tercüme olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İbnu'l Baytar tercümesi olarak bilinen bu eserlerin nereden, nasıl ve niçin tercüme edildikleri sorularının yansıra, Anadolu'da niçin İbn Sina'nın değil de İbnu'l Baytar'ın eserinin bu kadar revaçta olduğu sorusuna da cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: İbnu'l Baytar, Orta çağ Tıbbı, Osmanlı Tıbbı, İslam Tıbbı

Anatolian Reception of Andalusian Medicine: The Case of Ibn al Baytar Translations

Summary

A knowledge of pharmacy and medicine has been crucially necessary in order to protect the health of individuals as well as the populations from the very beginning until our days. Whether in small tribes or in great civilizations, the knowledge of theoretical (Gr: ***θεωρία***), practical (Gr: ***πρ□ξις***) and applicative (Gr: ***ποίησις***) aspects of pharmacy and medicine have a priority before any other type of knowledge or science. Pharmacy and medicine in the Medieval Islamic Civilization were based on Mediterranean-Mesopotamian theories and local practices depending on these theories and applications on human body. In this regard, pharmacy and medicine in al-Andalus -initially rooted into Eastern Islamic Medicinal Lore that is *Tibb al Mashriqi*- grew after a short while into autonomous disciplines, known as *Tibb al Maghrebi*. Ibn al Baytar (1197–1248), the famous Andalusian physician migrated from Maghreb to Mashriq where he wrote his famous book *"Kitab Jami al Mufradat al Adwiyyat wa al Aghdiyyat / Book of Collection on Simple Drugs and Nutrients"* which was later translated into Turkish during reign of Aydinid and Ottoman States, by different translators. In my paper, I will try to figure out a descriptive framework on the Anatolian reception of pharmaco-medicine in al-Andalus, through Ibn al Baytar's above mentioned book. Since almost none of the translations are *complete translations* of Ibn al Baytar's work, I will question from where, how and why this text is translated in Turkish. Comparing it to the Avicennian school, I will try to put forth that works on Ibn al Baytar has built a tradition in the Ottoman Medicine.

Key Words: Ibn al-Baytar, Medieval Medicine, Ottoman Medicine, Islamic Medicine

Avicenna in Chinese Scholarly Publications over the Past 70 Years

Yiwei YAN

Assoc.Prof.Dr.Institute for the History of Natural Sciences, Chinese Academy of Sciences

e-mail:yanyiwei@ihns.ac.cn

Summary

In 1952 (CE), an official celebration of the memory of Avicenna was organized in China by the country's newly established government as part of a series of activities honouring "World Cultural Giants". Renowned scholars from different fields contributed articles on the life and works of Avicenna to medical and historical journals, thus formed a fundamental, though not large enough, store of information for later Chinese writers to refer to in quite a number of years. However, research interest at that time still focused on Avicenna's philosophy. Volume VI of *The Cure* was translated into Chinese by the faculty members of the Department of Philosophy, Peking University, by way of a French version, and published as a monograph under the title of *Lun Ling Hun* (*On the Soul*) in 1963. Then in 2000, the publication of an edition with modern annotation and commentaries of the extant part of *Hui Hui Yao Fang* (*Prescriptions of the Hui Nationalities*), a 14th century Chinese compilation of Islamic medical books in which *The Canon of Medicine* was heavily drawn upon, brought the great physician to the attention of Chinese academia once again. In the intervening years between 1960s and 1990s, the majority of research and introductive works about Avicenna came out from the regions where Uighur or Tajik ethnic medicine are currently in practice. The first-ever Chinese translation of *Book I* of *The Canon of Medicine* became available in 2010 through the efforts of scholars at the Beijing University of Chinese Medicine, being based on Gruner's English translation in 1930. Present degree of research in China on Avicenna, as well as on other Islamic medical giants, suggests to us both a strong need and a great opportunity for further collaborations between Chinese and Islamic medical historians.

Hz. Peygamber Döneminde Vücuttan Kan Alma Yöntemleri
Bloodletting Methods During the Prophet Muhammad's Period

Büşra YILDIRIM

Arş.Gör.Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi Çanakkale Şehitleri Yerleşkesi Çanakkale/Merkez

e-mail:busrayildirim@comu.edu.tr

Özet

Kadîm tıpta hastalıkların sebebi basit bir teori üzerine kuruluydu. Vücuttaki sıvıların bir yerde birikmesinin dengeyi bozduğu ve bu sebeple hastalıkların ortaya çıktığı düşünülmekteydi. Yine bu teori çerçevesinde, hastalıkları tedavi etmek amacıyla vücutta birikmiş zararlı sıvıların dışarı atılması gerektiğine inanılmaktaydı. Bu amaçla zararlı unsurların dışarı atılması için muhtelif yöntemlerle boşaltım (evacuation) uygulanmaktaydı. Boşaltımı gerçekleştirmek için tatbik edilen yöntemler arasında müshil kullanma, oruç tutma, lavman ve kan alma gibi muhtelif şekiller bulunmaktaydı. Bu yöntemlerden kan almanın hacamat (cupping therapy), fasd (venesection, phlebotomy) ve sülük (leech) olmak üzere üç çeşidi mevcuttu.

Zikredilen boşaltım yöntemlerinden kan alma, Hz. Peygamber döneminde de insanların tatbik ettikleri bir tedavi yöntemiydi. Bu bildiride, hacamat (cupping therapy), fasd (venesection, phlebotomy) ve sülük (leech) olmak üzere üç çeşidi bulunan kan alma yöntemlerinin Hz. Peygamber döneminde uy-gulanıp uygulanmadığı konusu ele alınacaktır. Bunun için öncelikli olarak bu tedavi yöntemlerinin ne olduğuna ve birbirinden ayrılan yönlerine değinilecektir. Daha sonra kan alma yöntemlerinin Hz. Peygamber dönemindeki uygulanış biçimleri irdelenecektir. Böylece günümüzde de geleneksel ve tamamlayıcı tıp yöntemleri arasında yer alan bu tedavi yöntemlerinin Hz. Peygamber döneminde hangi konumda yer aldığı ve zaman içerisinde herhangi bir değişime uğrayıp uğramadığı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Dolayısıyla zikredilen kan alma yöntemlerinin tarihin belli bir dönemindeki seyri izlenecektir. Bu çerçevede öncelikli olarak hadis kitapları ve ilk dönem Arapça sözlükleri kronolojik bir okumaya tabi tutulacaktır. Mezkûr kan alma yöntemleri tıp tarihinde de önemli bir yer teşkil ettiği için tıp tarihi kitapları da göz ardı edilmeyecektir.

Summary

The reasons of diseases were based on a simple theory in the ancient medicine. It was believed that the balance was disturbed when the body liquid accumulated in a certain place and therefore the diseases occurred. In this theory, it was also thought that this malign liquid accumulated in the body needed to be evacuated to cure the diseases. Therefore, various methods were employed to evacuate the malign agents. These various methods performed for evacuation included purgative use, fasting, enema and bloodletting. Bloodletting, among these methods, was performed in three ways which are cupping therapy, venesection and leech.

Bloodletting, among the said evacuation methods, was a treatment performed by people in the period of Prophet Muhammad. This paper addresses whether the bloodletting methods which are cupping therapy, venesection and leech were performed during the period of Prophet Muhammad. First, we will address what these treatment methods are and their differences. Then, we will examine how these methods were performed in the period of Prophet Muhammad. Thus, we will endeavor to put forth the status of these treatment methods which are also among today's conventional and complementary medicine methods in the period of Prophet Muhammad and whether they underwent a change in time. Therefore, the progress of the said bloodletting methods in a certain period will be examined. In this regard, we will firstly read the hadith books and prime Arabic dictionaries chronologically. Aforementioned bloodletting methods are also important for the history of medicine; therefore, books of medicine history will also be taken into consideration.

Yahûdî Hekim İshak el-İsrâîlî'nin (ö. 345/956) Tıbbî Eserleri ve İslam Tıbbına Katkıları

Jewısh Physician İshak al-İsrâîlî's Medical Works and His Contributions to Islamic Medicine

Firdevs YILDIZ

Araştırma Gör. Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi,

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi

Altınşehir Mah. Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Adıyaman/Merkez

e-mail: firdevsyildiz@adiyaman.edu.tr

Özet

Ortaçağ İslâm dünyasında yaşayan zimmîler İslâm kültür ve medeniyetinde önemli izler bırakmışlardır. Bunlar arasında Mısırlı Yahûdî hekim İshak el-İsrâîlî yer almaktadır. Yüz yılı aşkın bir hayat yaşayan İsrâîlî ömrünün yarısını Mısır'da geçirmiş ardından Kayrevan'a giderek Ağlebîler ve Fâtımîler dönemini bir hekim olarak idrak etmiştir. Her iki dönemde de özellikle tıp alanında faaliyet göstermiştir. İsrâîlî Ağlebîler'in en meşhur hekimlerinden olan İshak b. İmrân'dan eğitim almıştır, İbnü'l-Cezzâr, Dunâş b. Temîm ve Mûsâ b. el-Âzâr gibi tıp alanında uzman hekimler yetiştirmiştir.

İsrâîlî Ağlebîler döneminin en önemli ilmî müesseselerinden olan Kayrevan Beytülhikme'sinde hizmet vermiş bu eğitim kurumunun müesseseleşmesinde hocası İshak b. İmrân ile birlikte önemli rol oynamıştır. Kayrevan'da tıp alanında otorite kabul edilen İsrâîlî'nin bu alana dair kaleme aldığı eserlerin başında *Kitâbü'l-ağziye, Kitâbü'l-bevl, Kitâbü'l-hummeyât* ve *Te'dîbü'l-etıbbâ* gelmektedir. Bu eserlerin pek çoğu sonraki yıllarda Latince, İbranice, İngilizce ve İspanyolca'ya çevrilmiştir. Bu eserler ilk olarak 1087'de Constantinus Africanus tarafından Latince'ye tercüme edilmiştir. Bu çeviriler sayesinde İsrâîlî'nin eserleri Sicilya üzerinden Avrupa'ya aktarılarak Solerno okulunda ders kitabı olarak okutulmuş, birçok Avrupa üniversitesinde de XVII. yüzyıla kadar ilgi görmeye devam etmiştir.

Bu çalışma hayatını İslâm coğrafyasında hekim olarak geçirmiş Yahûdî bir âlimin Mağrib tıbbının gelişmesindeki katkılarını ve bu bölgede bir tıp okulunun kurulmasındaki faaliyetlerini ortaya koymayı hedeflemektedir. Ayrıca İsrâîlî'nin hocası ve talebeleri ile ilişkisi incelenerek ortaçağ Mağribinde tıp eğitiminin nasıl yürütüldüğü ve ne tür dersler okutulduğu sorusuna cevap aranacaktır. Bunun yanında İsrâîlî'nin yazdığı tıbbî eserlerin İslam ve Avrupa coğrafyasına katkısı üzerinde durulacaktır.

Summary

Dhimmies living in the medieval Islamic world have left important traces in Islamic culture and civilization. Among them is the Egyptian Jewish physician Ishaq al-Israîlî. Having lived a life of more than a century, Israel spent half of his life in Egypt, then went to Qairawan and realized the period of Aghlabi and Fatimids as a physician. In both periods, he has been active especially in the field of medicine. İsrâîlî was educated by İshak b. İmrân, one of the most famous physicians of Aghlebis and then he trained medical specialists such as İbn al-Jazzâr, Dunâş b. Temîm, Mûsâ b. al-Âzâr.

İsrâîlî served in Qairawan Beytülhikme, which is one of the most important scientific institutions of the Aghlabi period and he played an important role in the establishment of scientific institution together with his teacher İshak b. İmrân. Isrâîlî, who is accepted as an authority in the field of medicine in Kayrevan, has written books in the same field such as Kitâbü'l-ağziye, Kitâbü'l-bevl, Kitâbü'l-hummeyât and Te'dîbü'l-etıbbâ. Many of these books were translated into Latin, Hebrew, English and Spanish in the following years. These works were first translated into Latin by Constantinus Africanus in 1087. Through these translations, the books of Israel were transferred to Europe via Sicily and taught as a textbook in the school of Solerno and continued to attract attention in many European universities until the 17th century.

Ebu Bekr Mu□ammed B. Zekeriyyā Er-Rāzī'ye göre Mālī□ūliyā (Melankoli)

Mālīkhūlıyā (Melancholia) according to Abū Bakr Mu□ammad b. Zakarıyya al-Rāzī (Rhazes)

Abdullah YILDIZ,[1] Ahmet ACIDUMAN[1]

[1]Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

e-mail: dr.abdullahyildiz@hotmail.com

ahmetaciduman@yahoo.com

Özet

Amaç: Bu çalışmada İslam tıp, bilim ve felsefe tarihinin en önemli isimlerinden birisi olan Ebū Bekr Mu□ammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin farklı eserlerinden yola çık**ıl**arak mālī□ūliyāyı nasıl ele aldığının ortaya konması ve tartışılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma kapsamında Ebu Bekr Mu□ammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin *el-Man□ūrī fī'□-Tıbb*, *et-Ta□sīm ve't-Teşcīr*, *e□-□ıbbu'l-Mulūkī* ve *Kitābu't-Tecārib* adlı eserleri incelenmiştir. Bu eserlerde yer alan mālī□ūliyā başlıklı bölümlerin Arapçadan Türkçeye çevirileri yapılmıştır. Elde edilen bilgiler, bulgular kısmında sunulmuştur.

Bulgular: Ebu Bekr Mu□ammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin *et-Ta□sīm ve't-Teşcīr* adlı eserinde mālī□ūliyānın etiyolojisine değinildiği ve etiyolojiye bağlı olarak semptomlardan bahsedildiği ve tedavi konusuna yer verildiği görülmüştür. *el-Man□ūrī fī'□-Tıbb* adlı eserde ise hastalığın semptomları ve tedavisi ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. *e□-□ıbbu'l-Mulūkī*'de kısaca tedavi konusuna yer verilmiştir. *Kitābu't-Tecārib* adlı eserde ise bazı mālī□ūliyā olgularından ve tedavilerinden bahsedilmektedir.

Sonuç: Ebu Bekr Mu□ammed b. Zekeriyyā er-Rāzī'nin farklı eserlerinde mālī□ūliyānın farklı bağlamlarına odaklandığı görülmüştür. Ancak incelenen eserler dikkate alındığında, er-Rāzī'nin mālī□ūliyāyı etiyoloji, semptomatoloji, tedavi ve olgular düzeyinde bir bütünsellik içinde kavradığı görülmüştür. Bu çalışma ile bu bütünselliğin çerçevesi ortaya konulmaktadır. Mālī□ūliyānın tek bir klinik fenomenden ziyade farklı klinik görünümleri kapsayan bir kategori olarak görüldüğünü söylemek olanaklı görünmektedir.

Anahtar kelimler: Ebu Bekr Muhammed b. Zekeriyyâ er- Râzî, Malihulya, Melankoli, Tıp TARİHİ

Summary

Object: One of the most important figures in the history of Islamic medicine, science and philosophy is Abū Bakr Mu□ammad b. Zakariyya al-Rāzī (Rhazes). In this study, it is aimed to reveal and discuss how Rhazes contextualized mālīkhūliyā (melancholia).

Materials and Methods: In this study, the works of Rhazes, *al-Man□ūrī fī al-□ibb*, al-*Taqsīm wa al-Tashjīr*, *al-□ibb al-Mulukī* and *Kitab al-Tajārib* are examined. The chapters regarding mālīkhūliyā in these works are translated from Arabic into Turkish. The information obtained in these works are presented in the results section.

Results: In *al-Taqsīm wa al-Tashjīr* by Abū Bakr Mu□ammad b. Zakariyya al-Rāzī (Rhazes), the etiology and symptoms and treatments related to etiology of mālīkhūliyā are presented. In *al-Man□ūrī fī al-□ibb*, the symptoms and treatment of the disease are discussed in detail. In *al-□ibb al-Mulukī,* treatment of mālīkhūliyā is briefly evaluated. Some cases regarding mālīkhūliyā and their treatments are presented in *Kitab al-Tajārib*.

Conclusion: It is seen that Rhazes focused on different contexts of mālī□ūliyā in his different works. However, considering the works examined, it is revealed that Rhazes conceptualized mālī□ūliyā in a holistic perspective at the level of etiology, symptomatology, treatment and cases. The framework of this integrality is demonstrated by this study. It is possible to say that mālīk□ūliyā (melancholia) is seen as a category of different clinical manifestations rather than a single clinical phenomenon.

Keywords: Rhazes, Malikhuliya, Melancholia, History of Medicine

Belâzür'ün (Semecarpus Anacardıum lınn) Râzî ve İbn Sînâ'ya göre Tıbbî Tedavilerde Kullanımı

The Use of Baladhur (Semecarpus Anacardıum lınn) in Medical Treatment according to Rhazes and Avicenna

Halil İbrahim YILMAZ

Arş.Gör.Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Esentepe Kampüsü

Serdivan/Sakarya

e-mail: hibrahimyilmaz@sakarya.edu.tr

Özet

Belazür, Sakızağacıgiller familyasından (*Anacardiaceae*) bir ağacın meyvesi olup tıp literatüründe *Semecarpus Anacardium Linn* olarak bilinmektedir. Özellikle Hint coğrafyasında çokça yetişen ve Ayurvedik tıpta da kullanılagelen bir meyve olan belazür, sadece Hint tıbbı değil Yahudi, Süryani ve İslam tıbbında da yer bulmuş ve bu kültürlere ait tıp kitaplarında bir tedavi unsuru olarak kendisine atıfta bulunulmuştur. Belazürün tıbbî faydaları arasında bilhassa hafizayı güçlendirmesi ve ezber gücünü arttırması öne çıkmaktadır. Ancak bu meyve, belirli dozun dışına çıkıldığında zehirli bir hale dönüşebilmektedir. Belazürün, hafızayı kuvvetlendirmesinden dolayı İslam tarihinin ilk dönemlerinden itibaren özellikle ilim ehli tarafından kullanıldığı göze çarpmaktadır. İslam Tarihi kaynaklarında, içerisinde meşhur isimlerin de bulunduğu birçok **â**limin, belazürü kullandıktan sonra bazı bedensel ve zihinsel kayıplar yaşadığı, hatta aşırı doz alımında bu işin, ölüme kadar vardığı görülmektedir.

Bu bildiride İslam tıp tarihinin en önemli iki kaynağı olan ve yazdıkları eserleriyle evrensel bir konum elde etmiş olan R**âzî** ve İbn S**înâ**'nın belazür hakkındaki görüşleri incelenecektir. Hem Râzî hem de İbn Sînâ'nın, eserlerinde belazür için ayrı başlık açtıkları, önceki hekimlerden aktardıkları bilgilerin yanında kendi tecrübelerine de yer verdikleri görülmektedir. Yine mezkûr iki müellifin, belazürü, bazı hastalıkların tedavisi için hazırladıkları karışımlar**ın malze**melerinden biri olarak ismen zikretmelerinin yanında hususen belazürü özel bir macun (*aselü'l-belazür/ma'cûnu'l-belazür*) haline getirip bu şekilde kullandıkları dikkat çekmektedir. Bu çalışmada Râzî ve İbn Sînâ'nın belazür hakkında verdiği tüm bilgilerin, genel hatlarıyla ortaya konması hedeflenmektedir.

Summary

Baladhur is the fruit of a tree that belongs to the *Anacardiaceae* family and known in the medical literature as *Semecarpus Anacardium Linn*. Baladhur, which is a fruit that grows widely in India and used in Ayurvedic medicine, has been found not only in Indian medicine but also in Jewish, Syriac and Islamic medicine and it has been referred to as a treatment element in the medical books of these cultures. Among the medical benefits of baladhur, it is especially important to strengthen memory and improve the power of memorization. However, this fruit can become toxic when the dose is exceeded. It is noteworthy that baladhur has been used especially by the scholars since the early periods of Islamic history due to its strengthening of memory. In the sources of Islamic History, it is seen that many scholars, including famous names, suffered some physical and mental disorders after using baladhur, and even in overdose may lead to death.

In this paper, the views of Rhazes and Avicenna about baladhur, which are the two most important sources in the history of Islamic medicine and have gained a universal position with their works, will be examined. It is seen that both Rhazes and Avicenna have opened a separate title for baladhur in their works and they have included their own experiences as well as the information transferred from previous physicians. In addition, it is noteworthy that the two authors mentioned baladhur as one of the materials of the mixtures they prepared for the treatment of some diseases and used it as a special paste (*asal al-baladhur/ma'jūn al-baladhur*). This study aims to present all the information that Rhazes and Avicenna gave about baladhur in general terms.

Havayolu Seyahatleri Sirasinda Hekimlerin Karşılaştıkları Sorunlara Tıp Etiği Açısından Bir Değerlendirme

An Evaluation in Terms of Medical Ethics for the Problems of Physicians During Airway Travel

Serap YILMAZ

MSC.Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik ABD

Elif ATICI

Doç. Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD Öğretim Üyesi

e-mail:serapyilmaz1909@gmail.com

elifatici@uludag.edu.tr

Özet

Her gün on binlerce insan gerek yurt içi gerekse yurt dışına havayolu seyahatleri yapmaktadır. Seyahat sürelerinin gidilen bölgeye/mesafeye göre değişiklik gösterdiği uçuşlar sırasında büyük ya da küçük tıbbi sorunlar ortaya çıkabilmekte, kimi zaman da ölüm ile sonuçlanan vakalar olabilmektedir. Havayolu şirketlerinin kabin memurlarına ilkyardım eğitimi verildiği bilinmektedir; ancak kabin memurlarının çok ciddi vakalar ile karşılaştıklarında müdahale etmeleri söz konusu olmadığı gibi sorun yaşayan yolculara ilaç verme yetkileri de bulunmamaktadır. Bu durum ise uzman bir hekime ihtiyaç duyulması ve buna bağlı olarak da "uçakta doktor var mı?" anonsu yapılması ile sonuçlanmaktadır. Her hekimin uçak içerisinde ya da başka bir alanda karşılaşmış olduğu acil bir durumdaki hastaya müdahale etmesi hekimin etmiş olduğu Hipokrat yeminin, meslek etiğinin, vicdanının ve hukukun gereğidir. Ancak uçuş sırasında yapılan uygulama ile ilgili sorunların ve belirsizliklerin söz konusu olması, karşılaşılan herhangi bir olumsuz durum karşısında kendilerine güvenlik temininin verilmemesi sebebiyle hekimler, uçaklarda yapılan "doktor çağrılarına" kimi zaman yanıt vermemektedir. Örneğin; uçaklardaki kitlerin yeterli olmadıkları, hastaya müdahale edilecek alanın yetersiz olabilmesi gibi durumlar göz önüne alındığında hastanın ölümü ile sonuçlanan vakalarda suçlu kim olacaktır, hekim mi havayolu şirketi mi?

Bu çalışmada havayolu seyahatleri sırasında karşılaşılan tıbbi sorunlar karşısında mesleki görevini yerine getiren hekimlerin karşılaştıkları sorunların tıp etiği açısından değerlendirilmesi amaçlanıştır.

Summary

Every day, tens of thousands of people make both domestic and international airline trips. Major or minor medical issues, and even deaths may occur during those trips where time of flight varies depending on distance and arrival region. It is known that first aid training was provided to cabin crew of airline companies; however, crew are not allowed to intervene when they encounter serious cases and do not have the authority to administer medication to passenger having health issue. This results in the need for a specialist and the announcement of "Is there a medical doctor on board?". It is the requirement of law, professional ethic, conscience and Hippocratic oath of doctor to intervene in an emergency encountered in the plane or at another place. However, doctors do not respond "doctor calls" sometimes, due to uncertainties and problems regarding the application during flight and lack of guarantee in case of any adverse situation encountered. For example; who will be culprit in cases that result in the death of passenger when kits in the aircraft or the area for intervene are not sufficient, doctor or airline company?

In this study, it is aimed to evaluate the problems faced by doctors who perform their professional duties in the face of medical problems encountered during airline trips in terms of medical ethics.

Bursa Darüşşifası Üzerine Bazı Düşünceler
Some Thoughts on the Bursa Yıldırım Darüşşifası

Sarper Yılmaz*, Mukadder GÜN**

Prof.Dr.UfukÜniversitesi Tıp Fak,Plastik ve Rekonstruktif Cerrahi ABD

Dr.Öğretim Üyesi.Ufuk Üniversitesi Tıp Fak Tıp Tarihi ve Etik ABD

e-mail: gunmukadder@yahoo.co.uk

Özet

İslam Dünyasında başlayan ve Selçuklulara tevarüs eden darüşşifa geleneği Osmanlı Devleti'ne de tevarüs etmiş ve bu dönemde önemli darüşşifalar inşa edilmiştir. Bursa Yıldırım Darüşşifası bilinen ilk Osmanlı Darüşşifasıdır ve 14. yüzyılın sonunda yapılmıştır. Darüşşifaya ilişkin en ayrıntılı çalışma Prof. Dr. Osman Çetin tarafından yayımlanmıştır. Çok sayıda belge ve titiz araştırmalara dayanan bu çalışma olasılıkla 19. Yüzyıl sağlık kurumları hariç tutulursa bir darüşşifa üzerine yapılmış en kapsamlı çalışmadır. Kurumun işleyişine ışık tutan önemli bazı belgelerin varlığı bize bu işleyiş konusunda önemli ipuçları verir. Ancak bu belgelerin bize verdiği bilgiler biraz daha ayrıntılı bir analiz gerektirir. Aslında pek çok ipucu bize bu sağlık kurumunun doğrudan halkın istifadesinden çok farklı bir amaçla inşa edilmiş olabileceğini, ancak zaman içinde farklı işlevler görmüş olduğunu düşündürür. Darüşşifanın yapılış zamanı, yeri, inşa tarzı ve mimari özellikleri analiz edildiğinde ortaya bazı sorular çıkar. Özellikle Kadı Sicillerinden elde edilen bazı sınırlı bilgilerden, darüşşifada yatarak tedavi gören birkaç hasta konusunda bilgi sahibi olabiliyoruz ki tüm bunlar bize farklı bir yaklaşım geliştirme olanağı vermektedir. Buna rağmen darüşşifanın kronolojik analizinde ciddi boşluklar olduğu, bu konuda araştırılması gereken çok şey olduğunu da açıkça ortaya koymak gekrekir. Bu çalışmada Bursa Darüşşifasına farklı bir yorum önerilmekte ve bunu destekleyen kanıtlar tartışılmaktadır.

Summary

Darüşşifa tradition which had been initiated in the Islamic World, continued through the Seljukid period in Anatolia was inherited to the Ottoman State, and many institutions of this kind was erected during the Ottoman era. Bursa Yıldırım Darüşşifası is the first known Ottoman Darüşşifa and was constructed in the end of the 14th Century. Many comprehensive studies on this subject has been performed and published by Prof. Dr. Osman Çetin. These studies were perhaps the most comprehensive studies on a darüşşifa when some of the 19th Century health institutions were excluded. Many documents shedding light on the functional aspect of the Darüşşifa provides us some important clues related to its operational status. However, the information extracted from these documents needs to be evaluated in a more detailed manner. In fact, a number of hints leads us to speculate on the possibility that this health institution should have been constructed for an objective rather different than the general public benefit initially, however the its function was differentiated over time. Whenever the details like the construction date, place and architectural design taken into account a number of questions arise. Additionally, the information obtained from the Kadı Court Registers allows us to propose a different approach pertaining to the darüşşifa. Nevertheless, it is imperative to admit the existence of substantial gaps about chronology of the darüşşifa which necessitates considerable effort. In this study, a different approach is proposed and a number of evidences supporting this view are discussed.

The Analysis of Study on Central Asian Medical History by Foreign Researchers

Kholov Vohid YUSUPOVICH
Junior Research Fellow of the Institute of History,
Lecturer at Turin Polytechnic University in Tashkent
e-mail: v.kholov@polito.uz
abduvohid_1116@mail.ru

Summary

Central Asia is one of the areas whose people contributed significantly for the development of medicine and medical science in the world. In their experience, it is seen that they developed their knowledge on medicine on the bases of Islamic ritual that was developed by Koran and hadiths. Because one of the main foundations of Islam is cleanness and purity which plays special role for one's health.

The popularity of Central Asian medicine reached Europe and thus it can be found that all European travelers visiting Central Asia drew special attention to ailments and health issues, how people followed cleanness aspects of life. During the study of the medical history of the XIX-ealy XX centuries, it is possible to see the diversity in the area. Especially, the treatment methods that were local and appeared with Russian, as well as diseases that appeared with Russians, problems with treatment, and similarities are seen in the diversity. According to E. Schuyler, the first treatment of local doctors was to check the patient's overall appearance and temperament.

The medical condition of the 19th and beginning of the 20th century, especially traditional and new forms of treatment, can be seen in curing diseases spread at that time. In particular, local people often used traditional methods of treatment to prevent diseases, and their effectiveness in some respects was reflected in historical works, especially in western sources. Although the spread of the plague in the east was rarely seen, there were some measures and experience to refrain it from spreading. An example of this can be seen in the case of plague spreading near Samarkand and preventing its spread to other vicinities.

To sum up, traditional medical experience and practices were widely used to prevent the spread of infectious diseases. The integration of local and modern medical skills and treatment methods decreased the number of victims considerably.

The entire information about the issue will be provided in oral presentation during the conference with proven facts and theories.

From the History of Medical Science and Medicine in Khorezm (11th -12th centuries)

Ziyaeva DONO KHAMIDOVNA

Prof.Dr.The Institute of History of Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan

e-mail: dono61@mail.ru

Summary

The history of Uzbekistan in the 9th-12th centuries called “Muslim renaissance” shows that the area educated great scientists who did colossal discoveries to the world science including medicine. Medical science and applied medicine developed together with all the spheres of science. There were built hospitals, curing houses (out-patient clinics) and pharmacies in the cities where experienced doctors (educated physicians) and pharmacists worked.

Abu Ali Ibn Sina (980-1037) was one of the greatest scholars of his time in the Mamun Academy, which was founded in Khorezm and was led by an encyclopedist scientist Abu Rayhon Beruni. The first chapters of his well-known book “The Canons of Medicine” were written in Urgench. During that period, physicians such as Abu Abdullah Iloqi, Umar Chaghmini, who worked in Khorezm, conducted medical activity and wrote many books devoted to medicine.

Besides Ibn Sina, one of the most contributing scholars to medicine in Khorezm was Ismail Jurjani (1042-1136). He was a prominent doctor of his time leading a hospital and a pharmacy under the royal palace in Urgench. Apart from curing patients in the hospital, he integrated practice with scientific activity by observing patients and noting about them in the hospital. Among his works, “Khorezmshah Reserve” consisting of 6000 pages had significant value. This book covered all the medical theoretical and practical issues of that period. It provides extensive information on diagnosis and treatment of surgical diseases. There is a special section devoted to traumatology and cosmetics in the book “Khorezmshah Reserve”.

At the end of the XII and early XIII centuries, another known doctor Omer Chaghmini worked in Khorezm. In his “Small Canon”, he studied medicine dividing into two parts: theoretical and practical. It illuminates surgical illnesses, their diagnosis and treatment.

The activities and works of Islamic doctors (healers) mentioned and their contribution to the medicine will be dwelled in detail in the paper.

I am Ziyaeva Dono Khmidovna who is the Head of the Department of the Institute of History of Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan. I have been working there since 1983 and have already participated over 10 fundemental, practical and innovative projects among which I supervised 8 ones. They reflect different issues of Central Asian history such as entrepreneurship, military history, medicine, history of intellectual heritage, urbanization, religion and etc.

Besides, I have supervised over 30 PhD and Post-Doctoral students who have defended their researches successfully researching waqf issues, trading, medical history, foreign historiography, education and other issues.

Currently, besides being the head of the Department of the History of Uzbekistan in the Second Half of the XIX – Early XX Century, I am supervising a fundamental project on intellectual heritage of Central Asia.

POSTER ÖZETLER / POSTER ABSTRACTS

Ondördüncü Yüzyıl Öncesi İslam Coğrafyacılarının ve Seyyahlarının Eserlerine göre Orta Asya Türklerinde Sağlık ve Hastalık
Health and Disease Issues in Central Asian Turkıc People According to the Works of Muslim Geographers and Travellers Before the 14th Century

H. Volkan ACAR

Doktora Öğrencisi, Hacettepe Ün. Sağlık Bil. Ens., Tıp Tarihi ve Etiği Anabilim Dalı, Tıp Etiği ve Tarihi Programı, Ankara

Doç. Dr., Sağlık Bil. Ün. Ankara Eğit. ve Araş. Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, Ankara

e-mail: hvacar@yahoo.com

Özet

Bu bildiride Orta Asya Türk tıbbı, farklı bir kaynaktan araştırılması amaçlanmıştır. Orta Asya Türk tıbbıyla ilgili başvurduğumuz kaynaklar, 14. yüzyıl öncesi dönemde yazılmış olan İslam coğrafyacılarının ve seyyahların eserleridir. Bu amaçla konuyla ilgili yazılmış kitaplar, doktora ve yüksek lisans tezleri taranarak Türk topluluklarındaki sağlık ve hastalıkla ilgili bilgiler derlenmiştir.

Bu kapsamda el-Cahiz'e ait *Menâkıb* Cünd el-Hilafe ve Faza'il el Etrak, Ebu Dülef'e ait Risale, Ebu Hamid el-Gırnati'ye ait Tuhfetü'l-acaib, Makdisi'ye ait Kitabü'l-Bed ve't-târih, el-Mervezi'ye ait Tabayi el-Hayavan, Mes'ûdî'ye ait Mürucü'z-zeheb, Şihabeddin b. Fazlullah el-Ömeri'ye ait Mesaliku'l Ebsar fi memalik'il-emsar gibi eserlerde bildiri konusunu oluşturan bilgilerin olduğu görülmüştür.

Summary

In this presentation, it was aimed to investigate Central Asian Turkic people's medicine from a different type of source. The sources we refer to get information about Central Asian Turkish medicine is the works of Muslim geographers and travellers before the 14th century. Books, PhD and master theses related with it are reviewed and information of health and disease issues in Turkic communities are compiled for this aim.

In this context, it is seen that related data are present in these works: *Manaq**ı**b al-Turk by* al-Jahiz, Risala by Ebu Dulef, Tuhfetü'l-acaib by Abu Hamid al-Gırnati, Kitabü'l-Bed ve't-târih by Makdisi, Tabayi el-Hayawan by al-Marvazi, Mürucü'z-zeheb by Masudi, Mesaliku'l Ebsar fi memalik'il-emsar by Şihabeddin b. Fazlullah el-Ömeri.

Use of An Experimental Asthma Model (With Smokeless Tobacco Consumption) to Highlight the Histopathological Effects of *Nigella Sativa*, Which is Said in Prophetic Writings to Cure All Ills

Amel BOUMENDJEL*, Taha KHALDI, Mohamed ABDELLAOUI, Mahieddine BOUMENDJEL, Faiza TAIBI and Mahfoud MESSARAH

Laboratory of Biochemistry and Environmental Toxicology, Faculty of Sciences, Badji Mokhtar University, BP 12 Sidi Amar, Annaba, ALGERIA.

email : amelibis@yahoo.fr

amel.boumendjel@univ-annaba.org

Summary

Background: Among the most used medicinal plants in our country, there is *Nigella sativa* (Ns). Knowing its reputation and its medicinal virtues through prophetic recommendations, our present study aimed to highlight the double effect of Ns oil during combined exposure to a smokeless tobacco (ST) consumption and an ovalbumin-induced experimental asthma.

Methods: Rats were sensitized by intraperitoneal injections of ovalbumin (OVA) at 1 mg/mL and ST was given at the dose of 40 mg/kg. Ns oil (NSO) was orally administred at a dose of 4 mL/kg/day. Then, animals were assessed by a histological study for worsening inflammation and cytotoxicity on three main organs: the liver, the lungs and the kidney.

Results: The obtained results showed that ST clearly enhanced inflammation. the aggravation of inflammation was obviously demonstrated by the histopathological changes observed in lung, liver and kidney. In contrast, NSO administration has shown anti-inflammatory effects by improving the histopathological alterations.

Conclusions: Our data have proven that severe concurrent exposure to allergen and ST increases inflammation and cytotoxicity in previously sensitized rats. Above all, they suggest that NSO treatment (which should probably contain bioactive molecules that are widely documented in the literature) could be a promising treatment for asthma as well, but especially for the concomitant use of smokeless tobacco.

Keywords: *Nigella sativa*; Smokeless tobacco; Experimental asthma; lung; liver; kidney.

Ağır Disabiliteli Nörolojik Hastalıklarda Tıbbi Sosyal ve Etik Sorunlara Yaklaşım

Miruna ATEŞ, Nilgün ÇINAR, Sevki ŞAHİN, Sibel KARŞIDAĞ

e-mail: cinarnilgun@gmail.com

Özet

İnme, Parkinson hastalığı, Multipl Skleroz, sinir ve kas hastalıkları, Motor Nöron Hastalıkları, demans gibi ilerleyici nörolojik hastalıklar yaşamı ağır düzeyde kısıtlamaktadır. Hastaların önemli bir kısmı yatağa bağımlı duruma gelmekte, beslenme, solunum, yatak yaraları ve enfeksiyonlar ile yoğun bakım ve palyatif bakım ihtiyaçları artmaktadır. Sürekli bakım ve tedavi, iyileşme olanağı olmaması ve giderek hastalığın ağırlaşması hekim, hasta, aile yakınları açısından ekonomik, sosyal, medikal ve etik sorunlar taşımaktadır. 1996 da Amerikan Nöroloji Akademisi Etik komitesi nörolojik hastalıkların bakımında palyatif bakımının gerekliliğini onaylamıştır. Takiben tüm dünyada tıbbi bakım ve tedavi olanakları ile bu hastaların yaşam süresi uzatılmış, ölümleri ertelenmiş, devlet olanakları seferber edilmiştir. Aile yakınlarının da, hastaların tedavisi ve bakımları ile ilgili olarak beklentileri giderek artmaktadır. Son dönemlerde devlet, sağlık birimleri, belediyeler, sosyal dernek ve kuruluşlar bu konuya özel itina göstermektedir. Evde bakım hizmetleri, gündüz bakım evleri , hastanelerde palyatif bakım üniteleri giderek yaygınlaşmaktadır. Ağır disabiliteli, yaşamın son dönemine giren bu hastalar karşısında hekimler etik ikilemlerle zaman zaman karşı karşıya kalmaktadır. Bu ikilemlerle baş etme, klinik ve etik karar verme süreçlerini idare etme, toplumun ahlak, sosyal, kultürel tutumları, hukuki durumlar, ülkenin sağlık politikaları hekim hasta ilişkilerinde belirleyici olmaktadır. Bu sunumun amacı bu hastaların takip ve tedavisinde tıbbi sosyal ve etik konularını tartışmaktır.

Summary

Progressive neurological diseases such as stroke, Parkinson's disease, Multiple Sclerosis, nerve and muscle diseases, Motor Neuron Diseases and dementia severely restrict life. Most of the patients become bed-dependent and their need for nutrition, respiratory, bed sores, intensive care with infections and palliative care increases. Continuous care and treatment, the lack of healing and the worsening of the disease gradually carry economic, social, medical and ethical problems for physicians, patients and relatives. In 1996, the American Academy of Neurology Ethics Committee approved the need for palliative care in the care of neurological diseases. Subsequently, medical care and treatment facilities were extended to all over the world, their lives were extended, their deaths were postponed and state facilities were mobilized. The demands of the relatives for the treatment and care of the patients are increasing. Recently, the state, health units, municipalities, social associations and organizations have been paying special attention to this issue. Home care services, day care homes, palliative care units in hospitals are seen more often. Physicians are faced with ethical dilemmas from time to time in the face of these patients with severe disability. Coping with these dilemmas, managing clinical and ethical decision-making processes, moral, social and cultural attitudes of the society, legal situations, and country's health policies are the determinants of physician-patient relationships. The aim of this presentation is to discuss medical social and ethical issues in the follow-up and treatment of these patients.

Anatomy in the Arab-Muslim World in the Middle Ages

BOUDINE L, BENSALEM H, BOUKABACHE L.

Laboratory of Anatomy and Morphometry, Faculty of Medicine of Algiers, Algeria

email : boudineo@yahoo.fr

Summary

Anatomy is the first and foremost foundation of medicine in general and surgery in particular.

This discipline known, studied and taught since 3000 years before J-C. In the Middle Ages, the study of anatomy was always paralyzed by Christian conceptions like the respect of the integrity of the corpse and the safeguarding of the soul.There was no structured research, no medical and surgical development. The knowledge was simply the result of battlefield surgeries, relying blindly on the writings of Claude Gallien.

The science center moved towards the Arab world; but there too, religious doctrines would oppose the rise of the sciences and the cadaverous dissection, the pillar of understanding anatomy, is considered as a profanation. Despite this prohibition, Muslim scholars in the medical and anthropological field began to take an interest in this discipline since the 10th century. The great Muslim doctors who dealt with anatomy were Abu Bakr Mohammad Ibn Zakariya Al-Razi, Ibn Al-Haitham, and especially Abu Ali al-Husayn Ibn Sina (Avicenna), Abu Marwan Abdel-Malek Ibn Abi al-Alaa Ibn Zuhr (Avenzoar) and Ibn Al Nafis.

Our aim is to focus on this discipline's main masters and to note their main works which remain to this day a reference in teaching and medical practice.

Key words : **Medicine, Anatomy, Arab-Muslim world**

1. Behrooz Broumand, The contribution of Iranian scientists to world civilization, Arch Iranian Med, 2006, Volume 9, p.288-290.
2. Micheau Francoise, The Scientific Institutions in the Medieval Near East, 991–2 p. dans (Morelon et Rashed 1996).
3. Peter Barrett, Science and Theology Since Copernicus: The Search for Understanding, Continuum International Publishing Group, 2004, p. 18 (ISBN 0-567-08969-X).
4. Ezzat Abouleish, « Contributions Of Islam To Medicine » dans Shahid Athar, Islamic Perspectives in Medicine, Edinburgh University Press, Edimbourg, 1993.
5. Ibrahim B. Syed PhD, « Islamic Medicine: 1000 years ahead of its times », Journal of the International Society for the History of Islamic Medicine, 2002, p.2-9.
6. Sir Glubb John Bagot, « A Short History of the Arab Peoples » 1969 (consulté le 25 janvier 2008)
7. George Sarton, « Quotations From Famous Historians of Science », A. Zahoor et Z. Haq, 1990, 1996, 1997 (consulté le 15 mai 2013)

Tıp Etiği Konusunda Özerklik ve Fayda Arasındaki Çatışma ile İlişkin Olgu Sunumu:
A Case Report on the Conflict between Autonomy and Benefit in Medical Ethics:

Nilüfer Ekşi DURAN

Prof.Dr.Maltepe Üniversitesi, Tıp Fak. Kardiyoloji ABD

e-mail: eksduran@yahoo.com

Özet

Vakamızda hastanın özerklik ilkesi ile hastaya yarar sağlama –zarar vermeme ilkesinin çatıştığını gösteren bir olgu sunulmaktadır

85 yaşında erkek hasta yüksek ateş şikayetiyle yakınları tarafından acile getirilmişti, hastanın 4 yıl önce kalıcı kalp pil implantasyonu yapılmıştı . Hastanın kalıcı kalp pili imlpantasyonunun yapıldığı sol klaviculanın yaklaşık 3 cm altında pektoral kas bölgesinde pürülan bir akıntı mevcuttu . Hastanın aynı zamanda kardiyak enzimleri yüksekti, biokimyasal verilerde lökositoz 17.000 ql/ml ve CRR : 35 mg /dl saptandı , hastanın yapılan ekokardiyografik değerlendirmesinde pil leadi üzerinde vegetatif kitle saptandı, hasta akut koroner sendrom ve kalp pili ile ilişkin enfektif endokardit tanıları ile yoğun bakıma alındı. Hastanın supra sternal çentiğe kadar uzanan sakalı mevcuttu , yoğun bakım ortamında hem kendisi hem de diğer hastalar açısından enfekte bir ortam için risk oluşturuyordu. Hastaya sakalının kesilmesi gerekliliği anlatıldı, hasta sakalını kestirmek istemediğini dinen uygun olmadığı görüşünde olduğunu belirtti, aynı görüşe hasta yakınları da sahipti. Hastaya ve aileye dini inanışlara büyük saygı duyulduğu ancak hastane ortamında re-enfeksiyon riskinin yüksek olacağı tekrar anlatılıp kabulü alındı. Bu vakada da hastanın özerklik haklarına saygı ilkesi ile yararlılık-zarar vermeme ilkesi çatışmaktadır, ancak hekim uygun bir dil ve anlayışla yarar verme, zarar vermeme hedefini öne alarak durumu net olarak ifade etmelidir.

Summary

In this case, we present a case that shows the conflict between the patient's autonomy principle and the beneficence principle

A 85-year-old male patient was brought to the emergency room with the complaint of a high fever. Permanent pacemaker implantation was performed 4 years before. The patient had a purulent discharge in the pectoral muscle region approximately 3 cm below the left clavicle where permanent pacemaker implantation was performed. The patient also had high cardiac enzymes and biochemical data revealed the white blood cell (WBC) count: 17,000 ql/ml and CRP: 35mg /dl. Vegetative mass was detected on the pace maker battery lead in echocardiographic evaluation . The diagnosis of patient was acute coronary syndrome and cardiac pacemaker infection. The patient had a beard extending to the supra sternal notch. He was hospitalized in an intensive care unit and this situation posed a risk of infection for both himself and other patients in the intensive care unit. The patient was told that his beard needed to be cut but the patient said that he didn't want to cut his beard due to religion, relatives of patients had similar ideas. The patient and his family were expressed great respect for their religious beliefs, but it was explained to them that the risk of re-infection would be high. They accepted the statement afterwards. In this case, the principle of respect for the patient's autonomy and the principle of beneficence - non malefience was conflicted, but the physician clearly stated the situation with the intention of welfare of the patient, with a appropriate language and understanding.

İbni Sina'nın Gözünden İdrar Tahlilinde Rengin Önemi
The Importance of Color in Urine Analysis from the Eye of Ibni Sina

Meltem İREM 1* , Zeynep CİHAN 1**

1* Maltepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi 5.Sınıf Öğrencisi

1 MaltepeÜniversitesi, Tıp Fakültesi 4.Sınıf Öğrencisi**

e-mail: meltemirem3@gmail.com

zeynepcihan1998@gmail.com

Özet

1980 yılında Buhara yakınlarında doğan matematik,felsefe,astronomi,tıp gibi alanlarda çalışmalar yapmış yalnız Doğu'da değil Orta Çağ Avrupası'nda da tanınıp en büyük tıp bilgini sayılanİranlı Müslüman bir düşünürdür.Batıda Avicenna adıyla tanınan İbni Sina'nın El Kanun Fit Tıp isimli eseri Avrupa'da 16. Yüzyılın ve Doğu ülkelerinde ise 19. Yüzyılın başlarına kadar okutulmuştur.

İbni Sina'nın idrar tahlilinin nasıl yapılacağına dair birtakım görüşleri vardır.Bu görüşlerin bazıları ise günümüzde hala geçerliliğini korumaktadır.

İbni Sina idrar tahlilinin sadece karaciğer ve üriner sistemle ilgili olmadığına tüm vücut hakkında bilgi verdiğini o dönemde fark etmiştir.

İdrarı makroskopik olarak sınıflandırırken bazı özelliklere dikkat çekmiştir.Bunlar berraklık, bulanıklık, yoğunluk,incelik,köpüklülük,renk,koku ve tortu olup olmaması gibi kriterlerdir.

Biz araştırmamızda İbni Sina'nın idrarı renklerine göre ayırdığı çalışmaları baz aldık.

İdrarı sarı, kırmızı,yeşil,koyu renk,beyaz,çiğ etin yıkanmasından elde edilen suyun rengi, zeytinyağı rengi gibi renklere ayıran İbni Sina bunlara bazı özellikler yüklemiş ve bazı hastalıkların prognozları hakkında görüşlerini dile getirmiştir.

İbni Sina idrar rengi üzerinden pek çok hastalığın prognozu hakkında yorumda bulunmuştur ancak günümüzde idrar rengi üzerinden prognoz hakkında yorumda bulunulmamakta, hastalık tanısı tahmininde bulunmakta kullanılmaktadır.

İbni Sina kırmızı renk idrarı dört ayrı tona ayırmıştır: Pembe gül rengi, parlak kırmızı, dumanlı kırmızı ve alev rengi kırmızısıdır. Kırmızı renginin idrarda safra fazlalığından ya da kanama mevcudiyetinden kaynaklandığını söylemiştir. Çok büyük miktarda kanama olmasının muhtemel bir kan damarı yırtılmasından kaynaklandığını söylemiştir. Sarılık olması durumunda idrarın çok kırmızıya boyandığını, sarılık ve kırmızı idrar birlikteliğinin prognozunun iyi olduğunu belirtmiştir. Şiddetli sarılık halinde idrar soluk veya hafif kırmızı ise tehlikeli bir asit gelişeceğini belirtmiştir.

Kaynak: İbni Sina El Kanun Fit Tıp (Atatürk Kültür Merkezi Yayınları) 2018

Summary

Born in 980 near Bukhara, he studied mathematics, philosophy, astronomy and medicine. He is a famous Muslim philosopher not only in the East but also in medieval Europe. He is known as Avicenna who is the writer of El Kanun Fit Tıb. His book was taught in Europe until the 16th century and in the Eastern countries until the beginning of the 19th century.

To explore Avicenna's approach to urine that is a biological sample we investigated his book .The book consists of 6 books .Urine related data was extracted from different chapters.

Avicenna has some views on how to perform a urine analysis. Some of these ideas remain valid today.

At that time, Ibn Sina realized that his urine analysis provided information about the whole body, not just about the liver and urinary system.

While classifying urine as macroscopic, he pointed out some characteristics. These are criteria such as clarity, turbidity, density, finesse, foaming, color, odor and presence of sediment.

Avicenna commented on the prognosis of many diseases over urine color, but nowadays there is no comment on the prognosis over urine color, but urine color is helpful in predicting the diagnosis.

Avicenna divided the red urine into four tones: pink rose, bright red, smoky red and flame red. He said that the red color was caused by excess bile in the urine or the presence of bleeding. He said that a large amount of bleeding was due to a possible blood vessel rupture. He stated that in the case of jaundice, the urine was stained very red and the prognosis of jaundice and red urine was good. He stated that in the case of severe jaundice, if the urine is pale or slightly red, a dangerous ascites will develop.

In our research, we evaluated the definitions that Ibni Sina separated according to the colors of urine. The colors vary from yellow, red, olive oil, green and Brown and he has attributed some diseases and prognosis to them.

Reference: 1) İbni Sina, El Kanun Fit Tıp, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları 2018

Mezoterapi Uygulamalarinda Eczacının Rolü
The Role of Pharmacist's in Mesotherapy Applications

Yağmur KILIÇDAĞI , Gülbin ÖZÇELIKAY

Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı

e-mail: yagmursfl89@hotmail.com

Özet

Mezoterapi, tüm dünyada olduğu gibi son yıllarda ülkemizde de hem hasta hem de sağlık çalışanları arasında popülaritesi artan bir yöntem haline gelmiştir. Mezoterapi, çeşitli amaçlarla, amaca yönelik maddelerin mezodermden kaynaklanan dokulara enjeksiyon işlemidir. İlk defa 1952'de Fransa'da Dr. Michel Pistor tarafından uygulanan mezoterapi, 1987'de Fransız Tıp Akademisi tarafından uzmanlık dalı olarak kabul edilmiş ve günümüzde de tüm dünyada yaygın olarak uygulanan bir tedavi yöntemi haline gelmiştir.

Mezoterapi hem kozmetik hem medikal amaçlı uygulanmaktadır. Kozmetik olarak; kilo verme, sellülit, vücut şekillendirilmesi ve saç kaybı gibi durumlarda uygulanırken, medikal olarak spor yaralanmalarında, romatoidartrit, gut gibi kronik ağrılı hastalıklarda ve depresyon, migren gibi diğer tıbbi rahatsızlıklarda da kullanılmaktadır.

Estetik mezoterapide kullanılan ürünlerin çoğu, genel olarak tek bir kaynak (ilaç firması) tarafından üretilmezler. Bu ürünler genel olarak, hekim tarafından oluşturulan reçetenin hazırlanması şeklinde oluşur. Bu reçetelerin hazırlanması da ilaç formülasyonu eğitimi alan eczacıların katkısı ile yapılmalıdır.

Amerika Birleşik Devletleri Farmakopesi veya USP, devlet tarafından kabul edilen bir uygulama standartları kitabıdır. Mezoterapi bileşiklerinin formülasyon içeriği için belirlenmiş standartlar bulunmamakla birlikte, diğer ürünlerle ilgili standartlar vardır. Bu standart kitabın 797. Bölümü, steril ürünleri kapsayan bölümdür. Burada, belirtilen minimum standartlar (sterilite,saflık,dayanıklılık standartları) mezoterapi ürünleri için de uygulanmak zorundadır. Mezoterapi ürünleri kullanacak kişilerin ayrıca bu konuda tecrübeli eczacılarla çalışmaları önemlidir. Çünkü bu ürünler de kalite ön plandadır. Ayrıca bu ürünlerin fiyatlandırmasında etik ilkeler çerçevesinde olmalıdır.

Mezoterapi ürünleri için "yemek kitabı" gibi bir formülasyon standardı yoktur. Tüm formülasyonlar kişiye özgü geliştirilirler. Deneyimli bir eczacı bu ürünleri hazırlamalıdır. Özellikle bu ürünlerin pH'ları bir eczaneden diğerine değişecektir. Bir eczane seçerek yalnızca onun ürünlerini kullanmak, farklı eczanelerden gelen ürünlerin bir şırıngada karıştırılmasında uyumsuzluk, etkileşim ve ürünlerin çökme riskini önlemektedir. Bu çalışmada, mezoterapi uygulamalarında eczacı sorumluluklarına yer verilerek, Türkiye de ki uygulamalarda eczacının bu sorumluğu üzerinde tartışılacaktır.

Summary

In recent years, mesotherapy has become a popular method among both patients and healthcare workers in our country as well as all over the world. Mesotherapy is the process of injection of purpose-directed substances into the tissues resulting from mesoderm for various purposes. For the first time in 1952 in France. Mesotherapy by Michel Pistor was accepted as a specialty by the French Academy of Medicine in 1987 and today it has become a widely used treatment method throughout the world.

Mesotherapy is applied for both cosmetic and medical purposes. Cosmetically; weight loss, cellulitis, body contouring and hair loss. Most of the products used in aesthetic mesotherapy are generally not produced by a single source (pharmaceutical company). These products generally consist of the preparation of the prescription created by the physician. The preparation of these prescriptions should be done with the contribution of pharmacists trained in drug formulation.

The United States Pharmacopoeia or USP is a book of standards of practice adopted by the state. Although there are no established standards for the formulation content of mesotherapy compounds, there are standards for other products. Chapter 797 of this standard book covers sterile products. The minimum standards (sterility, purity, endurance standards) specified here must also be applied to mesotherapy products.

It is important that people who use mesotherapy products also work with experienced pharmacists. Because these products are also at the forefront of quality. In addition, pricing of these products should be within the framework of ethical principles.

There is no formulation standard for mesotherapy products, such as a kitabı cookbook. All formulations are developed individually. An experienced pharmacist should prepare these products. In particular, the pH of these products will vary from one pharmacy to another. Choosing a pharmacy to use only its products avoids the risk of incompatibility, interference and collapse of the products when mixing products from different pharmacies in a syringe. In this study, pharmacist responsibilities in mesotherapy applications will be included.

İslam Medeniyeti'nde Medikal Tedaviye Etki Eden Antik Dönem Çalışmalarından Örnekler
Examples of Ancient Studies Influencing Medical Treatment in Islamic Civilization

Sevgi ŞAR*, EsinKÂHYA**

***Prof.Dr.Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği AD. Ankara, sevgisar98@gmail.com**

****Prof.Dr.Emekli Öğretim Üyesi, kahya@humanity.ankara.edu.tr**

Özet

İslâm Medeniyeti, Antik Yunan, Helen, Roma, Hint ve Çin medeniyetlerinden etkilenmiş ve onlara ait değerleri kendi bünyesine katarak varlık göstermiş, gelişmesinde ve bir dünya medeniyeti olmasında da bu Antik uygarlıkların büyük rolü olmuştur.

İslam Medeniyeti'nde klasik uygarlıkların yetiştirdiği pek çok bilim adamının eserleri Arapça'ya çevrilmiş; zaman içinde de bu çalışmalar daha sonraki dönem çalışmalarına temel teşkil etmiştir. Büyük tercüme çalışmaları 750 yılından 900 yılına kadar devam etmiş ve Sanskrit, Pehlevice, Yunanca ve Süryanice'den birçok eser tercüme edilmiştir. Büyük tercüme devri Abbasiler ile özellikle IX. yüzyılın ikinci çeyreğinde ***halife Me'mun*** ile başlamıştır denilebilir. Bu amaçla Me'mun Bağdat'ta ***Dâru'l-Hikme***'yi kurmuş ve burada ***Huneyn b. İshak*** ve ***Hubeyş*** gibi birçok mütercim pek çok eseri Arapçaya tercüme etmiştir. ***Galen***'in 100 kadar eseri tercüme edilmiş ve bu sayede bazı eserleri yok olmaktan kurtulmuştur. Huneyn, ayrıca ***Aristo, Eflâtun, Hipokrat*** ve ***Batlamyus***'tan çeviriler yapmıştır. 900 yılına kadar süren bu çalışmalar sonunda İslam Dünyasında, Yunanca Astronomi, Matematik, Tıp ve Felsefe eserlerinin çoğu Arapça'ya tercüme edilmiştir. Bu Arapça tercümeler sayesinde Yunan klasikleri günümüze kadar ulaşmıştır. Bu eserlerden tıp ve eczacılık açısından en önemlisi ***Dioscorides'***in ***Materia Medica*** adlı eseri olup, hekimler tarafından eserlerinde kullanılan en önemli kaynak kitaplardan birisi olmuştur. İslam Dünyasındaki hekimlerinden **Biruni'**nin ***Kitabü's-Saydana fi't-Tıbb ve*** İbn **Sina'**nın ***El-Kanun fi't-Tıbb*** gibi eserlerinde Dioskorides'ten pek çok alıntı göze çarpmaktadır. Çalışmamızda bu alıntılardan tedavide kullanılan bazı tıbbi bitkilerden örnekler verilerek karşılaştırması yapılacaktır.

İslâm Medeniyeti, Antik Yunan, Helen, Roma, Hint ve Çin medeniyetlerinden etkilenmiş ve onlara ait değerleri kendi bünyesine katarak varlık göstermiştir. İslam Medeniyeti'nin gelişmesinde ve bir dünya medeniyeti olmasında da bu Antik uygarlıkların büyük rolü olmuştur.

İslam Medeniyeti'nde klasik uygarlıkların yetiştirdiği pek çok bilim adamının eserleri Arapça'ya çevrilmiş; zaman içinde de bu çalışmalar daha sonraki dönem çalışmalarına temel teşkil etmiştir. Büyük tercüme çalışmaları 750 yılından 900 yılına kadar devam etmiş ve Sanskrit, Pehlevice, Yunanca ve Süryanice'den birçok eser tercüme edilmiştir. Büyük tercüme devri Abbasiler ile özellikle IX. yüzyılın ikinci çeyreğinde ***Halife Me'mun*** ile başlamıştır denilebilir. Bu amaçla Me'mun Bağdat'ta ***Dâru'l-Hikme***'yi kurmuş ve burada ***Huneyn b. İshak*** ve ***Hubeyş*** gibi birçok mütercim pek çok eseri Arapçaya tercüme etmiştir. ***Galen***'in 100 kadar eseri tercüme edilmiş ve bu sayede bazı eserleri yok olmaktan kurtulmuştur. Huneyn, ayrıca ***Aristo, Eflâtun, Hipokrat*** ve ***Batlamyus***'tan çeviriler yapmıştır. 900 yılına kadar süren bu çalışmalar sonunda İslam Dünyasında, Yunanca Astronomi, Matematik, Tıp ve Felsefe eserlerinin çoğu Arapça'ya tercüme edilmiştir. Bu Arapça tercümeler sayesinde Yunan klasikleri günümüze kadar ulaşmıştır. Bu eserlerden tıp ve eczacılık açısından en önemlisi ***Dioscorides'***in ***Materia Medica*** adlı eseri olup, hekimler tarafından eserlerinde kullanılan en önemli kaynak kitaplardan birisi olmuştur. İslam Dünyasında oldukça önem arz eden **Biruni'**nin ***Kitabü's-Saydana fi't-Tıbb*** ve İbn **Sina'**nın ***El-Kanun fi't-Tıbb*** gibi eserlerinde Dioskorides'ten pek çok alıntı yapıldığı göze çarpmaktadır. Çalışmamızda bu alıntılardan tedavide kullanılan bazı tıbbi bitkilerden örnekler verilerek karşılaştırması yapılacaktır.

Summary

Islamic civilization was influenced by the ancient Greek, Hellenic, Roman, Indian and Chinese civilizations, and it was created by incorporating their values into its structure. These ancient civilizations played an important role in the development of Islamic civilization and becoming a world civilization.

In Islamic Civilization, the works of many scholars raised by classical civilizations have been translated into Arabic; over time, these studies became the basis for later studies. Major translation studies continued from 750 to 900 and many works from Sanskrit, Pahlavi, Greek, and Syriac have been translated. The great translation period especially began in the second quarter of IXth century at Abbasids period by ***Caliph Me'mun***. For this aim, Me'mun founded ***Dâru'l-Hikme*** in Baghdad, where many translators such as ***Huneyn b. Isaac*** and ***Hubaysh*** translated many works into Arabic. About 100 works of ***Galen*** were translated and thus some of his works survived. Huneyn has also made translations from ***Aristotle, Eflâtun, Hippocrates*** and ***Ptolemy***. As a result of these studies which lasted until 900, most of the works of Astronomy, Mathematics, Medicine and Philosophy in Greek were translated into Arabic. With these Arabic translations, Greek classics have survived to the present day. The most important of these works in terms of medicine and pharmacy is ***Dioscorides' Materia Medica***, one of the most important source books used by physicians in their works. ***Biruni's Kitabü's-Saydana fi't-Tıbb*** and ***Ibn Sina's*** works ***Al-Qnān fi't-Tıbb*** which are very important in the Islamic world had many quotations from Dioscorides. In this study, some excerpts of some medicinal plants used in treatment will be given and compared.

Bibliometric Study Revealing the Place of Islamic Phytotherapy Among Traditional Medicines in the World

Youcef islem MESSARAH[1] and Amel BOUMENDJEL[2]

[1] Département de pharmacie, Faculté de médecine. Université Badji Mokhtar. Annaba. Algeria.

[2] Laboratory of Biochemistry and Environmental Toxicology, Faculté des Sciences. Université Badji Mokhtar-Annaba, Algeria.

e-mail:youcefmessarah0@gmail.com

Summary

The origin of Arab-islamic ethnopharmacology, especially phytotherapy, is imbued not only by the holly Koran, but also by the prediction (Hadiths) of the Prophet Muhammad and also finds its origin in the participation of various non-muslim physicians (Jews and Christians) as well as the contribution of various peoples who adhere to Islam (Iranians / Persians, Indians, Turks, Kurds, Berbers and Africans). Its evolution always has a historical and social importance which deserves to be studied and deepened. In this study, we are interested in the place of Islamic herbal medicine among traditional medicines in the world. For this we asked the scientific databases and search engines such as google scholar, sciencedirect and pubmed. It is through this bibliometric study on the Internet, and using as keywords: plant, phytotherapy, Islamic and medicine, that we have highlighted the importance of the Muslim herbal medicine in recent years and its place among the international publications. Indeed, by referring to the impact factor of journals, we note that the majority (> 60%) have an impact between 1 and 4. This highlights the importance of publications. In addition, our results confirm the predominance of Iran as the majority affiliation of the authors of the publications (30%). This can be explained by this multi-cultural heritage that has resulted in a certain historical continuity. Moreover, if we look at the index of religiosity of countries (based on a global survey in 2015, by The Gallup Organization), we find that those who publish the most in this area are those whose index religiosity is the highest: Iran, Bangladesh, Malaysia, India, Nigeria, etc. Other data are explained by the fact that countries occupy strategic geographical regions in favor of the cultivation of the richest plants in active principles and which represent an alternative of care economically profitable and effective.

DİZİN/INDEX

H. Volkan ACAR 39
Ahmet ACIDUMAN,Çağatay AŞKİT 40
Gözde ACIDUMAN, AHMET ACIDUMAN..... 41
Abdul ALI..... 42
Fikret ALKAN 43
Salma ALMAHDI 44
Anna ODRZYWOLSKA 45
Bahadır APAYDIN 46
Berna ARDA..... 48
Elif AŞIKLI, Rahime AYDIN ER..... 49
Ercan AVCI..... 51
Mustafa AVDAN, Hüseyin Sancar BOZKURT..... 52
Dana BARAN 53
İbrahim BAŞAĞAOĞLU, Betül BAKIR 54
Cem HAKAN BAŞARAN 56
BENSALEM H, BOUDINE L, BOUKABACHE L. 57
Nüket Örnek BÜKEN 58
Muammer ÇALIKUŞU, Gülbin ÖZÇELİKAY..... 59
Gönül GÜREŞSEVER CANTAY 61
Buğra ÇETİN 62
Selma GÖKTÜRK ÇETİNKAYA, Berrin TUNÇAY 63
Sevim COŞKUN, Nüket ÖRNEK BÜKEN 65
Mirza Zafer DAĞTAŞ 67
Darmonova MASHHURA ADILJANOVNA 68
Eyüp DEMİR, Nilüfer DEMİRSOY 69
Hanzade DOĞAN 71
Şafak DÜLGER, Sezer ERER KAFA 72
Eda YIRMIBEŞOĞLU ERKAL 73
Aslıhan AKPINAR 73
Haldun Şükrü ERKAL..... 73
Nermin ERSOY..... 75
Nermin ERSOY, Belgin BABADAĞLI, Pervin ŞAHİNER, RAHİME AYDIN ER 76
Gülcan EYÜBOĞLU, Zehra Göçmen BAYKARA 77
Styliani GERONIKOLOU..... 79
Sharif Kaf AL-GHAZAL, MD..... 80
Bilal GÖKKIR, Büşra ÖZDEMİR..... 81
Bilal GÖKKIR, Elif SAĞDIÇ..... 82
Şenay GÜL, Serap Şahinoğlu KUŞ 83
Elif GÜLTEKİN 84
Kağan GÜRPINAR 85
Ali GÜRSOY 86
Mesut GÜVENBAŞ 87
Arif GÜZEL..... 89
Mustafa HAYIRLIDAĞ, Nüket ÖRNEK BÜKEN..... 90
Şelale Ana HÜMMETLİ 91
Önder İLGILI, Berna ARDA, Ahmet ACIDUMAN .. 92
Fuat İNCE. Mehmethan LALE 93
Belkız ÖNGEN İPEK, Mustafa ERİNÇ SİTAR 94
Funda Gülay KADIOĞLU..... 95
Selim KADIOĞLU..... 96
Funda Gülay KADIOĞLU, İlhan BAHŞİ..... 97
Berrin GÜNÇE, Nesrin AKINCI ÇÖTOK, Selim KADIOĞLU 98
Gülay HALİDİ, Süleyman DİLEK, Selim KADIOĞLU99
Esin KAHYA..... 100
Aşkın K. KAPLAN..... 101
Neşe KAYA, Hazal AYDIN 103
Neşe KAYA 105
Güler KAYABAŞLI, Elif ATICI 107
Güler KAYABAŞLI..... 108
Abdulkader KHASHAN 109
Nurdan KIRIMLIOĞLU 110
Yasemin KOÇER TULGAR, Aslıhan AKPINAR 112
Ahmet KOLBAŞI..... 114
Ayşe KURTOĞLU, Abdullah YILDIZ, Ahmet ACIDUMAN 115
Boukabache LEILA 116
Oya Dağlar MACAR..... 117
Mamoun MOBAYED 118
Entela MUÇO..... 119
Faisal ABDULLATIF ALNASER, FPC, FRCGP, MICGP, FPH, FAM(USA), PhD 120
Gülten ÇEVİK NASIRLIER, Aslıhan AKPINAR..... 121
Oya ÖGENLER, Selda OKUYAZ, Mehtap ERGENOĞLU, İlter UZEL 123
Ali Çağlar ÖĞÜTMAN 124
Berrin OKKA 125
Ahmet N. ÖZDAL 127
Suzi ÖZDEMİR, Rahime AYDIN ER 129
Hülya ÖZTÜRK..... 131
Emine ÖZTÜRK, Serap ŞAHİNOĞLU..... 132
Levent ÖZTÜRK 133
Zeynep Güneş ÖZÜNAL..... 134
Hakan PEKER..... 135
M K RAHMAN, Mohammaed ALSHARHAN, Jyoti KODE, Shaidha RAHMANI 136
Rakhimdjanova Nigora KUDRATILLAEVNA..... 137
Esra SAĞLAM..... 138
Pervin ŞAHİNER, Mine ŞEHİRALTI 139
Serap ŞAHİNOĞLU..... 141
Ayla SAN 142
Ayla SAN 144
Hasan Hüseyin SARI, Hidayet SARI..... 146
Nil SARI, A. Zeki İZGÖER, Ahmet ERYÜKSEL..... 148
Nil SARI, Burcu ÖZDEMİR..... 150
Ömür ŞAYLIGİL, Deniz Süha KÜÇÜKAKSU..... 152
Gülhan SEYHUN..... 153
Shirinova NARGIZA FAKHRIDDINBEK QIZI..... 154

Selçuk ŞİMŞEK 155
Marek STYCH..... 157
İbrahim TOPÇU, Ahmet Zeki İZGÖER..... 158
Hale TOSUN..... 160
Hasan Basri ULUSOY..... 161
Ömer Kays ÜNAL 162
Carlos VIESCA, Maríablanca Ramos de VİESCA. 164
M. Zafer WAFAİ, MD. 165
Alan S. WEBER..... 166
Yücel YANIKDAĞ..... 167
Mustafa YAVUZ 168
Yiwei YAN..... 169
Büşra YILDIRIM..... 170
Firdevs YILDIZ..... 171
Abdullah YILDIZ, Ahmet ACIDUMAN..... 172
Halil İbrahim YILMAZ..... 173
Serap YILMAZ..... 174
Sarper Yılmaz, Mukadder GÜN 175
Kholov Vohid YUSUPOVICH 176
Ziyaeva DONO KHAMIDOVNA..... 177

POSTER ÖZETLER/POSTER ABSTRACTS

H. Volkan ACAR 179
Amel BOUMENDJEL, Taha KHALDI, Mohamed ABDELLAOUI, Mahieddine BOUMENDJEL, Faiza TAIBI and Mahfoud MESSARAH..... 180
Miruna ATEŞ, Nilgün ÇINAR, Sevki ŞAHİN, Sibel KARŞIDAĞ 181
BOUDINE L, BENSALEM H, BOUKABACHE L. 182
Nilüfer Ekşi DURAN 183
Meltem İREM , Zeynep CİHAN 184
Yağmur KILIÇDAĞI , Gülbin ÖZÇELIKAY..... 186
Sevgi ŞAR, EsinKÂHYA 188
Youcef islem MESSARAH and Amel BOUMENDJEL..... 190

TIP ETİĞİ, TIP HUKUKU VE TIP TARİHİ DERNEĞİ
2004